Jmj

Manuskrypt — złożony (z różnych) Sekretów —
Lekarskich domowych — Wierszy y Mało znanych
jako tysz w końcu Regestr Xsiążek Polskich.
Skupowanych do Biblioteki familiyney Płowce
przez —

Antoni Biesiekierski

Cho: Inowle mp

Litera cum nimia et stulta familiaritate ad S. Petrum Scripta in hac Verba.

Macarius DEI Gratia Archi episcopus Kijoviae, Halatiae, et in tota Russia. Nostro Domino et Amico S. Petro Janitori DEI Omnipotentis. Praecipimus Tibi et indicamus quod hoc tempore mortuus est Minister et Princeps noster Theodor Potodymirski, ut ipsum recte et sine Impedimento omni atque mora intermittas in Regnum Dei, nos ipsum Solvimus omnibus suis peccatis, et ipsi benedictionem dedimus. Tu in his Omnibus tandem nihil transgrediaris, et nihil aliud ipsi, omnino fiat. Ideo dedimus ipsi has literas absolutionis. Datt in Summo Caenobio Kijoviae A 1741. 4 Julij

Hae Literae fuerunt ad Manus Cadaveris impositae

Preskrypcya Lub Preserwatywa od Suchot doswiadczona wes Ruty za Grosz dobry, Szotwij za Grosz, Rosiczki za Grosz Piołunku za Grosz, Rorki lelgce z mycan y skorwiany pot kwarty wody Garnice w Garnuszek Blewany ustawiate puszczy zeby Połowa wygotowała się potym przecedzić y Jak się zgęsznie po tyle brać do Herbaty, pić ranoy wieczor.

\# 1782. Dnia 24 Lypca Godziny iedenastey w Południe w Srodę Urodziła się Córa z wody y z Ceromoniami Ochrzczona Dnia 25 Julij Chrzestni JW. Helena z Mieczkowskich Dąmbska Generałowa Inspektorowa woysk Koronnych Kasztelanowa Inspektorowa z W. Ignacym Zakrzewskim Starostą Radziejowskim X. Maslinski w Kitowie Ochrzcił Imię Krystyna Anna: w 21 9bri 1784 umarła z Suchot Dziecinnych

1783 Dnia 27 Września Godziny pułdwunastey w południe w Sobotę Urodziony Syn: Dnia 19 8bris Ochrzczony, Oycowie Chrzestni W. Antoni Natęcz Łowczy Dobrzyński z W. Teresą z Buszkiewiczów Uminska Komornikowa Graniczna Brzeska Kujawska Zabłd prze X. Maslinskiego. Imię Wacław Hieronim.

1786 Dnia 11 Stycznia Godziny drugiey w nocy w Srodę urodziła się córka z wody y Ceremonij Ochrzczona Dnia 15 Stycznia w Kościele Chrzestni JW. Jan y Maryanna z Wolskich Buszkiewiczowie Podkomorstwo Inowrocławskie przez Szymona Lubinskiego Kanonika Kruszwickiego Komendarza Proboszcza Kościelnego Imię Weronika Honorata.

Pro memoria; na wszelkie Bole rany

1mo Extractus Saturni.

2do. Lekarstwo Uniwersalne Staw: Doktora de M. Dubé wziąść Gliny Garncarskiey tłustey, pułtory uncyi; z ktorą zmie szay pułuncyi Antimonij Preperati inaczey nazwaney Crocus Metallorum y to wysusz w lecie na Słońcu; w Zimie w wolnym Cieple. Ktorego tak masz używać: weś w mały Gar nuszek wina białłego Francuskiego; Gliną unurzoną obwin w płotno podwoyne y moc 24 godzin: Tego wina daway podług sił y lat; Dzieciom od 1. do 2. lat. Łyżkę iedną. od lat 3 do 5. Łyżki dwie; od 5 do 7. Łyżki 4. lat 15 maiącym Łyżek 7. Starym Łyżek 10.
To wino podług potrzeby natury bądź przez womity, bądz przez Stolce purgtye, na wszelkie Febry, dwie godziny przed Paroxyzmem ma bydz dawane, nie pod czas trwany. Dietę zachować potrzeba; można kilka razy używać. aż do Skutku: Doświadczone iest na Bol Głowy, Konwol zye Apoplexya morbo Caduco, osobliwie leczy choroby z żołądka pochodzące, Jako to kolki, wiatry, Żołtaczkę Robaki; pobudza miesiące y wyczyszcza po urodzeniu można moczyć tę glinę w 20 Łyżkach wina tyle razy ile potrzeba, bez skwaśnienia cały rok można go używać tak daliece iż te z Uncye mieszaney razem gliny Chary 300 do Purgowania Służyć mogą; Czasem iednak wyj muiąc z garnuszka dla wysuszenia iey w cieniu;

3tio na wszelkie rany; mieć trzeba Sądek wody rzeczney albo źrodlaney w ktorey nasypać wapna niegaszonego trze cią część; w Sklepie lub w innym chłodnym mieysca cho wać; namaczawszy Płatki przykładać, uschnięte odmacza wszy odmieniać

4to na wrzody y Guczoły wszelkie, wziąść miodu dwie Łyżki, Mąki Przenney Łyżeż, dwa Żołtka Jaja, umiesay y ciepło przykładay, a tak albo się zbierze albo rozeydzie,

5to Opium na sen, weś 50 głowek maku w ten czas gdy mak ma kwiaty Czerwone Otwarte, utłuc w moździerzu Kamien nym, w Tłukiem Drewnianym, potym naley białem winem Francuskiem wyżey na dwa Palce, preparuy na Słońcu lub w popa le ciepłym dni 15 będzie liquor czerwony; wyciskaiąc przez Serwetę distilluy w Alembiku lub na Słońcu, będzie Oppium doskonałe od 2 aż do 5 y 6 Granow zażywiać Oppium Sznurować pulsy tym bardzo dobrze

Inter Magnificum Młodzianowski et M̄cum Sulerzycki

Decretum.

Inter Instigatorem Judicij Tenl Gsum Antonium Michałowski ex debito officij sui causam promoventem ejusq Delatt Mgficum Stanislaum de Suchodoły Kostka Młodzianowski Castelanid Lubacroviens Coluptis Loricatt Illustris Mii Marschalcus Supremi Regni Vexilliferum lecto egritudinis decumbens tum Gsum Antonium Rawo Gawronski actt et Trno tacto Citt per Gsum Gawronski suo et Mii Młodzianowski Castelanid Lubacrovid nne pntr magficos andream Sulerzycki Rot magistrum S.R.M. Mattis Hyacinthum Bembnowski Pincernam Ravenns et Gsum Josephum Sulerzycki Vexilliferum Gusd Cotur His fratrem Germanum Ejus Msii Sulerzycki Magnificum Trzcinski Podcillal Sochaczewie Chojecki citt et actt p Gsum Dionysium Przeciszewski atq Gsos Krasewski fratres Wyganowski Rothmagistrum S.R.M. Mattis Ingenuum Skrzynski et alios Trno tacto citt et actt p eundm Judum Trre Stradunes contemptum legum violatamq securitatem et authoritatem vindicantes, Judicentes et actt pntr p Pllem Adlsum Mierłowski Mathldum metropolitanum Gnesnens Catedralem Plocensem Canonicum Prepositus Petracoviens atq ad modum Rendum Franciscum Weyker suo et ejus Canonici Gnesnenses prepositt Petricoviens nne pntr. Judicium Tenl Ordine Gnali Tribuns Rni Petricoviens Decidendo Propositionis Ptiem ad judicium ptens editas controversiis Earund Exauditis combinatisq Earude actoribus et reatibus inquisitionem Expediendum tam super propositionis Ptiem ad judicium ptens Editus controversiis Earund exauditis combinatisq earund actoribus et reatibus inquisitionem Expediendum tam super propositionis Ptiem qm ulis circumstantias enormis facti et violentiare Infamie suo coram Judo previa Testium si pars aliqua affectaverit Trno tacto

additae

2 additne educens adinvenit et quoniam ut neq satisfaciendo Decreto Iudicij hui Interrogatoria Conscripserunt Confecta munibq suis subscripta porrexerunt testes induxerunt inquisitiones quoq Ptes Duodecem litius expedierunt, proinde satisfactione p eam adinventam addit Mlis Ptibq utrisq ad pronunc super incorruptionem Testium Parti Actoraeq Instantanis stitit Ptus Rawa Gawronski stitit quoq et Mtus Hiacinthus Bembrowski Pincerna Ravens decernit Iudicio Testium induxerunt et expedite Partis utriusq Sententijs et ijs intum excelerabili opere ex omni genere seria Deliberatione Candelist quandoquidem Ptus Andreas Sulerzycki Rothmagister Sl. Rl. Mattis et Rei publicae functionem Iudicij Deputati una cum Mco Bembrowski Hiacintho et Ptu Ravens ambiendo intempore lege pero nempe harna sub actu Capite Iurisdictionis Iudicij Trnis Seradiens sene excipiens ab utroq Collegio Illustrium Deputator Iurium in venerando Sacrario Parochiali Petricoviens ex proviso electionis sud obstatuto Cum conjurato perniciosi belli statum condescendens in Mficum Mlodzianowski Castellanis Lubaczoviae nexum sanguinis Mr. de Bledowskie Borka nunc Sulerzycka ejusq proximi voti Filio adtransactiones rehabilitionem Brum Kostitnica Borci anne assistens Parto ejus obstare niteret in corde acerba servando infimina Spiritualibq Terminatis secularium Illustrium Iudicum Deputator nempe Iudicij Ptus Calissiens durantibq Partes Eius Mco Mlodzianowski mensam Iudij Trnis cad documentis Tensam functionem retinens appropinquando severitate furorem pariente mox M. Rothmagistro in retrusionem Sua cum turba sequaci vehementi impetu assequens illuc nemini nisi fas sit inter Colluctans verba rabnibq efficiens in furorem exardescens sotiis suis spirans mentem quoq signo infirmatis Spretis liminibus sacris publica securitate furorem pariente mox Ingressa legib Iudicij personarumq Spiritualibus aliarumq dignitatum Caractere insigne in Re Publica emeriti ad hac sacro Sanctae Iustitia Rei Pub: sedem congregati authem depressa cum Mlis Iusepho Sulerzycki vexillifero Iurionis armaturae Trzcinskie

Positatt

-tat Sochacrovine Joanne Bezbnerowski Wyganowski Podmagi-
stro Jusepho Chojecki cum principalibus Gnolis Rapacki
Zlerzynski, Bielicki, Pruski Krasowski Complicibus strictis vibratis
Gladijs hunc in M[cu]um Mlodzianowski, conatu ferme neronico
ad intentionem imisse aliquoties in Caput et Fatiem tothaliter Cruenta
manu et violentissimo studio sine Compassione proximi in loco Ecle-
siastico, tot Sanctis R[n]i munito vulnerasse cum M[cu]um Castellane
servus ictus vitt ultimum Evadend periculum Praesidium primo
in authoritate Judi[j] Trri Siradien legibus adhibitis deinde
in dignitate Senatoria Ill[ri]o M[c]i Palatini Masovid quaerens adlatus
ejus aufugendo et ictibus sibi ingectis sanguine spumane et
sanguen in Campo Cadere inplacabili furore Crudeli sdestri di
versimode nulla habita p[ra]nti Dignite cum interpositione framea se non
in eodem Templum adversarium verum et alias Personas diversimode
perturbasse haec inhonesta in theatro Rei Pub: scena peracti tam
M[c]io detore Cruore ejus spumante quam alijs Dignissa Personis San-
guine ejus Compertes sed quod maximum ipsius Creatoris Habitaculum
sacelar Cade polluto Ecclesiaque Baptisterio et Siamonis confractis tam
scandaloso a Saeculis Inpracticato aeuo fine servane salutis
deficiente securitate cum Conscato M[c]io Castellanid ex Templo
hoc in metu ferme omnes migrandos coisse Judoque Trri
ad Continuandum Furta ex cemmetario recedente et Praecedente
coque in Passu Eod M[c]io Sulerzycki Furtum ate et Ejus
Functionis collega ante suum Turnum aliosque Palatinatus
Sub discrimine Excipiene parens eo fine Crucem una altera
Dextra Frameam non tamen jam evaginatam ejusmodi Furtu
suo quidem loco sed his ex operibus immento Emundisse per indeque
leges D[o]i ex Regni Contempsisse suis cum Satellitibus palpabili-
ter elicit. Itaque Judum quens O G T Q P Statulis R[n]e et
qui Serenissimi Casimiri Magni deinde Joannis allra-
lti A[n]i 1796 Sygismondi Anni 1507 tum 1538 in
extractione Gladij et vulneratione Aram Rei ac Judijsio
de Securite Conventium violat eorunden adeuntium et rede-
untium de Extinctioneque Candeld tum Constitutionibus Regni
de securitate Judiciorume Tribund Anni 1613 numero sum
Catum

4 Cetum Personarum adeunt Judici, nindere anni 1728 cum
reassumpta lege Anni 1669 Juxta et tumultus velante anni
1676 anni 1616 descernitate Ecclisiarum vallatis limites
Tene actus cooperatores pend Criminali debere subijre
oblogvene innisum quantum spectat Mi: Sulerzycki vi
Justi Functione Deputatica nitent quoniam commissum notabile
Crimen Emunctivum Includit Jurtum Proinde transgressorem
nullo modo simul posse defensorem et executorem legis esse senten:
tiat, et prout Enorme scelus Legi et Patriae abominosum ipso facto
ejusmodi distinctum Characterem deturpat obruit facitque indignum
Judicium quoque excogitatione Actuum Charactere Suo Judicis Depu
tati Laudo et Jurto Ejus non obstante ipsum privat et objudicat
Quia vero ejusmodi Functio et natura facti Criminatore com:
petere non poterat et pro sufficienti Poena respectu grandioris
Facti objudicatio reputari non valet contra vero DEUM et
leges Patritius commissa peccata in Regno orthodoxo grandio:
rem mirent mulctum proinde in pleniorem satisfactione
et conciliationem legis offensae et stabiliat Regnum Justitia
Pacisque interna vigeat cum Sulerzycki Rotmagistrum cum
ejus principalibus Sequacibus testimoniis connectis scili
cet Josepho Sulerzycki vexillifero fratre ejus Trzynski
Podlati Sochaczoviense Josepho Chojecki Joanne Bzanow
ski Wyganowski Rotmagistro uti licentiores secu
ritatis Tribune pupillae libertatis convulsores et perdu:
illes tori sacri violatores et justo Imperio legis poenis in ex:
emplum futuris horrendae et abominabiles actionis in me:
moriam seculis utque poena per sens sit caeteris metu pro in:
famibus declaravit. Hosque Exitiales actus quos supremum
horribile factum Damnorum nefas docendae clades Patriaeque
leges imusant alioque per movent status, publica injuria
damnat clamatque vindictam casibus similibus praepodiere
Tranquillitati concertere studendo omnino non aliter nisi
morte expiandos judicat et licet rigidyorem mirent Poena
ad meliores

#

s ad meliores Clementia Condescendit et uti Gladio temerarii bellantis Mlā genere duolane Judm arbitrat et ad Convictionem Ptem Instigantem in Eam Rohthaz pro ut p nefas factum ad Crimina Commissa Depresen Inculpati mortis Sunt rei Cum sit Testibus sibi genere similibg admittit et addit Mlis ad jurtum stilenint G. Antonio Rawa Gawronski, Anton: Szczepanowski, Ant: Michałowski, Alb: Tomaszewski, Stan: Sługiad Ant: Koscinski Josephus Komecki, eo adlento hunc Andream Sulerzycki Rothmagistrum sub Custodiam morentem instante pro Executione indicatu p Magistrum Justitiae peragenda ad Offm Curiae Petricoviend remittit iam vero fratrem ejus Josephum Sulerzycki, Trzyncki, Josephum Chojecki, Wyganowski, Joannem Bobrowski in personalitate n extantis uti reperiri poterint, Captivandos et foram quovis offtio etiā villano simili mortis genere trucidandos demandant. Qui spectat genere G. G. Łapacki Krawtowski Skronski, Bielicki, Pruski, Erune tumultum Complicis et Coadjutores et hac Coadatione et tumultus exertitatione evaginatione framere licet qua Principalis puniri debeant inquisitionibg tamen invulneratione, adio ipsos n incusane Criminalem poenam exlegis Graā indulgendo semi Criminalem n posse evadere sententiate injungendo quatenus Turrim inferiorem Casti Petricoviend hinc et ab actu presenti in sex septimaniis proximis ingredientes Ejusq senriorem in fundo sine intermissione p spatium unius Anni et sex septimanar Contineent et explicant et in egersu E Turri quis q eor vadicem Capitaliani Duplex Pti Mgcus Młodzianowski Judo vero suo p medium instanti solvant. Respectu quoq violationis loci sacri Causatorumq Damnanim hac ex complicitate Prlli Rndissimo Młoskki Gnesnend Metropolitano et Catedrali Posend Canonico prelato Petricoviend seu ejus plenti in Eod Trno egressus ilid quisq

p eudun

6 p vadium Capitaliani Duplex Juditio vero p medium in instanti irremissibiliter Enumerent, et facturi sunt quo ad Sessionem Turris sub Pena infamiae quo vero ad solutionem sub Pena Banitionis p petuae destinatim suo in loco et tempore quo ad satisfactionem Plebes Civitatis Magn: Coram Offo et actt Crenl Petricovien. Quo vero ad penalitatem Iudo provenien sub severiora Pena Banitionis ex Regro penalium publican quo spectat Mcu Bebnowski Proconsul Raven ex complicitati et assa violenter Emunita Turto n posse prendere functionem potius ab ea ad presens Judm removibilem Censet nihil tamen ejus honori actus hos abesse sententiat. Inquiones autem obsigillantt in archivo manendus Declarat. Decreti presentis vigore

Sekret Sklejenia Porcellany
Lub. Fajansu —
wez białłek jaja, y wapna
utartego iak orzech mały ubiy
to mocno, nasmaruy, stuczenia
obwiązawszy: z 4ʳ godzin wynesz
Gdzie z nieść moczke.

AKTA PUBLICZNE Do Interessu Ordynacyi Ostrogskiey NALEŻĄCE.

Kopia listu JO Xiążęcia Imci Prymassa Do JWW Imc Pana Woiewody Krakowskiego Hetmana WKo z Kierniewic d. 25 Febr 1754 Ano

Odbieram powinnem Respektem list JWW Mc Pana przytączonym Extraktem Ordynacyi Ostrogskiey ad acta Terrestria Lublinę przez Xcia Janusza Ostrogskiego Kasztelana Krakowskiego podaney, ten sam drukowany znalazłem wpapierach moich, niemniey Dziękuię zaprzysłanie Extraktu Dekretu Seymowego za Krola Jana Kazimierza ferowanego, ktory in Contextu zdaie się, quasi firmare, też samę Ordynacyą iżordyne boo wyprawy pro necessitate Urgenti Rei Pub: Contra inimicos Christiani nominis, żeby zas podobne Dekreta Seymowe miały mieć Vim et robur Constituendarum ordynationem niemogę wtym punkcie zupełnie konwinkowac się czytaiąc w prawie koronnym aliam formam et methodum wustawieniu Ordynacyi Zamoyskiey y Myszkowskiey, na ktorym uczynie nie praecesserunt wprzod konstitutię pozwalaiące czynienia Ordynacyi y opisania gradum Succedendi apotym doskonale od wszystkich informowana Rzplita ad instantiam Posłow Ziemskich, ex universali Consensu powtorzonemi Constitutiaami też same ordynacye approbowała,

co

 Co neyvagm subcutum w Ordynacyi Ostrogskiey, Dekret uprawdzie Seymowy za Krola Jana Kazimie rza insolo negotio wyprawy zdaiełi approbował Ordynacyą ale posteriores actus za Krula Jana III tak w recessie Seymowym otez ordynacyą iako w dwoch Dekretach Zategoz Krula Jana III między Xiężną Katarzyną Radziwiłową pozostałą wdową a Teofilą na ostrogu Wisniowiecką, Corką całe totum oppositum pokazdaią; ale nie wchodząc z zdaniem moim iednym y Controversiam Validytatis, aut invaliditatis tey mniemany Ordynacyi: z ktorey dla Rzpltey nullum maius aut utilius emolumentum tylko ludzi boo, y to in extrema necessitate contra Turcas, Tartaros, et alios Nominis Chrystianes Hostes: Gdyż tego decizya ad pleros ordynes Rzplti należy ktora iako Domina iurum nam wszystkim co każe wszysci tey obedyre powinnismy ani iey władzy etiam constituti haeredes przes Trafzakie Grodskie Sandomirskie przeciwnicy rebelli obstaculo mogą; iako equales urodzeniem y podrownym prawem zyiący słuchać tych adorare effata communis Matris powinni. A zatym co ex summo-ti sensu dla nich decidet temu cedere Muszą parere etiam cum eventualibq haereditatibq ktore quasi pro ungm existentibus reputabunt Zeby zas Transquilitas pożądana tam interna qm externa Subiugili Custodia Ducalis Ministerij JWWn Pana przykładnie pia stowana integraliter w tym Krulewstwie Zachowana Została in proximo adeunte nay Jasniey szego P.N. M zdałoby mi się po tak znakomitych Manifestach y Oswiadczeniach przeciwko działowi Konburowskiemu utrymać się od assecurowania Woyskiem Rzpltey fortecy Dubinskiey osobliwie też kiedy Dubno zostaie sub antiqua ney interturbata Possessione X JMc Marszałka nadwornego

w X lit

W X list militia dostateczna ziemian skad ztychze Dorb osadzone zostawato, ney cogitari mogto, Dla Rzpltey periculum in possessione tych, ktory legibus Rei Pub subsunt assekuratiu teyze Fortecy przez praesidium Rzpltey sine expraesidio Consensu stanow iey induceret grava men aequalitati nobilitari, ktora in suis posses sionibus pacificis przez nikogo in commodari niepowinna ctopierwsz potentiam militarum Kraju wtasnego, ktorą chciata miec adrepellen das incruentias hostiles et Granic swoich. Ja wtym interesse niemam ullum motivum, kto: reby mnie albo magis, albo Contra interresowato Samey sprawiedliwosci pro lumine meo od P. Boga consenso nonpartialiter adhaerere intendo. Exmunere zas Primatiali pragne wraz JWWMć Panem Concurre ad manutenendam tranquilitatem w Panstwie tym naszym y radzę y Respektem pro amorem Patriae uprasza JWWMć Pana azebys post Contestatam Vigilantiam Ducalem raczyt kazac wymaszerowac ludziom Rzpltey z Dubna y z Garnizonu Dawnieyszy Dubinski ponewaz przysięgt Fideli- tatem Majestati et Rei Pub: tudziez obedientiam Hetman skiey Wtadzy JWWMć P. niechay na odwrot uma szerpie dogodzi sie przeto ze vigilenti Cautella Mini sterij Ducalis, ustanną ploratus ex querulatus Pu blici, quasi laesa in suis Iurib. Equalitatis Xcia Jmć Marszatka nadworn. WXLitt ante Iudicium Rzpltey bez kto wyraznego pozwolenia y Decizyi nikt niema bydz turbowany w possesyi swoiey zasiadtey. A chociaz by ex Male Fidei Possessor exturbari z niey nisi per legem plenarie Convictus permittit gdy zatym nullum periculu in mora ex lenitate iakom sie w pierwszym explikowat Liscie y owszem z mnieyszenie ukontentowania przez wy-

prowadzenie

prowadzenie Woyskowych miarkuie, iako Sercem przywiązani Kollega y Kochaiący Przyiaciel y Sługa Radze y upraszam abyś Aptum raczył mitygare rigorem, aby ta iskierka uiższego dla Oyczyzny niezapaliła Ognia z żalem publicznym pod tak łaskawie Panuiącym Panem ktorego żebyśmy mieli przeświętego w granicach Krolestwa, należy go Cum oleis spokoyności y nie pomieszaney harmonij, przyimowac osobliwie gdy benewolentia do nas pater sti p dukit amoris aby załym moti Jhults in eqvalita tale n ponant obiecem nayiaśnieyszemu Panu do prenszego pospechu. Sensum meum wzlędem Ewakuacyi Dubna pro sinseritate Cordis wyrażam oraz z należytym Respektem y weneracyą zostawam

List JWJmc Pana Rzemuskiego Wojewody Podolskiego Hetmana Poln. Kor. pisany do X Jmc Sanguszka Marszałka nadworne W. Ksttwa Litewskiego z Podhoroziec d. 6 Maria Rp Ano 1754

Tym Sercem ktora Scisla od Młodości naszey przyiaźny y bliskie żoną moią pokrewienstwo obowiązałym czynią Po W.X. Mci ubolewałem na pierwszy odgłos podziału Ordynacyi Ostrogskiey, stroskane boiaźnią a W.X. Mcią dzieląc smutne zadatki przewidywanych odemnie szkodkow dzieła tego nigdy w Rzpltey niesłychanego, zaturbowały iuż całą Polskę teraz a W.X. Mość raczyłeś mię w niepotrzebne trudności wprowadzić. Kiedy zas W.X. Mość raczyłeś mię uczyc li słowną odezwą swoią d. 12 Febr. z Warszawy do mnie uczyniona złączone z uszanowaniem podziękowanie czynię W.X. Mci Dałe sego łaske należt W.X. Mci doważne pracowicie mnie mena podziału ordynacyi sprawiedliwość wywodzący

wywodzący od pisuie. Optywałbym wukontento-
waniu y radości były Sumnienie moie Xdzia weune-
trzy utkwionym od Boga samego swiatłem obiawio-
ny, uznał ważność przyczyn WX Mci ale z żalem y umar
twieniem moim doznawać mi przychodzi że teneXdzia
gminem Praw Koronnych y Świadectwem wiekopomney
godny Sławy przodków WX Mci przekonany, nie może
powątpiewać o niedzielności Ordynacyi Który treść y istność
Sama od tego zawisła aby cała nie zmnieyszona wiedniego
anie w wielu rękach była tak iako Zamoyska Myszkowska
y wszytkie Ordynacye pozwolić mi raczy WXMci azebym
krutko y zwięzło wyraził zdanie moie około wliściu WMP
położonych. Niewiem czy rzecz podobna y choć iednym od
początki Rzpltey przykładem sparta aby kto przeciwko Konstytucyi
Koronney dopiero we 144 lat rachuiąc od Roku 1609
aż do Roku 1753go mogłliż ważnie odeżwać y zwalić.
Pozoru nawed y cienia sprawiedliwości upatruyę y w tym
niepodobna aby Konstytucya Ordynacyi Ostrogskiey napi-
sana WX Mci nie sto razy w ziazdach Trybunalskich ziem
skich y Grodskich Ordynatem piszącego się akceptowania
tymże samym sposobem od WX Mci wuja Dziada y Pra
dziada, naddziada y wyżey aż do Xcia Ianusa Fundatora
postępuiąc przyięta y tytułem Ordynata przyznana teraz
tak próżno od WX Mci nagana bydź mogła. Niewidzę
iak może bydź w wątpliwość przywiedziona Konstitucya
Roku 1609 ordynacyi Ostrogskiey uchwalona kiedy
kilku dziesiąt Seymach od Roku pomienionego aż
do Roku 1736go znayduię się że słowa Ordynacya Ostrog-
ska Ordynat Ostrogski toć iuż kilka dziesiąt Seymow
dobra Ostrogskie zowią Ordynacyą toć iuż Konstitucya
Roku 1609 utwierdzaią, toć iuż niedzielności natury Dobr
Ordynacyi płynącą y pochodzącą przyznawaią y stwarnia
ią. Zrozumieć nie mogę, takim sposobem Ordynacya Ostrog
ska może bydź Dziedzicznemi dzielnemi Dobrami kiedy

doniey

do niey Kommissye y administracye uchodziły kiedy
na seymach z opieką nami Ordynackiemi y Ordynatami,
Dekreta Stany kiedy Seymowe Dekreta ordynacya
Ostrogska w niczym nienaruszona wyrokiem trzech Sta-
now Rzpltey przyznali y obwarowali. Przewirza to poię-
cie moie, iakim sposobem mogło w czym kolwiek niepo
dbac Rzpltey ordynacyi Xcia JMści Janusza fundatora
kiedy na kilkudziesiąt Seymach dostych tego opisania
nie zganiła owszem na wielu Seymach Dobra Ostrogskiey
ordynacya nazwaszy dziełu Xcia Janusza fundatora
Ordynacyi pochwalili się zdała. Wielesz to ludzi nie śmier
telnych gurney slawy od Roku 1669 do tego czasu Rzpltą
zdobili y teraz iak wielu zacnych Imion y Domow ~~kutr~~
kustr przynoszą Oyczyznie ci Wielci ludzie uskarżyliby się
pewnie przeciwko Oydynacyi Xcia JMści Janusa gdyby co
szkodliwego Rzpltey postrzegli zdaniu zewierzych powin
nymi trzem Stanom Rzpltey Konstitucya Roku 1609
zawiera w sobie te słowa Duo puncta że iuż od kilku
synow przez wszystkie czasy pozwolono iest Xciu Janusowi
Ostrogskiemu uczynic Ordynacyą toć nie pierwszy raz Roku
1609 stany Rzpltey ordynacyą uczynić pozwolili. Do
tego tak mocna konstitucya Roku 1609 pro lege ~~pre~~
petua nunquam in posterum obroganda od Rzpltey poczytana
żadnego inszego wsparcia nie potrzebowała recess Roku 1677
nietylko nic przeciwnego Ordynacyi ostrogskiey w sobie nie
zawiera ale ieszcze Dobra Ostrogskie zowie ordynacyą toć nie-
dzielonemi te Dobra uznaie do tego żadna ustno prawnych
ludzi iest nato zgoda że recess znowu nihil ponit in re y iest
tylko odłożenie interessu do przyszłego Seymu a odłożyc
interess iest rzecz całe insza niżeli konstituere interess toć
recess ktory odłożenie nietylko nie iest constitucyą ale rzecz
całe daleka y ledwie nie przeciwna konstitucyi bo rzecz iaką
konstituere a rzecz iaką odłożyć do dalszego czasu
zdaią się z przeciwne niedocytatem się zas w żadney

a żeby Rzplta Malitanczykow Ordynatami mieć nie chciała ktory żeby ziemskim anie inszym Prawem sądzeliię ostrzedł to Xże Janus Fundator opisaniu swoim a Oyciec S: y Wielki mistr Malitanski bardzo łatwo y grontownie warowali było Rzpltey aby malitanczykowie ordynacyi prawem ziemskim trzymali Ordynacyą do tego rozumem że częścią Ordynacyi pozwinionej kontowac by się mogli. Ordynat Malitanczyk że nas wciągnąć nie może z Turkami Woynę nikt dego lepiey niewie tak W X Mość znaiący iak nie pozitach Ordynackich zaczepka tak wielki potęgi proz nie tylko prawa korzą ale y sama Ordynacya podaie Prawem y sądem każdego Ordynata na ostatek chociaż by około Ordynacyi Ostrogskiey iakie kolwiek znaydowały się trudności racz W X Mć, wszelkim zdaniem swoim zważyć iezeli ten węzeł tak dawno y mocno nie od samey Rzpltey rozwiązany bydź powinien iezeli tak wielka robota bez wiadomości nay mnieyszego stanu Rzpltey bez dołozenia się nay lepszego z krolow stolicą dwudziesto letniego Pokoiu zradością całego prawie rodzaiu ludzkiego nasz iednych słoncem nay szczęsliwszych naszycaiącego powinna była bydź zaczęta y zakonczona ile że konstitucya Roku 1609 te słowa w sobie zamyka aby te Dobra v iatoto v inparte nie mogły bydź alienowane. Jak zas szkodnym Rzpltey iest pominiony podział przed Oczy nam przekłada nietylko głosne ale też publicznych Praw Oyczystych uchilenie nietylko uyma 600 set ludzi w Rzpltey w Ordynacyi Xcia Janusza upewnionych nietylko krzywda Oyczyzny w adstrychnieniu się od zamkow na podole dla Obrony od Pogan przez Xcia Janusza upewnionych, Fundatora Ordynacyi Opisanych nietylko upadek wielu zacznych szlacheckich Familii ktore chlebem Ordynacyi żyły nietylko przykład inszym Ordynatom do podobnego obrocenia ordynacyi w Dziedzictwa, nietylko nowa sposobnosc do zepsowania

14 wielu Seymow ale bardzey iawne niebespieczenstwo wzniesienia Pokoiu wewnętrznego y zaciągnienia na Oyczyznę domowey Woyny taki, iakiey wiele zmnieyszych przyczyn w dziejach Polskich czytamy nie ktorze Oyczyzna swoiemi urdzeli[?]smi. Niechay dobroć Boska tę klęskę od nas od wroci a sprawiedliwą karę naszą uspokoi tym zas niech łaskawie odpuści ktorzy na tak wiele od myslenia zadali y tę robotę wystawili. Co się zas tyczy prowadzonych do dubna nie miałem od nikogo Zadney zmianki otym pro iekcie y ułozeniu, aż do piero po obięciu Dubna dowiedziałem się o dawnych uczynionych do tego dyspozycyach iednakże Zołnierz kompotowy nie prywatnym ale publicznym Rzpltey interessie od Dubna w prowadzony że praw Zadnych nie mamy ktoreby zabraniać miały, całości Rzpltey nie Zołnierzem wiey służbie będącym bronić y zasłaniać że wszystkie konstitucye około nie stawienia Woyska kompotowego w Dobrach Iure Ziemskich uchwalone nie sciągaią się Zadną miarą do Publicznych Rzpltey interessu tylko do prywatnych Maiętności. że Hetmanowi Stroz Dobry Kraiu Rzpltey Maiącemu nie przystoi y podobno niegodzi się cierpieć aby Rzpltey blisko tysiąca Wsi do iey dyspozycyi należnych, Odbierano że Zołnierz do Dubna wprowadzony w karności trzyma ny groszem swoim zyiący nietylko nie iest szkodny Dubnowi ale go iescze przez konsepcyą z bogacu nie iaz by nie mogło się zabierzyć kniaziem się konfederaciom Woiewodztwo przeciwko podziału Ordynacyi, przy Oyczyznie stawiaiącym, tylko przez prowadzenie do Dubna ludzi kompotuiących przez to ieżeliby należało należało żalić się na wprowadzenie na kompotowanego Zołnierza Do Dubna tedy nie na kogo innego żalić by się potrzeba tylko na Donacye przeciwko wyrażonym prawom uczynione ktore dały pochop y przyczynę nie pomyślnych a prawie nie ochybnych teraznieyszey konsequentyi. Sformiałym zwłaszcza niebardzo znakomite zasługi y urzędy pierwszego Kollegi mego godnesą większey Ostrozności w Terminach onym zmiankuiącym ktore nadtym był umiarkowanszy y na tertytre czytać. Te zdanie moie wpublicznym interessie zobowiązku sumienia y urzędow moich wyrażiwszy iestem zu szanowaniem y przywiązaniem

JOWX Mci Dz

Kopia

Kopia listu

JO Xcia JMci Marszałka nadw. Litt. do JO Xcia JMci Primassa ię 16 Febr. 1754 z Warszawy pisany.

Pryncypalna JO WXci JMci Dd. Godność im bardziey w tey oyczyznie wywyższona prerogatiwą tym bardziey obwiązuie do wiedzy Każdemu w krzywdzie y dolegliwości iego, Ktorey że nad moią teraźnieysza oppresią nikt równy y Benditu Rzp: nie ponosi dla tego przywłaszczam sobie prawo obszernieyszym JO WX Mci Dobre in kommendowac żalem. A nayprzód pochwalić się w tym nie mogę abym wiele Bogu Moiemu winien iako człowiek ale też zaraz nadstawiam głowę moię niech nanię rzuci ku mnie niewon kto się sprawiedliwie nie winnym być z Zucie w tey iednak okolicznosci z ktorey teraz na Honorze y na fortunie moiey niewinne ponoszę krzywdę cały postępek moy z okolicznościami iego y nastepuiącą zanim oppresią moię JO WX Mci Dobr. otwieram wiadomo prawi ani wątpię każdemu że żadna u nas w polszcze nie nastąpiła Ordynacya favore Rzpltey. bo tę sama wszystkich we wszystkich utrzymuie Equalitas ale raczey favore jednego Domu Który pozyszka sobie tak wielki Oyczyznie respekt że nimo naturalne wszystkim u nas pospolite sukcessy prawo pozwolił mu wziąć tego z zagranicy exapsolutissimo modelu iż tylko primogenitus całą zgarnia fortunę inni zas bracia ieśli prosz ordynowaney Ordynacyi inszey nie zostaią supstancyi Obmyślać sposoby do życia muszą tym samym y tak wielkim faworem distingwowała zaskawie Rzplta Zasługi ninusza Xcia Ostrogskiego ante cessora mego dawszy mu zupełną tak, iak JWmu Zamoyskiemu y Myszkowskiemu. (Zapisiem iednak) władzę iż mogł formowac Ordynacyą na potemstwo swoie płci męskiey a gdyby tego nie stało nanastępuiącem Ktorym kolwiek stopniem dalsze Pro by. Utrzymane naydłuzsze w Domu moim wielkiey y zadkym dosyć przykładu Magestatu Rzpltey dla moiego ante cessora pozwoloney Łaski nikogo bardziey interessowac nie mogło iak mnie samego. aby osoby Domu moiego tym osobliwym Prawem wyięte od pospolitych straty fortuny przypadkow stałym na zawsze szczęściem tak przy obszerney Dobr possesii Distinguowac się mogły iakoż miało spa

to nie

że niezawodnie lubo walszey obeteritatem meam po
tomności moiey ukontentowanie gdy by się absolutnym
Boskim inaczey niezdato Dispozycioni ktory karze podo
bno długim czasem wciągnione niechęci wspomnionego funda
tora przeciwko alexandrowi Ostrogskiemu Woiewodzie Wołyn
skiemu Bratu swemu rodzonemu y pozostałym Dwom Sy-
nom iego dopuscił że tenże Janusz Xże Ostrogski w pierwszey
Ordynacyi swoiey Añi 1615 y drugey 1616 lubo zwier
kiemi poguzkami przecież synowcow swoich do Sukcessii
Przypuscił w trzeciey iednak y ostatniey 1618 Ordynacyi
uprazuszy Domowe nieukontentowanie swoie y dawniey
się pokazywawszy dispozycie excludował tych ze synowcow
y ich Sukcessorow a Miasto naznaczonych przes prawo
następuiących Osob nimo toż prawo y pozwolenie iego
Religią Kawalerow Militanskich Sukcessorami postano-
wił. Wiadomo prosecundo że ordinacya Zamoyska y Myz-
kowska maią takiesz samo sum lege perpetua exclusum
in fuster abroganda pozwolenie że przecież zachowało się
w opisaniu Sukcessorow według pozwolenia pozyskała
approbacyą, Ordynacya Ostrogska od Roku 1618 w kto-
rym poczwoła do Roku 1644. w ktorym rzess pruszona
na odprawionym 48 nie znalazła approbaty, owszem
po smierci X Alexandra Ostrogskiego ostatniego z Męszczyzn
Dobr Ostrogskich Dziedzica ta Ordynacya zostawiwszy przy
samey Nomen Kleaturze rzeczą samą zupełnie znie
siona bo poniewasz pierwszy Fundator Janusz Xże
Ostrogski exkludowawszy wszytkie białogłowy od Suk
cessij Dobr Sukcessij Ostrogskich powymartych Męszczy
znach poznaczył Kawalerow Militanskich, zaczym
należało aby po smierci ostatniego Męszczyzny brali się do tey
Ordynacyi cir Kawalerowie ktorym nie mogłby negować
Rzplita Possessij gdy by też sama miała utrzymać Ordy-
nacyą aprzecież oposessij iey kwestia była tylko między
Białagłowami Katarzyną z Sobieskich na ten czas Xżna
Radziwiłłowa Matką pod prawo dożywocia od Xcia na ostro
gu Zasławskiego pierwszego Męża iey Dobr Ostrogskich

pretendującą

Pretenduiąca, a Xna Teofila na Ostrogu Zasławska dziedziczka tych ze Dobr natenczas Wiszniewiecka do ktorey quęstij poczynionych przyrzeczach wioleney uspokoienia nayiasny Jan III Kommissarow ex Senatu ex Equestri Ordyne wielkich Ceo Senatu Wyczyrnie ludzi naznaczył a naznaczeni przez medytacyą w Warszawie w Roku 1679 pisane z Dobr Ordynowanych udzieliwszy podobywocie Matce Dubno Ostrog y inne Xzmie Wisnio wieckiey Dziedziczce odelali z ktorych wypływa wiadomości Zupewnieniem pro tertio ze Konstitucyą 1077 zaraz wtat 3 za tegoż nayiasnieyszego Pane III nastąpiona nierezolatyą kto ma bydz Ordynatem s: iak teraz tłomacze ale determinacyą Ordynacyi iak słowa wyrażone wcy puscita wrecess. Pozwolisz mi wtym mieyscu JO W X Mosci Dobr opowiedzieć na trzy konstitucye Ani 1624 1627 y 1628 zwłedem bow ludzi z Dobr Ostrogskiey dla Rzpltey naznaczonych fundricz y na czwartą Ani 1661 pozwalaiącą na rezygnacyą Gruntu Warszawskiego ktorego Fundator in Corpore Dobr Ordynowanych nie wspomniawszy wolnym do przedania zostawił, ktore to Konstitucye tłumaczy przeciwna dla mnie strona Contemptorem tych Praw własciwie gluri. Widoczno z tych samych Konstitucyi ze potrzebną natenczas Rzpltey Obronę interess Pana Leznoffa pro obiecto miała aliene approbate ordynacyi ktorą gdyby mieli miała Rzplta approbowac umiatuly zapewne napisac wyrazne approbatę tak na inne approbatye napisat. Jezeli zas niechciata przypuscie Kawalerow Malitanskich zaluk iesrorow według Opisu fundatora iako y sam Surad cry Lwowski Manifest. Toz niechciata przypuscić całey Ordynacyi bo istota cała Ordynacyi iest naczynaczeniu sukcessow do woli samego fundatora mimo Prawo natury owna Zas wszystkie Ordynacyi punkta są obowiązki ktore Sukcessorz kazdy wykonywal powinien iezeli tedy Rzplta niechciała Sukcessorow toz niechciała wszystkich obowiązkom Ordynacyi bo ktoz by ie wypelniał zaratem cozby miała approbowac owoz bow ktorych gracung iure tych Dobr possessor dawac obligowany y ta mens Rzpltey wyraznieyszym Czasie iasnieysze otworzyło bo te wszystkie Konstitucye stawały wten czas kiedy

18 Tyli Direkti Xcia Ostrogskiego Sukcessores masculi z corki
jego sptodzeni wtenczas nullum iescze immunend były periculu
aby z tą Ordynacya mimo pozwolenie Rzpltey jure fundato
rio do Kawalerow Maltanskich przychodźić miała, iak
prętko zas umarł ostatni Masculus Xże Alexander Zasławski
zaraz iak mnie miałem zprzytomną zawsze sobie radę dispono
wał Teofili Wisnowieckiey. Delegowani urzędnicy y Senato
rowie bez naymnieyszey od kogoż kolwiek opporzycyi oddali
zaraz w lat 3 potym cała Rzecz Pospolita contra mente
Ordynantis ubespieczenie tey Possessya recessem deter-
minacyi tey samey Ordynacyi. Wnaszenie pro quanto zete
Dobra po smierci fundatora do smierci ostatniego mężczyzny
Alexandra Zasławskiego trzymane były, specie Juris Ordy
nacyonis przlat 50 iak zas weszły prawem naturalney Suk
cessyi przez wyzey wspomnioną a anni 1674 konwencya do Possessyi
Xiężny Teofili z Zasławskich Wisnowieckiey trwaią do tych czas
trzymane tymże naturalnym sukcessyi prawem przez lat
80. albowiem po X.żnie Teofili Wisniewieckiey 2do voto Josepha
Lubomirskiego Zonie, dostały się alexandrowi iey synowi
Staroscie Sandomirskiemu Wujowi memu a potym Matce
moiey Xżnie Sanguszkowey Alexandra Lubomirskiego Siostrze a potym
namnie iey Synu Szczędley y bez zadney od kogoż kolwiek przeszko-
dy spokoynie trzymam te Dobra skąd widzieć można, od iak dawne-
go czasu te Dobra wyszły się z ordynackiego prawa a zatym
y natury Ordynacyi ktora po smierci Alexandra Zasław
skiego y nadey nie mogłaby być salwowana tylko przez Odda-
nie Dobr Kawalerow Maltanskich a ten nexus Ordynackiego
prawa non prochibente imo przez wspomnioną meditacyą
recess volente Rege, promittente Re Publica zupełnie zerwa
ny a zatym wróciły się też Dobra, do swoiey natury y
rownosci z innemi ze prawem naturalney Sukcessyi
być dzielone y disponowane mogły. Lubo zas tak an
tecessorowie moi iako y ia sam Dobra też bez zadney Ordy
nacyi trzymaiący, zażywałem formam Reimnis a Rzeczy
który eatitulum Ordynata, czyniłem to przez naturalną ka
zdemu Domu swoiego miłosi, biorąc ten tytuł ordynacyi
na ucalenie Dobr tych, azeby po czesci z Domu mego nie
wyszły były; iakoż utrzymałem ten sam titul puki mnie
pewnieysza zostawienia Sukcessora karmie mogła nadzieia,

Kiedy

Kiedy zas coraz zlaty poznałem pewnosc sterylitatis mey przenikaiąc doskonale iak wielkie ile między licznemi y mocznemi po smierci moiey do tych Dobr Sukcessorami moich zachodzić mogłyby trudnosci ktoreby internam tranquilitatem zachowac potrafiły temu wszytkiemu zapobiegaiąc z żywa oraz Oyczyzny moiey pamięcią poczyniłem in forma Legis. Wiadomo W. Xci Mści w Sandomierzu (: reservato sobie aducitatio Iure :) Donacie y ubespieczyłem nie zawodnie 600 ludzi iuz nie przeciwko tylko nieprzyiaciołom Krzyża S. ale na każdą Rzpltey potrzebę. Do uczynienia tych dona[cyi] nietylko mnie dispozycyi prawo naturalnego tych Dobr Dziedzictwa nietylko prowadziła miłość Oyczyzny aby w niey szkodliwe przyszłe trudnosci ustałwie 600 ludzi :) ktore do pory upadkach y poważaney przez naturalną Dobr Sukcessyą Ordynacyi, ktory by ze zapełnego nie mieć fundamentu :) Oyczyznie na usługę upewnie Relligii Kawalerow Malitanskich ze extra Legem tym samym extra Corpus Rzpltey będący imaginowaną do tych Dobr wypperswadowac pretensyą a podległym Legi e pane oddac Dziedzictwo Oyczyzny synom ale też mi było powodem miłość Braci szlachty zaprzywilejami antecessorow moich y moiemi znaczną Dobr tey fortunie Ostrogskich utrzymaią tych między ktoremi że iest wzgl[ędem] dożywotnie Prawa na Sobie Żony y Dzieci Swoie maiących ubespieczyc ie należało. Jakoż przez poczynione Cum omni Securitate zrobiłem transakcye, czego gdyby był nieuczynił, czyli to pro cum Kawaler Malitanski iure pretenso Ordynacyi, czyli naturalni Sukcessorowie po mnie te dobra indyspozyta zastawszy uterent iure suo, ani do cierpienia tak długich dożywocia obligowani byliby, swoią raczey przyiaciol ani moich przezemnie zostawionych possessią tych Dobr kontentuiąc. Sa tedy tak dobrą intencyą szkutko w korrespondującą uczynioną akcya sprawiła wprawdzie zaraz diverses w wielu Osobach sensus ale te in dubii novitati, ktora nigdy bez przeciwnego nie była zdania, maiąc stili praktykowanych okolicznosci nadzieię ze każdego iako do wiadomosci Interessu fortuny moiey nie obligowanego, rzecz samę y iak iest otworzywszy ad unanimitatem pociągnę kiedy potym przywieziony mi z Grodu Lwowskiego zaniesiony Manifest feria 3tia in Crastino Festi S: Agnetis

gnetis w Roku teraznieyszym a wnim zadaną sobie przeły: tatem wzgardę Praw stone ktorych przez insynuacyą Sat: mego nay iaśnieyszego Pana naszego miłościwego Stro Zem y Exsekutorem przylasce Warszaukowskiey przed lat Dwo: ma byłem, wyrazyc nie potrafię WXMci tak mę własna moia udręczyła niewinność y kui moiey wtey Oyczyznie Zasługi ktore przydawały czestkości zarzutowi temu atym samym iego zmnieyszały były do zmięszenia Iswich przecięz dotnarszy na sobie rak mocne dotyka Zastrone pioro, niestusnie proprio periculo cautus wtey ktorabydz moie nayuiększa modestią zanioztem remanifest w Grodzie Warszawie expli kuięc legale litium y pozyteczne Oyczyznie factum moie y powinienem się był naturalnie spodziewać ze cały wypi sany Lwowskim Manifescie przeciwko mnie zawięty zelus rustym remanifescie moim sprawiedliwie się przeić, lubo zas miałem wiadomość, ze są wydane Demiliacyi Ostrogskiey Ordynacyi, ale ter sądziłem władzy tylko utwierdzeniem Hetmańskiey ktorych wobrębie praw Oyczystych dotych czas zostaiącą, iak reverenter zawsze miałem tak wpzeciwić się temu: lubo opis pretendowaney Ordynacyi y nacrey dis: sponuie: myśli moiey niebyło. Tandem nad moią wag pui mi się niegodzi ze y nad wszytkich bene sentientium Opi: nią Odebrałem z Dubna nie Zawodną wiadomość wiadomość, iż przez Ordynowanych Rzpltey Zołnirzy ię Sta praesentis ter samo Dubno principalne Domicilium moie y wszytkich rzeczy moich, ktore się tam znaydują depozyt stanu Armata zniechano Garnizon tameczny do porzysięzenia fidelitatis JW Mś Hetmanowi WKs przymuszszy z fortycy rugowano, in: nych osadzono, y iescze nadto codziennie mię dochodzą wieści, tak na zagarnienie Dobr moich wszytkich Chorąwie Rzpltey naglemi Ordynansami ciągaią wziąwszy za płacz niegodziwości skomponowaną racyą, rzeto zą dobra Rzpltey, a Zatym nie moie, y ze ich na Rzpltą Obieraią. Ta wiadomość lubo zmoiey wielką fortony krzy: wdą, y moiczym uszczerbieniem honoru, przecięz więcey mi zadziwienia niz alteracyi przyniosła, albowiem zaKuriele y iak wielkich przyczyn spodziewać mi się nie kazały nie praktikowanego dotych czasin aequalitate et libertate

przypłatki

przykładu każdemu wtey Oyczyznie wychowanemu, tayne bydz niemogą; bo bowiem niewie tego że Rzplta przez swoy recess nie przyznała że to są iey Dobra, ale tylko resolucyą o nich zostawiła ktoz niewie y tego co y sam dothnąłem w Manifescie moim że iako wszystkie Dobra znayduiące się w Graniczach Polskich, tak y ta fortuna moia względem Supremi Dominii iest Rzpltey ale to univer salne prawo nie przeszkadza privato et immedyato każde go szlachcica nad swoim Dziedzictwem Dominio. Mói antecessor oprocz 600 ludzi nieustąpił prawa Dziedzictwa Rzpltey, ale raczey od niey uprosił na te Dobra nowe Ordy cyi Prawo ultimus iego Sukcessor masculus alexander Zasławski nie umarł do 8go pokolenia bez sukcessorow aby iure caduco te Dobra do Rzpltey przychodzić miały, ale został oyt Zofię siostrę rodzoną ktora wzięta ꝑ mittentes Repub: iak namieniłem po Bracie suk cessyą nie widzę zatym skądby do tych Dobr więcey niż do wszystkich przyrastać miało Prawo Rzpltey; o ktorym iako zawsze przezorna y mądra wiedziała by po smierci Alexandra Zasławskie go aprzecież iako sprawiedliwa y łaskawa zasiadac tych Dobr y od sukcessorki odbierać nie kazała ale niechayby na koniec te Dobra ꝑ rationem recessus, lubo tak długo silentio pretermissi a raczey rzeczą samą choc nie słowy przez nie obronienie Zoe długiey naturalney tych Dobr Possessyi resolutyi niechby mowię należały ad resolutionem Rzpltey albo to ia pierwszney ia ki potrzeby poczyniłem do naszego ktoraby vi armorum im pedire mogła Rzpltey dyspozycyą uczyniłem rownym Braci moim ktory wszyscy razem nie więcey nie maią in libertate velandi iaki ia sam ieden y z nas każdy. Anadewszystko niechby Rzplta nietylko tę Ostrogską ale y inną odebrała mi Fortunę pocałowałbym karzącą mię rękę, powszechney Matki cederem Iustitiae lub fortunę nadgrodę straty moiey, znalazłbym w słodkiej łasce iey rozmyślaniu że y dawnieyszych przodkow moich w Kurii Jagiellonskiey tak wysoce kochała y pewnieyszych na łonie Wolnosci że mną dotych czas przy lubiła, Ale ciemiężę krzywdę zrobiła zuchwałosć iednego dyrallis znamienito mimo wszelką czułosci passyą sam ro zum przytłoczony do równości tak szpetną we mnie rozdu zmił ranę bo na cóz tu przydadzą Konstytucye Koronne ubespieczaiące każdego swoiey własnosci nieco tak święto

bliwe

22 bliwe prawu, ktore nietylko W si tym bardzey znaczney
Fortuny zabierac ale nawet we wszystkiey Fortunie zadney krzy
wdy zakazuią czynic surowie et omni modam immunitatem
dla Dobr Szlacheckich obostrzaią na co tak iasna Konstitucya
Roku 1717 ktore etiam iure victa obona Woyskiem Koron-
nym zaieżdzac zakazuie, zaco formalitates iuris pozwalaiące
prawnie Dobrami disponowac kiedy kazdego czasu bez
prawa bez sądu bez dołozenia się Rzpltey ieden pomiędzy
nas odebrac fortun pod protextem na Rzpltę moze. Wiem
i o tym ze Dobra Dziedziczne in certis casibus przychodzą addis
spozytionem Rpub: ale cała Oyczyzna miał auniey po przy
cipałtej samego WXMci Dobr na Juradetztwo biorę
ze zaden z tych przypadek we mnie się nie znayduie przeciw
ko tak dobrotliwemu Panu ktory mnie in ministerio postawił
y przy starostwach zachował y myslą nie zgrzeszyłem Rzpltey nie
zdradziłem, Ale gdy tym się postawił wpoczcie nayniewin
nieyszego Kryminalisty toc przecię ante iudicium supplicatury nie
powinienem, wszakze y przeciwko kryminalistom opisany pra
wny postępek gdzie się nikt niedoczyta tego, aby przed zacze
ciem processu nay pierwey Dobra zaieżdzac rozkazano.
Jezeli tedy Iuria ale nie iuriarum absolutna Pani z Wielo
wadności swoię przyzwoytemi okryslita prawami iakzem
się mogł spodziewac ze ktokolwiek sobie uzurpowac będzie nad
panią y mimo Prawa wszystkie tak nazbyt mnie śmiało
skarze! A nadto samze Grodu Lwowskiego ktoc tak przeci
wny dla mnie Manifest, ubespieczał mi iednak tych Dobr
Possessya. W nym albowiem wyrazono zem dissimulante Reipub:
wszystkie Ordynacyi mimo prawa oney tolleratus. Wszak ze lu
bo przez Donacye wyzułem się z Dziedzictwa tych Dobr atem
sobie dozywotnią zostawił Possessyą. Jezeli tedy dissimulan
te Reipub: byłem nieprzerwanie tak długim tych Dobr posses
sorem toc mem wygnany bydz nie powinien przeciwko tak
wielu wyraznych konstitucyey o expulsach napisanym. Nie
exagierłuie ia w tey dla mnie krzywdzie tak widocznego
wystepku iego iasny iest wszystkim, ani wierzę zeby ynay
bardzey przeciwnym Interessowaniem zapruszone oczy
chociaz przez mgłę potakiwania koniecznie go nie miały wi
dziec; przerazi niewątpię duszy wpolsrzec ten na mnie
przykład nieuiednego stanie wzmyśli ona reflexia, gdzie tibi
hodie cras mihi, iezeli bowiem za tak moczną zasłoną nay
wyzszey Pana mego Miłosciwego Głowy in altissimo potko
pu silentio gdzie Prawem korny Polska zamknie ta
szabla, zit Rzpltey na naszych ufundowanych Fortunach

na gwałtowne

23

nagwałtowne naszych ze Dobr Zajardy Zażywać Wolno?
ieżeli własnych Braci naszych na czynienie nam gwałtu
przymuszać Ordynansami Wolno? coż będzie nie Wolno
y kiedyż już nieszczęśliwszey sytuacyi spodziwać się mi się
mogli. Wtey tedy y w tak cięszkiey dla mnie z kara dla wszy
stkich z pogorszką krzywdzie moiey uciekam się do łaski W. X.
Mści Dobrey, abyś pro innato in publicum vero bo zawsze przy
sprawiedliwości zelo pro Synatiali Solitudine a wyraźniey
mowiąc pro teneritudine Sumnienia którym advertenda no-
civa obowiązany iestes do oddalenia tego vere nocivum, które
rzeczy wiesieś: y nie tak iak mnie zadanoś wszystkie aequa
litatis et securitatis Kardynalne Prawa zuchwale wywra
ca y depce, powagą swoią concurrere raczył y nie dopuścił aby
na swoich sposobach y równości swankować miała. Primo
te Consule Roma Olo gorąco upraszaiąc, z oczekiwaniem
łaskawego Respektu na Stolicę Warszawską w nieśmiertelnym
wdzięczności długu Zostaię z głębokim uszanowaniem
Jaśnie Oświeconego Waszey
Xcey Mści

Kopia Responsu na list Xcia JMci Marszałka Litewskiego w którym się Żali na JMcP Hetmana W. Kor.

Wyrażyć trudno, wypisać tego nie podobno, że W. X.
Mść wiedząc dobrze o moim stateczny kubeczkie ie[go]
przywiązaniu, żadnym uncernym [illegible] tylko żadnego
własnego zysku [illegible] nie wiedzym y nie [?]postakowanym
przed tym [illegible] pomyślnym Dobr Ordynackich podzia
tem do mnie prawdziwego y nie interessowanego przy
iaciela, dla powzięcia rady, albo dziecej roztrząśnienia
tyle dawnych tranzakcyi do Ordynacyi Ostrogskiey
sciągaiących się trudnych nie uczynić tes krokow, i niedułś
mniś tego że wielki w Oyczyźnie będzie W. Xci Mści dla
siebie pomyślną dawali trudę, aby do tych podziałow
bezpiecznie przystąpić, y interessowane ich pragnie
nia bez odwłoki wykonać, ale iżey prawdzie ustawi
cznemi Dowodami stwierdzoney więc tego trudno, że iako
Żaden własney swoiey sprawie sprawiedliwym sędzią
być nie może, tak i temu samemu szukaiącemu swego
zysku

24 Zyska niepodobna na sprawiedliwą swoiey ysztuie
Dobić się rada poniewaz ten w tęge zamysła, nieu
waza inney strony nawed oczywistych przyczyn sobie
przeciwnych, ale tylko nato swoy cały natęza rozom do
tego celu / wszystkie / swoie obroty zmierza aby iakonayprędzey
w upragnionym obfitowac skutku. Mamy tey samey prawdy
nie zbyte dowody w podzieloney Ordynacyi Ostrogskiey, kiedy
W:X:Mośc z natury arcydobrego y kochanszego serca inni przez swoie
interesowane rady a bardziey nieustanne prozby namowieli
y wielu Jmion Obowiązkiem stymuluiąc: Wyłuwszy wprzod
zewszystkich dobr dziedzicznych mogę mowic że przymusieli
do podziałow Ordynacyi Ostrogskiey a przymusiwszy nawielką
całemu Swiatu Polskiemu rzucieli Censurę. y samych po-
stronnych Gazet żwawe krytyki. Z tym wszystkim Żeby
W:X. Mośc Jnne y potomnym wiekom na podobną nie przy-
szło censurę y Historyą, życzył bym tewszystkie podziałow
tranzakcye prawnie annichilowac, y za niewazne uznac.
Przez co postąpi fecers Justitiā facies pacem. dlesiebie nie smier-
telną Chwałę że dla dobra y pokoiu Oyczyzny tę sprawie-
dliwą przedsię wziętes drogę. Żebym zas skuteczniey W:
X: Mci do wykonania tych chwalebnych na ktorzy umysłow
Jorazi na zawsze powiadam że Ordynacya Ostrogska ni-
gdy z klubu swey wypadac nie może a to z tych mocę
mowic nie zbitych racyi. Nayprzod nie nie mowię a.
Osrzeczeniu Konstytucyach do dyspozycyi Ordynacyi Ostrog-
skiey ściągaiących się Ni wspominamy o tym że wspo-
mniona Ordynacya blisko puttora sta lat Nomenklea-
turą y zazywaniem swoich praw spokoynie się zaszczycała,
Nie powtarzam wielkich racyi w trzech listach przyiacielskich
osobliwie w ostatnim na Remanifest Warszawski odpowia-
daiącym obszernie wyrazonych. Biorę za naypierwszy funda-
ment utrzymania Ordynacyi Ostrogskiey dekret seymowy
w Roku 1667 od wszystkich stanow RP ferowany ktory ten
punkt w sobie zawiera. Jn sup ordinaōne recēsita in ōnibg pū-
ctis et clausulis illibatā cōservari volumus. declaramg Csentis
decreti Nostri comicialis vigore. Wiadoma iest W:X:Mci po-
waga dekretow seymowych tyle konstytucyami 1°54mi 1667
z mocniona. Wiem y otem że dekreta seymowe wiekszą wa-
gę y szacunek mieć powinny niżeli Konstytucye bo lubo Kon-
stytucyo y dekreta seymowe a plena Rep są postanowione z
tym wszystkiem że dekreta seymowe przez zadny proces y kontro-
wersye

wersye publiczne od oboiey strony wniesione y przez wszystkie stany Rzpl.
roztrząsane y zważane sądownie bywaią dlatego większą moc y powa-
gę mieć powinny. Teraz tedy podawszy na wielki rozsądek głębokie-
go zdania WX. Mci pomieniony dekret upraszam czyli ten dekret nie
wyraznie chce mieć Ordynacyą Ostrogską we wszystkich pun-
ktach nie naruszoną, czyli te donacye Sandomierskie nie są
iawnie uczynione wbrew pomienionemu dekretowi Seymowemu
czyli większego potrzeba dowodu dla utrzymania Ordynacyi Ostrog-
skiey, czyli nakoniec iakie kolwiek dyssymulacye y dawności cza-
su znosić mogą dekreta Seymowe wszak alfabet prawa uczy
nas, że Officiosa Officiosis judicata Judicatis tolluntur. Ani się WX. Mci
Zasadzasz na przyiacielskiey kompozycyi między J.O. Katarzyną
Matką a Teofilą Córką w Roku 1674 nastąpioney ponieważ przy-
iacielskie kompozycye dekretow Ziemskich Trybunałów dopie-
ro Seymów znosić nie zwykły z innemi ferowanych. Dekret Seymo-
wy ad cuius wypadł instanciam, f. oto ad Instanciam Instygatoris
Regni et delatione JJWW. Hetmanów Toiest Jana Sobieskiego Hetma-
na natenczas W. K. Wuja rodzonego Xiążęcia Alexandra Ordy-
nata ostrogskiego mogłże w lat cztery po dekrecie Krol Jan So-
bieski swemu dekretowi bydz przeciwny iednak do oczywistey
przystępuię explikacyi, proszę czytać łatwie Medytacyą ktorą
przed pisaniem tego listu łatwo czytałem. Jezeli przynaymniey
wszczegulności iest iaka wzmianka iakiego miasta lub wsi do
Ordynacyi należącey jezeli J.O. Katarzynie matce Dobr Ordynac-
kich iakowe miasta były udzielone wszak Tarnow czyli na Mia-
sto Litowisz nie są dobra Ordynacyi należące zgoła ten doku-
ment ani WX. Mci interes wesprze ani iest przeciwko Ordynacyi
ostrogskiey ponieważ ta medytacya była względem Dobr pra-
wu dożywotniemu J.O. Xiężny Matki podległych a dobra ordynackie ni-
gdy nie podpadały prawu dożywocia ktore Opiekuni J.O. Xiążęcia Ale-
xandra Ordynata trzymali Aco nayważnieysza żegdyby przez
pomienioną medytacyą Ordynacya Ostrogska upadła tobynie
było racyi na potym aby Rzplita w reces ią podawała. A prze-
cież względem elekcyi kawalerow Maltańskich iest podana
J.O. X. Marszałek W. Litt. wielki minister nieotrzymywałby przy-
wilejow na administracyą ordynacyi ostrogskiey ia o tym swiadectwy
docent ani by do instrukcyi sejmikow przed Seymowych te desyde-
ria nie podpadał prosząc à Rzplitę iako domina Jurium aby WX.
Mość ex sexu foeminino idqualo za Ordynata uznał a zatym z tymy innymi
przyczyn w tylu manifestach załączonych niemogłby WX. Mość żadną
miarą dobrami Ordynacyi iako dziedzicznemi dysponowac, bo trzebaby
było pierwey

było pierwey tyle Konstytucyi ex volumine Legum wymazać dekret
seymowy zkasować y nakoniec Ordynacyą do akt Lubelskich podaną
(: ktora wyraźnie ex Tymiriecha sexu Successorem excludit :) pierwey
annihilować, a dopiero wtenczas trzebaby było do podziałow y donacyi przy-
stępować ale że W. X. może inną drogę przedsię wziąłeś wie niemiey
sobie za krzywdę że JJMość Pan Hetman z chwalebney żarliwości
oprawo oyczyzny y zobowiązku przysięgi. quidquid nocivi videro aver-
tam. że słusznie dla otrzymania ordynacyi ostrogskiey uczynił
kroki. Ktoż prosze sprawiedliwszę mieć może prawo do utrzyma-
nia tey ordynacyi, jeżeli nie JWJMść Pan Hetman W. K. ktoremu
Rzecz pospolita przez wyraźne Konstytucye Malicyą ordyna-
cyi ostrogskiey podała w komendę y dyspozycyą żoc ynervum
od Łatey milicyi tourt dobr całość tey Ordynacyi Jego pilności za-
leciła. Jakżię może utrzymać milicya Ordynacyi Ostrogskiey
sine nervo? Wypada zwych klubow Ordynacya Ostrogskiey
żoc y sey milicya, poniewasz zdane scrypta, ktore się od ich chwo-
ściom niektorych tylko do natarywszwo podpisane względem myśligi
iako sey ustabiliować nie mogą tak u ludzi rozumnych zacne-
go walom y szacunku żadnie racyi w listach przyiacielskich wy-
rażonych nie znaydą. Gdyby JW. Hetman W. K. ten krok uczynił
na przykład względem Sukcessyi w ten czas zgrzeszyłby prze-
ciwko Konstitucyi 1591, ktora zakazuie aby ludzi nie dawać
na prywatne potrzeby, tu zas non privata ale publica neces-
sytas, ale rzecz całey Rzpltey, to chwalebnie uczynił JW
JP Hetman, że nie pozwala tey broni aby Dobra rzeczone przed
iedną Osobę bez konsensu Rzpltey y resolucyi niebyły alieno-
wane że prawem nie posiedł ale krzywdę, y to sprawiedli-
wie uczynił bo kto ma po sobie Prawa, y wyraźne Konstytucye
ten bez żadnych processow exekwować ie powinien, dopiero z
z kiedy JMć Pan prócz Konstitucyi ma po sobie dekret sey-
mowy, to przytem całości Ordynacyi Ostrogskiey, ieżeli tego po-
trzeba ui armorum utrzymywać powinien, Tym bardziey kiedy
W X Mość z iego pozwoleniem co powiem nie miałeś Prawa
do czynienia donacyi, a ieżeli sobie iakie prawo przywłaszcza-
łeś toc ylo było wątpliwe a poniewasz y z tego wyświadczyć się
W X Mość z krzywdą Praw Oyczystych ktoż, tedy miał się o nie
upomnieć, ieżeli nie JW Hetman, ktoremu Rzplta względem
Kommendy prawo dała Na koniec ieżeli JW Hetman W K
w publiczney Oyczyznie krzywdzie, Processa prawie czynić po-
winien, toc gdyby naprzykład kamińczem dzielił y fortecę
przywłaszczał, to natenczas powinien przez poświęcić obronie, y
całości przestrzegał ktorego ex vi Ducalis Ministerii przysię-
gał Obowiązkie Securitatem Rei Pub: quantum potero defendam,

wyrażast

27 Upszczegasz WX Mści że uczyniłeś Donacyą innym reservato jure advitalitio za pozwoleniem WX Mci tey allegacyi zupełney dać nie mogę wiary ponieważ ta kowe donacye z takiemi kondycyami reservato jure advitalitio iako cześkuyą moia suie post fata, tak są całe nie ważne bo przeciwko prawu uczynione. Jakoż kolwiek iest czy informa tegis są uczynione Donacye z takiemi kondycyami czyli niedomji że WX Mść obstantibus constitutionibus et Decreto Comitiali nie miałeś Prawa czynić Donacyi tey y do rezerwowania sobie juris advitalitij nie miałeś Prawa. Y owszem kiedy WX Mść z hos actus denonicasti favori dissimulationis Rzpltey trzymaiąc Ordynacyą et denisti cum Possessor vi Juris ordynationis to t votenti n ht in iyna kiedy JW Hetman WXL porzedł do Dobr Ordynackich iako ad bona wakancya y odebrał Rzecz Pospolita czekaiąc sey dispozycyi komu ie ma oddać. teraz tedy te wszystkie explikacye in candore wyrażone proszę wziąć w rosną uwagę y zważywszy tę przed tym wyżey wyrażoną wziąć drogę która do publicznego Oyczyzny pokoiu do nie śmiertelney WX Mści sławey y honoru do powinney prawa którey satisfactii chwalebnym prowadzi torem czego wyrażiwszy piszę się z głębokim uszanowaniem

Kopia Listu ciekawego od pewnego WX Mści Przyiaciela pisanego przy kommunikowanym remanifeście od X Mci Sanguszki Marszałka nadwornego litew w grodzie Warszawskim uczynionym

Wiem bardzo dobrze że WMć Pan w teraźnieyszych zachodzących Ordynacyi Ostrogskich koniunkturach iako iesteś całe obojętny y neutralitatem trzymaiący tak supplikuię y o mnie być mocno wypersuadowanym że w równey zostawam obojętności y daleki od przywiązania do ktorey kolwiek strony interessowaney. Atoli że w takowych materiach iest rzecz powszechna mila, y nie naganna, z rozumnym et inrationem status doskonałe biegłym mowić y korespondować; Dlategoż tedy satisfakcyi kommunikuię remanifestu X Mci Sanguszka, recurro poufale explorando zdania y wielkiey decyzyi iego super kontenta wspomnionego remanifestu, co z mieysca mego iż WMć Panu candide fateor że po mieniony remanifest dla ułożonych do exageracyi słow primo in tuitu, zdaie się mieć pondus iakiey kolwiek kommiseracyi, lecz samą wewnątrz zważywszy y istotę y zapatrzywszy się iak na prawo Koronne tak y na Ordynacyą ostrogską do akt Lubelskich podano nic ieszcze w nym nie znayduię. Salvo omni respektu Xcia Sanguszki wszystkosz pretensyą nihil.

Gdy

28 Gdyby WMć Pan był cierpliwy y bez uprzedzenia czekał moiey explikacyi, to tym to wszystko WMćPanu woczywistych wyrozumie- -wat Dowodach. Xże Brat w wzwanym remanifescie Xże JMar szałek Litt protestuie się że nigdy nie zgrzeszył przeciwko Nay iaśnieyszemu Panu iako y przeciwko prawom Oyczyzny. zgrze- szył Xże JMć Sanguszko, a tym cięzey że Minister Status, ktory exmu nere Officii nayściśley prawo utrzymywać powinien a sam ie in Complicitate drugich do pilnowania tych że praw przyciąga obowiązanych bespiecznie podeptał, iest wyrażone prawo w Kon- stytucyi 1699 o pozwoleniu fundowania Ordynacyi aby Do- bra Ordynacyi pomienioney v in toto v in parte prout Ordy navenit, iak tylko będzie Ordynował proszę mieć pilną adten cyą, etiam per haeredes defunctos precedentes nie były alienowa ne. Xże JMć Sanguszko idąc wbrew pomienioney Konstytucyi całą Ordynacyą Ostrogską iak by własne Dobra Dziedziczne na rożne głowy w Grodzie Sandomierskim dispersit et aliena vit tym cięzey że alienam Substancyam bo samey Rzpltey całey. Czyliż to nie iest oczywisty grzech? bodayby nie syna Oyczyzny wiele pozwalaiącego (: absit injuria verbo:) czyli to nie peccatum ad Caelum Clamans o złomanie praw Kochaney Oyczyzny? zgrze- szył zgrzeszył y wprzeciwko powadze Nayiasnieyszego Pana bo in Scio zamieszał w pokoju będące Panstwo iego y do morową prowadza woynę, przez co samo oczywiste Crimen laesae tranquilitatis et Crimen status prawda że Xże JMść Sanguszko unikaiąc publiczney Censury w zamieszanym remanifescie appellant hanc legem quam non servar- vit to iest Kostitucyą wyrey wyrażoną o pozwoleniu Ordynacyi alle guiąc. że Xże Janusz Kasztelan Krakow według iego pozwolenia powinien Powinien był deficiente Sexu Masculino wezwać proxus gradu Suk- cedentes Dalszych Osob a przecież nie wezwał. Y tu iest Commissum irrea- litatis peccatum, bo wezwał proxus gradu Succedentes, kiedy deficien te sexu Masculino wezwał nay przod tyle Xiążąt Zasławskich, z Eu- frozyny Xżki Ostrogskiey pochodzących, Wezwał y Xcia Janusza Ra- dziwiła podczaszego Litt. wezwał Successure de lucris precedentes. Że zaś innych Osob ieszcze dalszych a dalszych do wzwaney Ordynacyi nie wezwał, bo miał wyraźne Konstitucyi pozwolenie aby według woli y zdania swego prout Ordynaverit pomienioną fundował Ordy nacyą, Mało tego miał ieszcze pozwolenia od kilku Seymow (: stwa- wa się Konstytucyi:) przez wszystkie stany nadanego aby nawet od akt Lubelskich według Konstytucyi podaną mógł in utarz, emen dere durante duntaxat vita ipsius. Teraz tedy WMćPana caplo- so sensum iezeli Remanifest pomieniony słusznie obwinia Xcia JMć Janusza ordynacyi fundatora iakoby nie według pozwolenia

Rzpltey

29 Rzpltey postąpic miał. Ey przecież według statysty Pogan-
skiego magnum et indelebile crimen loco gratitudinis impro
bare, acta avarum. Daley w Remanifescie swoim Xże Jmci
Sanguszko tak się emunduie że Ordynacya Ostrogska nie-
iest approbowana a Ratio status exigit, aby Rzplita juz
ufundowaną Ordynacyą widziała, ieżeli nie są iakie dla by-
czyzny prawa, y dlatego wszystkie inne w Polszcze Ordyna
cye maią iedno pozwolenie a drugą approbatę. Ale y tu Oskar
życiel nie widzę winy grzechu bo pozwolenie Ordynacyi Ostrog
skiey więcey w sobie zawiera, niżeli inne Ordynacye ponieważ
pozwolenie Ordynacyi Ostrogskiey te słowa Konstytucyi w sobie
zamyka: iako juz od kilku Seymow przez wszystkie stany po
zwolono iest Ordynacyą fundować, które słowa godne pilney
konsyderacyi. W innym pozwoleniach na Ordynacyą nie znay
duią się, toć kiedy Ordynacya Ostrogska ma więcey w utwier
dzeniu pozwolenia, od kilku Seymow, czego inne nie maią
Ordynacye, więc innym Ordynacyi przez Konstytucyą pozwo
lenia nie mogą się mowić, że maią iedną Ordynacyą Ostrog-
skiey pozwolenia a przecież to ponieważ kilka Seymow na
Ordynacyą Ostrogską godziłoś, toć y tym samem walor,
większy większa akceptacya na inne bydź powinna. Jednak
niżeli do większego tey sprawy samey przystąpię objaśnienia
apello juratam fidem Trybunałow y prześwietnych Ziemstw wszyst
kich ieżeli transakcya z Dobra y według prawa uczyniona potrze-
buie approbaty y czasu gdy nastąpi approbacya, ieżeli nie będzie quid
super-abundans a ieżeli Donacyi subseqvet takowa approbacya
czyli n vitiat donacyą czyli takowe donacye n cassant w Trybu
nałach y Ziemstwach ponieważ generalnie mowiąc przez Dobra
approbaty nie potrzebuie. Y dlatego że Ordynacya Ostrogska na
tylu Seymach akceptowana była, nie potrzebowała approbacyi
ile że takowa approbacya byłaby super abundans, a bardziey super
vacanea, bo ieżeli dla racyi w Remanifescie wyrażonych potrzebna
była approbacya to proszę się zapatrzyć na approbatę Ordynacyi
Zamoyskiey. Anni 1590 fol 579 ktorą czytam słowo w słowo.
Iakoż mi przeszłego Seymu JW Zamoyskiemu pozwolili uczy
nić Ordynacyą według zdania swego tako nieważ ią uczynił
w Lublinie więc ią approbuiemy. Niez iednak samemu iemu puki żyw
zostawuiąc: immutandi emendendi et amplius ordynandi. toć oby mnie
się zdało iusta priorem Constitutionem prosić tedy nay pierwszy zważyć
ieżeli te motiva y racye od Xcia Jmci Sanguszka w Remanifescie zamieszczo
ne że ratio status exigit aby Rzplta uczyniony przypatrzyła ieżeli
iakowe

 iakowe artykuły Ordynacyi nie są cięzkie prawom Oyczyzny
znayduią się w wspomnioney. Juribus Regni etc ale tylko się tey
razą wapprobacye. Poniewasz pozwoliliśmi czynic Ordynacyą a JW
Zamoyski uczynił według zdania swego y do akt Lubelskich podał,
większą approbuięmi. Y owszem każdego tak konwinkować mogę
na fundamencie tych że racyi w Remanifescie wyrazonych gdyby
były in ratione status zasadzone Poniewaz wapprobacyi Ordy
nacyi Zamoyskiey ta iest przydana klausula zeby Zamoyski
miał moc do kiedy żyie cokolwiek się zdało applius Ordynandi mu-
tandi emendandi et immutavit ac amplius Ordinavit to na
fundamencie racyi w remanifescie wspomnionych że Rzplta
widzic powinna wszystkie punkta ieżeli n prejudicant Aequali
tati et juribus druga approbacya nastąpic powinna czego żaden
mowic nie mogł y niemoze bo iako pierwsza approbata Ordynacyi
Zamoyskiey iest super abundans tak był a by pamyslanione
y druga super abundans. Idźmy dla większego obiasnienia
do Ordynacyi Myszkowskiey Anno 1601 pozwoloney w niey
tym bardziey wydaie się super abundans approbata bo wprzewa
zaiącey liberaliter konstitucyi JW Myszkowskim uretim
ac cuilibet seorsim czynic Ordynacyą zaraz w tym samym
pozwoleniu y approbacya nastąpiła. Czyliż może bydź quid
magis super abundans iak to approbowac, co iest in rem
natura, y dla tego Rzplta na potym innom przedsięwzięła
wszy drogę dosyc bespieczenstwa sądziła Ordynacyi Ostrog-
skiey y utwierdzenia, kiedy ią na tylu Seymach akcepto
wała, y tylu posledniey szemi konstitucyami do dispozycyi
Ordynacyi sciągaiącemi się, bardzey a bardziey umocniła.
Jeszczebym nie mowił zeby była konstytucya o tym że ka-
żda Ordynacya powinna mieć y pozwolenie et distinctam
approbationem. Gdyby na koniec pomieniona konstytucya o-
pozwolenie Ordynacyi Ostrogskiey przynaymniey tę miała
przydaną klausulę salva approbatione. A natenczas dałbym
victas manus bo choc by była super abundans approbatio iednak
to czynic coby prawo kazało lex jubet n disputat. Ale kiedy nie
masz prawa o aprobacyi nie masz y salwy przy konstitucyi ktoż
może arbitratoria sine crimine status ią improbować anihi
lować. Że mowią Ordynacya więcey niż wiekiem utwierdzona
a bardzey pozytecznieysza bobru pospolitemu niżeli inne Ordy
nacye wyzey specyfikowane ktore iednym się tylko zaszczycaią
Ordynatem y Possessorem wszystkich dobr swoich a Ordynacya Ostrog
ska przez ordynata dotąd na dobro tyleczy szlachty suo pane bene
merentes karmiła y żywiła a teraz przy tych donacyach y dispartia
mentach iezeli nie zaraz to nieomyslnie przemieni do natenczas
senuniens

31 Ten uniens bene merentem Panis na niej tak obfity od radnie [?] od kilku tyśięcy szlachty szia pewdie in justia na 9 dżiewięc czyli na dżieśięc głow a Sukcessores wordynacyi Ostrogskiey zasłużonych iezeli innych ułasnych miec mieli kiedy fortuny na ostatnie przydą ubostwa y nędzy; Cy przeciez to wielkie Crimen stały Wielka Equestris Ordinis Dalsza in ulteriori tractu wmanifestu swego JW. Jm Marszałk Nad: Litt improbat actum Xcia Janusa Ordynacya Fundatora że wezwał Kawalerow Maltanskich do Ordynacyi Swoiey przez co nie tylko mutat natura bonor terrestrium in Spiritualia ztia mentum tey Samey Konstytucyi, ale też że Kawalerowie Maltansey wychodzą se Supra Rei pub: Dominio y maią dependentiam a Magistro Ordinis in a Replica że na te szczegulne Prawu Wyrazonemu Ordynacyi Ostrogskiey, opisaniu przeciwne, niżeli odpowiem directe et adequate wzglęedem Kawalerow Maltanskich, tak adinterim mowię. Jezeli Ich wezwał do Ordynacyi Swey Xzę Janus, to dla tego wezwał po tych Familiach zacnych, bo miał od tylu Seymow pozwolenie procut ordinaverit według zdania Swego fundować Ordynacya Ostrogskie, a potym ten punkt wyzey wyrażonego w manifeście z nowu commisit peccatum ignorantia culpabilis, bo per ora iest falsissimum generalnie mowiąc że bona terrestria kiedy idą ad Spirituales mutant naturam terrestrium racya tego iest że iest falsissimum quid zasadzona na Konstytucyi 1601go ktora tak wyraznie mowi, że quale ius Dantis, tale accipientis, Ius, et natura Dantis est terrestris, toć Recipientis Spiritualis iest terrestris, y dla tego Rzecz Posp: daiąc Dobra Duchowny̆m te Rzeczpospolitej przydaie klauzule: salvis oneribus et juribus Rei Publicae Jezeli kto = wiekszey y wtym punkcie potrzebnie konwikcyi, niech czyta Dekreta Trybunalskie względem Ayberny między Duchownemi zastępio ...(?) Na koniec iezeli wtey allegacyi punkt w manifeście położony iest prawdziwy, toć Sprawiedliwie niektorzy JchMość Duchowni in causis ex fundo Bonor pullantibus unikaią forum Seculare a przecież y Sąd JK Jmci Assesorski w Swoich Sprawiedliwych Dekretach ci naszey Sądzie każe y Sadzi, do pierwsze niewiernie de illa mutatione bonor terrestrium in Spiritualia mowić trzeba Ordynacyi Ostrogskiey, ktora ex sua essentia, y we wszystkich Swoich punktach tembardziey mutacyi jakie mieć może tak do brey tkmu niedał Wiary, ~~niechayt~~ niechay czyta Ordynacya Ostrogske Teraz tedy do Kawalerow Maltanskich przystępuiąc Czytuy z punktu Ordynacyi Ostrogskiey o nich wyrażnie

37/ kiey onich wyraznie. otto napisane nayprzod zeby byt in Egalitte urodzony katolik polak et per pluralitte votor na Seymie Obrany Zeby niebyt ex Lex Sed ut Civis regni una cu bonis Iure mediante Cujvis respondeat et omiby dese Egrentibis in qolibet foro Rgni Polon. pareat. Exercitum Effecto Sendici cu Suis cumilitibus obedeat ipse met in psona Sua v p aliu locu eg tenente rei militaris optime peritu exercitu ducat; pro usu Reip: Castra seu fortalicia et tuendis finiby ac dominiis Rgni et provinciar Palatinatg Podolie erigat Construat &c. Naostatek gdyby wiednym punkcie dispositioni Ordynacyi Ostrogskiey non satisfaceret ipso facto powinien admittere jus ordinaonis. Teraz prosze wzgle in Lancem wielkiego Zdania WMciPana te wszystkie punkta y rygory dla kawalera Maltanskiego wyraznie przepisane y oraz wyrazie owe w Zemanifescie wyrazone exagieracye. Jezeli niechcą adirritandum tylko populu praw Coronnych et Status ordynacyi Ostrogskiey ignar iezeli pierwszy fundator Ordynacyi wszystkim in konweniencium ktore tylko presum mogly nie zabiegt doskonale. Jezeli Kawaler Maltanski dependuiące zawsze z Ludzmi Swemi od Surowych Hetmanskich Ordynansow mogt cwprivata authoritte moliri Casu quo niechciatby iakiego punktu Ordynacyi exequi toby tym samym na fundamencie Ordynacyi opisanym w każdey Koronney Iurisdikcyi musiat by ius ordinationis amittere nie zawsze bytby in metu et Stimulo. ordynacya ostrogska we wszystkiem dlasiebie opisana Sacto Sancte observowac pewnieby y fortece wordynacyi w lepsze y z mocnieysze byty Sytuacyi niżeli Są teraz bo oprocz zDubienskiey iakiey kolwiek fortecy bezpiecznie onich mowic sie może nec locus ubi Troia fuit. Atym senze że wpierwszy Odynat primissio Ordo wskazuiąc kawalerow Maltanskich, dat szlahetny mtodzi incitamentum do nabycia stawy ktora wstawy w Malcie na ro sznych esperimentach tata swoią stawą Imienia Polskiego strawit, niżeli cum infami ignorantia narodu swego w prywatnych delitescere Domach albo mizernie w samsiedzkich Panstwach despotyczna Sawic sie stuzba. Z tym wszystkiem tak konkluduie w tym punkcie że cata Rzplta iako iest Dominasurium tak co narodnym stanowi Seymie to na innych pro exigentia authoritate sua odmienie może, na przyktad zapatruiąc się Rzplta na to że dla Domowych prywatnych Sessyi Seymy nie dochodzą Consequenter trudneby byto Obranie Kawalera Maltanskiego może tedy, aliam arripere viam pro melior Bono tey Ordynacyi, ale zeby kto privata authoritate sine Consensu Rei Pub. iuxta velle ią dysponowac to niemoze gdy by sine Crimine status et Convulsione legum. Zaktada sobie JMci Xze Sanguszko pro fortissimo achille dalszy punkt w Zemanifescie Swoim ktory iest wstowach tło du mowi przeciwko konstytucyi 1641 ktora zostawia sobie facultatem na przyszłym Seymie decisionis o ordynacyi ostrogskiey dalszy punkt Zemanifestu. Co mowi? oto ex iis pominonemi mowie: Jezeli

Sobie

33 sobie Rzplita zostawiła decisionem Ordynacyi toc nie sobie Mści
Xrz dała władzę dispenowac, resignowa, Kiedy sobie zostawiła y o
wszem ten sam Recess konwinkuie że poniewaz Rzplta dalszą Ordynacyi
dispozycyą reservavit toc tym samym Xrz Jmsi Sanguszko dispenowac
mią żadną żywą miarą niemogł sine laesione et contemptu Rpltey.
Zwenczał JMć Xrz Sanguszko w swim Remanifescie że go mani
fest Lwowski obwinia iakoby konstytucyi 1624, 1627, 1628
mylicyą Ordynacyi Ostrogskiey utwierdzaiących był przestępcą
y ia tę milicyą stengiwiowi przez ostatnią transakcyą zmocniłem
jure, bo nie tylko przeciwko poganow iako chce mieć konstytucya
na fundamencie tey Ordynacyi uczyniona ale w każdey potrzebie
Rzpltey pod komendą JW Hetmana do tego punkt Remanifestu
Ekscellencya Xrz Janusz pierwszy rzeczoną postanowił mylicyą
pro generalis necessitate Rei Pub/: słowa są Ordynacyi:/ contra
Tartaros, Turcas, et alios hostes pod komendą Hetmańską. A tym
Xrz JMć Sanguszko z tym się chlubić niepowinien boc nic nowego nie
uczynił. Że utwierdził skryptem milicyą Ordynacyi Ostrogskiey trze
ma konstytucyami zmocnioną, to rzecz uczynił nie partykularną godną
nie małego podziwienia, bardzey sprawiedliwey censury że konstytucye
prywatnym utwierdza skryptem, ktore żadney nie potrzebuią approbaty,
dopiero skryptow; ale upewniam każdego że to dla Oyczyzny subsi
dium mutato statu Ordynationis upadnie bo ich może do bez prawnych
podziałow concurrentes iak prętko przydą ad possessionem, to wspo
mnionego nieciądzą subsidium, mowiąc na fundamencie prawa
że z Dobr dziedzicznych żadney miliciey dawać nie powinniśmi
dopiero successores będą w tym refragarii et renitentes ile że żaden
na Dobra swoie dopiero sukcessio nastąpi nie może dla sukcesso
row takie imponere onus, ktore iest przeciwko prawu a Pra
wo iest wyraźnie żeby z Dobr Dziedzicznych niedawać wyprawy
chyba za powszechną całey Rzpltey decizyą. Więc kiedy JMć Sangu
szko Marszałek nadw: Litt Ordynacyi częścią konstytucyi
z twierdzoney nie utwierdzoney utrzymuie nie zachowuie y iey
Prawa/: circa konsylia wielkich w Oyczyznie ludzi do tych bez
prawnych podziałow mocno przywiązanych:/ depce iak że ten skrypcik
prik folio advento rapit może bydź zachowany y utrzymany kiedy
konstytucye nie są bespieczne magnum et invisibile nefas est, vio
lare leges Rei Pub: seu longe magius velle illam se ducere
mowi statysta Rzymski po tak wielkich publicznych krytykach
y nie sprawiedliwych censurach w Remanifescie swoim zanie
sionych na Ordynacyą O Xcia JMsi Kasztelana Krakowskiego.
Wielkiego Oyczyznie człowieka y statysty uczynioną y przez
tak wiele kilkadziesiąt nie tylko od Rzpltey ale od żadnego do tych

Czas

nie reklamowana y owszem akceptowana Xżę JMći Sanguszko,
ctą na ostatek obwinia Rzpltą która ten grunt do Ostrogskiey
Ordynacyi należący approbowała a ten się w ordynacyi od
akt lubelskiey podaney nie znayduie. Jeżeli się nie znayduie mię-
dzy Ordynackiemi Dobrami to by się powinien znaydować mię-
dzy Dziedzicznemi w Ordynacyi do akt lubelskich podany oraz
specyfikowanemi a przecię się y tam nie znayduie, więc niżeli
ten punkt do Remanifestu był podany trzeba było czytać dawne
działy do Dobr Ordynacyi Ostrogskiey należące, tam by każdy
Grunt znalazł y wyczytałby iako wyraźnie te słowa Ordynacyi
Ostrogskiey informacya o Dobrach specyfikowanych etiam cum
prędiis in divisionibus et processib. Jakoż kolwiek iest: ta iest
niezawodna y niezbyta prawda, że gdyby Rzeczpospolita pominioney Ordynacyi
Ostrogskiey nie miała pro rata et illa Rege in perpetuum abroganda to by się koważ-
dnej iey nie wdawała dyspozycyie y ten grunt przez JMć Pana Dechowa czyli przez
Scripulosam Solicitudinem albo nie do Rzeczypp: do approbowanych prowany, zawsze
by go Rzeczp: nie akceptowała, gdyby generalnie Ordynacyą Ostrogską za ordyna
cyą swoię prawem zwiedzoną nie uznawała y nie wchodząc w żadne indagacye
czyli ten grunt należy do Ordynacyi Ostrogskiey czyli nie? zawsze by go reiceret,
ale że non reiecit, y wiemy go zwiedziła Konstytucyami toć nullus locus restat mo-
wienia przeciwko tey Ordynacyi. A zatym Condolendum est Xcia JMci Sangusz
kowi że tak daleko zabrnął /: cu in profundum venerit omnia Contemnit :/ a tak
wielą prawdami pogardził, pogardziwszy chcąc uniknąć publiczney Censury że
iak iawną przeciwko prawu Oyczyzny rzeczby poddał w remanifescie swoim,
rożne wyżey wyrażone siebie emenduiące punkta nie raczey sprawiedliwe ale
darmo damno addit invalidae robur facundia Causa. Ani remanifest /: w sło-
wach tylko do zamamienia ułożonych :/ na, pisany stylem y pierwszy przeciwko Ordyna
cyi Ostrogskiey po lat 140 uczyniony nie uwolni od wiary, nie zgładzi Crimen
status, chyba że X. JMu uznawszy swoię sprawiedliwą winę ile że podobno był
superinductus reverentiali amore, y annihilowawszy wszystkie swoie prae-
judiciosos actus w grodzie Sendomirskim uczynione, poydzie ad publica Oyczyzny
acta y uderzywszy się w piersi wyzna to; iż peccavi in Coelu et Coram te wszak
wszak non est hominis non amare ale non errare non emendare non est pru
dentis viri dopiroż ministry status, to na tenczas spodziewam się, że Oyczyzna
zażyć może Clementia, ale inaczey mocno się obawiać potrzeba żeby nay pierwszy
Xżę JMci Sanguszko Marszałek Nadwor: Litt wszystkie nienawiści y zemsty
niebył meta y celem bo nie trzeba dowierzać /: przestrzegam mocno :/ że ta mała
rzecz publicam Patriae Causam maiącą na samym się skończy gadaniu &c: iakoż
kolwiek nastąpi przepraszam że nie zostawuiąc nic w recessie musiałem przedłu-
żyć list moy który teraz kończę

Odpowiedź przyiaciela

Na zarzuty y tłomaczenia a bardziey interpretacyą dekretu Seymowego
za Jna Kazimirza Krola 1664 O Ordynacyi Ostrogskiey ferowanego.

Niżeli sciągnąłem rękę do piora y pisania tych odpowiedzi długo z memi ugania
łem się myślami, długo oboiętney zastawiałem się uwadze. Czyli po tylko oczy
wistych remanifestach y listach osobliwie w przyiacielskich obszernie wyra
żonych racyach y dowodach zamilczyć, y na interpretacye powinnego dekretu
Seymowego

35 Seymowego całe nie odpowiedać ile że dekreta osobliwie Seymowe iako od wszystkich Stanow Rzeczypospolitej Sądownie są postanowione, czy przez Posłow referendarzow wobecnosci całey Rzeczypospolitej czytane, y ogłoszone, tak żadney dyspozycyi, dopiro zakazaney interpretacyi po swoim przeczytaniu w lat 87 podpadać niemogą y niepowinny z tym wszystkim żeby strona do podziałow Ordynacyi Ostrogskiey interesuiącasię te milczenia zaiachawszy słusznie zaniesioney tey interpretacyi niebrała dowod dla tey szczegulnie przyczyny, niewybornosci y wielosci słow wykształtowanych ktore oczywistą rzecz ćmić zwykły y na pierwszym wstępie powątpiwanie o sprawiedliwosci rozniącego się interesu, osobliwie w niewiadomych czynic myslach ale w prostocie z stylu y słow do wyrażenia samey tylko prawdy ułożonych z powinnym dla każdego respektem odpowiedzieć umysliłem w nak niżeli do szczegulney na kożdy punkt przystąpię odpowiedzy to sobie przy zaczęciu za naypierwszy zakładam fundament. Co mam za cel wzniesieniu ordynacyi Ostrogskiey strona interessowana w całym swoim dwuarkuszowym pisanie wyrazaiąc: że lubo cała Rzeczpospolita przez pomieniony dekret Seymowy chciała mieć ordynacyą Ostrogską we wszystkich punktach nienaruszoną iednak iey niechciała approbować ta trudność uformowania iako iest cale niepoięta tak do utrzymania niepodobna żeby iaką rzecz ~~chie~~ chcieć mieć nienaruszoną, we wszystkim zachowaną, y niechcieć żeby niebyła wzruszona y zachowana. Ieżeli cała Rzeczpospolita przez swoy dekret Seymowy apsolutnie chciała żeby Ordynacya Ostrogska we wszystkich punktach nienaruszona iakże ona mogła chcieć żeby była wzruszona y teraz iak dobra dziedziczne na kawałki podzielona ieżeli od samych wiekow, Filozofom niepodobna było to pogodzić żeby kto względem iednego interesu iednych okolicznosci chciał y niechciał dopiroż na filozofią niebawiącym niepodobna to pokombinować, żeby iedna Rzeczpospolita chciała y niechciała mieć Ordynacyą Ostrogską chciałą ią mieć kiedy apsolutnie rzekła: żeby Ordynacya Ostrogska była nienaruszona we wszystkich punktach niechciała ią mieć za niewzruszoną kiedy iey approbować niechciała ieżeli o to tylko chodzi słowo: approbacya Ordynacyi Ostrogskiey powiadam że niemasz tego słowa approbacya ale te się znayduią słowa większą z Seymow terminow maiące wagę niżeli to słowo approbacya poniewasz tedy Rzeczpospolita przez swoy dekret Seymowy wyraznie y absolutnie przykazała aby Ordynacya Ostrogska we wszystkich punktach była nienaruszona iakże mogł Xżę Jmć Marszałek wzruszać niszczyć, y nią iak dziedzicznemi dzielić dobrami. Ieżeli się zasadza Xżę Jmć Marszałek na medytacyi Ordynacyi przyiacielskiey między Jmcią Katarzyną Matką a Teofilą Corką w Roku 1674 na stąpioney. to raz na zawsze powiadam że żadne przyiacielskie medytacye żadne dyssymulacye dawnosci czasu, na koniec y przywileie krolewskie dekretow ziemskich, Trybunalskich, Assesorskich, dopiro Seymowych, a plena Republica z innemi ferowanych znieść niemogą y niepowinny. A conaywiększa y osobliwszey rzeczy godna uwaga że gdyby przez pomienioną medyacyą ordynacya Ostrogska z swoiey wypadała kluby y w dziedziczne zaminiała się dobra, toby niebyło racyi na potym w iakimkolwiek punkcie aby Rzeczpospolita w recessya podawała a przecież względem Kawalerow Malitanskich iest podana. Mowię względem Kawalerow Malitanskich bo same instrukcye Seymikow przedseymowych obiecuiących kawalerow Malitanskich przed Seymem 1677 na ktorym reces nastąpił

36 ffto wyraznie wsobie opiewaią, zadney nieuczyniwszy wzmianki o zruynowaniu Ordynacyi Ostrogskiey. żeby zaś miał reces invalidować ordynacyą Ostrogska to y przytem utrzymać się niepodobna. Bo Coż to iest zistoty swoiey reces Seymowy? oto kiedy Rzeczp: dla innych gwałtownieyszych Spraw iakowych interessow rezol wować niemoże to innemu Seymowi tę rewolucyą zostawuie ale żaden tego mowić niemoże żeby to do uwierzenia rezolucyi miała iaką rzecz invalidować to prawda że Xżę Imci Szanguszko w swoim remanifescie Warszawskim zakłada sobie z nayiększą racyą reces Seymowy gdy w nim ztym się głosi: a coż tu mowić o konstytucyi o recessie wyrażone 1677 ktora zostawiła sobie facultatem na przyszłym Seymie desisionis ordynacyi Ostrogskiey. Dotąd punkt rema nifestu: Co mowić o tomowić powinienem to iezeli sobie zostawiła Rzeczp: decyssią Ordynacyi Ostrogskiey y iey dyspozycyą, toć nie tobie Imci Xżę dała dysponować rezygnować kiedy sobie zostawiła y owszem ten sam reces konwinkuie że poniewasz sobie Rzeczp: /: ogłasza Ordynacyą Ostrogską bydź ordynacyą :/ dalszą iey dyspozycyą sobie zostawiła, toć tym samym Xżę Imci Szanguszko dysponować nią żadną miarą niemogł bez łomania prawa ztyłu konstytucyiey y dekretu Seymowego ktory w powszechnosci zmo cnienie swoie przez tę nową konstytucyą 1667 tegoż samego seymu odebra ła, ktorego dekret pomieniony wypad. Na koniec gdyby wyżey namieniony reces iakimikolwiek sposobami inwalidował Ordynacyą Ostrogską to by S.P. J.O. Marszałek W.L. Oyciec Xięcia Imci Marszałek nadworny Litt. wielki w prawdzie wiadomosci praw koronnych y woysk Wowoda X: Litt Minister y statysta nie otrzymywał przywileiow na administracyą tey ordynacyi /: iako otym Sigillaty docent :/ niekazałby grodzkich zapisywać intromissyi prawo admi nistracyi utwierdzaiących, ani też do instrukcyi przedseymowych Seymikow te desyderya niepodawałby prostoć na tylu Seymach od Rzeczp: iako swoich praw pani aby Xięcia Imci Marszałka nadw. Litt ex sexu femineo idącego za ordynata uznać. Dlaczego sądziłbym żeby dosyć mi było natych wyżey wyra żonych odpowiedziach iednak dla większego obiasnienia y wytłomaczenia interesu Ordynacyi Ostrogskiey osobliwie dla iakiey przyczyny dekret Seymowy wyszedł tak krotko informuię: iest wyrazny punkt o Ordynacyi Ostrogskiey aby każdy Ordynat dawał ludzi 600 w każdy potrzebie Rzeczp przeciwko nieprzyia cielowi chyba że będą zruynowane dobra do szczętku tey Ordynacyi na tenczas wolny będzie Xżę Ordynat od pomienioney wyprawy. Kiedy tedy Xżę na tenczas Alexander Ordynat Ostrogskiey wyżey wyrażoney milczy idącemu zwoyskiem Nayiasnieyszemu Janowi Kazimirzowi przeciwko Rossyiskiey po tencyi niedał, Imci Pan Instygator Koronny ad delationem JJ WW Het manow y Podskarbiego W Kz /: ktoreyże Skarbu koronnego musiał expensować na Rekrut mieysce wyprawy Ordynacyi Ostrogskiey że zastę puiący :/ daie pozwy J.O. Xciu Alexandrowi Ordynatowi y iego opiekonom nie na inne Sądy tylko Seymowe poniewasz ordynacya Ostrogska za pozwoleniem tylu Seymow fundowana tak posledniey szemi konstytucyami trzema była zmocniona. Staią opiekonowie staie y Xżę Alexander natenczas poseł Mielnicki przed Sądem całey Rzeczp niewnosi tego, y żadney wątpliwosci

nie czyni /: 60

37

bo po tylu Konstytucyach nie mogł uczynić, że ordynacya nie aprobowana etc: y owszem stosuiąc się do tey samey Ordynacyey ktora przy znyszczeniu Dobr Ordynackich od wyprawy uwalnia, przy tym punkcie Ordynacyey obstaie, przy tym fundamencie uwolnienia od wszelkiey impetycyey upra sza y domawia się. Rzplta po uspokoionych akcessach y wysłuchanych Kontrowersyach Xcia Ordynata, tak od płacenia Summy Skarbowi Koronnemu, iako też y od inney impetycyey uwalnia. Żeby zaś przez to uwolnienie Sukcessorowie Ordynata nie dopominali się uwolnienia od wyprawy Ludzi 600. Rzplta przez swoy Dekret Seymowy utrzymuiąc całość Ordynacyey y bezpieczeństwo, zabiegaiąc wszelkim dalszym inkonweniientium, nie tylko wzgl ędem punktu, o wyprawie Ordynacyey Ostrogskiey, ale y we wszystkich punktach przykazała też Rzplta, aby Ordynacya Ostrogska była zachowana, insuper ordinationem seceritam in omnibus punctis, clausulis, illibatam, conservari volumus, et declaramus praesentis Decreti nostri Comitialis vigore. To własnim Dekrecie wyrażaią Seymowym. Poniewaz Sądowi naszemu Seymowemu est doniedziono, że oprocz Dobr, do Stołu Ordynata Dziedzica należących, towarzysze czyli Kompania Ordynacyey Ostrogskiey inne osobne Dobra, przez: J.W. Janusza Xiążęcia na Ostrogu Kasztellana Krakowskiego, osobliwemi przywileiami, z obowiązkiem służby woienney ma nadane, dla tego postanawiamy, aby to Towarzystwo w każdey potrzebie Rzpltey przeciwko Nieprzyiacielowi expediowane było do Woyska Rzpltey, pod utratą Dobr, gdyby ktory towarzysz Ordynacki nie miał słuchać Ordynatow tych, etc: Do tąd Dekret Seymowy. Ten tedy Dekret Seymowy za fundamentem załozywszy, proszę pilno uważyć, iezeli Rzplta nie według terminow y ilacyey stron pomienio ny formowała Dekret, iezeli Officyerowie y Kompania Pułku Ordynacyey Ostrogskiey, nie mnieli racyey słuszney, Solenny zanieść Manifest, w Grodzie Krzemienieckim

Ktorym Jchmcium nie tylko przywileie pierwszego Funda
tora do Slusznych Dobr daty prawo przez Possessyą nie-
przerwaną zmocnione, ale Sam Dekret Seymowy Dystyn
guiący Dobra Słuszne od Dobr Złotowych Swoią powagą te
ich przywileia, utwierdza y approbuie, wszak dwu arkuszo
we pismo tłomacząc Dekret Seymowy wyraznie w tych
słowach przyznaie; że ten Dekret Seymowy approbowat,
puncta Ordynacyey te wszystkie ktore się sciągaią do ube-
spieczenia 600 Ludzi dla Rzpltey naznaczonych, co y sam
wciąż następuiący Contextus teyo Dekretu mieć chce, do-
tąd tłomaczenie Dekretu Seymowego, od dzielących się
Ordynacyą napisane y do Druku podane. A na potym
czyli pierwsza racya w tłomaczeniu pomienionym wy-
razona po lat 87. excypuiąca forum Dekretem Seymo
wym wznane, iest słuszna y rzetelna, mowię nie rzetel-
na, Wyraża rodzay spraw, ktore się sądzić powinny, na
Sądach Seymowych, to iest causæ criminales, a o spraw-
kach Skarbowych Kwarcianych, ktorym Dzień pomiedzy tako
wy według konstytucyi 1641 iest naznaczony, y ktore Competen-
tiam fori wyżey wyrażoney sprawie Ordynacyi Ostrogskiey
uczynity żadney zmianki niema. Druga y trzecia racya excipu
ie należytości aktora a leyta excepcia utrzymana bydz nie może
bo ktoz mogł bydz dostateczniejszym aktorem do rospierania się
od Sarbu Kone, ieżeli nie JMć Pan Podskarbi wielki Kć. kto od
woyska ieżeli nie JMć Pan Hetman Kone W: ktoremu oprocz
Ordynacyi wyraznie Konstytucye, milicyą Ordynacyi Ostrogskiey
daty pod kommendę. Y gdy na ten czas JO Xżę Alexander Ordynat
leżniejszym podobnie czynił dziaty toby JMć Pan Hetman
rowne oraz teraznieyszym odbieraniu fortecy czynił kroki, tylko
że Xżę Alexander nie alienował Ordynacyi od Rzpltey, dlatego
nie miał JMć Pan Hetman odbierać, racyi fortecy, na Rzplta
poniewaz nicz cała była y wyprawę 600. Ludzi dla zruynowa
nych Dobr na ten czas niedanych erwata y ostatnia racyia, wyraża.
Ze ten ze Seym, podczas ktorego Dekret stanął nie zerwany,
ale doszedł y na nim wypadła Konstytucya pozwalaiąca na prze
daz gruntu do Ordynacyi należnego. Ta racya bardzey iest
na Stronę Ordynacyi Ostrogskiey, bo poniewaz kawałek gruntu
nie mogł

39 nie mógł bydź przedany bez konsensu Rzpltey, a iak że mogła bydź przedana, cała Ordynacya bez iey konsensu y pozwolenia? ani z tym proszę wypadać że pomieniony Grunt w Ordynacyi do akt lubelskich podany nie znayduie się. bo ieżeli żeby nie znayduie wyraźnie między Dobrami Ordynackiemi, toć były po winien znaydować między Dziedzicznemi w Ordynacyi do akt Lubelskich podany oraz specyfikowanemi, y przecież y tam nie znayduie. Jednak życzył bym czytać dawne Działy Dobr Ordynackich, niżeli przyjęty do Ordynacyi, a tam każdy pomieniony grunt znaleźć może, iako wyraźnie są te słowa Ordynacyi Ostrogskiey, etiam cum praediis in exdivisionibus expressis, albo gdy kto mogł czytać dawne extrakty Ordynacyi Ostrogskiey, ieżeli się drukarnia nie pomyliła y prócz tego gruntu iedne miasta wzięła, od Dobr Ordynackich a Dobrom Dziedzicznym przydała. Jakoż kolwiek iest y było, to iest niezawodna y oczywista prawda że gdyby Rzplta pomienioney Ordynacyi Ostrogskiey nie miała pro rata et ulla lege in perpetuum approbanda, to by ięły w żadne iey niewdawała dyspozycye in ten grunt przez JMć Pana Demoffa czyli p scrupulosam solicitudinem, czyli nie, Rzpltey do appro bowania proponowany zawsze by go Rzplta nie akceptowała gdy by powszechnie Ordynacyi Ostrogskiey za Ordynacyą swoią pra wem ztwierdzoną nie uznawała y nie wchodząc w żadne roztrząsa nia, czyli ten grunt należy do Ordynacyi Ostrogskiey czyli nie zawsze by go odrzuciła, ale że nie odrzuciła, y owszem dziema stwier dziła konstytucyami, toć nie masz żadnego miejsca, mówienia przeciw ko tey Ordynacyi. Na ostatek ponieważ że dane arkuszowe pismo interpretacyi Dekretu Seymowego, nie maiąc wzgledu na treść Konstytucyi na Dekret Seymowy, który absolutnie każe aby Ordy nacya była wewszystkim nienaruszona, tego słowa nomenklatury approbacya Ordynacyi Ostrogskiey: koniecznie dopomina się, więc mniej nad to odpowiem wzywam na świadectwo prześwietnych Trybunałow, y Ziemstw wszystkich ieżeli transakcya Dobra y według prawa uczyniona potrzebuie approbaty? kiedy na stąpi approbacya ieżeli nie będzie quid super abundans? a ieżeli Donacyi nastąpi iaka approbacya, czyli w ciąg Donacyi? czyli takowe Donacye, iaka y pod Rescriptem y zostawionym sobie dożywociem nie kasuią się w Trybunałach y Ziemstwach? ponie waż powszechne mowiąc rzecz Dobra, według wyraźnego swego Prawa uczyniona, approbacyi nie potrzebuie, y Ordynacya tego że Ordyna cya Ostrogska na tylu Seymach roztrząsana, tylu Seymami pozwolo na, na tylu Seymach akceptowana była nie potrzebowała approbacyi

ileże

4º Ileze takowa approbacya byłaby super abundans a bardziey super vacanea. Iezeli dla racyi w Remanifescie warszawskim Xcia JMści Sanguszka wyrażonym iest potrzeba, że ratio status exigit, aby Rplta iuż ufundowaną Ordynacyą Ostrogską widziała, aby się iej przypatrzyła, iezeli iakie nieszczęście dla Oyczyzny. Prawa to prożne się zapatrzyć na approbatę Ordynacyi Zamoyskiey Anni 1590 folio 579 którą czy-tam w słowo w słowo. Iako mi przez tego Seymu pozwolili uczynić Ordynacyą według zdania swego w Lublinie ią uczy-nił, więc ią approbuiemi, moc iednak iemu samemu do-ka żyw, zostawiwiąc immutandi, emendandi, et amplius ordynan-di to, coby mu się zdało iusta priorem Constitutionem, prożne tedy zwątpię iezeli dla tych racyi w Remanifescie wyrażonych nasta-piła approbacya Ordynacyi Zamoyskiey y owszem każdego tak konwinkować mogę. Ponieważ po approbacyi Ordynacyi Zamoy-skiey mogł fundator insze formować artykuły Ordynacyi swoiey, tuc na fundamencie racyi w Remanifescie Warszawskim wspo-mnionym że Rplta widzieć powinna uczynioną Ordynacyą a JW Zamoyski amplius ordinavit druga approbacya nastąpić była po-winna czego żaden pretendować niemoże y nie mogł. Podźmy do Ordynacyey Myszkowskiey Anno 1601 pozwoloney. Która na iednym seymie y pozwolenie fundowania Ordynacyey odbiera approbatę, czyli może bydź quid magis super abundans, iakto approbować co nie iest iescze in rerum natura. Y dlatego Rplta z ostatniey Ordyna-cyey Ostrogskiey inna przed się wziąwszy drogę dosyć bez-pieczeństwa dla niey sądziła, kiedy tylo Seymami fundo-wać ią pozwoliła, przy tylu posledniejszych Konstytu-cyey do iey dyspozycyey ściągaiących się. Iezeliby mi nie mowił, żeby była Restytucya o tym że każda w Polszcze Ordynacya powinna mieć y pozwolenie y inna appro-bacyą. Gdyby na Konicc pomnienoione Konstytucyi o pozwolenie Ordynacyey Ostrogskiey, tę miała przydaną klauzulę salva approbatione, ale kiedy nie masz ypra-wa o approbacyę nie masz y salvy przy Konstytucyey. Ktoż może arbitrianie bez prawa wyraźnego po szcze-niu Konstytucyach, po Dekrecie Seymowym dopominaić się o to słowo, y Nomenklaturę w Konstytucyey, appro-bacya

41 bacya Ordynacyey Ostrogskiey y tak wielkie zamacki bez wyraznego prawa, ku zniynowaniu Ordynacyey Ostrogskiey czynić podobno aż do zamieszania w całey Oyczyznie. pokorni hic sta et delibera. Bo daymy to że gdyby Ordynacya Ostrogska nie miała tyle Konstytucyi Dekretu Seymowego toby na ten czas iako posledniejsza nie potrzebowała approbaty dla tey przyczyny że Zamoyska Myszkowska iest approbacya powaz Prawo dla iedney familii Miasta lub powiatu nieiest prawem powszechym w Zaimnych familii Miast y powiatum sposob fundowania Ordynacyi Zamoyskiey nie iest prawem Zamoyskim nie iest sposobem y prawem fundowania Ordynacyi Ostrogskiey Tak też approbacya Ordynacyi Zamoyskiey nie iest prawem Do approbowania Ordynacyi Ostrogskiey. Iako naprzykład z przeciwney strony mowiąc, lubo Ordynacya Zamoyska przez tyle Seymow niebyła pozwolona iak Ostrogska, a przecież nie idzie zatym żeby Ordynacya Zamoyska dla tego niebyła dobra że wielkiemi Seymami niebyła pozwolona, że niema nakoniec Dekretu Seymowego Tak też podobnie mowić trzeba y o tym słowku approbacyi Ordynacyi Ostrogskiey, poniewaz pospolite miesce przysłowie o wszytkich Praw akceptowane że in lege osobliwie partycularni nie dat paritas, dla czego, kto chce konwinkowac mnie o approbatę, niech mi pokaże nato prawo, że ta Ordynacya nie iest dobra ktora nie ma tego słowka, approbacya a kiedy nie masz tego prawa w wszytkich kontynuaciach Ktoż może nastepowac, na zrzynowanie Ordynacyi Ostrogskiey ktora przez tyle Konstytucyi y sam dekret Seymowy iest Utwierdzona y akceptowana. A zatym z tych y innych Racyi Ordynacya Ostrogska z kluby swiey wypadac żadna miarą nie mogła, nie może, y nie powinna.

ACTUM

In Castro in ferior Leopoliensi feria secunda, post festum S: Dorothę Virginis et martiris proxima, Anno Dñi ni millesimo, septingentesimo quinquagesimo Quarto.

Ad offm et acta Castren Capitalia Leopolien personaliter veniens Mgfcus Martinus Łopuski Venator terrę et Regens Castren Drohicien, obtulit offio Prtnti et ad acticandum porrexit Decretum

43 Decretum Comitiale Regni respectu dispositionis Ordinationis Ostrogiensis in Comitiis generalibus Regni per latum typo reimpressum tenoris sequentis.

Joannes tertius Dei Gratia Rex Poloniae Magnus Dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Kijoviae, Volhiniae, Podoliae, Podlachiae, Livoniae, Smolensciae, Severiae, Czernichoviaeque.

Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest universis et singularis Contineri in libro Decretorum Cancellariatus et vice Cancellariatus Regni, Decretum Comitiale infra scriptum, cujus tenor sequitur estque talis Joannes Casimirus DEI Gratia Rex Poloniae etc. Significamus De citatum fuisse ad nos et Conventum Regni Generalem literis citationis nostrae Generosum Alexandrum in Ostrog et Zaslaw De Causa infra scripta ad instantiam Generosi instigatoris Regni ex delatione Magnifici Ducum militariumque thesaurarii Regni agentis actionem. Quia ipsum Cum asistentia M. G. G. Ordinationem inhaerendo Ordynationi olim Illustris Magnifici familiae Ducis Ducis in Ostrog Cometiis in Tarnow Castelani Cracoviensis Patri et antecessoris ejusdem Citavit pro eo. Quia ille existens ordinatus successor Bonorum praedicti olim Magnifici Castellani Cracoviensis Conditioni in eadem Ordinatione expressae sic sonanti: tenebitur insuper futurus haeres et successor praesentibusque obligatur pro qualibet urgenti necessitate Rei Pub. Contra Tartaros Turcasque et alios id genus Christiani nominis hostes trecentos equites, totidemque pedites suis sumptibus propriis vel ipsemet in persona vel hunc locum tenentem virum strenuum et idoneum, et Rei militaris peritum expedire, ducere exercituique Rei Pub: adjungere. Contravenit in eo: quia idem citatus prout an prioribus pluribus ita et novissime expeditioni nostrae Contra Moschos Hostibus Christiani nominis nimirum astrahen Sibus Caesarensibus et aliis Subnixos, trecentos Equites et totidem Pedites Cum persona nostra Regia non expedivit obidque Conducendi, aliam Turmam militum in eorum locum ac exinde damni Thesauro Rei Pub ansam et occasionem praebuit ad videndum itaque et audiendum ipsum ad refusionem do: minorum Rei Pub: praesentibus militibus erogatorum in instanti faciendam stringi et nihilominus milites supra

scriptos

43 scriptos contra hostes præfatum et ipsius subsidiarios expediri decerni pœna amissionis bonorum ordinator. Seu alia de jure competente interponi idque quod juris est statui citatione ipsa de præmissis latiore. In modernis itaque comitiis Regni Generalibus terminoque ex præinserta citatione arresto et adductione Patroni legitime ad præsens proveniente et huc usque continuato: Partibus supra nominatis actoria personaliter citata vero per Magnificum Stanislaum Bieniewski palatinum Generalem Czernihoviense uti tutorem suum coram nobis exstante et præsenti conventu Regni Generali comparente eundemque terminum attentatam et in controversias suas jure mediante inter se descendentem: et actorea quidem partem personale comparione Generosi Citati, uti munere, Nuntij Terræ Mielnicensis in nuperrimis Regni Comitiis functi, ideo jus plenæ ætatis consecuti, seu plenipotentia ipsius tanquam in causa quæstionis hæreditariæ bonorum productione urgente porro Magnifico Palatino Tutoriæ præsentiæ et bonis citati in minorennitate existentis ad A.s ætatis ipsius, nimirum sunt ad triennium deberi rem remonstrante, nummus autem Nuntij terrestris non ætati sed generi et nomini ejusdem Generosi Citati pupilli sui, a conventu pure Mielnicensi faustrabiliter pro tyrocinio cognoscendo potius quam tractando negotior rei publicæ delatam sui Tutoriæ et rei privatæ ejusque pupilli minime præjudicasse deducente nos cum Senatoribus, et Consiliariis Regni ad præsentem conventum congregatum lateri nostro assidentibus post partium controversias jus Tutorium præsentiæ et bonis generosi citati minorennis ad annos, ab hinc tres inclusive a Tutoribus suis deberi adinvenimus: legalitatemque ejusdem Tutoriæ pro id tempus declaratam præfatum Magnificum Palatinum Czernihoviense unum ex tutoribus ad defensionem causæ præsentis admissum et eadem partibus prosequi mandamusque in cujus prosecutione partibus iisdem de exceptione lenitionis conditionis sentis bonorum delineatarum in instrumento ordinationis apposita disceptantibus, et actorea quidem meliore ipsorum conditione pro tanto ab expeditionibus bellicis interstitium asserente, citata vero ad publicam communem desolationis notitiam provocante, et nihilo minus continuam peditatus præsidiarij in fortalitio dubnensi uti propugnaculo Rei Publicæ sumptibus suis loco expeditionis conservatione deducente nos cum præfatis Senatoribus et Consiliarijs Regni, lateri nostro assidentibus exceptis partium controversijs allegationibusque et defensis eisdemque probe discussis primo ex in causa deliberavimus ac tandem expedienda pro habitam deliberatione nostra exci-

 attento quoniā p̄sidiū fortalitij dubbsis securitati Rei Pub. oportunum et necessariū e; ideo quantū adtinet peditatē in ordinatione expressū, Gnosū citatū ab expeditione ipsius ad Castra pro annis retro actis et futurū duntaxat ad pacatiora tempora ueni innendsium tempore elliberandū ēē duximq p ut quidem elibberamus ita tamen, et cū eadē conditione ut Gnosus citatus f. et eo in minorenni tate existentē, Tutores ipsius in fortalitio p fato Dubnensi p sidiū sufficiens et idoneum ad tempora super scripta continuo foveant et conservent, addantq, realii quid ex defectu p sidij ejusdē Res Pub. capiat detrimenti. Zantū vero adtinet treccentes Equites, respectu eorū quoq, habita ratione conditionis temporū in ordynatione agit excepte et p custodite Gnosum citatū p annis prateritis ab inpetione p senti liberū et absolutū fecimus et p nuntiamq. Nihilominus quoniā judicio nostro comitiali expositū e pter bona ad mensā ordinati haredis pertinentia certos millites seu famulos, alia bona seu avita et particularia p olim Illmū Mgcū Janussiū Ducem in Ostrog Castellaniū Cracoviene spetialiby privilegiis cū onere servitii tam ipsi met ordynato haredes q̄m Rei Pub. p standi tenere et possidere. Ideo decernimq quatenus idē Gnosus citatus et eo in minoralitate super determinata existente tutores ipsius milites p fatos seu famulos possessione ejus cujusq, competenti servitio hujus modi idoneos p qualibet urgente necessitate Rei Pub. contra Tartaros Turcasq, et alios ejgenus Christiani nominis hostes p locū tenentem citati, virū strenuū idoneum et Rei militaris peritū ad castra mittant et expediant eosdemq, exercitui Rei Pub. et disciplinae militari adjungant, adq, ad premissa ex eo quondā n obstantiby quibusis eorundem militū seu famuliorū oppositioniby rigore juris haereditarij et jurisdictionis Gnosi citati adigant [strikethrough] porro refragarios et inobedientes si aliqui reperti fuerint juxta praescriptū ordinationis judicent bonis amoveant, et locū contumatiū alios substituant, ac servitiū p futurum p quantitate et qualitate bonorum in ordynem debitū reducant, nec praesenti Decreto contra veniat sub poenis in eadē ordynacione descriptis praesentiby inter positis p Gnosū instigatorem Regni vindicandis in super ordinatione recensita in omniby punctis, et clausulis illibatam conservari, et felitiori Rei Pub. tempore, bonis nimirū [strikethrough] Gnosi citati de manu hostiū recuperatis et ad primam conditionem

45 nera eundem Gnolu Citatum ad integram militiam tam Equestris, quam Pedestris expeditionem, juxta prae scriptum Ordynationis obligatum esse volumus et declaramus p[rae]senti Decreti nostri Comitialis rigore. In cujus fidem p[rae]sentis sigillo Regni Communiri jussimus actis Varsaviae, in Conventu Regni Generali feria 4ta post festa sollenia sacri Paschatis gloriosissimae resurrectionis Christi D[omi]ni Anno 1667 Regnorum nostrorum Poloniae et Sveciae Vicesimo Anno Relatio R[evere]ndissimi D[omi]ni Andreae Ostrogski Episcopi Culmensis et Pomeraniae vice Cancellarii Regni: quod quidem supra scriptum Decretum nos ex eodem libro fideliter de verbo ad verbum de promptum Patri postulanti extradi p[er]misimus. In cujus Rei fidem p[rae]sentibus sigillum Regni est appressum. Datum Varsaviae feria 3tia post Dominicam Judica. Quadragesimatem p[ro]xima Die scilicet 10ma mensis aprilis anno D[omi]ni millesimo sexcentesimo nonagesimo sexto. Regni vero nostri vigesimo 2do Anno.

Jezeli ten cały Dekret w alio motivo stanął, ale szczegolne p[rze]ciwko Causa o 600 ludzi, to z tego Punktu elicit się że Rzplita wojowała podtamten czas z mocną potencyą a wielkiey potrzebie Woyska. Prawo Ordynacyi zdawało się iescze prezentowac Vigorem suum, bo zył directus Successor Masculus Alexander Zasławski. Ktorego przez Ordynacyi obligowały 3 Konstytucye dodawania ludzi on przeciwko temu wszystkiemu zgrzeszył a przeciąg ani Rzecz Pos: kazała mu dobra zaierdac ani Hettmani choc nie bili na ten czas iescze tako iak teraz obowiązani przysięgami gwałtownie nie czynili ale detulerunt instigatorowi Kor. y popirali sprawę. Teraz zas Prawo Ordynacyi y przez Sąd Seymowy invalidowane, y przez naturalną lat 80 sukcessyą zerwane, y Rzecz Pos: woyny niema iż 600 ludzi niebronią ale za wsze choc w pokoiu na kazdą usługę dawali y daią, y dawac obowiązali się y Hetmani aby na zadne Zaiazdy wzadnych pretencyach ludzi komputowych niedawali do kta dlą obowiązani przysięgą, a przecież dubno w iakiey szczypretencyi owszem bez pretencyi gwałtownie zajechano. Z tego Punktu y całego Dekretu przez kombinacyą rzeczy iasnie widzie można wyrazną wolą Rz: Pos: ze tey Ordynacyi approbowac niechciała y Sąd Seymowy nie approbowal, kiedy się wtenczas Opiekunowie oapprobatę starali. A naypierw ze Sąd Seymowy nie approbował tey Ordynacyi są racie te.

46

Pierwsza że iako każda tak y Seymowych Sądow naywyż-
sza Iurisdikcya ma sobie opisane przez prawo iakiego rodzia-
iu sprawy Sądzic powinna Causas mere Criminales, remissy na
ten po wyżnione § jura, y inne status Crimina iako Iudicyum wyra-
źnie Konstituc annoru 1578 fol: 328 tit: co sądzić ma dla
1607 co sąd: fol 836 Titt O Sądach y zmowach fol: 802 O
Remissach Trybunalskich na Seym 1641 fol: 7 Tyt: o po-
rządku Sądzeniu Spraw Seymowych y innych kttore
Referendarz Tytt Sprawy Konstytucyie A zatym nie mogł so-
bie Sąd Seymowy przywłaszczać Decyzyi tey Co żeby służyło
wat prawo nie przedsięwzięte. Druga Sprawa każda z
istoty swiey zawiera w sobie ludzą krzywdę y przestępstwo
Sprawiedliwości Oraz prawa a zatym Materyą ktory y po-
trzebuie, a ktora y winnego pewnego Ordynacyi Ze niedy
ta approbowana choćby przyznać zło było z krzywdą dla Alexan-
dra Zastowskiego ale tey krzywdzie nie mogł być nikt sądzeniem
chyba Sama Rz Pos: ze tey Samy Ordynacyi nie approbowała: a zatym
Zastawski musiałby mieć sprawę na Sądach Seymowych z Rz Pos:
aby mogła z by Rz Pos: juris domina podpadać Decizyą iakiego
Sądu.
y tu Sąd żaden a naybardziey Semowy ktory zawsze wszystkie
stron obudwoch obserwie wypisuie kontrowersye więcey nie sądzie
tylko to są termina, illacie y kontrowersie z stron pozwał Insti-
gator ktory y nie omyla części Alexandra Zastawskiego ze w tak
ciężkiey zwadzyska potrzeby w oynie niedał posiłkow Oyczyznie,
ktore dać był powinien. Pozwał o szkody ktore Rz Pos: poniosła
z tey okazyi innych ludzi naymuiąc, ale nie pozwał o approbatę
Ordynacyi bo ani był Competens actor do pozwania ani miał kom-
petensi forum do Sądzenia konkluduował na Zastawski aby Sąd
mu karał nad grodzie Rz Pos: aby 600 ludzi wyprawował na-
karał, oraz aby go odsądził za kontrawencyą prawu od Dobr ordy-
nowanych, iako wszy wyraźna inducta tegoż Decretu ale approbacyi
ordynacyi nie konkludował, ktora approbacia nie mogła być z żadney
karami Zastowskiego, ale owszem wielką teszę a ssekuruiąca
stateczności tak wielkiey Forto ny dla Domu Iego sam też tez
Zastawski nie mogł mieć aktora tu przeciwko instigatorowi o ap-
probatyą ordynacyi owszem znać że żadnego nie miał powinien być
tylko na aktorat instigatora o 600 ludzi ekskusował ktora ekskus-
sacya iego w tym ze Decrecie wyrażona czy mogłże Sąd Seymowy
choćby co rzecz niepodobna miał władzą o tym Sądzeniu ultra
terminos, Controversias, et illationes, z stron obudwoch tak wiel-
ką rzecz ale nie żadną sprawę approbacyi Ordynacyi decidować.

Czwarta

47 Trwała ten sam Seym pod czas ktorego ten Dekret Seymowy ztawał nie zerwany ale Doszedł y na nim wypadła konstytucya pozwalaiąca na przedasz gruntu dla JMć Pana Dęhowska iego zas kto nie widzi że mniey iest bez pomionania Materia upewnienie gruntu dla Dęhowska Syna Oyczyzny cał upewnienie tak wielkiey Ostrogskiey Fortuny dla czołtyerney Malty ktore upewnienie było by przez approbatę tey Ordynacyi. Gdy mogła Rz Pos: tak małą nawet grunt dla Denhoffowa intrinis ordinibus completis sama Decyduiąca tak wielka nawet ozate Ostrogskie Dobra dla Malty oddać na Sądy podciąga ich sama aktualnie na ten czas Seymuiąca. Zkąd nie można tłomaczyć tego Dekretu za approbatę całey in genere Ordynacyi, ale tylko rozumieć należy że ten Dekret approbował punkta Ordynacyi te wszytkie ktore się ściągaią do ubespieczenia 600 ludzi dla Rz Pos: należnych, co y sam wiąż następuiący kontextus tego Dekretu mieć chce, t kiedy alexandra Zasławskiego tylko ode 600 ludzi aby ich na potym dawał upomina a innych włożonych na niego obowiązkach, Ordynacyi wzmianki nie czyni. Zaco zas ta Dekretu Seymowego sententia tak poniekąd obcięcie napisana, zrobieto to studium opiekunow Xcia alexandra Zasławskiego ktory nie mogąc pozyskać otwarcie od stanow Rz Pos: approbaty nad Ordynacyą, iak mogli tak ią obiwidzi się starali sekret zas starania tego od kryła konstytucya 1667 w ten czas kiedy y tenże sam Dekret Seymowy nastąpiona ktora się tu detenore kładzie.

Pozwolenie rezygnacyi niżey opisaney

Za zgodą wszech stanow pozwalamy Wielmożnym, Janowi z Sobieszyna Sobieskiemu Marszałkowi wielkiemu y Hetmanowi Koronnemu, Stanisławowi Jabłonowskiemu Ruskiemu Stanisławowi Kazimierzowi Bienieńskiemu Czernichowskiemu Woiewodom Wielmożnego Alexandra Janissa Xiążęcia Ostrogskiego y Zasławskiego, Hrabina Tarnowie Opiekunom rezygnować, Iure perpetuo terrestri Grunt pewny Ordynacyi podległy, z poddanemi tegoż W. Xiążęcia Ostrogskiego y Zasławskiego Dziedziczne Urodzonemu Teodorowi Denhoffowi podkomorzemu Koronnemu, toiest grunt za Pałacem naszem w Warszawie, za słuszną za ten Grunt rekompensę, Ktora rezygnacya iak prędko będzie uczyniona, in toto one praesenti lege approbuiemy, niederoguiąc nic komissyi y rozgraniczeniu miedzy gruntamy y Strukturami Pałacu naszego, y gruntami pomienionego

Xiążęcia

48 Xiążęcia dedata Sabbaski in Vigilia Festi San: Jacobi Apostoli Anno 1661 uczynionemu, ktorą Kommissyą y rozgraniczenie tudziesz pozwolenie przedaży, Consensu omnium accedente in omnibus clausulis et paragraphis approbuiemy.

Z tey Konstytucyi rzecz widoczna, że Jan Sobieski wuy Rodzony Alexandra Zasławskiego, był naturalnym y pierwszym nad innych tego opiekunem; a zatym ex munere opieki [gerebat] munus et personam Alexandra Zasławskiego, małoletniego incumbebat, tedy ażeby był ten sam Jan Sobieski iako opiekun wyprawił te Szescset ludzi na obronę R.pospolitey y onie wyprawę ich nie mogł nikogo tylko sam siebie oskarżyć a pozwiesz do sprawy przeciwko Zasławskiemu o te Szescset ludzi on sam był Delatorem iako Hetman W. Koronny, poniewaz ten Dekret Seymowy od Delationem Hetmanow stawał, zkąd wynika prawda iż ten Dekret nie dlatego wyrobiony aby ubespieczyć Szescset ludzi bo tedość pewne zatrzeniła dawniey szemi Konstytucyami były, tez żeby był w takich iak iest oboietnych terminach napisany, ktore z termina ułowią możnaby pociągać za approbacyą Ordynacyi. Ale nietylko że ten sam Dekret choć sine nastąpował, lecz y sama iż Konstytucya wyżey de tenore napisana na przedasz grontow pozwalaiąca albowiem Glinki pod Warszawą z ktorych Część na Pałac teraz Jm Pana Kuchmistrza Koronnego Dziedziczny Jm Panu Denhoffowi przedana nazywaiące się teraz Alexandryą zsię przedtym nazywały Glinki to iest to wyrażnie wyżey wyrażoney miedzy Xiężną Radziwiłłową la Xiężną Wisniowiecką mediacyi: że zaś te Glinski pod prawo ordynacyi nie podpadały, wytyka to Janusz Ostrogski Fundator ktory w swoiey ordynacyi 1618 wyrażaiąc wszystkie dobra takie ktore chciał mieć ordynackiemi iako y te ktore od ordynacyi ex cipował y wolne do działow miedzy Successorow zostawił tez Glinski miedzy wolnemi dobrami do działu y przedaży położył: zaczem oczywiście patet, że ta Konstitucyia niebyła pozwolona favore bespieczenstwa Denchoffow,

49 Ale raczey favore ordynacyi, iak opiekoncowie Nimc.
wola Rzeczy pospolitey, chcieli y tez swoie starami
przed taz rzeczą pospolitą pod roznemi pretextami ukry-
wali. Doteyze Konstitucyi C. do ktorey Bimiewski Wo-
iewoda Czerniechowski takze opiekun Zasławskiego był
deputatem ex senatu;) musiałaby iuz zakas prywatna
transakcya specie pozwolenia resignacyi napisana dla ktorey
na Koncu tego pozwolenia Seymowego przyłączona approbata
ktorą tu odmienny druk pokazuie tym bardzey niebyła potrze
ba dla Denhow fa ydnaga Konstitucya Anni 1763 approbu
iąca uczynioną Denhowskim donacyą niebyła mowię potrze-
bna z dwoch przyczyn raz z tey przyczyny co y pierwsza dru-
gi raz ze pierwsza nietylko pozwoliła na przedasz placu ale
zaraz y Donacyą ktora miała nastąpie infuturum appro-
bowała. Czego wszystkiego wyraznie patet ze Rz. pos: nigdy niechcia
ła approbowac tey Ordynacyi bo approbata iey wyraznie byłaby
napisała tak iak na Ordynacyą Zamoyską Myszkowską
y Otydzką ale nie pod takiemi iak tu pretextami, gdzie zatym
iezeli natenczas Jan Sobieski Hetman W. K. tak wysokie-
mi wszczególnie zasłużony zasługami, ktore Rz. pos: nie
droższego nie maiąc, Kolewską mi nadgrodziła koroną
y dla siostrzenca swego natenczas młodego, hoc nadzie
ia sukcessorow zostania ex boiazni, azeby się prawo kawa
lerom Maltanskim otworzyło do tych Dobr miało. A prze-
ciz nie mogł wyrobic approbaty ktorey divinante mente
ostrozna Rz pos: nie pozwoliła ktoż się teraz natural
nie może spodziewac azeby taz Rz pos: widząc oczewiscie, iz po
skonczonym na Alexandrze Zasławskim D. L. C. J. męskiey
potomstwie samym tylko denegowaniem approbaty tey
ordynacyi, zamknięte do niey Kawalerom Maltanskim wro-
ta; kiedyż kolwiek przy resolucyi necesse swoiego otwierac
ie miała. Też zas wszystkie wiekopomnego pamięcy nayJa
śnieyszego Jana Trzeciego ze dobrą ergo Rzpub. intencyą
bo w nadziei spodziewanych sukcessorow od siostrzeca swego
uczynione były przybiegą to następuiące aktus iego, ponieważ
zaraz po bezpotomnym zeysciu Alexandra Zasławskiego
z sprawiedliwey ku Oyczyznie miłości zagradzaiąc pokazaną
in parte wyżey wyrażonym swoim staraniem kawalerom
Maltanskim do Dobr Ostrogskich drogę tenze nayjasniey
szy Jan 3ci cum missarzow wielkich ex Senatu et equestri
Ordyne tudzi do ułatwienia kontrowersyi między Kata
rzyną Sobieską nay przod Xcia Zasławskiego a wtorey

ras

czas Xcia Radziwiłła Zona Matka Teofilą Zasławską na ten czas Xżną Wisniowiecka Curka na znaczyt a y przez naznaczonych tych że Komisarzow Zasrodkuiącą kombinacyą Warszawie Roku 1674 pod swoią powagą spisana y w Aktach metryki koronney oblatowaną też Dobra Ostrogskie Zastąpił ordynackiego prawa ktore już na ten czas samey tylko faworizowało Malcie y przywrocity do Prawa naturalney sukcessyi oddawszy część tych Dobr pod prawo dożywotnie Xżnie Radziwiłłowey matu Dubno zas Ostrog y inne Dobra w natu ralne dziedzictwa Xżnie Wisniowieckiey curce lubo zas ten y tak wielki dilnością y rostropnoscią monarchu tatwo upewniwszy tylko in perpetuum 600 ludzi z tych Dobr fawore tey Oyczyzny mogł ią ubespieczyc od wszelkiey kiedys kolwiek Maltanskiey o te Dobra pretensii przez skasowanie tey że ordynacyi iako zawartemu kawatorii Kortowickiemu y wielkiemu potwo leniu swemu przeciw uney przeciz miłosci ku kui swoiey od ktorey niechiał aby te Dobra oczesciami odpadac mogły samym tylko 1677 Seymowym recessem prawo natury swoiey Siostrzenicy ubespieczył.

Przysięga Hetmanow z Konstytucyi Roku 1717 wyięta.

Ja N.N. Przysięgam Panu Bogu wszechmogącemu że Nay Jasnieyszemu Krolowi Jego Mci y Rz: Pos: wierny będę y prawom Rycerskim skrypcyi wraz trakat Warszawski między J.K. Mcią y stanami Rz: Pos: skonkludowany postanowiony, urzędu mego tykaiących się wszystkich punktach y klausulach dosyc uczynię, nad wszystkiem mnie powierzonym wiernie zwierzchności zachowam ani go cziez zoremi nad słusnośc nie wygodami y pracami prywatnemi pożytkowi memu służonemu nie obciąże, ani wyciesz ale go tylko na trazenie naiazdow nie przyiacielskich wewnętrznych y zewnętrznych zarywać będę. Granice Koronne według możności ubespieczac y onych że pro dignitate et securitate J.K.Mci y Rzp[olit]y dostrzegac będę. A jezeliby (: co niech Pan Bog oddali:) w Korponie w W.X.Litt. rozruchy wewnętrzne wszczęły się kiedy do zadney strony między sobą przeciwney nie przystanę, ale samey Rzpltey assystowac będę, zadney korrespondencyi z postronnemi Panami ku pożytkowi memu y J.K.Mci y Rzpltey szkodliwych trzymac, ani o tych że panow postronnych zadney dependencyi miec nie będę. A podczas

elekcyi

Elekcyi Krolow, Wszystko y mnie samego, excluso omni praetextu, y przy granicach zatrzymam ani teyze Elekcyi, zadnym sposobem przeszkadzac y do zadnych fakcyi mieszac się nie będę, ale samey szczegulniey ziednoczony Oyczyznie y Rzpltey rozkazy wypełnię, y aby były wypełnione były starac się oto będę. Elekcyi tak że Marszałkow Sejmowych y Deputatow Trybunalskych y innych Ziemskich urzędow tudziez Seymikow po Woiewodztwach Ziemiach y powiatach w Koronie, y w W X litt Woyskowa asystencyą privatoq studio mieszac, onym przeszkadzac y szkodzic żadnych obywatelom Koronnym y w W X litt czynic nie będę, y aby ich Woysko Rzpltey pod rządem moim zostaiące onym że nie czyni to wszelkim sposobem zabiegał temu będę. Od Kontrybucyi na cale Krolestwo za oczonych Dobr moich nie wyłączę, a Kopow zadnych albo honorarium od nikogo brac nie będę y aby ich Woyska JKMsi y Rzpltey nieciągały, starania dołożę, i na odbieranie Dobr wszelkich tak urzędowne y prawne za Dekretami iakich kolwiek sądow, albo Kondemnatami alias na poiazdy, iako też za pretencyjami alias na iazdy asystencyi Woyskowy nikomu nie przydam y Zołnierzow ktory by się w to mieszali Kryminalnie karac będę tym ktory są prawem przekonani in Criminalibg et Civilibg Protekcyi y asystencyi Zołnierskiey ani zadney pomocy nie dam y Zołnierstwo surowo nie się bez ordynansu mego w takie rzeczy nie mieszaiących surowie karac będę. a officierow y Dyssydentow z krzywdą Katolikow aby tyże cięższy ... Katolikow nie zhaydowało stawne dam nato baczenie y z Krolem JMsią oto konweniam. Tak mi Boże Dopomoż.

Kopia Responsu JMc JW Kanclerza WXL do JO X Msi Prymasa z Konskich 7 Januarij 1754 pisanego

Przy tęczasz W Xcia Mc Dobrodzi wiadomosć ze JmPan Hetman WXL pisał, ze z urzędu Senatorskiego Hetmanskiey fundacyi Fundacyi obowiązku, cokolwiek uiedział tym sercko dliwego powinien oddalic y dla tego ganię Dyspozycyi Dobr uczynionych przez rezygnacye y przez dzieła JMsi Sanguszka Marszałka nadw W Xcia litt iako by ordynacyi podległych pisał, y do W Xci Msi y Krola JMsi N:M: nie wiem przyczy JW JMc Hetmana WXL ktorego, do tey przyrodta, ale ktora mnie przyciągneła explikuię się. Trzeba wiedzic ze JMc Xze

Sanguszko

Sanguszko Marszałek nadw: litt, maiąc dawney intencyą od pro
Znicia Swiata oddalić się; pomyślał ytym aby y po śmierci swoiey
iakiey kłotni nie zostawił, ktoraby Domową między Imionami albo Fa
miliami wzniecić mogła woynę, y chciał za żywota uspokoić to,
nie będąc uwiadomionym od siebie pochodzącym sukcessorem JmPan
Hetman W Kor przeieżdżaiąc na Ruś iak się dotym dowiedział przy
słał do mnie Jm Pana Bukowskiego Pułkownika swego, ktory
Zemną mowiąc wtym interessie powiedział, że Dyspozycyi Xcia
Jm Sanguszka Dobr swoich Jm Pan Hetman nie będzie przeciwny
byle ustanowiona milicya przez Xcia Jm niegdyś Janusza Ostrog
skiego na obronę ukrainy nie ginęła naco ia odpowiedział
Że przemijaiąca każdego człowieka Dyspozycia nie wiem czy nie
odmieni pierwszych intencyi Xcia Jm Sanguszka Marszałka nadw:
W litt ale ieżeli mnie będzie ukował upewniłem że tego dopil
nuię żeby Rzplta w naznaczonym z tych Dobr stawie na żołnie
rza na obronę ukrainy kompucie nie była ukrzywdzona Zie
dża otym Jm Xże Sanguszko do Kolbuszowy, pisze do mnie
żebym iak nay prędzey przyiechał z otwartym szczerliwego ku
mnie serca, nie bawiąc przyiechałem tam zapatrzywszy się na cały
interess dużo dałem do przystąpienia zdania mego kondycye, żeby
fundusz zostawiony na usługę Rzpltey nie upadł y Donatariusz no
wie siedzący w Dobrach nie regulując się do żadnych innych cir
kuły na tych że dobrach swam niżeli Securitatem y prawa ich żeby
nie naruszenie zostawały, natym tedy fundamencie rzecz za
konczona y powtorzony planie przez Xcia Jmć Sanguszka Mar
szałka nadw litt iednym z bliskości kuźi drugim, z dobroci ser
ca zaszły resygnacye y Donacie w Grodzie Sandomirskim.
Po tey rzetelney historii wracam się do słow JWJm Pana Hetmana
WKor: piszącego do WXMsci Dobrodzieja ze z urzędu Senatorskiego y He
tmanskiey funkcyi nic mu się przeciwić się. Zobowiązałeś ku Hetma
nu, że niemu co mowie wyexplikowałem się, bo obwarowa
na milicya pod komendą Hetmańską na obronę ukrainy ze
z urzędu Senatorskiego wszystkiego szkodzącego nieodpuszczać
powinien, przyznaię ale nie iest nic szkodzącego Rzpltey tak
oświadczam. Pozwolenie stanowienia Ordynacyi, Dobr Xcia nie
gdyś Ostrogskiego 1609 nastąpiła ale to tylko początek potrze
bał drugiey konstytucyi, żeby ią Rzplta approbowała tey nie
masz y owszem wyraźnie konstytucya 1677 opiewa, że Decy
zyą ołey ordynacyi zostawuie sobie Rzplta na przyszłym Seymie, a
zatym w zawieszeniu rzecz została, a tak nie złamane Prawo

sam

tam, gdzie go nie masz. Jest Konstytucya 1624 et 1627
że na obronę ukrainy supplement woysku kwarcianemu zosta
wiła Rzplta tę milicyą ktore Xże Ostrogski z Dobr swoich na
znaczył, zaczym ten Punkt zupełnie approbowała, pozwalam
nato, że zas kiedy wczesniy to y wcale temu neguie; bo poslednięy
sza Konstytucya 1677mi iako się wyrzey namieniło, zostawiła
sobie decyzyą od tey Ordynacyi w przyszłym Seymie, a zatym
gdyby iuż była approbowana zupełnie, to by była nie miała czego
mowić na przyszłym Seymie, Pozwolenie także Dezygnacyi
Pałacu Warszawie sa Konstytucia kiedy stanęła mogę mowić
kiedy na iedno, to y na drugie, czemuż sprzeciwiam, bo ten kto
kupował obawiał się aby kiedy Rzplta do approbacyi tey Ordy
nacyi nie przyszła y chciał sobie obwarować kupno Pałacu, sto
było przed Konstytucyą 1677 tak, iak się wyrzey natmieniło.
Że zas Rzplta nigdy nie mogła approbować y nie może tę dać
racye. Ordynacya Dobr nieodmienia w Istocie Dobr Ziemskich,
tylko odmienia właśnie sukcessyi co się dzieie przywiązaniem
konserwacyi Imienia Domu tak iako Ordynacya Zamoyska y in
sze nieidą się według prawa natury y zwyczaiu nastąpowania
do sukcessyi, ale według wypisaney Ordynacyi aby Dobr Ordyna
cyi nie mogł alienować Dziedzic, nato trzeba Rzpltey pozwole
nia osobliwszego aby te Dobra nie podpadały publicznemu ale
prywatnemu, bo rownie urodzeni iednemusz Prawu podlegać
powinnismy chyba kiedy Rz Pos: wyłącza kogo od iakowego Pra
wa Jey wolno, bo iest pani Praw swoich, nato tedy nie tylko trze
ba pozwolenia stanowienia Ordynacyi ale y approbaty tak
iako insze approbowała Rzplta Ordynacye. żeby widziała
ieżeli ta Ordynacya Dobr nie ma punktow ktore albo niewno
ści, albo prawem albo Panowaniu nayiwyższemu pozwole
nia, czyniemia Ordynacyi Xiu niedył Ostrogskiemu Kory:
udy iakowey nie uczyniła tak była ostrożna Rzplta że
dołożyła klauzulę, że była Ordynacya wewszystkich punktach
y innych Ordynacyach Prawim się zarom ledzekim podlegała
a tak niechciała, nigdy odmieni się wistocie od Dobr Ziemskich.
Xże Ostrogski uczyniwszy tę ordynacyą pisał, iakowym spo
sobem kto pokim nastąpować miał, a na ostatek napisał w nie
dostatku sukcessora, powinny te Dobra spadać na Kawale
row Malitańskich pytam się teraz, ieżeli Dobra nie mienią w Du
chowne Ziemskiemi będąc kiedy idą do duchownych ten iako
to przeciwko woli Rzpltey tak approbować tego nie mogła y nie może.

Rzplta napisała raz na Zawsze prawo, że ten tylko Dobra może dzierżyć w Polszcze ktory podlega prawu, y karze Koronney Kawaler Malitanski bez byt y szlachcic Polski nie bey, wychodzi z równoszci Prawa, wychodzi z obywatelow Oyczystych wychodzi z wtadzy Szanowania Oyczyzny, przyiągaiąc stanowi swemu y Dependuiąc zupet nie odprzetożonego swego nie od Rzpltey, a tak Rzplta bez Woyney bez przymusu, straciła tak wielkie Goręce Kraju Woiewodztw Wołynskiego, Bracławskiego, Kijowskiego idż daley, Rzplta w ten czas wypowiada Woynę, Turczynowi kiedy chce, ale kiedy od tego Sąsiada zaszczepiona broni się, na tę woynę gotuie się, y niesie swe byty teraz z tym sąsiadem od traktatu Karłowickiego żyiąc w Pokoiu, nie ma racyi Zaciągać, na siebie Ciężaru w tey woynie, a tym bardziey przysceptości wojska Kawaler Malitanski dependencyam od Malty maiąc w Sąsiedztwie Granic Tureckich Dobra osiadszy, y supplementem pieniędzy obcych wyskaly zaciągnął y przyciągaiąc zawsze na Woynę z Turkiem, woynę by zaczął, narażaiąc całą Polskę nie szczęśliw w ten czas kiedy Rzplta nie miała by intencyi Woyny zaczęć ani przygotowała noto sił, Turczynby nie Kawalerow Malitanskich attakowal ale całą Polskę a ieżliby Rzplta chciała się opponowac temu, ktore czyby była ustanie, bo supplementem obcych pieniędzy mogł by być mocnieyszy Kawaler Malitanski niż całe byty Rzpltey, iako nam okropne mi są przykłady y Krzyżakow, to tedy z racyi takowych nie mogła approbowana być ta Ordynacyia, y trzymac tę ordynacyą iest szkodliwa Rzpltey.

Xżę Ostrogski otrzymawszy 1609 pozwolenie czy nie miał ordynacyi podobno tą potym nastą pięciąch sukcessy nie staratie approbatą tey ordynacyi albo znalast trudnosć bo przeszedszy kilka Seymow ktore stanęły a żadney nie było na nich approbaty tey ordynacyi. Dopiero kiedy Hieronim Lubomierski zostaie Kawalerem Malitanskim zobowiązanego urzędu swoiego chciał utwierdzic Prawo Kawalerow na Seymie Rzplta nie chciąc Seymu 1677 od tego była tę materyą do przyszłego Seymu Zasta teraz familii Xiążąt Ostrogskich kto nastąpił na Dobra nie Kawaler Malitanski ale naturalny sukcessor Lubomirski Xiężny Ostrogskiey urodzony po nym siostra poteyteraźnieyszey Xżę JMć Sanguszko Marszałek nad ~~...~~ litt z siostry Lubomirskiego urodzony. Teraźnieyszy zas Xżę JMć Marszałek lubo nie iest w podeszłym wieku ani podlegly iakowe zdrowia alteracyi żeby bliskości śmierci widział ale że życia każdego termin wszystku

wyroku Boskich niechiał po śmierci swoiey zostawić zamieszania y kłotni y za żywota swoiego uczynił Dyspozycie Grodowe, niech Bog użycza zdrowia Xiu JmP Sanguszkowi, ale gdyby śmierć iego zaszła nieustałaby była dispozycia Grodowa, sami naturalni Sukcessorowie, mogliby się brać do sukcessyi y Possessyi Dobr bo Ordynacya nie approbowana y approbowana być nie może, z racyi wyżey wyrażonych y byłaby kłotnia do nowa woyna, z racyi ktory na ctę powiedać mogł. Ieżeli kto powie że administracya na takowe Dobra powinna wychodzić, ia na to odpowiadam, że są dobra Ziemskie, na ktore od Krola nie mogą wychodzić administracye y lubo wyszła była administracya za ś.p. Augusta II na dobra niegdyś JmP Tarła Woiewody Sandomirskiego na ten czas Lubelskiego iednak y Krol JmC iako zawsze Prawom Koronnym był wyręczany uznał opaczną informacyą y JmC Tarło woiewoda na ten czas Lubelski zdoskonalszy wiadomości odstąpił od instrumentu administracyi ieżeliby zas kto mowił że te dobra kaduciem do dispozycyi Krolewskiey przychodzą ia na to replikuię że pod kaduk podpadaią te dobra do ktorych albo nie masz Sukcessora do 8go stopnia albo kto od nych odsądzony według postępku prawnego, co obyczaie tu się nie znayduie, ieżeliby zas kiedy Rzplta decydowała według zdania swego o tych Dobrach zostaią bezpieczno w tych ręku ktory podległy są prawu y karze Rzpltey y ktory muszą słuchać co ta karze, a kawalerowie Maltitańscy tem tylko posłuszni są co przełożony. Iak karze nie co Rzplta a zatym y drugie raz skonkluduię że nie szkodliwego Rzpltey przenikam. Wasza Xcia MC Dobrdz wspominasz że się obawiasz aby ta Materya nie zatrudniła Seymu maszli refleksyą z miłości Dobra pospolitego y widząc nie rozszerzoną Rzpltą tak dawno nie życzysz z nowych materyi ktoreby Seym zatrudniały, ale teraz Xże Sanguszko Marszałek na wierny WX litt żyie, to nie ma o czym na Seymie mowić a po śmierci iego Krol nie kontent zawsze gdzie szukał sposobu alleviacyi żalu swego, gdzie bodźcego mogł znaleść, Kuratelmi tedy WK Mci wyexplikowac się chciały niżem, przepraszam że nie zostawiwszy nic na potym musiałem przedłużyć list moi ktory teraz konczę, z nieskonczonym obowiązkiem zostawania na zawsze z głębokim respektem WX MC Dobrdz &c.

Kopia listu pewnego przyiaciela wzlędem podzia łu Ordynacyi ostrogskiey ad praesens uczynionego w Domu kochaiącey Oyczyznie do pewnego Przyiaciela pisanego.

List JW Jm Pana Hetmana W Kor do Xcia Jm Sanguszka Marszałka nad Litt pisany, iako się głębokich sprawiedli wych y nasamym prawie Zasadzaiących się sentymentow pełen, iak iego Kopią przy wyrażeniu moiey Submissyi Kom munikuię WW Mć Panu, iednak żebyś WMć Pan obszerniey był informowany de Statu Ordynacyi Ostrogskiey, dla iego wiadomości tak namieniam w Roku 1609 nastąpiła Kon stytucya pozwalaiąca Ianuszowi Xciu Ostrogskiemu Kar ztelanowi Krakowskiemu lege perpetua stawa[?] tą Konsty tucyi et nonqm in posterum abroganda /: iako iuż od kilku Seymow przez wszytkie stany pozwolona iest :/ fundowac Ordyna cyą, Ktora według pomienioney Konstytucyi wiecznemi czasy ma trwac, cum facultate immutandi emutandi, ipsi donta xat durante vita ipsius reservata. Tandem ninieysza Kon stytucya aby ordynacya do akt Trybunalskich w Lublinie podana była, więc ią w Roku 1618 feria secunda in crastino nativitatis S: Ioannis Baptistae podaie Xże Ianusz Kaszte lan Krakowski do pomienionych akt wyraznie Dysponuiąc, aby na Dobra Ordynacyi podległe, nikt inszy Dziedzicznym Pra wem nie następował, tylko męszczyzna y to katolik. Potym ieżeliby Synow miał, zostawie, żeby ten Do ordynacyi należał, Ktory z nich był nastarszy, drugim zas narowny podział inne Do bra ordynacyi nie podaiące Miast y Wsi 35 zwszytkiemi przy ległosciami. Gdy zas żadnego niezostawił Syna Ordynacya Mia ła spadac na Synow Alexandra Xcia Zasławskiego naten czas woiewody Bracławskiego z Corki iego Eufrozyny spłodzo nych; Gdy zas y Dom Xiążąt Zasławskich miał zeyśc, wtenczas miała się przenieść Ordynacya do Xcia Ianusza Radziwiłła na ten czas Podczaszego Litt z Siostry iego spłodzonego et in suk cessores delum[?] lis procedentes. Gdyby y ta linia Xiążąt Radziwił łow zgasła chciał żeby Kawaler Maltanski rodem Polak na Seymie obrany, Ktoryby miał więcey Kresek od Posłow na siebie do ordynacyi należał. Obliguiące każdego Sukcessora Ordynata aby żaden dispozycyi wordynacyi wyrażonych nie odmieniał seccus facere praesumens /: stawa tą Ordynacyi :/ ab omni beneficio et praerogativa iure psentis ordinationis cadit et cadere debet na fundamencie tey Ordynacyi Ostrogskiey wypadło pięc Konstytu cyi

cyi, trzyannorum 1624. 1627. 1628. siag stąpić kazaty
tamy do obrony Krainy, aby 600 ludzi na ordynata Ostrogskie
go naznaczonych pod komendą Jw Jm Pana Hetmana Granic
ukrainskich pilnowali. Dwie zas konstytucye to iest anno
1667. et 1673. pozwalaiące Xiu Jmści Alexandrowi Janowi
Ordynatowi aby Grunt w Warszawie Za Pałacem Krolewskim
będący, do Ordynacyi Ostrogskiey należący mogł bydz rezygno
wany. Tandem extincto Sexu Masculino po śmierci Alexan-
dra Janusza Xcia Succedentes de femineo Sexu, upraszali
Rzpltey aby circa Consensum et favorem ich mogł nastawiony Succe
dere na tę Ordynacyą Rzplta dla wielu innych na seymie trakto
wanych materyi rezolwowac nie mogła, ale rezolucyą inszemu
Synowi zostawiła, iednak się tego zawsze spodziewać że Rzplta
Zapatrywuszy się na konstytucyą y prawo swoie Anno 1609
1609 y na ordynacyą według tey konstitucyi do akt Lubel
skich podaną, ad mentem tey samey Ordynacyi negative
rezolwować bydzie pro Sexu femineo, teraz tedy rotylu
konstytucyach samego. W mć Pana explorò sensum ad judicium
quo jure Jm Sanguszko marszatek nad litt juxta velle et arbi
trium privatum tę ordynacyi naszkowes podziaty nuczać y po
dawać może, ktorey sam jus eo mniey indubitatum niema, ktoz
powinien czekać rezolucyi Rzpltey iako Dominae jurium apostym
ieżeli fundi particula w Warszawie od Xcia Jm Ostrogskiego
Alexandra vero et indubitato Ordynato ac Haerede, sine Con
sensu Rei Pub: dysponowana bydz nie mogła iakim spo
sobem Xżę Jm Sanguszko Marszatek nad litt mając tylko pez
usus tylko jus administrandi, całą ordynacyą prywatnie dy
sponować może, konstytucyą 1609 samemu tylko Dziedzicowi
wi Xciu Jm Sanguszkowi: ipsi Duntaxat mutare et emendare
a żadnemu Sukcessorowi nawet de Sexu Masculino procedenti Jm
Sanguszkoż tedy quo przynaymniey colorato praetexto justitiae? in
Ste exemit prywatne mis Dobrami Dziedzicznemi mutato statu
Ordynationis d[illegible], iakowes dispartimenta na 8 czyli 9 Stow
czynić może? że mowię ordynacyą, ktora za wyraźnym Kon
Sensem Rzpltey robur approbationis maiąca y samym więcey
niżeli wielkiem bo ab Anno 1618 usq ad annum praesentem przy
tylu konstytucyach wyżey wyrażonych iest utwierdzona, y
umocniona, dla czego larey słusznie y sprawiedliwe zdanie Jw
Jm Pana Hetmana w liście kommunikowanym wyrażone ze
przez tę dispozycyą, abardzey abusum administracya Ordynacyi
y teraźnieyszą swoią possessyą, Xże Jm Marszatek poda iusto et
evidens discrimen, że zestoskowe abusus dla przykładu inych
Ordynacyi nie powinne bydz zniesione tylko praemissionem, gnis

Takowe interessa nie tylko z oczywistym gwałtem wyraźne
go Prawa ale y potenciam et autoritatem wielu pierwszych
Imion bespiecznie poydą, to nie tylko inne Ordynacye na podo
bne Dispartymenta przyiadą, ale się trzeba obawiać żeby cała
rostwa Cum Consensu Rzpltey in praemium zasłużonych u-
chwalone na podobne nie przyięty podziały. Zasłużonych
uchwalone napodobne nieprzyięty podziały. A coż tu mowić
y co się spodziewać 6000 ludzi ach in subsidium Oyczyzny
od Xcia Janusza Kasztelana Krakowskiego oraz naznaczonych y
od tylu Seymow akceptowanych tego się ostatecznie potrze
ba spodziewać a bardziey obawiać że ieżeli Ordynacya przy
dzie na prywatne działy to zapewne y to subsidium od pa
dnie od Rzpltey, Co daymy że Ichmć teraźnieysi Concurrentes
do podziałow Ordynacyi chcąc hic et nunc całego Swiata
Polskiego sprawiedliwey uniknąć Cenzury y wszystkim oświad
czaią się z tą submissyą że dadzą tyle ludzi Rzpltey, wiele
przepisał y naznaczył Xże pierwszy Ordynat, ale to oświad
czenie czyli submissya trwać tylko do czasu może bo przy
szedszy Ichmć PP Concurrentes ad possessionem tych dobr kie
dą w byon venientes y nigdy ludzi niedodadzą in subsidium
Oyczyzny mowiąc Ordynacya Ostrogska wzmniankę statu
kiedy iako dobra dziedziczne przeszły do podziału a z dobr
Ziemskich dziedzicznych nie mamy naszych dawać żołnierzy in
subsidia y na pilnowanie Granic, y dobrze tako ktorzy wdę
Oyczyzny mowić będą, bo sublato fundamento tollitur
superficies Jeżeli fundament tey Ordynacyi przez prywa
tne działy upadać ma y superficies żadną miarą utrzyma
na być niemoże A potym ieżeli Rzplta zdaleka na te podziały
patrzyć będzie y swego prawa wyraźnego zamilczy, to tym sa
mym zda się dyssimulować y nie pretendować swey prawy do
ludzi przez pierwszego Xcia Ordynata naznaczonych, ale bez
wątpienia nie zamilczy swego prawa, podobno y wszyscy, zgoła
ieżeli tym podziałom prywatnym desuper nie zakaże JW.
Hetman W. Lit. z prawdziwey żarliwości o Dobro pospolite oy
go Sławnego Hetmana Czarnieckiego krwią y Dziedzictwem su
ccessor, przy obronie tey Ordynacyi niestanie, trzeba się mocno
obawiać wielkich rozruchow y zamieszania w kochaney Oyczyźnie
naszey

naszey, dosyc temi domowemi Sessyami y kilkotniami zkołataney
teraz to teraz juz uważac kazy y decyzyi. Omnium ordinum abu
su administracyi pod innemi prawda pretextami Seymy
rwane będą. Seymiki Przedseymowe osobliwie we Rusku Wol
tyńskie Podolskie y inne dochodzic nie będą żeby punktow
względem podziału Ordynacyi do Instrukcyi Posłom naszym
niepodawac teraz się trzeba spodziewac tudzi tylko wykra
wych na Deputacye Trybunału bo z tych ktory jako pensy
onary od Imion dzietzych się Ordynacyi albo participes
tych niegodziwych dyspartymentow Dobra pospolitego to
iest Ordynacyi Ostrogskiey żaden odtąd y obcy tym bar
dziey kochaiący syn Oyczyzny niech się nie spodziewa być
Deputatem na Trybunał y Posłem na Seym bo takowemu
niesprawiedliwosci mocno przeszkadzac będzie trzeba się tylko
teraz przypatrywac y uważac iaką wezmą przed się drogę Wiel
możnych chleba ordynacyi Participes bo daymy to że ich Spo
czętkie circa jura adunitatis konserwowac będą ale po tym
iuż Ordo Equestris cieszyc się nie będzie y zażywac tych dobr
ktore się zowią słusznie y ktorych a condito ordynacyi
Szlachta, Łatwo servitio według zażywali ile ze stołowe Do
bra trzymane były przez samych tylko Xiąż Ordynatow
iuż tedy upewnię każdego mogę że po tych dyspartymen
tach mnieyszy Szlachta Ordynacyi na opiętnieyszych Dwo
ru dalszey Promocyi, lub iakiego innego, lub też takowego
datku potentes volentes wychodzic y pokoiu z Dobr Or
dynackich musze ustąpic a stać za iednym tylko po
słuchem tak wielu Imion wysokich nie tylko ustąpić
ale y uciekac będą musieli, bo dalsky nie za Granice Mo
skiewskie, a przecię wielu ich trzeba rachowac w Publiku Ordy
nackim ktory przez swoie prace y antenatow swoich
Heroicznego dzieła z krwi własney szafunkiem y życia
utratę, sine unicum panem bene merendium et condi
gne zasłużyli. Zważ że W M Pan deliberatnym y nieinte
ressowanym rozsądkiem te moie Remonstracye, iezeli
przez te naganne procedery wyrażone wyżey niedzieie się
gwałt, a gwałt oczywisty prawu własnemu Oyczyznie
iezeli

niewyrazna linywda czetu ordynem Equestre primidante
murale Rzpltey ieżeli niewnie nastąpi pomieszanie pożąda
nego oyczyznie Pokoiu Jeżeli on iest rzecz słuszna y sprawie
dliwa każdemu kochaiącemu Dobro powszechne sątsiące
y upomnieć się na fundamencie prawa koronnego, bo coz
nam po prawach naostatek nie przyzwoita N.P. Mitt pochwa
liwszy tak sprawiedliwą zarlywosć J.W. JP Hetmana W. kor.
suo Regio wesprzeć brachio y zalecić mu aby skutecznie tym
zakięgo Inkonwenienciom y podziałow ile ustakowych kon
iekturach naylepiey początkom zabiegać aby się na potym
wielki ogień niezaiął, ktorego by in subsequens nie podobna
ugasić przy tak wielu Inniowach mocno y podobno niekto
rych y z potrzeby Interessowanych do tey ordynacyi ktora
w sobie przez wielu bardzo wsi osiadłych samych miast y mia
steczek 26 zachnie, co wyraźniey pisze się etc

Kopia Listu J.W. Jm. Pana Wdy Krakowskiego Hetmana W.
Chor. do J.O. Xcia Jmc Sanguszka Marszałka Nadwor. Litt. pisa
nego z Mosciska d. 9 Xbris 1753 Anno

Nadochodzące mnie pewnieysze teraz wiadomosci że W.X. Mć rozpo
rządziwszy iuż podobno substancyą Domu swego teraz Dobra
ordynacyi dysponować zamyslasz, sądzę się obowiązanym ex nexu
Prawa y urzędowego wyrazić W.X. Mći reflexye moie ktoreby te
szkodliwe Oyczyznie oraz y sławie własney W.X. Mći Intencyie
iego gdyby były przedsięwzięte, ustrzymać y odmienić mogły
chwalebny iest bardzo umysł W.X. Mći wczesnym Fortun swo
ich podziałem Consulere ut iniam wczesnie spokoynosci wczasy
przyszłe domow zkolligowanych Byłoby iescze opstabile y spra
wiedliwosci Conveniens azeby tym że podziałem wszyscy do
krwi W.X. Mći należący rowno byli ukontentowani ale ordyna
cya od przodkow swoich założeniem Rzpltey robur a spro
batiowni maiącym postanowioną przez nich że także y przez
S.P. Godnego Oyca swego y samego siebie dotąd ile zacho
waną y akceptowaną wielu konsty tucyi wzpomnieniem et
actibus publicis zawsze bez podania iey w żadną wątpliwosć
ratyfikowaną ~~zostawie~~ znosić przez podział prywatny y tak
przy ktadne

na obronie Oyczyzny ustawę chcieć do upadku przyprowadzić
każdy Impartialny aby appetyt tylko prywatnego zysku
nad całość oyczyzny y Iey Dobro niebrał góry przyznać musi
że gdyby to postępek prawu przeciwny Oyczyźnie szkodli
wy y własney sławie W.X.Mci na potomne wieki uwłacza
iący, któremu ia przez wszelkie sposoby niemogłbym tylko
fortem czynić Rezistentiam iak prędko o iakowey dowiedział
bym się tranzakcyi vel in minimo puncto tey Ordynacyi
tamiący, być bym przymuszony zatym przy zwoitych środ
kow ad manu tendionem oney y nie bez umartwienia mego
byłbym widzieć W.X.Mci do którego pomyślności przez wielora
kie krwi konnexye y partykularny zawsze z serca mego przy
chylność interessowaś się pragnę per hunc abusum Ordynacyi
podaiącego indiscrionem własne swoie ostoniey prawo iezeli
podług iui życiu W.X.Mci incerta Sors tey że Ordynacyi su
mitur za przedłuż potrzeby wszelakiego iey rozporządzenia
że nie prywatnie ale od Stanow Rzpltey na Seymie nastą
pić powinny y ueł ad omnes spectant, et ab omnibus agno
scantur et resolvant własney porze średniego wieku W.X.Mci
którego przedłużenia nie tylko intime życzę ale y spodziewać
się humanitus można to za potrzeba przymusza W.X.Mci do
przyspieszania takowych na oczywistą szkodę Oyczyzny dyspo
zycyi obeyrzeć się, y owszem należy tak wiele znacznych familyi
chleba Ordynacyi Partem per cui publice całą gdyby własny ze
czego interess niemogli zapewne obiose spectare zniszczenia oney
z naruszeniem spokoyności publiczney Seymow y Seymikow za
mieszaniem Te wszystkie remonstracye upraszałem Pana
Starosty Pruszcinskiego aby był doniosł W.X.Mci ale zepodobno
dotąd przytrzymany w krakowskim pospieszyć mu nie przyszło
do Hołbuszowey Będzie obligowany odemnie W.P. Starosta tyszo
wiecki Pułkownikowi którym zdanie y życzenia moie wszey okoli
czności będzie miał honor dostatecznie wyrazić W.X.Mci ia tyl
ko amore publicznego dobra y własney sławy W.X.Mci obstrin
gendo upraszam iak nayusilniey azeby całość Ordynacyi przez

godnych

godnych Przodkow swoich y samego siebie dotąd zachowaney inta-
minate utrzymuiąc ieżeli iakowe tentacye do rozporządzenia oney
prowadzie WXMci mogą przynaymniey czasowi dalszemu tey
konsekwencyi dzieło abyś zostawił Jntentem abyś WXMść uczy-
nił mi łaskę bytności swoiey ku mnie y był wyperswado-
wanym że w tych okolicznościach radzę y życzę mu inaczey
nie chce był to co z ubezpieczeniem Dobra y spokoyności publi-
czney oraz z łaskawym WXMci ukontentowaniem y pomno-
żeniem sławy wielkiego domu iego bydź może Jn religiosą
weruiąc się na wspomnionego JmP Starostę Tyszowieckie-
go zostaię indesinenti tenentudine

Kopia Listu od JO Xcia Jmci Sanguszki Marszałka nadw.
Lit. na List JW JmP. Hetmana W. Kor.

Przywitawszy tu w domu moim JmPana Starostę Tyszowieckiego
MMcPana miałem Honor z rąk iego list JW WPana Dobr.
de 29 Decembris pisany odebrać którego kontenta przeczytaw-
szy przy złożeniu nayniższey submissyi moiey mam honor
odpisać rzecz prawdziwą (zaczynam od dyspozycyi Fortuny
moiey) nie z przymusu lat bo te jeszcze z grzeciałego wieku mię
sey blizkie ale Bog sobie zostawił wiadomość kresu życia
ludzi a Fortuna moia mięszcząc tranzakcyami za życia moie-
go ubespieczona mogłaby z różnych okoliczności do zamięsza-
nia przyczynić dać okazyą zdało mi się dla ~~okazyi~~ spokoyno-
ści moiey własney koniec myślom moim uczynić. Reprezen-
tacye JW WPana Dobr. z wszelkim przyiętem respektem gdy-
kolwie iego konsyderacye ku Dobru pospolitemu zawsze
dążące y w szey listowney expressyi znayduią się ałe uniżenie
proszę y moie odemnie łaskawie przyiąć reflexye. Pozwoło
mi Rzpltey czynić ordynacyą Dobr swoich Xciu Ostrogskie-
mu zaś tło złożeniem cum clausula neguid ium honor
Terrestrium przepraszam że słow dla krotkości czasu istotnych
konstytucyi nie kładę sił contrarium uczynił Xże Dobr
swoich ordynacyą ale ią nigdy Rzplta nie approbowała y
lubo sam Xże Ostrogski żył jeszcze tak długo że przy nim
Litwa

kilka stanęło Seymow iednakże czy on z roznych reflexyi nie zba-
rał się o to, czy Rzplta nie chciała tego approbować miała po
dobno też Kameracye które y teraz ze rigore Dyspozycyi
Xcia Ostrogskiego powinny były te Dobra Kawalerom Mal-
tańskim cedere Kawaler Maltański nie przysięga fidelita-
tem Rzpltey ale Magistro Ordinis zmocniony potym pię-
ciądzmi oczymi przysięgaiące na ustawiczną woynę z Turka-
mi niedołubadaiące się Rzpltey zażyłby znaczny porcyi Dobr
zostawionych sobie w Polszcze przeciwko Turkom a przeto nie
tylko te Dobra któreby trzymał ale y całą Polskę uzda-
wiczne Rzplta de alienatione Dobr Szlacheckich in spiri-
tualia także miała pozwolić na tak wielką zarazem stratę kon-
stytuuia nawet iednak iedna wszy że Rzplta Interessu Ordyna-
cyi Ostrogskiey do drugiego Seymu decyzyą sobie zostawiła
a zatym nie approbowała a ponieważ tenże Xże Ostrogski ante-
cessor moy dla dobra oyczyzny 600 ludzi na obronę ukrainy chciał
mieć że ten pułk in rem Oyczyzny zostaie się in salvo zaś dzię-
oznosię ku tey Oyczyźnie ktorey przy łasce Bożey mam uszczupl-
ić ponieważ rezygnuię Dobra moie z nakładem ażeby łatwo
że ex toto tu Oyczyźnie przyięli na siebie one stawienia na obro-
nę ukrainy ludzi pod komendą JWW MM Pana Dobrz.
y Sukcessorow Jego namienia JWW M Pan Dobrz. że Rzplta
sama zostawiła sobie decisionem o te Dobra, zostaią się te Do-
bra w Rękach tych in maiori parte złączonych krwią z JWW
Panem Dobrz. ktorzy in parte Juris et pend urodziwszy się
cum Sufficienti fortun swoich pignore zawsze będą musie-
li to czynić co Rzplta każe a kawalerowie maltańczykami by
chcieli czynić ani się podlać Rządom Rzpltey supremam
potestatem alibi Colentes że tedy podruszy reflexye JWW
M Pani Dobrz. rozumiem że przyznasz iż Oyczyzna nic nie
traci a od przyszłych niezręczliwości się uwolni Łasce się przy-
tym oddaię JWW M Pana Dobrz. y piszę się cum distincto Cultu
et Veneratione

Manifest przeciwko J O Xciu Jmci Sanguszkowi

Actum in Castro Leopoliens. Feria tertia in Crastino Festi
Sanctae Agnethis Virginis et Martiris Anno Domini
Millesimo Septingentesimo Quinquagesimo Quarto

ad officium

64 Ad officium et acta praesentia Castren. Capit. Leopoliensia venientes
Perill. Illustres et Magnifici Antonius Rzewuski Halicien.
Ludovicus Cieszkowski Sochacovien. Castellani, Adamus Rzewu-
ski Tyszovecen. [illegible] et Capitaneus, Joannes Szumlanski Vexil-
lifer Halicien. Antonius Zabdonowski Ensifer Belsen. Podlachiae
Basilius Popiel Ensifer Braclavien. pro se ipsis et infrascripto-
rum Illustrissimorum Illustrium Magnificorum ac Generosorum Senatorum Di-
gnitariorum Officialium et nobilium Reipublicae Poloniae et Ma-
gni Ducatus Lithuaniae nominibus, Ratione infrascriptae Mani-
festatione obtulerunt officio praesenti et ad acticandum
porrexerunt originale manifestationis per Illustres Illustres
Mgcos Mgcos et Gnosos Senatores ministros Senatus et belli
Dignitarios et officiales et nobiles Reipublicae Poloniae et
M. D. L. ratione eversionis ordinationis Ostrogscianae ad
dispositionem Reipublicae pertinentes Zelo Rei boni publici
et manutentionis legum publicarum factae manibus infrascriptorum
manifestantium propriis subscriptae cuius tenor sequitur talis.
My Senatorowie ministrowie Dygnitarze y urzędnicy Szlachta
Kor. Polskiey y W. X. Litt. niżey na podpisach wyrażeni wszystkim
tym których wierność należyta Iey Nayiaśnieyszemu Królowi Panu
naszemu Miłościwemu miłość prawdziwa dla Oyczyzny y ieie interes-
sowana Iey dobru publicznemu gorliwość obowiązywać równie po-
winna cho wiadomości podaiemy niespodziewaiąc się nigdy aby
pod tak swobodnym y szczęśliwym JKMci P. N. Miłł. panowaniem
miał ktokolwiek w czym naymnieyszym praw Oyczystych pomyśleć naru-
szeniu tak w tym Królestwie które szczególnie wolność y szczęśliwość
na zachowaniu ustanowionego przez trzy stany Rzpltey prawa do
tych czas utrzymuie y starając się zawsze o to ażeby co skutky
swoiey malignitate temporum wypadło nastad przez utwierdze-
nie dawnieyszych konstytucyi wprowadzone było kiedy zas świeżo
Xże Jmć Janusz Alexander Sanguszko Marszałek nadw. W. X. Litt.
przeciwko wyrażonemu prawu y konstytucyi Anni 1609 titulo
Ordynacya folio 905 paragrapho 16o ś. p. Xiąże Jmć Januszowi
Ostrogskiemu Kasztelanowi Krakowskiemu uczyniona ordynacya
z Dóbr swoich pozwalaiącey tudziesz wbrew wielu innych konsty-
tucyi

konstytucyi wigno ic ie annorum 1624ti 1627mi 1628vi 1661mi 1673ty y 1677 tez Ordynacyi ostytsluiące aprzez Sławnych Przodkow swoich od lat sto czterdziestu, zolebo em nie naruszenie y przez samego nawet siebie dotąd Zachowaną w Darnemi titulo ordinationis Dyspozycyami przyjętą y w zadną nigdy ani od Rzpltey ani od nikogo wątpliwości nie podaną teraz privata et arbitraria potestate Dobra teyze Ordynacyi Ostrogskiey od ktorych Dominium sam eyz tylko Rzpltey należące dysponować pro sum pset Donacye w Brodzie Sandomirskim circa festum Laudelo cul Virginis et Martini w Kołu immediate przeszłym narożnych poznawać tez Dobra na ktorych nie posled nie częśc iest Rzpltey na obronę kraiu postanowiona Zaciełą bez prawnemi Transakcy ami multiplicowanie pod ticulo nadto uzurpuiąc sobie absolutną w wolnym narodzie kład w wrzeom w ład za zapomniawszy że Jurysdykcye Grodzkie Ziemskie y Trybunalskie zupełną w tey Rzpltey maią moc y Zachowanie, uniwersał y do Jasnie Oswieconych do Jasnie Wielmożnych, Wielmożnych y urodzonych Possessorow w dobrach Ordynacyi Ostrogskiey ex se tużby Rzpltey mieszczących się, azeby ich Possessorowie teraźnieyszym Donatariuszom reprodukowali Jura swa y Intromissyą do tych ze Dobr dopuszczali powydawać ucho oktata takowego uniwersału wa ktorych Grodu kamienieckiego Zeznana swiadczy zdał się nam w teyz na pod pieczach wyrażonym tokowiązku prawa sumienia y miłości Oyczyzny zabiegaiąc przez te prywatnego jednego dyspozycya y prawa wzgardę wolności y praw Oyczystych evertendo per tempora moli ten do alit tuby szych swowolnich zaniesc manifest pozwoliła Rzplta wyraźne konstytucyą 1.8. Xiui Jmci Ostrogskiemu Ordynacyą z Dobr swoich uczynić y to samo pozwalaiące prawo pro lege perpetua nunquam in posterum abroganda mieć chcąc potwierdzona razem irrevocabiliter postanowiła aby taz Ordynacya ani per haeredem ullum de lumbis Ordinatis ani per quosvis successorem nec in toto nec in parte była alienowana y nawet na Xcia Jmci Marszałek nadworn. W.X. Litt ex capite Femello wygasłey tylko disienitante Republica dla wolnieyszych pro

zune

możune spraw Rzpltey w tey że Ordynacyi nie mo Prawo oney
tolleratur nie oyfiadaiące się nad a liże do samey Rzpltey należące
dyspozycye oney sam ieden przeciwko praw przywłaszczył sobie
moc Dobra z teyże Ordynacyi dysponowac Recess Seymu 1677
względem teyże Ordynacyi dysponować się in ordine approbandae
eiusdem ordinationis ale tylko deciderendae komuby y wczasy przy
szłe należała possessionis y tym że samym Recessem nie chcące
Rzplta dysponować Ordynacyi dla kawalerow Maltanskich
zostawiła samey sobie władzę y moc rozporządzenia oney Arze
nietylko dla konserwacyi Domu pierwszego Ordynata dla
wsparcia Familiy Szlacheckich y dla nadgrody zasłużonych
taż wspomniona Ordynacya cały contextus tey ma uwoli iest
uczyniona ale też wzięła obowiązek na siebie wystawienia
sześciu set Ludzi na obronę kraju Rzpltey ktorzy pod komendą
Hetmanow zostawać y ich ordynansu słuchać powinni Leko
żas przy teraznieyszym bez prawnym Dobr Ordynacyi podzia
le przez tranzakcyą dz Xbris 1753 Anno wkołkurzowey
między Xciem Jmc Marszałkiem y Twis possessorami zpi
zaney sześcset Ludzi na słuzbę Rzpltey do wystawienia rożnym
Possessorom dyspartyimentowani ale że przez takowy prywa
tny skrypt znosi się Ordynacya znosi się prawo approbujące
one et Leditur powaga Rzpltey oraz wioneiest niebezpieczen
stwo y oniepewnosc konwersacyi tak pożytecznego y potrze
bnego na obronę kraiu Rzpltey subsidium tak ku ostatnie
mu Oyczyzny naszey vergendo upadkowi kiedy zamiast
pożądanego voto publico zmocnienia sily Rzpltey nazaszczyt
y obronę praw swobod y Granic Oyczystych przy tak szczuplym
woysku kompanie potrzebnego tak chwalebne wspomnioney
Ordynacyi institutum znosić się ma. Mając tedy przed oczy
ma wzgardę prawa ne unus arbitrio leges condemnantana
potym tak obcych y oyczystych przykładow similiter wotnych
inszych przed tym Panstw fato Rzplta nasza anarchicam
no indicat formam przeciwko pomienioney Dyspozycyi
Dobr

67

Dobr Ordynacyi Ostrogskiey iako prawo gwałcącey Szlachtę Braci nam rownych krzywdzącey powod ze nayiasnieyszego Krola Jmci P. N. Miłł uwłaczaiącey Dobru y pożytkowi Rzpltey szkodliwey sudziesz Contra omnes alios quoscunq. actus całose y prawo wspomnioney Ordynacyi Ostrogskiey tendentes tum de abusu Xcia Jmci Marszałka nadwor. W. X. Litt. Iterum manifestujemy się upraszamy JW Jmci Pana Hetmana W. Kor. rownie znamy pane Kolegom Rzeczpubl. czuwaiącego y ten manifest czyniącego azeby ex nexu ministerium do utrzymania praw Ordynackich y militiey Rzpltey przyzwolite Rzpta przed się wzięte srzodki y sposoby niewątpiące by naymniey ze wspolbracia nasi utwodzoney dla dobra publicznego Zaszwedzie Interessen Rzpltey na przyszłych dla Bog przed Seymowych Seymikach a potym przez posłow na Seymie rownie z nami popierać y utrzymywać zechce. Działo się w Lwowie, Dnia 16 Stycznia Roku Panskiego 1754 Mikołay Wyżycki Arcybiskup Metropolitany Lwowski. Jan Branicki Wwda Krakowski Hetman W. Kor. Michał Radziwiłł Xże na Ołyce y Nieświeżu Wda Wilenski Hetman W. Kor. W. X. Litt. Antoni Michał Potocki Wwda Bełski Marszałek nayiasnieyszego krolowey Jeymci. Ł. M. Rzewuski Wwda Podlaski Antoni Lwidzinski Wwda Władysławski Ossolinski kasztelan Sandomirski Michał Lew kasztelan kamieniecki Podolski Branicki kasztelan Bracławski T. S. W. A. Rozwadowski kasztelan Halicki Stanisław Łosiatowski Ludwik Cieszkowski kasztelan Gniewkowski Czarnecki kasztelan Wizki Paweł Benoe kasztelan Warszawski Woyciech Suminski Referendarz Kor. Starosta Dobkowski J. S. M. Łaszowski Starosta Grebuński Dymitr Xże z Smyłow Jabłonowski Starosta Kowelski Joachim Potocki L. S. Am Potocki Starosta Stonski Tomasz Leonarski B. K. Branicki kasztelanic Bracławski Jozef Dodzia Poninski Jan Potocki Starosta Gubowski Maciey Starzynski Starosta Branski Jozef Lec Minski Podkomorzy Ziemi Lwowskiey y Sędzia Grodu Lubaczewski ego Jabłonowski J. Potocki Starosta Łowedelski B. Rozwadowski Stanisław Lanckoronski Ludwik Wyż Prozydor Podhorodenski Pisarz Ziemski Włodzimirski Modzelewski Stadnicki Antoni Zaklenowski M. W. S. Cieszkowski D. Getner. S. A. Wydzga Stolnik Graksky M. Szumanczewski T. S. J. Pokutyński Wiel. chorąży Pancerny Towarzysz Jędrzey Kuropatnicki Stanisław Zetowski Komisarz Wdztwa Bełzkiego Antoni Zoftey Orzga T. B. Jan Lubek

Rafał Mikulski Cześnik Ziemi Lwowskiey Stanisław Kamieński Mała
ny Kurdwanowski LLM. Dubrawski Jmoczulski Ignacy Alkinowski
Tomasz Wyżycki Stanisław Rybotycki Woyciech Lubowski Franciszek
de Paula Boberski Kozierowski Ignacy Antoni Lubowski Pisarz Grod.
Lwow. Thadeusz Dziedoszycki chorąży Trzęgowolski Adam Stan. Post
kowski ST Pułkownik Jan Szumtowski chorąży Chalicki Za Chojce
ki Woyskiey K W L, Stanisław Żurowski Łowczy Ziemi Lwo
wskiey Komisarz Trybunału Radom. Pszczewski Ziemi Sanockiey Mi
chał Rudziński Starosta Chęciński. Józef Jabłonowski P. Pułkownik
Porucznik JW Wdy Mścisław. Antoni Józef Ostrowski OB
Pułkownik Z de Parkerstein Zawadzki Chor. Owrucki EM W L
Jędrzey Mokranowski G.M., Konstanty Szamański Alexander
Bielicki Rafał Skarbek, chorąży Kołomyyski Starosta Łodzkiewin
ski Roman Szumlański Antoni z Łączna Łączyński O Br.
chorąży Znak. Pancern. C.O. Xcia Czartoryskiego Łowczego Kor.
Jan Kłokowski Porucznik Znaku Pancer., Monbird Przyjcieski
Chorąży Znaku Panc. Antoni Podgórski Grod. Czernik Franciszek
Dziepice Tomasz Kozłowski Antoni Seiber manipuł Major
Marcin Lękowski E.D., Michał Mniszkowski Florian Michewicz
Jan z Chmielskie Chmielecki P.S.K. Józef Niezabitowski Komor
nik Ziemi Podolskiey Zygmunt Rotarański Marcin Wiesiołko
Stefanowicz Kazimierz na Rudnikach Rudnicki nobilis et Eques.
Polony Kaietan na Rudnikach Rudnicki, Józef z Chojcewa Cho
rzewski Jan Krzysztof na Skarzynie Skarzyński Kaietan Bolantyn
ski Józef z Furch Szwowicz Furkowski P.S. Stefan z Hordyni
Hordyński mieczniki Kyiowski Vicesgerent Grodz. Lwows. Michał
Thadeusz z Hordyni Hordyński Subdelegat Grodz. Lwows. Anto
ni Borzęcki S.R. Rafał Szwykowski P.B.W.X.L. Jan Mło
decki Bernard Oberzyński Sta. Joachim Rudkowski Józef
Lanckoroński Paszkowski, Jan Moszyński Piotr Komar Rafał Hor
dyna Franciszek Chomski Michał, Prund de Obrzeński Paweł
Czermiński Józef Kownacki Kownacki Komornik Gran. Ziemi Chełm.
Antoni Chociecki Tomasz Grabowski Skarbnik Łukaszewski To
masz Brzezikowski Stolnik, Parnawski Józef Grzechczyński Valen
ty Rychłowski, Dymitr Szumlański Antoni Mączyński
Michał Czarnikowski Józef Święcki Floryan de Wistoki
Wistocki Stefan Łobertyanowicz Cześnik Żytom. Post cinus

69 Iuxta Ingrossationem originale eiusdem exemplar Idem offerentes sibi
ex ad se receperunt et de recepto officium praesens quietarunt
Ex actis Castren. Capitt. Leopolien. extradit.

Correxit Brzeziowski
Legit Poradowski

Remanifest J. O. Xcia Jmc Janusza Sanguszka Mar
szałka nadwornego W. Xstwa Litt.

Ja Xże Janusz Alexander na Kiadzyniu Kowlu Smolanach Koło
wie Zasławiu y Ostrogu Lubartowicz Sanguszko Chrabiana
Wisniczu Tarnowie y Jarosławiu Marszałek nadwor. W. X
Litt Starosta przed aktami Grodzkiemi Warszawskiemi
dla publiczney wszystkich informacyi ten z moiey strony
zanoszę Manifest iak przeszło przeciwko mnie uczynionego do
akt Grodzkich Lwowskich Roku teraz zmieyszego podany Feria
tertia in Crastino Festi Sancti Agnetis Virginis et Mar
tiris do moiey przychodzi wiadomości Aczay przed wiadoma
całemu Swiatu Wierność ku Królom a Panom swoim y Oyczy
znie wawszelkich sprawach moich idyngą, z natury ałne wszystkich
Dóbr sukcessyą nieodrodziełnie w ścisły moie wcale nigdy się
nieodmieniła y nieodmieni. Teraz z nowego prawie mnie
odgłosu iakoby m przeciwko nayiasnieyszemu Panu dla mnie
zawsze Dobrotliwemu dla całey Oyczyzny zawsze łaskawemu
miał zgorszyć z tym się protestuię że iako w każdych Życia
mego postępkach wiernosc ku nayiasnieyszemu Panu moiemu
miłościwemu zacho wywałem tak do ostatniego Życia mego we
wszystko wie nie przestanę w Dyspozycyi zas Dóbr moich tera
zmieyszey czyli to prawne czyli nie prawnie uczynioney zawsze
iednak według stów zprawa wziętych Dóbr ziemskich żadnego
ani uczyniłem ani uczynię niedmoytem przeciwnego Mieszcza
kowi Królu w Zmarkowana konstytucyą 1609 Roku w Ma
nifescie iakoby m z miał tamaż perrengnationes Dóbr
moich którem teraz uczynił. Ta konstytucya pozwala czy
nie Ordynacyę Dóbr swoich Kuiu J Józefowi Ostrogskiemu
favore conservationis nominis et Domus Kcia Ostrogskie
go temi słowami: Iz ma wolno będzie uczynic Ordynacyę
instituendo w Dobrach swych nieruchomych y ruchomych

gdziekolwiek

gdzie których lepszych które teraz ma kto y iako miałby
mu succedowac stan z potomstwa iego masculini sexus
lub eo deficiente y w eunz gradu succedentium dalszych
osob daley taz dama opiewa konstytucya zita tamen ut in
aliis conditionibus ordynacya iuribus et oneribus terrestribus
subiaceat. Xże Jmć Ostrogski wypisawszy in parte successionis
w ordynacyi Dobr swoich modum zamiast wezwania in casu
defectu successionis dalszych osob quo iunior gradu succeden
tes oddaie te Dobra kawalerom Maltanskim. Czy może zła
ta ordynacya stawac które za oppugnat prawu o pozwoleniu
tey ze ordynacyi na piszaczemu czy może kto pozwolic sobie
wiecey niz konstytucya daie mocy. Ze zaś niedosyc iest na
tym mnie pozwolenie od Rzpltey czynienia ordynacyi
Dobr własnych ale trzeba iescze drugiey konstytucyi ap-
probationis iakiś status exigit. Ze gdy kto od Rzplta eximit
od prawa pospolitego y komu pozwala inszemu nie stanowie
aby widziały stany Rzpltey ze te prawa nie szedła Oyczyzny
a ze dla tego wszystkie insze ordynacye maią iedno prawo po
zwolenia czynienia ordynacyi drugie approbationis sta
now Rzpltey które to prawo po pozwoleniu czynienia ordy
nacyi Dobr Xcia Jmc Ostrogskiemu nigdyz sie nie naydzie
ale Rzplta nie approbowała niadaraczyc ex contextu consti
tucyi ze Xże Ostrogski zamiast zawołania ad successionem quo
iunior gradu succedentes dalszych osob oddaie dobra swoie ka
walerom Maltanskim przez co nie tylko [illegible] nadużył sposob
terrestrium et conventum in spiritualia contra mentem teyze
samey konstytucyi ale iż kawalerowie maltanscy choćby indygena
stanie uczynieni servis religionis które na siebie biorą wycho
dzą ex iure Regni wychodzą et supremo Rzpltey dominio de
pendentium a magistro ordinis nad Rzplta maią [illegible]
ku co trudno mowić przeciwko konstytucyi 1677 która zostawiła
sobie facultatem na przyszłym seymie decisionis o ordy
nacyi Ostrowskiey a dynasteyiey nie approbowała bo ieszcze
nie miała była o czym mowić na przyszłym seymie pytam
się teraz [illegible] gdybyśmy oddalaiąc sie a fakte [illegible] tego wedlug

według manifestu w Grodzie Lwowskim teraz świeżo przeciwko
mnie uczynionego którego utrzymuie że Ordynacyę niegdyś ap-
probatione stanów Rzpltey y że tą Ordynacyą stałą przestępcą
tejże gdybym mówię maiąc Ordynacyę za Ordynacyę oddał ią
kawalerom Maltańskim czybym był nie popełnił crimen
stanu wszystkiem teraz zdania kochaiącego Oyczyznę syna we
tkach Boskich życia każdego termin gdybym był ogłaszał
w pierwszym czasie Inwestel nie zawsze otrzymość zostawałbym
był kawalerom Maltańskim kiedy goście do Dóbr moich
a Sukcesorybus Langopis czyli między sobie kommend haoszczy
li z kawalerami Maltańskiemi domową woynę. Uczyniłem
tedy per persignatione Dóbr moich dyspozycyą nie zostawu
ię dzielniey dla Oyczyzny kawalerom Maltańskim do nich
wiezli którzy czyli przez woynę ustawioną z Turczynem czy
li exemplo krwawey zatrzymaniem woyny mógł były ją
mey Oyczyźnie cięższey Dóbr zaś moich dyspozycya faworetych
uczyniona którzy subsunt iuri et pena Reipublicae tak iako
chcę mieć konstytucya y muszę słuchać co każe Rzplta wspomnio
no w tym manifeście że Dobra Ostrogskie są to Rzpltey Do
bra przyznaię przyznaię y więcey że wszystkie Dobra wolnego
Państw Rzeczypospolitey zamknięte Rzpltey są Dobra ale y to przy
znaię że gdyby Ordynacyą miała stare nie były by już Rzpltey
Dobra mutando Szubuwan Suprdom Dominii w Rękach kawa
lerów Maltańskich zostały zaś które Dekretowe myśli przeznamen
kt atur Dóbr Rzpltey że ad fiscum należe iakim że to prawem
mogła przyść ta imagi nacya komu żeby że Dobra z których
miłość godnych niegdy Oyczyzny synów tak pięknie nadbrone
Rey zostawiła może się teraz świeżo przełomnie stwierdzona
Tranzakcyami miały podpadać temu nie sżedem którenu subsunt
pend undecimo Crimina Rzplta łaskawa Pani żywi mnie y żywić
będzie wiernie Jey służyć nie przestanę, daie ta opiekę, ale niko
mu ani lekarstwie przepożywała y woiney wszystkich moich obrońców
zaliczaiam ufność wspomniona w manifeście przeciwko mnie
konstytucya 1624 1627 1628 iakobym był ich przestępca
te konstytucye obracaią milicyą z Dóbr Ostrogskich na obronę
kraju od Pogan którą ia ostatniemi tranzakcyami utwierdzi
łem pinguiori iure bo nie tylko przeciwko samym Poganom iako
chcą mieć te konstytucye ale na każdą Rzpltey potrzebę podko
mendą

pod komendą JW Hetmana Wkor. y Sowim Trybunału Radom
skiego w niedosyć czynieniu naznaczyłem. Obracam się teraz do
Jchmć PP Donatariuszów y Possessorów Dobr Ostrogskich używa
iących w Dobrach alko antecessorów moich alko odemnie prawo
maią. Nie odbieram raz dał y owszem utwierdziłem Prawo
Ich żadny in praesidium bonorum w kontraktach Resignationis Pra
wa Ich wszystkiey a zatym securitatem Praw swoich utrzymywać
powinni. Za tylko łaskawy od Jchmć wzgląd Braci moich wzywam
ktorą ku mnie wdzięczności. W tym że Manifescie wyrażonem
uniwersały egualitatem wznoszące przeciwne mnie serce może dać
Cyrkuł generał Litewski uniwersału Jmć ktory to list nie dłuższego
danym akym Grodzkich urzędów Ziemskich y trybunałów nieznał
Iurisdykcyi tylko aby do wiadomości przyszła dla wszystkich
moia dyspozycya y żeby każdy odemnie Iuris Succesor wiedział
co komu dotrzymać należy. Jeżeli zaś kto amicabiliter nie uczyni
niemasz tam w tym opisywanym uniwersale dołożonego rygo
ru który z dekretu ustanowionych sądów przez Rzeczpospolitą tylko
naznaczony być może. nie skarży się nikt na mnie żebym kogo
rownie urodzonego miał przerzucać siłem mojaśem co dotąd dawać
rozdałem do pierw teraz wpieraią we mnie uymości umysł
nigdy w osobie mojey nie praktykowany. Wspomina w tym że
Manifescie konstytucya 1667 która Rzeczpospolita pozwala opieku
nom Xcia Alexandra z Zasławskich Ostrogskiego grunt ordy
nacki w Warszawie leżący na faworze Jm Pana Denhoffa alienować
Druga Konstytucya 1673 hanc alienationem approbuie coż
może być z większym dowodem że Rzplita nigdy plene de jure
et forma Ordynatowi nie była informowana kiedy sic no
wem datura Ordynacyi żadne grunta w Warszawie ani pała
ce nie wchodzą iako świadczy podana do aktów Lubelskich
primi fundatoris ordynacya co tylko przypisać potrzeba sim
plicitati Ludzi Jm Pana Denhoffa nabywaiącego tego
gruntu y niewiadomości. Zysk ut ordynata w żadnym prawie
Prerogatywy nie maiący ieżeli bywał przezemnie [illegible]
mogł mieć inney z partykularnych moich transakcyi po było
było contra egualitatem gdyby partykularnych osob tranza
cye w vim legis brały na osobę wydane do milicyi z Dobr
Ostrogskich ordynanse surowy na mnie ferui Dekret z którego
zaś sądu przez Stany Rzpltey ustanowionego nie doczytuię się
do publiczney explikacyi moiey z tym się protestuię że przywodzi
czności nayczulszemu Panu memu Miłościwemu y wierności
iako

iako y tey Oyczyznie wszystkie życia mego momenta gotował zawsze będę a urownosci zwszystkiemi Urodzony szczęśliwey woł noręi przydawszy mi y serca y Pana mego miłościwego Panowa niu y Pam rowności zwszystkiemi zażywać żądam.

ORDYNACYA XIĄŻĘCIA IMCI JANUSZA OSTROGSKIEGO KASZTELANA KRAKOWSKIEGO

Actum in Judicijs Ordynarijs Gnalibus Tribunalis Regni Feria Secunda in Crastino Festi Natiuitatis Sancti Joannis Baptistae Anno Dni Millesimo Sexcentesimo Decimo 5.

Accedens Judicium praesens Ordinarium Gnale Tribunalis Regni Illmus et Mgcus Janussius Dux in Ostrog Castellanus Cracouiensis Comes in Tarnow Wlodzimiriensis Circassiensis Peresławiensis Capitaneus mente Corporeque Sanus accedendo a Terrestribus Dictoribus Jurisque Jurisdictionibus suis quibusuis huic autem Jurisdictioni se ac Successores suos cum Bonis suis patrimonialibus quo ad actum praetendem attinet totaliter subiciendo et incorporando publice Liberaeque recognouit et in parata copia pro ductis sua praesentem tenoris sequentis ordinationem Certo sciens quod vita humana, breuis et instabilis necessitas omnibus humanum genus progeniem ad immortalis gloriae aeternitatem reuocat, viamque vniuersalem ingredi, omnibusque nobis una lege imperet actiones et negotia publica atque Priuata tum Principum et eorum magnatum quam et priuatorum ad rerum Conuenientiam et perbuinorum conservationem pertinentia recte iustoque iudicio moderari, ordinareque de coeat deniquae in congestis atque Conquisitis fortunarum nostrarum ornamentis disponendis et rite ad posteros transmittendis qua prudentissimo et salubernimo Consilio ad hibendo decreat pulcherrimum siquidem est cursum et periodum vitae nostrae ante ultimam diem vita consummare ut nullum nimis nostri praeiudicium neque rerum ac bonorum nostrorum iacturam ubi ea pro animi nostri conuenientia dispositionibus remaneat atque ulla aestimationis nostrae procella curamque dua eos qui nobis charissimi sunt in albumnostrorum recensemus eos vero qui indole ves causas offensionis nobis praebuere postpositionesque et praeterijmus

no authoritati natrul quid qua decedere cenaemq de ea quod post obitum faciendam retribuendam et distribuendam superstites in praesenti epigramma multos siquidem haeredes propter intestatos eorum antecessores litibus et iniurijs implicatos saepe dere poenituit etenim cura torquet animus incongruendis comiis splendoribusque domesticis magnus impendendus labor est omnia in ijs conservandis augendisque sollicitudo et nijs colo candis quae videlicet subiecti et arbitrio et potestati suae cidebeant ne disperant sed obtineant profundi prudentiam et nominis ejus viri qui consilia sua optime explicare ruendque et deponi momenta egregie observare solent opus est cum Ibasque dilectissimus Dux Janussius Vladimirus ex Mysca et Sordey Theophita de Szczerbatowicie infans ac haeres universi perhaps gratia data et tandem emedio sicut altissimo placuit sublatus est in eis benedictione futurae prolis interim certa spe reponimus at vero cum et nunc statutis ac constitutionibus Regni quibus unicuique disponendi de bonis facultas est concessa sit inhaerendo omnes singulas et universas dispositiones ordinationes quod ad acta quaelcunque Regni sub quacunque forma methodo et stylo ratione et occasione bonorum suorum omnium tam mobilium quam immobilium et moventium in genere vel etiam in specie necnon de instituendo Haerede sive haeredibus mediatis et immediatis ad capiendam et obtinendam haereditatem successionem et gubernationem bonorum eorundem omnium inscriptas et recognitas atque ex ijsdem actis quibus in authentice extraditas et transumptas hac praesenti ordinatione sua tam ex praemissis quam virtute constitutionis singularis in ipsis Comitijs Generalibus Regni Varsaviae Anno Domini millesimo sexcentesimo nono celebratis concessae facultatis gravissimis rationibus et causis animum suum permoventibus atque desuper iusta et matura deliberatione praehabita de facto cassat e medio tollit abrogat et nullitati omnia et singula praedicta et antecacta ad dictae datam praesentis ordinationis declarat imo pro cassatis mutatis et abrogatis fore esse et fieri debere vult facit et ordinat sibi et suis successoribus haeredibusque praesentis ordinationis virtute et nexu sive alio quocunque iure et praetextu in et ad bona sua omnia et universa succedentibus possessoribus ea dispositionem

et ordi-

ordinationem praesentibus imponendo his atque praesentes pro ha
biti cassatis et abrogatis ac e medio eliminatis extinctisque iure
publico et dispositioni vigore eiusdem Constitutionis memoratae
in Comitijs Generalibus Regni Varsaviae Laudatae et in volumen Re
gni ordinibus universis omnimodo Consentientibus verum ad Sacram
Regiam Maiestatem partes eius interponentibus inconcusse inhae
rendo imo vero eam Legem et Constitutionem in effectum et exe
cutionem ac ipsum mox habitum et actum deducendo Ordina
tis nominatis et declaratis suis successoribus et haeredibus pro
tempore et duo ut infra ordo praescriptus Locetis et Tenentibus et
bona possidentibus modum ordinem et ius succedendi et actionis
disponendi his quae sequuntur Conditionibus clausulis disponit prae
sentibus tradit donat atque concedit et ordinat hancque praesentem
ordinationem per se factam et Constitutam imprimis ad Ma
iorem Dei omnipotentis honorem Sanctae Fidei et Religionis Ca
tholicae obedientiae professionem ac Reipublicae et Patriae offi
cia ataenter praestandae habere vult et desiderat. Porro Ordina
tioni huic post omnia primam Legem statuit semper unicum
tantum haeredem Bonorum infrascriptorum ordinatae di
spositioni subiectorum Possessorem perpetuis temporibus eumque
masculum Religionis Romanae Catholicae iuxta ordinem infra
scriptum fieri debere. Primum autem et immediatum haeredem
post decessum ipsius Recognoscentis Filium natu majorem Divi
na favente clementia per se procreatus fuerit Constituit ita
videlicet Quod si unicus fuerit omnium generaliter bonorum omni
um tam mobilium et immobilium nullis exceptis obtineat
successionem et possessionem perpetuam Conditionibus nihil minus
infra exprimendis observatis Quod si filij plures per eum proge
niti post eius decessum superstites manserint ipse qui natu
maior unicus bonorum ordinationi praesenti subiectorum haeres et Do
minus manebit. Ceteri vero quotquot fuerint Bona reliqua ab
ea ordinatione exclusa ut infra patebit aequali divisione partien
tur. Bona vero Bona huic ordinationi possessioni primi haeredis et
successoris subiecit Castrum est oppidum Ostrog pro ut Sibi Divisio
ne ab Illustrissimo et Magnifico Alexandro Duce in Ostrog Palatino
Volhyniae cessit cum oppidis Praedijs et Villis ac attinentijs Castrum
oppidum Miedzyrzecz similiter cum omnibus attinentijs Castrum
et oppidum Dubno cum Villis praedijs et attinentijs Castrum et

oppidum

et oppidum Barysz cum Villis Praedijs et attinentijs Castrum et opp
idum Sutyzpole cum Villis praedijs et attinentijs Item Castra et
oppida Uraz Wiełuszka Zmin Czartoria Sapohow Mieropol Zhemiel
na Zakorzyce Rudnow Piatek Zagruszpol Sosnow Debnowcze Sikow
Hlinsk Wilsk Dow Podwola Uraznopol Lutowicz Hajkowca
Leana Dmitrowicze cum omnibus eorundem Castrorum Fortalitiorum
oppidorum Praedijs Villis et attinentijs prout singula praedia
Villa et attinentia tam in divisione quam in alijs per se acquisitio
emptionibus sunt expressa et specificata caeteraque Bona sua here
ditaria et obligatoria si quae supra memoratis Bonis contigua
et Vicina quovis modo Successu temporis acquisivit aut quocunque
iure aut quibus cunque personis ad illum pervenerint seu devoluta
fuerint Iuraque Patronatus quorum vis beneficiorum existentiarum
Thelonea item quibus in ijsdem Bonis antiquitus quibus vis et fa
cis per Dominos Principes et Serenissimos Reges Poloniae
concessa sive Pontalia sive aggeralia sive foralia cum omnibus
denique eorundem Iuribus Proventibus et utilitatibus specifica
tione generalitatem et econtrario excludendo et abusque Regni
restrictione generalitatis per adjunctam specialitatem per ex
pressum recensendo in ijs igitur omnibus Supra scriptis Bonis
unicum totum ~~nat~~ majorem natu Filium Haeredem Dominum
et ~~eo~~ usufructuarium Constituit et Ordinat Post vero eius
decessum solum inter filios eiusdem illius natu majorem majore
autem sterititer decedente alterum eius fratrem aetate proxi
miorem et sic consequenter Reliqua vero Bona videlicet Castrum
et Civitas Tarnow iuxta quod illi Divisione cessit cum prae
dijs et Villis ad id pertinentibus Castra et oppida Wiewiorka
Opatow Chmielow Rocholice Strzezonow Glinka Lopienyn Ple
szowkowice Swierna Miotulisko Czestorze Szlacow Walowice
Zalutkowice Radomiczek Swidnicza Swidnika Wola Dzugienowy
Dwor cum Praedijs Villis ad id pertinentibus Orzyn Lasow Tetio
Strzanica Rolitna Lobaczow Petyszow Similiter cum omnibus
Praedijs Villis et attinentijs includendo omnia Bona his su
pra scriptis contigua per se sive ante sive post divisionem quo
vis Iuris titulo acquisita vel post modum acquirenda ~~ad~~ Ordi
nationi sed Divisioni subiicienda nec non Bona Peremal una cum
Pagis ad eadem Bona spectantibus in certis pecuniarijs Summis
iuridicis obligatorio possessa una cum inscriptionibus Literis ori
ginalibus Possessione intromissione Vadijs et obligamentis et obli
gationibus universis ita Bona omnia mobilia morte illius dere
licta

77 derelicta in auro argento parata pecunia in deposito existentia prout testamento et regestro specifice exprimentur in aequalem divisionem omnibus filijs ejus quot quot superstites fuerint cedere debent. Quod si vero nulla relicta prole masculina cum caris decedere contingerit in hoc casu filium Illmi et Mgfici Alexandri Ducis ab Ostrog in Zaslaw Palatini Braclaviensis Lytomiriensis Capitanei ex Illmi et Mgca Euforsina filia ejus Illmi et Mgci Castellani Cracoviensis progenitum nomine Franciscum natu majorem unicum haeredem omnium generaliter Bonorum suorum mobilium et immobilium eorum quae ordinationi sunt subiecta nec eorum quae in divisionem erant cessura constituit et ordinat. Qui post quam divina ~~gratia~~ gratia filium primo genitum ex propria uxore susceperit si eo defuncto ad ea omnia bona tenenda et possidenda succedet succedereque debet. Si vero Praefatus Illmus Dux a Zaslaw Franciscus nullo aetate defuncto prolis Videlicet Illmus Dux Carolus et Filij ipsius ~~et~~ ordine et gradu, ut infra at vero eo decedente Illmus Dux Dominicus natus Illmi Alexandri Ducis in Zaslaw Palatini Braclaviensis Lytomiriensis Capitanei cum Illma Eufrosina ab Ostrog conjuge filia recognoscentis progeniti filij et fratres defuncti ex utroque latere Germani unus post alterum incipiendo in haereditatem Dominium et Possessionem Bonorum ordinationis succedent, uti quidem pro haeredibus et successoribus ad ea omnia bona adoptantur et praesentibus ordinatur. quae quidem proles procreata mascula modo supra expresso in haereditatem et possessionem bonorum succedere debebit, ita ut primum natu major filius, et deinceps natu majoris primus masculus natus, vel in casu eorundem decessus steri lis frater ex eidem longis aetate proximior omnium successione potiatur. In casu vero post decessum sterilem Illmi et magnifici Alexandri Ducis ab ostrog et Zaslaw Palatini Braclaviensis sine mascula prole ejusdem Euphrosine consolationis ad secundos nuptias cum gravi persona et procreationi ex secundo marito liberorum extunc ex secundo thoro procreati liberi ipsius ab omni ~~successione~~ successione et

78 et iure bonorum omnium praesentis ordinationis removent. Jam vero cum propter conditiones et Causas supra v infra expressas praefata Illmi Eufrosina Filia sua a successione et Possessione bonorum praefatorum amota et exclusa est. Idem recognoscens in cuius modi casu et Causis post itentem decessum universali masculae prolis ex Illri et Mgco Alexandro Duce in Zasław Palatino Braclaviensi cum eadem Illri Eufrosina ab Ostrog procreatae extunc secundo loco ordinat et inscribit vigore et authoritate eiusdem conventus et legis sibi concessae in suum verum et legitimum haeredem et successorem hunc ipsummet Illrem et Mgcum Alexandrum ab Ostrog in Zasław Ducem Palatinum ~~Ducem~~ Braclaviensem et Capitaneum Lytomiriensem ea tamen lege si et quantum Proles illius mascula ex Illri Eufrosina Duce ab Ostrog recognoscentis Filia suscepta defecerit extunc duntaxat ipse in locum et ordine Masculinae prolis succedere debebit porro liberi ipsius non solum foeminei verum etiam sexus masculini ex secundo thoro progeniti ab omni beneficio praesentis ordinationis et successionis removent et prorsus absolute excluduntur. Si autem te Deo optimo maximo sic forte disponente, ut omnes supra recensiti et ordinati bonorum p supra scripti haeredes nulla prorsus mascula prole superstite masculae et Illri stirpe Zasłaviana decedere contigerit et tunc secundo ordine et gradu sub conditionibus ordinationi insertis et annexis ad filium primogenitum Illris et Mgci Ducis in Korzec Dukinski et Łucko magni Ducatus Lithvaniae Pocillatoris et sui exolim Illri et Mgca Catharina ab eod. Ostrog Ducissa sua corpore Germana nepotis seu Coronis eundem legis et Constitutionis Reipublicae vigore universorum bonorum supra scriptorum haereditatem Dominium et Possessionem devolvi debere statuit decernit et ordinat et sic consequenter in filium illius natu majorem et deinceps eo ordine et modo, ut supra de Illri stirpe Zasłaviana scriptum est unum post alterum quousque ex lumbis memorati Illri Ducis Radz... Pocillatoris M. D. Lithvaniae filii stirpis masculae durauerit constituendo semper pro iure sempiterno quod natu major tantum filius ex stirpe ea vero Romanae Catholicae Fidei Patri mortuo succedet atque ita perpetuo quoad posteritas aliqua mascula ex lumbis profecta durauerit ita nimirum in qualibet stirpe major natu tantum filius succedat una autem stirpe extincta altera et huic sequentes prout cuiusque stirpis authores proxime ad extinctae stirpis authores proximi aetate fuerint...

7 jacissimi ex ordine sibi succedant nec plures quam unus proximi professoris natu majoris filius vel proximus nepos loco memorati Sbonorum sit Dominus Possessor et hæres ac usufructuarius. Reliqui vero quot quot eorum fuerint priusquam ad illos ordo successionis perveniat nullum jus aut Dominium in ijsdem bonis habeant. Quod si vero præfati supra ordinati hæredes contra Illmum et Mgcum Recognoscentem et Mecænatem aliquas Machinationes et insultus tentare et molire præsumpserint eundemque aliqua nota ingratitudinis irritaverint eo ipso facto ab omni spe et jure successionis et Privilegio Ordinationis præsentis remoti et pro remotis declarantur. Ac extremum si et ea ultima numero et ordine designatorum Agnatorum Ducum Radziwilliorum Stirpi et familia et præfato Illmi et Mgco Duce Ignatio Radziwill Generosino Recognoscentis supra nominatis præcedens defecerit nullusque ex eadem mascul superviverit ut plurimum enim quod mens sponte disnat idem subicit ratio revolutio saeculorum subministrat nec etiam in eo casu ad fœmineum sexum, qui ipso facto virtute præsentis ordinationis ab hæreditate et successione bonorum omnium Ordinationi subiectorum præsenti exclusus est et perpetuo excludit successio et Dominium bonorum præfatorum deveniat authoritate constitutionis memoratæ et virtute ordinationis præsentis ex vi constitutionis statuit subiicit et ordinat assumendum esse de medio ordinis militum Maltensium aurati militiæ virum prout origine clarum ita etiam virtutibus et dexteritate excellentem modo fuerit nationis ut pote gentis Polonæ Lithvanæ aut Russiæ Religionis tamen Romanæ Catholicæ huius vero Dominij et Possessionis præsentibus ordinati lege perpetua et irrevocabili electionem Reipublicæ universæ Regni Ducatuum et Satrapiarum Palatinatuum Terrarum Districtuum statuum spiritualis quam Saecularis et Equestris ordinis præsidat attribuit concedit inserit et ordinat servato eiusmodi eorum circa processu ut in omnibus Conventibus Palatinatuum Terrarum et Districtuum universi Regni et Ducatuum Regno annexorum sive pro eligendis ad judicia ordinaria Tribunalicia Generalia Regni tam majoris quam minoris Poloniæ et Terrarum Districtuumque Deputatis sive Terrarum ad Comitia indicta sive indicenda pro eligendis terrarum nuntijs immediate sequentibus qui horum conventuum participium primus post decessum ultimi et immediati Hæ
redis

80/ hendis incident mediantibus universa nobilitatis status utriusque tam spiritualis quam saecularis Regni et Ducatus sui votis ac suffragijs quod uni cuique nobili etiam humillime sortis libera esse debeant, pluralitatis numerum praeponderando, quem nobilitas status utriusque tam spiritualium quam saecularium congregata pro meliori conditione commodo et bono Rei publicae ordinis Equestris bonae famae et existimationis strenuum Virum et ad res gerendas potissimum vero ad tuendos fines et propulsandos Scythas Turcasque perpetuos Regni hostes habilem ac in re militari diu et optime ac feliciter versatum idoneumque numero ordinis militiae aurati Melitensis putaverint eligant, nominent et profiteantur. Demum vero in Comitijs Generalibus Regni et aliis Candidatorum in universis Ducatibus Palatinatibus Terris et Districtibus Regni in particularibus per Comitijs nominatorum collatis omnium Dominorum Nunciorum Regni et Dominiorum eidem annexorum tam spiritualium quam saecularium sententijs itidem per pluralitate votorum Dominorum Nuntiorum Terrarum unum ex Candidatis approbatum electum et nominatum coram Sacra Regia maiestate et in amplissimo Senatu Regni denuntient proclament ac ipsius publice a Sacra Regia maiestate Confirmationem obtineant atque huius Electi nominati et constituti ordinatiis Domini ac bonorum Possessoris futuri instrumentum ordinationis conficiant et major pars Dominorum Nuntiorum tam spiritualium quam saecularium qui vocibus minorem superaverint sigillis propriis illud obsignent et manibus suis subscribant atque ad acta Castrensia Locallis sub ipsis Comitijs Generalibus Regni exhibeant vel si ea acta non poteant acta quaevis authentica Regni per omnes certiorum ad id Deputatorum Nuntiorum Terrestrium offerant et inscribant. Qui quidem modo praemisso electus et Declaratus Dominus et Possessor Virtute praesentis ordinationis potis erit et esse imo declaratus et ordinatus tanquam legitimus Dominus bona eadem omnia ordinationi praesenti subiecta occupare tenere et possidere sub conditionibus et huic ordinationi annexis. Tam vero universi et singuli modo ordinatione et gradu Constituti ordinati et futuri heredes Domini ac possessores bonorum praefatorum, ordinatione praedicti dispositorum et modo quo supra ordinatorum Conditiones infrascriptas ferre tenere et pati earumque tam in toto quam in parte complere expedire et exequi debebunt, Sumptibus praedentibus

adstricti

adstricti et obligant, ordinatione praesenti. Primum quidem Sanctae Romanae Catholicae Ecclesiae Professionem tenere et observare atque si quispiam eorum defecerit realiter ipso facto a beneficio successionis et ordinatione huius praesentis movendus, proximus vero ordine et aetate gradu ut supra iuxta praesentem ordinationem qui fuerit eiusdem fidei et Religionis Catholicae Possessor adoptibunda omnia eadem bona et Dominia succedet pro haerede declaratus. Secundo, ut qui vis pro tunc Dominus et Possessor ex quacunque stirpe ordinatus atque sub ordinatus successionum et Demonia et Titulum Familiae constituentis seu ordinationis Ostrogianae recipere teneatur ac eodem uti prout praesentibus modo adoptatur, imo obligatur tam in privatis et publicis actionibus quod ornationibus maiorum eorum ac suis sigillis et vexillis quibusvis tertio modo quorum praemissum institutus adoptatus et ordinatus quivis et quilibet haeres sumpto initio a primo Illustrissimo et Magnifico Domino Francisco Duce in Zaslaw Palatinida Braclaviensi filio primo a principali ordinato Haerede postea cum anno Vigesimum quartum aetatis suae superaverit et bonorum possessionem et Dominiorum apprehensus fuerit et qui vis post eum immediate succedens haeres eorundem ordinatione praesenti subiectorum pro tempore possessorum debebit et tenebit, procedendo sensim iuxta cursum temporis castra seu munitiones in bonis et locis suis propriis Regni et Provinciarum Palatinatus Podoliae, ubi sibi melius et commodius expedire videbitur, reaedificare constituere reficere et erigere prout loci occasio opportunitas aut ratio tempore eius postulaverit et constructa opportunis et necessariis machinis ac omnibus ad arma et defensionem eius pro victu militum quod usu pro pugna cui attinent ea dotare et providere pro salute Regni et Reipublicae sanguinisque Christiani tolerari contra Scythas et Turcas et alios Christiani nominis hostes defensionem.

Quarto templa monasteria per Illustrissimum ordinantem inchoata quorum fundamenta sunt iacta si favente Divina gratia per ipsum ad perfectionem constructa durante vita ipsius non fuerint perficient conservabunt ipsi non excedendo sumptum ultra assignationem constituentis in testamento ultimo ordinatum et praescriptum ceterum quorum aedificia templorum provisione et fundatione indigent, ut ii qui post mortem in illis altaribus servient et altaria servientes in ecclesiis et ordinatis successores ad id exequendum subiicit ipsis omnibus temporis vel illorum propositis parochis Commendariis Vicariis pro tempore futuris provisionem et ordinarium proventuum secundum fundationem cuilibet Ecclesiae Fundationem praesentes tandiu perduraturam quoad melior conditio vel fundatio sive ipsum

per ipsum sive p aliquo ipsius haeredem pro illius arbitrio constituta, no
fuerit Cavet multo circa id est recognoscens et praesentibus assecurat su
ma[i]ores quae post modum in paratis Testamento legabunt, et ad
pia quaevis opera de post usus assignabunt, non aliter qua ea quo de
monstratae fuerint distribuendas et convertendas esse ad hoc de
pulchrum sub Edibus Templi Tarnoviensis per se inchoatum ubi cor
pus olim de mortuae uxoris praedicti olim et Mag. Susannae
Tęczynska recognitum et depositum suumque post haec deponi iubet
ut conquiro per successione ipsa pro exigentia in casu ruinis deter
minationis vel corruptionis semper prout expedit reficiat et reparet ornat
dat et obtinebat funeris autem et obsequium sepulturae pro more Ca
tholica Romanae Ecclesiae Ceremoniarum negotium et promotione
ac expeditione ultimas et angustias in secundo speciali nominatis et ex
pressis Dominis Dominis Tutoribus designatis committit demandat
et sinu pietatis eorum deponit et commendat ita tamen ut expensa
Decem millium florenorum non excedat Legat idem recognoscens de conse
quenter proventibus Tarnoviensibus Wreworcensibus et Mikola
... Reverend ordinat et assignat quingentos florenos pecuniae
polonicalis Sacerdotibus mansionarijs ad Ecclesiam eandem mandatis
per haeredem eorundem bonorum singulis annis perpetue iuxta literas
fundationis pendendos qui tenebunt et erunt obligati secundum fun
dationis officia illis iniuncta exequi. Tenebunt insuper iidem
futuri haeredes et successores prudentibus quod obligant qualibet urgenti Rei
publicae necessitate contra Tartaros Turcas vel alios id genus Christiani
nominis hostes Trecentos Equites optime armatos totidemque pedites
idoneos sumptibus proprijs vel ipsemet in persona sua vel suo loco tene
tur virum strenuum idoneum et Rei militaris peritum expedire et duce
re exercitui que Reipublicae adiungere Exercitum praefecto una cum suis
commilitonibus parere et militari disciplinae subesse nisi forte quod
Deus avertat Bona eius aliquo casu ad desolatione pervenias ad tenu
iores deveniat fortuna hoc enim in casu excusatus censebitur statuit de
cetero supra memoratus recognoscens successoremque onerat ut omnes
suos amicitia necessitate iunctos idem haeres et successor maiorum
suorum exemplo prosequatur honore Familiares vero et famulos integri
tate et fide probatos observet eorum opera et consilio utatur circa bene
itas et possessiones illorum modo officia debita praestent ac officia conser
vet nedum diminuendo si etiam ipsos mori contigerit vel aliquos illo
rum mortuorum famulorum vel servorum relictos omnes uxores et libe
ri circa possessiones et usus suos patris meritis gaudentes conserva

ri

conservari debent Ita tamen possesiones eorum ad perpetuitatem et haere
ditatem sed ad temporaneum jus et fructum honorum extendi debet nec
Possesores ex ea occassione ullam Haereditatem praefatorum honorum
praetendere posse etiam longissima praescriptione temporis interve
niente declarat quod si aliquis ex iusta causa aliquis possesio
ne privandus esset id ex Consilio agnatorum Domus suae Seniorum
fieret specialem tamen rationem et modum de dispositione ta
mobilium et omnium servorum post suum civis decessum testamento
ia conscribendis tum et de rebus mobilium summariaque dispo
sitione idem recognoscens in suo robore vult permanere per eundem
successorem tenendum et exequendum ad extremum statuit et omni
no vult et iniungit eidem successori suo ut omnes generaliter sub
diti sui post decessum eius absolutione communi ad trigennium in
tegrum liberentur fiantque liberi et immunes tamen his exactis
futuris deinceps annis et sub sequentibus solitos et debitos
census soluturi porro Illrem et Magcum Theophilum a Szczekarzewo
et Heredes eius institutos et ordinatos ac honorum possessores in usus et
possessione Bonorum jure advitalitio illius ab ipso recognoscente con
tenta subiectorum et eidem Comodiorum illaesam et integram conser
vare tenebunt quam et nunc ipse Illris et Magnus recognoscens
permanere vult eamque pacifice et quiete conservare tueri et
protegere debebunt et tenebunt nullo iuris praetextu aut
modo violento sive alio quovis praetextu eam ne molestent
omnique ex parte aut occassione debitum honorem et reverentiam sta
tui illius Dicati exhibeant Idque sub vadio triginta millium florenorum
pecuniae polonicalis in casu alicuius violentiae seu impedimen
ti succumbendo debita Juris via in foro fori repetendo ea tamen
ratione et conditione nisi forte ad secundas convolaverit nupti
as nam eo ipso a possessione bonorum removenda erit et iure ad
vitalitio privari debebit ut autem haec ordinatio et de Bonis dispo
sitio lege publica concessa et in effectum actu praesens deductam per
petuum robur obtineat hoc onus Illris et Magnus recognoscens ae
Gradu in Bona morte derelinquenda succedentibus temporibus per
petuis imponit quod nunquam licebit omnibus universis et singu
lis ex hac vel illa familia et stirpe successoribus ac honorum ordinato
ni praesenti subiectorum constitutis et ordinatis haeredibus Domi
nis

Dominus et Possessor ea bona nec in toto nec in parte tam ad spiritu
ales quam ad seculares Personas alienare donare et resignare oppi
gnorare et obligare aut quovis modo et etiam re iudicata uti et re
pitum Juris a stirpe successura alienare et eliminare sub nullita
te omnium attentatorum alioquin secus facere praesumens ab omni
beneficio ac praerogativa beneficio ad ordinationis et substitutionis hu
redis et ordinationis praesentis vigore et iure cadet et ab eo cadere debet et
mediate in locum contravenientis et talia facientis succedere
et bonorum possessione Dominium proprietate et haereditate obtine
re debet de quibus prior eidem succedaneo cedere ac illa sibi deoccupa
re tenebitur ipso facto et ratione sive secularis status in spirituale
ultra ordinem Equestrem militiae ordinis Maltensis ut supra quisque
etiam Bonorum possessione Dominio et haereditate gaudens et bona possi
dens ab ordinationis haeredibus stirpis cuiusvis pro tempore existens
convolaverit extunc similiter ab usu Dominio et haereditate ~~cadere~~
debet ac possessione bonorum sibi praesenti ordinatione competentium
cadere debet et eam mediate haeredi succedenti et successori ordina
to iuxta ordinationem praesentem tradere et de eo cum ipso tenebitur. Si
vero is quicunque pro tempore ordinationis praesentis haeres Dominus
et Possessor Bonorum existens ex eo sibi credat ipse et in statu huius
conditionis de non alienandis seu impignorandis bonis ac sub eo praetex
tu quorumcunque in eum viciniorum tam nobilis seu agrestis quacunque
in statu hominum facere damna et gravamina inferre impune
putet et praesumat eo in casu si qua iniuria nova aut damnum
ad personas quarumcunque et bonis cuiuscunque hominum fecerit aut
intulerit Juri publico pareat et omnibus de se conquerentibus non uti
exlex sed uti civis Regni iure mediante respondeat et iure victus
legitimi Judicii sententiae rei iudicatae pareat et pro omnibus satis
faciat vel ex suis aliunde venientibus et si ipsum habentis bonis vel ipsis de
ficientibus extunc ex usufructu et proventibus bonorum ordinationi
huic subiectorum ad ipsum et dotarium illius inferendorum per eundem pro
usu ipsius privato atque mensa propria illius convertendorum usque ad sa
tisfactionem parti competenti iuxta iuris communis praescriptum.
Reliquum nihil omnino ut reservat idem sibi recognoscens inhaerendo
praefato consensu in Conventione Regni Varsaviensi facultatis sibi con
cessa integram liberamque potestatem Durante vita sua primum de bonis qua
litercunque actu disponendi deinde praesentem ordinationem si ita recogno
scenti videbitur sive in toto sive in parte corrigendi vel abrogandi seu to
llendi et quocunque occasio et temporis opportunitas suggesserit
ipsiusque visum fuerit faciendi. Si vero praesens ordinatio are non immunita
bit

nd in inmutabilis nec corrigetur in morte superveniente approbata ipso facto praesens firma et in vivo ratis ac manere debebit hac sua personali recognitione et authoritate praefati Conventus Gnalis Varsaviensis mediante qua ab omnibus et singulis successoribus suis quacunque linea extendentibus salvo tam integro quod in parte omnibus eius capitibus punctis clausulis articulis teneri et observari vult serde et iuxta facultate sibi a sacra Regia Maiestate ac omnes Ordines Regni in praefato Conventione Regni Varsaviensi sibi concessa ~~Varsaviensibus~~ praesentibus ad ea omnia obstringendo et obligando eamque ad acta Judicii ordinarii Gnalis Tribunalis Regni offert sua praesenti approbatione interveniente super quod uti catum Judicio solutum

Correctis Grabski

Franciscus Stoinski Judex Terrae Lublinensis L.S.

Legit cum actis Pawlowski

DEKRET SEYMOWY

Wyprawiony między Jmc Xiędzem Athanazym Puzyną Władyslawem Lubiensk Kapitułą Jego z iedney a Xięciem Jmc Władysławem Dominikiem Ostrogskim koniuszym koronnym względem Dóbr Ordynackich

Wypis z Xiąg Grodzkich Ziemskich Lubelskich Roku tysiąc siedmset siedmdziesiąt pierwszego miesiąca Sierpnia dnia

Wroczki Sądowne Grodzkie Lubelskie dnia 30 miesiąca y Roku wyżey na akcie ... Wacyrch jmy Padze y Sądownie do prawa wdale iuz zaszedł Przede mną Kasprem ... Stanem Rycerskim Włodzimirskim Podstarostą Lubelskim stawaiący osobiście Wielebny w Panu Bogu Jmc Oyciec Joachim ... Prebiter Polonowski Pisarz Kapitularny Katedry Lubelskiey ieden z Kapituły swoim y Jaśnie Oświeconego y Przewielebnego w Panu Bogu Xięcia Jmc Xiędza Władysława ... Biskupa Lubelskiego y Ostrogskiego ... Metropolity Kijowskiego y Kapituły Jmc Katedralney Lubelskiey Jmieniem Dekret Seymowy z Xiąg Koronnych Metryki Ruskiey z pieczęcią Koronną mnieyszey Kancellaryi przyciśnioną a z podpisami ... tak Jmc Xięcia Podkanclerzego Koronnego iako y Pisarskiey ... Dóbr Ostrogskich wyprawiony ... Oyca Athanazego Puzyny Władyka Lubelskiego z Xięciem Jmc Władysławem Dominikiem na Ostrogu y Zasławiu Koniuszym Koronnym Starostą Lubelskim feriowany y z tych ze Xiąg authentice wydany y dla wpisania do Xiąg niniejszych przed aktami podał ... przeczytany y do Xiąg wpisanie onego

A tak ia podstarości ten Dekret dla wpisania do ksiąg przyimuiąc czytałem y ten
iest inserowany słowy Michał zBożey łaski Krol Polski wiel. Xże Litewski Ruski
Pruski Mazowiecki Żmudzki Kijowski Wołyński Podolski Podlaski Inflancki
Smoleński Siewierski y Czerniechowski. Oznaymuiemy niniejszym listem naszym
wszem obec y kazdemu zosobna komu o tym wiedzieć należy iż znayduiemy w aktach
Metryki Ruskiey Województwa Wołyńskiego Kancellaryi Wielkiey Kor. List niżey
opisany Ruskim charakterem pisany który iak się w sobie ma Władysław czwar
ty oznaymuiemy tym listem naszym iż przed nas y sąd nasz Seymowy walny
koronny Sześć niedzielny Warszawski przyszła sprawa z Regestru Sądowego
za przywołaniem woźnego Sądu Ziemskiego y słowom naszego Szlachetnego Mar
cina [illegible] między wielebnym Oycem Athanazym Puzyną Władyką Łuc
kim y Kapitułą iego Łucką powodami a urodzonym [illegible] Władysławem D.
ominikiem na Ostrogu y Zasławiu Koniuszym Koronnym Starostą Łuckim pozwanym
za remissyą od Sądu Głównego Trybunału Lubelskiego na konserwatach powodów
tych Kiiowskim w Roku przeszłym tysiąc sześćset czterdziestym trzecim sądzo
nych między wyż wzmienionemi stronami Sądowego y z Sądu tym Dekretem na Ter
min niniejszy zachowanego a to w sprawie przez pozwanego powodom napomnienione
konserwaty intendowaney a to iż powodowi teraźnieyszy a na on czas pozwany niewie
dzy żadnego po pozwanego pozwu mieli y ważyli się w Roku przeszłym tysiąc sześ
set czterdziestym wtórym na tych że konserwatach po Województwie Kiiowskim sądzo
nych między sprawami Duchownemi na pozwanym teraźnieyszym [illegible]
mać w sprawie iako by o sprzeciwienie się przez teraźnieyszego pozwanego Dekretowi
Sądu Trybunalskiego y niedopuszczenie [illegible] y koła wielkiego
mi zaczął iako by przez antecessorow pozwanego teraźnieyszego poczynionych a resztę
oney Oycu Poczapowskiemu Władyce Łuckiemu zapozwaniem Jego przy
sądzonych także one zapłacone iako by taxy szkód w Dekrecie Ziemskim Łuckim
y w teraz niniejszym założonych gdy uprzód woźny z listem niniejszym do tych
Dekretów [illegible] a potym y Sąd Ziemski Łucki na exekucyą iako by miał [illegible] o czym
ta Banicya szerzey w sobie obmawiać do którey zniesienia y skasowania pozwa
ny powodowi napomnienione konserwaty do Sądu Trybunalskiego w Roku wyż wzmia
nowanym tysiąc sześćset czterdziestym trzecim gdy był zapozwał tam Sąd on
Trybunalski po kontrowersyach stron obuch [illegible] z wywodu stron to się poka
zało iż proces ten do którego zniesienia pozwany teraźnieyszy a na on czas powod
urodzony koniuszy koronny czynił do akcyi od nieboszczyka Oyca Poczapowskie
go Władyki Łuckiego zaczęty y przez tegoż nieboszczyka Oyca Władykę kon
tynuowany a iż po śmierci tegoż nieboszczyka Oyca Poczapowskiego [illegible]
iącego przez powoda Oyca Puzynę iest reassumowana. Jednak iż urodzony koniu
szy koronny na on czas od powoda Oyca Puzyny przy pozwanym na terminach pra
wnych dopuścił na siebie temere otrzymać [illegible] tedy na zniesienie tego Pro
cesu y Banicyi nakazał aby ten że pozwany urodzony koniuszy koronny na
on czas powod [illegible] Dwieście czterdzieści grzywien stronie y także

drugą

87 Drugą winę zapłacił Sądowi mieszkańcom a to pod approbacyą tegoż processu y Banicyi aż
ten że Xże Kommissarz koronny też o ktorey winie z stronie y Sądowi zapłacił tedy Sąd on
Trybunalski Proceß ten y Banicyą ktorey Xże nie uczynił podniosł y skassował
a podało uczyni Xżeciemu tegoż Processu y Banicyi Sąd ten że Trybunalski ponieważ
w tey sprawie zachodzi przywileiów y praw między Unią y Dyzunią zasłzeniu
Xżąd y Interpretacya tedy niewdaiąc się w żadną uwagę y rozsądek tey sprawy ze
wszystkim, skutkiem to do nas y Panów rad naszych na Seym teraźnieyszy na
skuteczną Decyzyą odesłał y ~~na Seym teraźnieyszy~~ termin popierania tey sprawy
na tym że Seymie Stronom obom bez przypozwu zachował zawdy o czym ta remis
sa Trybunalska y wszystkie postępki tey sprawy szerzey w sobie maią na Terminie
tedy niniejszym z pomienioney Remissy y Roku wniey zachowanego słusznie w tey
sprawie przypadłym przy indukowaniu przez stronę powodową tey sprawy przedna
mi urodzony Instygator Koronny podniosł akcyą suo et Reipublicae nomine
o wzięcie tych Dobr nienależnemi Dekretami stronom obom intentowaną Jako
o tym Proceß tegoż Instygatora naszego szerzey w sobie ma y domagał się ten
że Instygator nasz według mandatu swego aby te Dobra non obstantibus qui
busvis Decretis in foro incompetenti prolatis do Ordynacyi przysądzone były
My z Pany Radami Senatorami na Seymie teraźnieyszym przy nas zgromadzo
nemi y Posłami Ziemskiemi z Izby Poselskiey do Remis wysiadłszy z niemi kontro
wersyi praw wywodów probacyi y Dokumentów stron obuch y Powodowey Oyca
Włodyka samego przez Xsie y przez Oyców Bazylego Szandarowskiego Prezbi
tera y Leontego [illegible] Archidyakona dwoch kapituły Łuckiey a pozwa
ney Xcia [illegible] Xcia Kommissarzego Koronnego przez Szlachetnego Hieronima [illegible]
[illegible] obszernie wprowadzonych wysłuchawszy y z onych wyrozumiawszy spraw
z niektorych Remissiey sprawy wyrażonych tez y z tąd że te Dobra perenni publi
co decreto podlegte, quo nomine sprawa Instygatora Rzeczy pospolitey stronie
naszey iest dana y przy tey że sprawie indukowana słusznie y prawnie na Seym
do Decyzyi naszey y Stanów Koronnych ze wszystkim Juryzdykcyą z Trybunału
odesłaną będzie uznawszy y tak tę Remissę iako y sprawę Instygatorską y wszyst
kie partium petita Propositiones Jura Documenta Decreta y Processa zawoło
wszczonego y niedokonanego między prawa rozsądzaiąc y decyduiąc ponieważ iawnie
pokazuie iż Dobra w processach y Dekretach Trybunalskich wyrażone Ordynacyi
przez JW Xcia Janusza Ostrogskiego niegdy Kasztelana Krakowskiego uczynioney y
konsensem omnium Ordinum Regni lege irrevocabili pozwoloney y approbowaney
są podzielone y z nich wiecznie służba woienna do woyska kwarcianego przyczyniona
Rzeczy natychmiast za oderwanie Dobr pomienionych od Ordynacyi ad proportionem
Honoris [illegible] summę [illegible] dla tego przychylaiąc się do tey Ordynacyi y kon
stytucyi koronnych y do Possessyi pozwanego Xcia [illegible] do tak ~~[illegible]~~ niezmier
waney

nieprzerwaney to Dobra wszystkie w posesyi Oryginalnych y Processach powodowey stro-
ny wyrażonych do Ordynacyi Ostrogskiey y Osoby Haeredis ordinati natu et pro
tempore existentis wiecznościq przed Sądami y Drogą impetend do windykowania
tych Dobr władzę teraźnieyszemu y napotym będącym kapitułom Ecch et qui-
kusvis aliis cuicunqui statq personis in perpetuum zagradzamy pod oryginalnem
autentykow Dekretow Seymowych w Prawie opisaną et sub nullitate Processuum et Ju-
dicatorum quorumvis. Co się zaś dotycze Pokutnych przed tym pozwanego Intencyi y Intyt-
fatury władzę Duchowney Jego Kapitule należącey niedawniey y znaczney
wagę Dobra Horbicyny z Dobrem Rzpltey y całości Służby wojenney naturalnie
ienu aby Haeres Dobr Ordynacyi modernus et pro tempore existens Ojcu Wła-
dycę Duchownie teraźnieyszemu iako ex mediis privilegiorum et juris publici
własnie do wszystkich Prerogatyw konwenienciy Władyctwa Duchownego należą-
cemu y następcom Jego summę pieniężną Złł: Pol: ... na każdy rok po
Święcie Jana Świętego Chrzciciela Święta Dziyonsłuego w Zwelu za kwitem Wła-
dyki y Dwoch z Kapituły osobliwie przyznaczonem perpetuis temporibus oddawał pod
zakładem takowey że sumy Siedem set Złł: Pol: który zakład w niedotrzymaniu ...
nim samm deklaruie na posesorze Dobr tych Dziedzicu Ordynacyi zarazem kłaść
my y na execucyę Sądu y urzędu należnego odsyłamy. Procesa zaczęte wszyst-
kie y owe statuto Dekreta oskarżonego lokaty Principalis Dobr tych petita
między stronami w który ... tegdzie y urzędzie zaszły ...
wiek ... cale kassuiemy y uwalniamy, ... moderum statum haerede
ordinatorum ... y Jego sukcessorow uwalniamy mocą teraźnieyszego Seymu y
Dekretu naszego, do którego dla lepszey wiary y wagi pieczęć koronną zawiesić
kazaliśmy przycisnąć Dan w Warszawie na Seymie walnym Kor. D: 23 Marca
Roku 1645 Panowania naszego Polskiego 13, Szwedzkiego Osmego. Roku Jerzy
Ossolinski Kanclerz w Kor. M.S. Jan Dekerman za przełożeniem JW Jmć P. Jerze-
go Ostrogczyna Ossolinskiego Kanclerza w Kor. Lukomirskiego Rydzkiego Sendomier-
skiego de Starosty, który to w pieczęci wyżey Dekret Seymowy my z tych ziem-
skich Ruś. wiernie słowo w słowo y od strony przechodzącey autentyczne
wydane pozwoliliśmy. Działo się Dań w Warszawie w Poniedziałek przed Świę-
tey Maryi Magdaleny to iest D: 22 miesiąca Lipca R: 1668 Panowania
naszego pierwszego R. ta sprawą y przełożeniem JW Jmć Xiędza Jmć Xdza
Andrzeia Olszewskiego Biskupa Chełmińskiego y Pomezańskiego Podkanclerzego
kor. w tego Dekretu pieczęć kor. mnieyszey kancellaryi iest przyciśniona
y podpis Rąk w te słowa Andrzey Olszewski Biskup Chełmiński y Pomezański Podkan-
clerzy kor. Stefan Stankiewicz J.K. Mci Sekretarz y Pisarz, którzy to Dekret za
podaniem y prośbą wyż. zwysz mianowaney osoby podawaiącey a za moim
urzędowym przyięciem do ksiąg niniejszych Grodzkich Łuckich iest wpisowa-
ny z których y ten wypis pod pieczęcią Grodzką Łucką iest wydany pisany
w Zamku Łuckim Loco Sigilli

L.S.

concordat ...

L. S.

Correxit Drzeplowski

Annô Millesimo Septingẽ quinquag. 4to Die 8 Maij
extradittum ex Actis Castren. Capitt. Lucconen.
Lectum cum Actis Lohoyski mpp

DEKRET Miedzy X. iem JMcią Sz Lubartowiczem Szanguszkiem Marszałkiem nad litt. na ow czas possessorem Ordynacyi Ostrogskiey y Jchmć Panami Giżyckiemi w Trybunale Lubomirskim wypadły.

Actum Lublini in judicijs Ordinarijs Gnalibus Tribunalis Regni Sabbatho in Crastino Festi Sancti Andreae apostoli. Anno Domini 1725

Judicium praesens Ordinarium Generale Tribunalis Regni Lublinense ad affectationem partis cujus interest Decretum infra scriptum inter partes nominandas inferius, in actu supra scripto latum ex protocollo decretorum judicii sui de sequenti verborum tenore inter Gnosos Bartholomeum et Andream Gizycki fratres actores et Citatos suos et Gnosum Alexandri fratris et Francisci Diliaski minorennis nomine personali ter et Illmos Duces Szanguszki Mareschalcos Curiae M.D. Litthuanae ad alios citatos et actores per Gnosum Josephum Wolanski Regentem castrensem Vlodzimiriensem Gnosum Iwanski citatum per Josephum Jaworski, Gnosos Nicolaum Joannem et Andream Grodzickia fratres citatum per Gnosos Valentinum Eggiert Gnosos Antonium Lukowski, Gabulinski ac Kolesnicka citatos per Gnosum Josephum Jaworski Gnosos Joannem Kierzniowski et Zaleski citatos per eundem. Judicium de decidendo citationem Partium utrarumque ad suum Judicium edicionem Controversiis earundem partium in Judicium suum per lixe illatis ac natura deliberatione pensis. Quoniam Judicio suo Divisione inter olim Illmos Janussium Castellanum Cracoviensem et Alexandrum palatinum Volhiniae Duces Ostrogiae conscripta, actisque novae Civitatis Corcin, feria quinta post Dominicam Judica Quadragesimalem proxima anno Dni 1603 cum ingrossationem ejusdem roborata, ad actaque Judicii Tribunalis Regni Lublinensis feria tercia post Dominicam cantate proxima anno eodem oblatam perlecta sufficienter probatum ac deductum Bona Ukowroski, Ilowo sic(?) ac

Iac krulik ex antiquo Illustrissimorum Ducum ostrogiae Hereditaria
excitasse ac per Illustrissimum olim Janussium Ducem Ostrogiae Castell. Cracovi
ensem praemissa Bona Ordinationi ostrogiane adjunxisse, in possessionemque olim
Generosi Martini Giżycki Citatorum Proavi jure emphiteutico cum obliga
tione servitii bellici dimisisse, jam vero per religiosum Giżycki ornatissimo
Christophorum in Religione vero Constantinum a S. Hieronymo Subpri
orem Conventus Visnicensis patrum Carmelitarum discalceatorum ejusdem Generosi
Martini Giżycki nepotem eadem Bona aliaque sua hereditaria in Generosos
pas Generosorum Nicolai et Francisci Giżycki fratrum suorum Germa
norum coram actis Castren. Cracovien. feria quarta post festum S.
Francisci Confessoris proxima Anno Domini 1627. in praejudicium
Bonorum Ordinationis ostrogiane militer ac indebite donasse
Ac eadem Bona per modernos Citatos et praedictum per Andream
Giżycki fratrem natu minorem per suis hereditarijs reputasse
dispositioniq. Illustrissimi Ducis Sanguszko Mareschali Curiae
M. D. Lituaniae ejusque Ordinationis Ostrogiane actualis posses
sionis contrariasse ex iisdem Bonis Skowrodki cum attinentijs
pro expeditione Bellica milites justa antiquas ordinationes
Ostrogiane lustrationes non expediuisse, illustratione eorundem Bo
norum per constituendis ad mentem Ordinationis militibus dene
gasse ac promittendo se, tam in judicijs Ordinationis Ostrogi
ane per Decretum Comitiale de Consensu omnium ordinum infrascri
ptis designatis, quam et in judicio suo condemnari, traditione
eorundem Bonorum temere impugnasse Equos circa temerariam
impugnationem Generosis Malinowski et Zutkowski intercepisse
Bona eadem Skowrodki novo Sielichka ac Krulik ultra men
tem et praescriptum Ordinationis Ostrogiane invasisse, proinde
judicium attentis praemissis puniendum eundem Generosum Giżycki fra
trem natu minorem esse censet, et decernit, quatenus eluen
do praemissa Turrim Castri Cremenen. hinc et ab actu Continuato
decreti per tondi in duodecim septimanis ingrediatur, eadem sessione
per spatium duarum septimanarum sine intermissione Continuet
et explicat, nec non egressu de Turri Vadimus Capitale parti, et Ju
dicio suo totidem existenti solvat nihilominus Judicium intuendo
de ejusdem dimissorum et alijs literarum probationibus Bonorum eadem
Skowrodki novo Silice et Krulik non obstante eadem donatione
per religiosum Giżycki uti in praedicto Judicium Bonorum ordina
tionis ostrogiane cum devolutione eorundem facta eadem Ordina
tionem Ostrogianam spectare adjudicat ac liberam dispo
sitionem eorundem Bonorum ad mentem Ordinatis Illustrissimis
Ducibus Sanguszko Mareschalcis Curiae M. D. Judicium reservat.
Quantum vero spectat interceptionem equorum ac invasionem eorundem
Bonorum Judicium studendo justitia et equitati decernit, qua

tenus

q[ua]tenus Gnosus Giżycki eques eisdem Gnosis Malinowski et Putkowski interceptis abactu Continuato Decreti p[rae]sentis in 6 septimanis Coram offi[ci]o Castrensi Cremenecensi sub p[oe]na Banicionis perpetua in eodem circa manifestationem et[ia]m extra Cadentiam terminorum quadrelani publicanda ad Manus et quietatione eorunde Gnosorum Malinowski et Putkowski restituat, ut in eam n[on] restitutionis ut mutilationis eorund[em] equorum valorem p[ro] eis equis praevio Juramento p[er] actores in eodem p[rae]stando solvat tum et Bona eandem Ordinationi subjecta ab omnibus generibus tam p[er] se q[ua]m et p[rae]antecessores suos contractis emendet, Creditoris vero in Bonis [illegible] wrodki et nova sieli tka ac Krzuchilk p[er] olim Gnosum Giżycki Franciscum locatos quoniam bona Ordinationis onerib[us] sub jacere n[on] debent, judicium ac successores p[rae]minati olim Gnosi Francisci Giżycki remittit, decernendo quatenus iidem Creditores sortes p[er] se possessas deocupent, idq[ue] indubie abactu Continuato Decreti p[rae]senti septimanis p[ro]x[i]mi. Facturi sunt p[ro]missa Gnosi Giżycki Łukawski Tabulinski, Iwanski, Kolescicki, ac Grodzicki fratres suos p[oe]nae Banitionis imp[ri]mis et proximis quadrelani Officii Castrensis Cremenecensis terminis post contraventionem publicanda in supplationem vero p[er] sessus tam studiis tribunalitiis q[ua]m etiam in Judiciis Ordinationis Ostrogiane super se obtentit solvat, idem Gnosi Giżycki et alii citati in cumparitionem in trantes Duplex vadium Capitaliane parti, et Judicio suo totidem in instanti sub p[oe]na Banicionis ex regestro p[oe]nalium publicanda extradere p[ro]misit

Correxit Brodowski mp

Locus sigilli

legit Pniewski

MANIFEST

Ziemi Dobrzeynskiey w Lipnie

Wypis z Xiąg Grodzkich Zamku Łuckiego

Roku 1754 ię Miesiąca, Marca Piątego

Na urzędzie Grodzkim w Zamku J K M Cj Łuckim przedemną Simeonem Stanisławem Kostką Sokotowskim namiestnikiem przy tym Burgrabstwa Łuckiego y Xięgami niniejszemi Grodzkiemi, Łuckiemi Comparens p[er]sonaliter W[ielmożny] JMć Pan Marcin Wielicki, Jelakiewicz podstoli nowogrodzki dla wniesienia Grodzkich Łuckich Manifestacya Koła rycerskiego na seymiku Relationis s Konwokacyi Warszawskiey w Lipnie agituiącym się przez

JMć

92 JMcl Panow Dignitarzow urzędnikow y całe rycerstwo wy-
nioną, a przez W Woyciecha Mazowieckiego Marszałka na
ten czas Seymikowego podpisaną ad akt Kapturowych per
oblata podaną w Lipnie y potym Anno 1674 sabbatho ma-
gno w Grodzie Krasnostawskim oblatowano demillitate et
invaliditate Constytucyi intro wyrażonych że nie słoną au-
thentice z Groda Krasnostawskiego wzięta ad acta castrensia
capitt. Lucoriensia per oblata podać prosząc mnie urzędu opry
ięcie onego y do akt wpisanie a tak ja urząd annuendo affe
ctationi JMcl podaiącego ad acticandum przymuiąc czytałem y
tak w sobie pisany ma actum in Castro Crasnostaviensi Sabba
tho magni Anno Domini 1674 ad offm et acta pntia Castrensia
capitt. Crasnostaviensia pater veniens nobilis stephanus stawicki
absulit et ad acticandum offo eadem porrexit Illstris Mgci Sta
nislai Koniecpolski Commiss in tarnow et Garostaw dobrinen
sis et capitalsci prostatione cora actis Lipnensis indicij Confedera-
tione capturalis Regni ratione intra scriptorum et ex ejusd actis
authe depromptam, cujus tenor seqit ejusmodi acta sunt, hac in
lipno feria secunda post dominicam Judica quadragesimalem
pxa anno Domini 1674 in judicilo ordinarijs Gnalibg
Confederationem Regni Capturalibg vigore legis publice et laude
Conventus particularis lipne ordinatis p Gneros mihaelo
demazowsze Mazowiecki Judicem tertestrem Melhiorem
Grohowalski pocillatorem Severinum a Zale Zalewski Tribu
num stamdsta. Zalewski tbesaurarium, Thomam Rudkowski
notarium terrestrem, mihae. Ostrowski, Zupparium Dobrinensem
Kasimirum Lebart felicem z Boinski Paulum Ostrowski, wlodi
slaum Grodziszewski Franciscum Solichowski Judices deputant
Jurates celebratis veniens personaliter ad judicium actag pntia
tia Capturalia Lipnensia terre Dobrinensis nobilis Joannes
Kochanowski obtulit ad acticandum et actis hisce in grossan
dum protestatione totius terre Dobrinensis nomine Gnosi alber
ti Mazowsze Mazowiecki Mareschalci conventus par-
ticularis lipnensis terre dobrinensis cujus tenor sequit sequit talis
my rady dygnitarze y urzędnicy, y wszytko Rycerstwo Zie-
mi Dobrzyńskiey na Seymik z konwokacyi Warszawskiey blisko
przeszłey pridie 8va Mensis Marcii in Anno presenti nam zło-
żony do Lipna zgromadzeni poniewasz JchMcl Panowie P.P. na
ci na przeszła konwokacyą Warszawską od nas wysłani ultra
mentem et instructionem nostram ktorey imi JchMciom oddawa-
Zali

93 Zaczy aby za zadne prywaty et materias status consensum et judicium omnium terrestrium ordinum RP nostrae, requirentes, oprocz tamtey konfederacyi Gnatney y obrony RP ptey nie pozwolali ani. Sunt Constitutione praejudicium odobrach Ordynacyi Zamoyskiey in vim ppetuae legis, seu decreti comitialis naterazniey szy Konstytucyi uti in actu tey sprawie in competenti postanowia y ma pisac tedy my naterazniey szym Seymiku y zie dzie na szym cnie przychodzi catra in libera Re Pub. na tey Cives porpozytis omnibus praetensionibus et respectibus privatis, samo Dobro pospolite, et commodum RP ante privatorum commendat prebiadaiac y to uwazaiac ze Ordynacya Zamoyska ex praescripto legis et instituto pacis praejudicis omnium terrestrium R Pub: ordinum powinna diff judicia ad comicia alia Ordinaria Regni, quo remissum ab utrinq inter partes intercedentes et conservatione termini praemptorii facta, wszyscy unanimi consensu wspolnie Jch Mosciami Pany pospolitemi naszemi przeciwko tey Konstytucye pomienioney Ordynacyi Zamoyskiey militer et praejudiciose in actum terazniey szy Konwocacyi inscripte de militate et invaliditate praenominatae constitucionis tum et commissionis ad recipienda eadem Bona Zamoyiana asignata aliorum sub sequentium actum protestamur. praetendentibusq ne aliqo simili praejudicio colore ordinatio ortrogiana ultra nexum prius Ordinationis in damnum et praejudicium Reip. Pub: intervertat in tempore indemnitati Rei P Pub: et integritati Ordinationis praesenti Manifestatione nostra praecavemus, offerendi se hanc protestationem nostram tem pore et loco competenti in facti catey Rzpltey prozentorel ktorą protestacyą naszę zlecilismy JMc Panu Woyciechowi Mazowieckiemu Marszałkowi seymiku naszego ad acta Judicialia Capturalia Ziemiey naszey Dobrzynskiey w Lipnie lubelsko Grodzickich Bobrowni ckich spodpisem rzki swoiey podac: datum w Lipnie na seymiku relacionis dnia 8 Marca Roku Panskiego 1674 Woyciech Mazowsza Mazowiecki Marszałek Seymiku Lipin skiego Ziemie Dobrzynskiey Casimirus Thomas Rutkowski Notarius terrestris Dobrinensis, et actis Judiciis Capturalis, terre Dobrine extraditis. Correxit Zakrewski Camerarius terrestris locus sigilli. Originale idem offerens illico ab offo pfenti recepit, deque offo psens quietat. Uztego extraktu przeblatam podanego extradite y porrekta przy mierzenei Grodzkiey Cra (mow Stanskiey w tę słowa ex actis

ex actis Castren capitt Cracovien de portatis Correxit Kobylanski mp /: Locus sigilli Loci illius:/ ktory Zato extrakt p oblatam podaney Za podaniem y ustną prozbą wyż wyrażonego JMci podawaiącego, a Zamoim urzędowym przyięciem wszytek spoczątku aż do końca de Verbo ad verbum tak iako sięz urolie pisany ma do xiąg niniejszych Grodzkich Ludzkich iest Zapisany zktorych y ten wypis pod pieczęcią Grodzką Ludzką iest wydany pisany w Zamku Ludzkim

Correxit Lesniewicz mp
anno 1754 ię 5 Marcy
extr: ex actis Cancell Capit Lucovien

Sectu Cum inducta p Brunicki

MANIFEST JMci Pana Janskiego Instigatora Kor:

Augustus tertius DEI Gratia Rex Poloniae Magnus Dux litt Russiae Prussiae, Masoviae, Samogitiae Kijoviae, Volhiniae, Podoliae Podlachiae Livoniae Smolinsciae, Severiae Czerniechoviaeq, necnon hereditarius Dux Saxoniae et princeps Elector.

Significamus praesentibq literis nostris quorum interest universis et singulis reperiri in actis metrices Regni Cancellariae nostrae Manifestationem Sub actum die 29 Julii Anno 1673 in conventu Gnali Graudentinensis, detenore tali veniens pnbr ad offm et acta praesentia Castren Capitt Varsavien grodus Joannes Janski instigator Regni qm primum certa et indubitatam de morte et obitu olim illustris alexandri Ducis in Ostrog comitis in tarnow accepit notitiam ex hunc offm hunc publicam ordinationem olim Illtris et Mgci Janusii Ducis in ostrog Castellani Cracovien comittis in Tarnow et ad bona Ordinata morte Supramemorati Ducis alexandro derelicta explicuit atq inherendo ordinationi eidem lege publica Anni 1609 concessa e usu Continuo et observatione inviolabili hactenus approbata et ratificata, solennem nomine totius Rei Pub: et esauri Regni depossessione bonorum praefatorum ordinator et Coram eodem offio praesenti facit manifestationem, idq in eo qd Supra memoratus olim Illustris et Mgcus Dux in Ostrog Castellanus

9 Castellanus Cracoviensis in Casu defectus successoru de sangvine suo praecedentiu in instrumento ordinatoriis praefate expressorum Bona sua omnia ordinata super scripta ordinationi et potestati Rei Pub ac deinceps aurate millitiae Viro de medio ordinis millitu meliten siu assumendo prout origine claro ita etiam et virtutibg et dexteritate excellenti nationis nostrae addidit et ordinavit. Ejus vero viri in omnibg conventibg universi Regni et Ducatuu Regno annexor sive pro ticendis ad judicia ordinaria Tribunalis Gnalis Regni Deputatis, sive terraru ad comitia indicta, seu indicenda nuntiis immediate selebrantis, qui horu conventuu particulariu primus post decessu ultimi et immediati haeredis inciderit electionem Rei Pub universi Regni Ducatuum et satrapiar palatinatuu terraru districtuu status tam spiritualis qm secularis et equestris ordinis plenis dedit, attribuit, inscripsit, et ordinavit, prout instrumentu ordinationis memorate ad judiciu ordinariu Gnali Tribunalis Regni Lublinense et acta judicii ejusd feria secunda in Crastino festi nativitatis S. Joannis Baptiste 1618 oblatum latius [illegible] promissa omnia disponit et obloquit. Porro cum ante electionem earu et Certi ac dubitabili haeredis in comitiis Regni Gnalibg Cora Sacra Regia Magestate et amplo senatu Regni denuntiationem nominatiscionem atq a Sacra Regia Magestate approbatione ac instrumenti praedicti electo nominato et Constituto Dno ac Bonor possessore futuro confectione nemo hominu nisi Res Pub. et thesaurus Dominia et possessione eorum bonoru ordinatoru apprehendere et usurpare, ac usum fructu ex eis praetendere possit aut debeat. Qd circa praenominatus Gnosus Instigator Regni pro debito offtii sui, authoritate constitucionis Regni supra nominatae et virtute ordinationis supra scriptae cora eod offo pnto manifestat declarat praesentibg. Quod si quisqm hominu praeter tesauru Regni et ejus notatios ante expeditas omnes electionis, et futuri bonoru haeredis notanis ante expeditas omnes circumstantias supra scriptas possessione bonoru dictoru ordinatoru in toto aut minima parte apprehenderit et usum fructu percepe rit, extunc eum et eosde ad comitia Regni Gnalia pxe ventura ex offo publico pro poena Canoniis legis et ordinationis memoratae perceptis ex pronis praefatis proventibg cum triplici pensione sub poena peculatus thesauro Regni in instanti restituendis citare et causas hujusmodi prosequi, ac decreta in executione deducere debebit et tenebit. Proinde ne quispiam juris ditione et

dominiu

Rei Pub et Juris Thesaurarij Regni in praemissis convellere ac Dominiu dictorum Bonorum apprehendere, et proventus percipere praesumat iterum atque iterum de Succubitione praemissorum protestatur et manifestatur. Ioannes Rzasinski Referendarius Regni, Capitaneus Varsaviensis mp locus Sygilli loci Minis: Post cujus manifestationis in Acta praesentia ingrossationem Originale eidem praedicto offerenti possessor praesens extraditt quam ejus modi manifestationem prout in actis Metricae Regni continett, Nos easdem fideliter describi et parti postulandi authentice extradi permisimus. In quorum fidem Sygillum Regni est et appressum. Actum Varsaviae feria tertia post Dominicam septuagesime proxima ie scilicet 12 mensis februarij Anno Dni 1754 Regni vero nostri XXI Anno

Relatio Illmi et excellentissimi D Ioannis Comitis in Rinskie et Białaczow a Małowice Małachowski Supremi Regni Cancellarij, Opocnone et Ostrolecene Capnei manifestatio facta ab Instigatore Regni contra impugnationem Ordinationis Ostrogiensis.

ELEKCYA

Jmci Pana Lubomirskiego Kawalera Maltanskiego na Ordynacyą Ostrogską na Seymiku w Proszowicach.

AUGUST TRZECI Z Bozey Łaski Krol Polski Wielki Xże Litt Ruski, Pruski, Mazowiecki, Zmodzki, Kijowski, Wołynski, podolski, Podlaski, Inflandzki Smolinski, Siewierski, Czernihowski, a Dziedziczny Xże laski y Elektor.

Oznaymujemy niniejszym listem naszym wszem wobec y każdemu zosobna, komu otym wiedzieć należy. Iż znayduie się w aktach metryki Koronney Elekcya, niżey wyrażona tenoru takowego. My rady Dignitarze, Urzędnicy, y Rycerstwo Woiewodztwa Krakowskiego, na Seymik Elekcyonis Deputatow w poniedziałek bliszszy po Swięcie Narodzenia N. P. Maryi w Prosowicach zgromadzeni do wiadomości całey Rzpltey y komu to wiedzieć należy dodaiemy. Stanowiące się do Ordynacyi S.P. y Xcia Jmci Ianusza Ostrogskiego

Kasztelana

97
Kasztelana Krakowskiego prawem pospolitym ordynowany a Za
zeyściem z tego Swiata Xcia Imści Alexandra na Ostrogu
y Zasławiu ostatniego ordynacyi Dobr y Maiętności Ostrog
skich dziedzica Zaraz na tym pierwszym Seymiku po Zało
szym tegoż Xcia JMci z tego Swiata zeysciu wespoł z JchMściami od
przeswietney Kapituły Krakowskiey do tego aktu zesłanemi Deputatami
et Cu omni Clero nobiliu pro nar Ktorzy tu ad hunc actu zieshaliśię
iakoto JchMość pari iure znami należy, przyięta pilismi do Elekcyi
Aurate militia melitensis, Ktoryby według ordynacyi przeciecznego
ney też qu ab omni Successione iure eiusde ordinationis feminea
ud sexus arcet[illegible] Panem y possessorem wszytkich tych Dobr zostaie,
naypierwy tedy uwazywszy wszytkie Ordinationis Contenta, yże
ordinate ad successione familia cale z tego swiata decesserunt a
iuż tali casu do Rzpltey dispozycya pomienionych dobr należy
y one p electione ex pluralitate vocu na seymikach Kawalerowi
Maltanskiemu Ktoryby był narodu Polskiego albo litt y Rus
skiego strenuus Vir ozdobny clarus Virtutibq et dexteritate excellens
bona fama et existimationis ad res gerendas, potissimum vero
attuendos fines et propulsandos scitas, Turcasq pretuss Regni hostes
stes abillis, ac iure militari versatus Vribus, maiq Uczynilismi
Maturam deliberatione super persona tantis dotibq do otrzyma
nia Ordynacyi tey habilitata. W czym gdy przez list swoy y
przez przyiacioły swoie wniosł do nas prozby. W JMć Pan Hiero
nim Augustin Hrabia na wisniczu y Jarosławiu Lubomirski
Kawaler Lubomirski opactwa tinieckiego administrator Ktory
meret ad R Pub: Zadney od lat pięci nieopuszczaiąc expedycyi Cho
rągiew Pancerną w Woysku Koronnym trzyma y Dragony Cho
rągiew swym Kosztem własnym, na każdą stawia kampanią trudy
y niewczasy woienne, tanqm gregarius miles ponosi y zdrowia
za Oyczyznę y Kosciół Boży ochotnie przeciwko poganom nie żałuie.
Uznaliśmy mimo wszytkich inszych narodu naszego Kawalerow
Maltanskich JMć do otrzymania takowych Dobr et Virtute et
merito habiliorem et numerosissimo praesenti nostro Congressu,
powagą teyże Ordynacyi Prawa Rzpltey należącego per singula
suffragia każdego znas nemine reclamante et contra dicente, obra
lismi za Sukcessora y Pana, wszytkich tych Dobr, Ktore wordynacyi
Ostrogskiey opisane są, tegoż Jm Pana Kawalera Lubomirskiego o
Ktorym y to dowodnie deductum nam iest, że iest legitime Professus
et Professus miles aurate militia Melitensis, takowey tedy Elekcyi
naszey swiadectwo ad Rem Pub: na blisko walny Seym dwuniedziel
mi

 mi lubo Xiążęciu niedzielnemu JmP Panu Lubomirskiemu Kawalerowi Maltanskiemu daiemy, aby tam approbationem Jey otrzymawszy ad possessionem jurium, Titulos honor ac Prerogativarum in instrumento Electionis Contentar realiter przyszedł y o ney ad seraphata pacif. zażywał. Działo się w Proszowicach na Seymiku deputackim w poniedziałek który po S: narodzenia Nay świętszey Panny Maryi Roku 1673 Mihał Misiewski z Smitowy Woli Marszałek Seymiku Proszowskiego Która to Elekcya iako się w wyrzeczonych aktach Metryki Koronney znayduie mi innych słowo w słowo wypisać y stronie potrzebuiący autentycznie wydać pozwoliliśmy, na co dla lepszey wiary pieczęć Koronną przyciśniona iest. Działo w Warszawie w piątek wigilią na S: Panny Maryi Gromnieczney to iest dnia 1 miesiąca lutego Roku Pańskiego 1754. Panowania Królestwa naszego Roku 21.

Jan Mihałowski Kancellarii W Kg. mpp L S

Za sprawą y przełożeniem JO JmP Pana Jana Hrabi na Konskich y Białaczewie Małachowskiego Kanclerza W Koronney opneczenskiego Ostrołęckiego etc Starosty.

Joannes Słominski S R Mttis Secretarius Metricae regni Prefectus mp

YNFORMACIA

O dobrach Ordynacyi podległych przez Xcia JmP Janusza Ostrogskiego Kasztelana Krakowskiego na obronę wiary świętey y usługę Oyczyzny za konsensem obyga narodów udy pozessya Rzpltey oddanych z excepcjem ex volumine legum Konstytucyi teyże Ordynacyi służonych, ab ordine Kawalerow Maltanskich przez Xcia JmP Augusta Alexandra Czartoryskiego Kawalera Maltanskiego ejusd ordinis melitensis Chalaclensium plenipotenciarum wszystkich Stanow Rzpltey y Koronnym W X Litt do pilney uwagi Podana Roku Panskiego 1721 Warszawie w Drukarni JK Mści Scholarum Piarum.

Roku 1609 Rzptta intuitu Wielkich zasług pozwala JO Xciu JmP Januszowi Ostrogskiemu Kasztelanowi Krakowskiemu lege perpetua uczynić Ordynacyą Dobr swoich Kto iako po nim miałby succedere fol 895 titt Ordynacya JO Janusza Xcia Ostrogskiego Kasztelana Krakowskiego Za Radow Panow Rad y pozwoleniem Posłow Ziemskich tak Koron iako y W X litt y Ziem do niego należonych pozwalamy uchwałą Seymu niniejszego też ge perpetua nangm inpostenum abroganda /: iako już od kilku Seymow przez wszystkie stany pozwolono iest:/ iż mu wolno będzie uczynić

uczynił Ordynacyą in fur Dobrach swych nieruchomych y ruchomych gdzie kolwiek będących, ktore teraz ma y mieć będzie kto y iako mieć by sukcedowac tak z potomstwa masculini sexus, iako eo deficiente quoq. linq. gradu succedentia z dalszych osob: ktora to ordynacya wiecznemi czasy trwać ma n. obstante ulla p. scriptione et fatalibus, ita ad mis̃io possessio nis n. subsequeret. tym sposobem aby wedle tey ordynacyi te dobra tam in toto v. in parte prout ordinaverit nie mogły być p. heredes etiam delum[?] ejus successores alienowane, ita et in aliis conditio nibus aliis ta ordinacya juribus et oneribus terrestribus subjaceat. a ta ordynacya aby do wszech wiadomości przyszła, ma do akt trybunał- skich lubelskich v. alia quavis perpetuitatis habentia podana być cum facultate immutandi, ementandi ipsi dontaxat durante vita ipsius reservata in hoc fundamento tego sobie od Rzpltey danego juris sensu tenże JO Xżę JMć Janusz Ostrogski Kasztelan Krakow- ski tę ordynacyą y dispozycyą dobr y zeznie ią p. sonaliter we- dług wyraźney woli Rzpltey y konstytucyi iedyne regirowaney w Trybunale Lubelskim Anno 1618 feria secunda in crastino fe- sto Nativitatis S. Joannis Baptistae. Ktora to ordinatia y przedtym zautycznych extraktow wydrukowana była y teraz recenter Anno 1721 znowu fideliter przedrukowana iest. Summa tey ordynacyi z iey do prawy teraznieyszey. / Zawiera się w tych punktach nay- przednieyszych exautexticis ieb wyiętych nayprzod pierwsze y Gnatnell Prawo ordynacyi swoiey postanawia JO Xżę Janusz Ostrogski Kasztelan Krakowski iako fundator aby ieden tylko wiecznemi czasy był possessor był Dobr ordynackich a ten płci mę- skiey wiary katolickiey. Powtore za pierwszego sukcessora swego ordynuie własnego syna swego starszego ieżeli go Pan Bog dał raczy tym sposobem: że ieżeli tylko ieden będzie wszytkie do- bra sam otrzyma ieżeli zaś więcey synow będzie tedy starszy Panem zostanie dobr do ordynacyi należących, a inni bracia y drugie sobie podzielą dobra od tey ordynacyi wyięte, ktore liczniey tym daleko nad ordynackie specifikuie porządkiem tam że tak iak mości Panowie sukcessorowie feminei sexus na ktore te do- bra drugie na podział zostawione spadaią, zadney sobie krzywdy przez ordynacyą uczynioney pretendowac nie mogą kiedy ich dzie- dzicznie [?] opatrzył JO ordynat nie samego ordynata. Po trzecie ieżeli JO Xżę Janusz Ostrogski bez potomka płci mę- skiey zeszedł z tego świata, tedy ordynuie zadziedzica Dobr swoich wnuka swego to iest syna starszego JO Alexandra Xiążęcia Zasław- skiego.

Zasławskiego Woiewody Bracławskiego z Xżny Eufrozyny bur
ki swoiey zrodzonego na Imię Franciszka a po śmierci Xcia Franci
szka nastąpi Syn iego starszy y tak daley puki potomka płci
męskiey z tego pokolenia stawać będzie. Iezeliby zas Xżę Franciszek
żadnego Syna niezostawił tedy Brat iego zaraz ponim narodzony
Xżę Karol Dziedzicem ma bydź y Synowie iego tym że porządkiem
jako wyzey. Agdyby y Xżę Karol zszedł bez Syna tedy Brat Xżę Do
minik nastąpi z Synami swemi tym że porządkiem. Po wszystkich
Synach Xcia Jego Mci Alexandra z Ostroga Zasławskiego Woiewody
Bracławskiego z Xżny Efrozyny zrodzonych, aby by wszyscy Synowie
Xcia Alexandra z Ostroga bez potomka męskiego pierwey niżeli ich
Mści Rodzice z tego swiata zeszli w takowym razie poniewasz
przerzeczona JO Eufrozyna Corka ze znawci od Sukcessyi Dziedzenia
Dobr ordynackich oddalona iest sam Xżę Jego Mość Alexander
z Ostroga Zasławski Woiewoda Bracławski na mieysce y porzą
dek płci męskiey swego potomstwa nastąpi. Iezeliby iednak po
śmierci Xżny Eufrozyny Drugą Małżonkę poiął, tedy potomstwo
iego, nie tylko białey y męskiey płci w tamtego Małżenstwa od
wszelkiego uczesnictwa teraznieyszey Ordynacyi Sukcessyi oddalony
bydź ma. Tymże sposobem gdy po śmierci Xcia w tamtego Małżen
stwa od wszystkich Dobr teraznieyszey ordynacyi ma bydź exkludo=
wane. Po piąte ateżeli by się zastrafiło żeby wszyscy wyżey ordyno
wani z Domu Zasławskiego Sukcessorowie zeszli bez potomka mę=
skiego naten czas Ordynuie JO Fundator Xżę Janusz Ostrogski, że
Dziedzictwo Dobr ordynackich spadać ma na Siostrzenca swego
to iest starszego Syna JO Xcia Radziwiłła podczaszego W. Xtwa
Litt s Katarzyny Xżny z Ostroga Siostry JO Xcia JMci Janusza
Fundatora tey Ordynacyi zrodzonego. la Ponim Syna iego szcze
wrodnego y tak daley tym że porządkiem y sposobem iako wy
zey o pokoleniu Xcia JMci Zasławskiego wyrażono. Po szuste. na
ostatek gdyby za Boskim dopuszczeniem y tym porządkiem
y ostatnia liczba pokrewnych Pokolenie Xcia JMci Janusza
Radziwiła Podcz W X Litt ustało y żadneby męskiey znaczywy
kiego niezostawało aby w takowym przypadku Sukcessya Dobr
Ordynackich nieprzypadła na Białogłowy które od tey Or=
dynacyi wiecznemi czasy exkludowane bydź maią tedy Ordynacye
JO Janusz Xżę Ostrogski Fundator aby w ięto sposrodka Ka=
walerow Maltańskich aurate miliciae męża tak zrodze
nia iako

iako ter dzielnośći Zacnego, y Cyłe ćyt narodu naszego Polskiego al-
bo lub Ruskiego wiary iednak Rzymskiey Katolickiey alego Pana
Possessora tym Zapisem postanowionego prawym wiecznym y nieod
miennym elekcyem albo obieraniem Rzpltey wszytkim Polskiego Kro
lestwa Xienstw Woiewodstw Ziem powiatow, stanow tak duchownych
iako y swieckich y rycerstwu pozwala popisuie y ordinuie zachowa-
wszy w tym porządek takowy y postępek aby na wszytkich Seymach
lub Deputackich lub przed Seymowych ktory by nay pierwszy przypadł
Zasrodkowaniem Głosow szlachty wszytkich obyga stanu Ducho
wnego y swieckiego, pluralitatis numero pro ponderando iedierzy
cerstwa Maltanskiego ktory się będzie zlepszym porządkiem y zdobrem
Rzpltey zgodnieyszy, a zwłaszcza do obrony granic y odpędzenia nieprzy-
iaciol Tatarow y Turkow sposobnieyszy, zakandydata być miano
wany, apotym na Seymie z regestru Kandidatow onych, przedtym
na Seymikach mianowanych iden zdich Mć Panow Posłow na
Seym zgromadzonych pro pluralitatem votorum obrany ma być
na ktorego w Senacie od JKMći Konfirmacyą otrzymawszy in-
strament tey iego Elekcyi natę Ordynacyą informowani JchMość
Panowie posłowie, gdi o siebie partim minorem Superavenint ręka
mi swemi pisza y pieczenczami własnemi zapieczentuią
y do akt grodzkich mieysca tego albo iezeli tam przyięte ... do
nich nie będzie do iakich kowiek xiąg publicznych Krolestwie
przez rece pewnych nato deputowanych posłow Ziemskich po-
dadzą ktory to tym sposobem obrany Pan y posessor mocnym bę-
dzie y iest wszytkich Dobr teraznieyszey Ordynacyi podległe trzy
mać, posieść pod Kondycyami tey Ordynacyi przydanemi. Po ...
dme opisuie Kondycye albo obligatie ktore Ordynat pełnie ma, mię
dzy ktoremi na krztałt czyli na Zaszyt Rzpltey nayprzednieysza
iest aby nawszelką gwałtowną potrzebę, przeciwko Turkom
y Tatarom 300 Konnych dobrze zbroynych y tak wiele iz pieho-
ty zgodney do potrzeby, nakładami własnemi wyprawił, y dowoyska
Rzpltey przyłączył; Cy tym że powinien będzie Zamki albo munitie
na Dobrach własnych zpozytkiem Rzpltey granic albo panstw
w Krolestwie y prowincyi Wtwo podlaskiego dziewan też nayle
pirdato budować, stanowić, naprawić y wystawić, iako mieysca
okazya oportunitas y czas będzie potrzebował, apolucdowane potrze
bną strzelbą y wszytkiemi potrzebami do Rinsztunku do woiennego
y Obrony Zamkowey, tak że ter Żywnoscią Załmiersom należącą

dac y opatrzyć, dla całości y Rzpltey y Kri Chrześciańskiey prze
ciwko Turkom Tatarom y innym Imienia Chrześciańskiego Nie
przyiaciołom &c &c.
W sześć lat po ustanowioney tey Ordynacyi na Seymie Anno
Dni 1624 acceptuie Rzplta tę Ordynacyą iako Cu bono publico
uczynioną y naznaczeney tey Ordynacyi z Dobr Ordynackich
600 ludzi do suplementu Woyska Kwarcianego. aplikuie fol.
1mo et 2do titt Suplement Woyska Kwarcianego, tož czyni
powtornie na Seymie Anni 1627 fol: 3tio 4to titt obrana ll:
Kaińskiy od Rogan. tož czyni po czwarte Anni 1675 fol: 6to titt
obrana y bespieczeństwo Ukrainy nad to Roku 1667 Xzę Jmć Ale
xander Janusz Ostrogski Zasławski possessor chcąc kawał
Gruntu z Dobr ordynacyi ord: antecessora swego Xcia Jana
na Kasztelana Krak: podległych alias plac na Pałac Warsza
wie będący resygnować in personam JW Ol hdoclora Der poszta
Pod Komorzego Kor: nie dyzponuie Tym gruntom iako mere gron
tami ziemskiemi ale ex quo Ordinacyi ten grunt podległy bierze
nato osobliwy od Rzpltey Konsens Kon: titt: 1667 fol: 7o titt
pozwolenia resignacyi niżey pisaney ktora to resignacya gdy w Ro
ku 1671, coram actis Castrenis Warszavię uczyni ana była Rzplta
one approbuie: Konstitut 1677 fol: 30 titt approbatia Resigna
cyi niżey opisaney.
Z tych tedy Rzpltey dispozycyi Konstytucyami wyżey wyra
żonemi opisanych patet Sole clarius że ta Ordinacya iako
in fundamento Consensus Rzpltey uczyniona tak też y od Rz:
pltey ipso facto in usu ejus in effectu deducto acceptowana ieśt
Ktory prima et ultima fundatoris intencya była, aby foemineus
sexus deficiente, Masculo sexu ilidem expresso nigdy niebył
do Sukcessyi nie przypuszczony Dobr Ordynacyi podległych a że tym
foemineus sexus, y foeminea linea successores ktorzy kolwiek
byli albo są żadnego prawa do tey Ordynacyi ani mieli ani maią
bez te dobra per rem publicam viro strenuo ac genere claro Ex medio
Kawalerow Maltańskich gentis polonae aut Litwaniae, sive ru
thenae relligionis tamen Catholicae per pluralitatem votorum maią
być podane ani też może in Contra p. duci pacifica tych Dobr posses
sio Ich Mosc PP. Sukcessorow foemineae lineae przez wiele lat: nec
attribui Ich mć: PP Kawalerom Maltańskim że n egerunt zaraz
post extinctum Masculum sexum, że sami ius suum ad rem negle
xerunt, bo przez tego że ta Ordynacya od wszytkich pod ieripsiu
ieśt

iest ordynowana y ecuipowana powaga Całey Rzpltey iako to Konstat ziyrażnych słow w konsensie iey, tu wyzey za fundament produkowanym, nobstante ulla prae scriptione et fatilg ii et ad mißio possessionis n Subseqverit, przez tego mieysc zaraz post extinctum masculinum sexum ut supra Jm Pan Lubomirski Kawaler na ow czas Maltanski fortiter oto egit, a naypred tempore interregni po smierci Krola Jmc Mihała, na Elekcyi Krola Jm Jana, in suffragiis Woiewodztwa Krakowskiego Cavit Sobie et Ordini Sacro Jura ktorem temy słowy opisuiąc się, ktoro nim Augustin Lubomirski Kawaler Maltanski Salva in toto Ordinatione Ostrogiana, tenze Jm Pan Lubomirski Kawaler Maltanski fortiter oto egit na Seymie Coronationis Anno 1676 y na Seymie 1677 gdzie dla nagłych na ow czas Rzpltey spraw, nieczyniąc finalney Decyzyi Rzplta odkłada tę sprawę w Recess anno eod 1677 fol 11 litt recess Ordynacyi Ostrogskiey, ktorym to Recessem iawnie pokazuie Rzplta ze Dispozycia tych Dobr do nich należy nie ad Successores foeminei sexus z ktoremi tu kontrowersya była; Gdy tedy do roznych przeszkod, y roznych kunjunktur ten Ordynacyi Ostrogski Recess, swego do tych czas, nieotrzymał skutku reviviscat jus suum ad rem Relligia Kawalerow Maltanskich per confratrem Charakterisatum suum ad hunc finem plenipotentianum suū Jmc Augusta Alexandra Czartoryiskiego Kawalera Maltanskiego y u tak długiey ute..
..ntiona expectatiwie wyżey wyrazonych Recessow deklarowaney determinacyi, pulsat ad ostium gorliwych dla chwały Boskiey y całości oyczyzny Serc aby Rzeczpospolita jako supremum y oraz directum Dominium tych Dobr sobie zapisane maiąca, zważywszy Jawne dotad nominatione sua uczynione preiudicium, ktore ..ane tandem ad finalem bono publico wtym Interesie utilitatem et decisionem. Militat jus liquidum pro parte Kawalerow Maltanskich w protekcyi ordinum Reipublicae w ktorych ręku wolny iest głos zostaiących tych gdy była starsza płeć y wyrazmie od Successyi oddalona wyprzecz y przemodz miała, byłoby to nie tylko z krzywdą tak zacney nieśmiertelney Relligii ale tez narodu Polskiego makulą y śladnik by nas postronne narody tazowac mogły, iz maiąc w Domu opportunissima media conservanda Salutis do browolnie ie z rąk wypuszczamy a zagranicami czasu trwogi od Bisurmanskich naiazdow Sukkursu obcych szukamy.

№ 4

Tu tedy gdzie lidius lapis szlacheckiey cnoty stawac przy głosach legitime sobie zapisanych, y w których pierwsza Elekcya wedłúg Ordynacyi wnależyte tropy, aby poniewasz z woley Bozey jur niedo piero Zesto nadescendentach familii ktore Ordynator między pierszemi Dziedzicami połozył sama jur Rzplta iako supremum y oraz directum Dominium Dobr sobie Zapisanych do Sukcessyi y iednego z kawalerow Maltanskich ktorego godnieyszym osądzi w possessya Dobr ordynackich Xcia Ostrogskiego, iako wola fundatora wprowadziła do czego mogą ordinibus Regni W. D. titl. ikazdemu excivibus powodem być nizey przytoczone Racye.

Naypierw że wolna kazdemu byter infimi sortis Dyspozycya zwłaszcza kiedy się ku bonum publicum, albo ad pias causas obraca to iest wszelakim Prawem, naturali Civili Canonico mocno obwarowana, iz nie uymnieyszy powinna odebrac affekt, a poniewaz niemoze wiksze boni publici uczynic incrementum nadto ktore Ordynacya Xcia Jml Ostrogskiego przynosi gdy novam militiam na obronę Oyczyzny Zakłada ani ter Chrzescianskiey pobozności celnieysze znayduie się dzieło nad to, ktore pospolitego Chrzescian nieprzyiaciela y Panstwo ich zarłożka od dalszych progressow nakładem wszystkiey substancyi odpiera. Tedy kazdy kumu Bog y całość Oyczyzny mila, powinien iest przy tak swiątobliwy opponowac się ordynacyi, aby to co nazaszczyt wiary swiętey et salutis Pub: poswięcono privata nie zagarnęła.

Wiedzie do zachowania tey ordynacyi pobozney publiczna, oraz et privata utilitas, ktora z niey tak na czatą Oyczyzne iako ter na wszystkie Ordinis equestris familia spływa, gdyz lubo przy Rzpltey supremum Dobr Ordynackich Dominium zostawił y szacunek ich wszem Rzpltey oddał, capacitatem iednak do otrzymania ich cum titl ducis ordynatus kazdemu excivibus, byle kawalerem Maltanskim był przysądził przetoz taki ktory ordynacya złamac a Jus hereditatis komu kolwiek przypisac chciał nietylko Oyczyznie in Communi, ale ter wszystkim Domom szlacheckim stałby się nieprzyiacielem; Oyczyznie mowię naypierw gdy Dobra Ordynackie są Patrimonium iey ktorego per donationem perpetuum et irrevocabilem nabyta, Domom przytym Szlacheckim, gdyz tym wszystkiem ber Braku ordynacya słuzy y kazdego by nayuboszszego szlachcica Fortunata podkac moze byle tylko prerogativą auratæ militiæ Equitis melitensis ozdobiony był, aprzez męstwo y odwarną Dzielnosc godnym się stonom pokazac, z kąd takwo osądzic iakoby z zarzną Ordynacyi privatim et publica nastąpiła szkoda, poniewaz Oyczyzna et Statuty zapisana legitime Seymowemi Konstytucyami stwierdzona hereditaten, singulis zas civibus w nad

padt by crescendi modus y nalezyte meritorum premium. Y dlatego słusznie Kazdy szlachcic przycałości Ordynacyi stawać ma gdyz wzłamaniu iey Każdego injuria vertitur, albowiem iak bymu to z rąk wzięto co go podkać mogło Kiedy by in suo vigore zostawało.

Atym bardziey zelare, o tak potrzebną ordynacyą mielibysmi im nas częstsze tot bellorum et calamitatum dotąd publicarum sejmiki czasy gdy przytak wielkich po województwach Ziemiach, Powiatach derolacyach y desertach znaczna Cesarij publici a per consequens y kompanie Woyskowego subsecuta diminutio; a coz było była za rzecz gdy belli nervus exhausto dopuszczać aby to Ordynackie Rzpltey subsidium stało piękny sreciadło armatnego ludu pocztem pinculiam był stracony, daymi to bowiem że y ci Ktorzy sobie jus successionis naturalis pretendunt stawie go przy rzeczną, iezeli przy possessyi Ordynacyi podległych Zachowani będą ale ci iako jure naturali non collationis trzymaiący, a p consequens mniey: Rzpltey mnie pretenduiący obligacyą zmnieyszy tez do rzeczy poss: usługi sposobiliśmi się applikacyą. Kiedy zaś według Ordynacyi stanie unus ex fratribus, wolnemi wszystkiey Rzpltey obrany głosami pewnie znając się a Republica dependencyą poczuwać się w obowiązku będzie, aby wnaymnieyszym punkcie ordynacyi nienaruszył y należny benefactricis Rei pub: nie zarobił, y owszem sama Rycerska Kawaleryi Maltańskiey professie Ktorą uczynił, gdy manus suas consecravit Deo aby znosił nie przyiaciot wiary Świętey, będziemu szczegulnym incitamentem że y maiora na edpisaną w ordynacyi obligacyą dla zaszczytu Wiary S. y Oyczyzny usilować będzie praestare obsequia.

Mieć to specialiter Respectum, że y unas bardzo często na ludziach a zwłaszcza tych, Ktorzy byli perfecti in arte bellandi teraznieyszych czasow bo lubo się adcaeteros peregrinuie Religiones iednak tym bardziey ad Civilem qm militarem applikuie się statum. Gdy zaś Ordynacya swoy effekt weźmie, będzie to stimulus ad virtutem, młodzi Polskiey że in spem try mania applikować się ich siła będzie ad militiam Melitensem, consequenter ad militiae modernae exercitia in externis status, itak ordynacya otworzy Palaestram Disciplinae bellicae stanie się seminarium które napełni Polskę ludźmi godnemi, Ktorzy Oyczyznie swey zyczliwey usługą iako żyznowie niżeli naiemni, y bardzo drogo zaciągniemi cudzoziemcy, bardziey swoich interessow niżeli salutem nostram pilnuiący.

Może ieszcze do utrzymania y zachowania ordynacyi być incitamentem Cupido gloriae, ktora w speaniałych ani murzach in mensum calcar habet że wielki to honor będzie y praerogativa Eqvestris Ordinis, nie w ręku kolligacyi Dobr Ordynackich, Ktoremi bene meritis gratificari może. Lubo albowiem lubo wszystkie wakansze nawolney distrybucie Krola JMci zastawiaią, ten ie dnak sam wszacunku y Dispozycyi całey Rzpltey będzie gdyz naszey mnikuch wprzod apotym na walnym Seymie non sine ex pluralitate votorum iednego z Kawalerow maltańskich obierać powinna, Ktorego Krol JMć Konfirmować będzie.

Oto w konsyderacyi stanu Rycerskiego być powinno że z tych 600 ludzi co ordynacya wystawić powinna, to iest 300 konnych szlachty, którzy nato Dobra trzymali y inych woienną odprawują służbę, y między piechotą officialistowie także tedem szlachta, gdyby p[er] incuriam czy incurio tam sententiam Ordini Melitenzi miała upadać Ordynacya pewnieby Successores pretextem tych że samych ludzi wystawiać będą odebraliby te Dobra szlachcie w ordynacyi przez cały kilkaset familij szlachetnych krzywdy teraz na potomne czasy mieli, a Rzplta detrimentum 60 serum by y Dobra inwadyowano długami y zżywaliby Successores aby się ciężaru wystawienia tych 600 ludzi nawieczną usługę oyczyzny raz na zawsze pozbyć swoim prywatnym emolumentem.

A zatym że wszytkie konsyderacye przyallegowanych wyżey konstytucyach non dubitat, że każdemu zaszczyt Wiary S. y oyczyzny kochaiącemu będą pobudką aby ta wlak dawnych zostaiąca troszcil publico summe utilitatis Ordynacyi Ostrogskiey finalna y dispozycya determinacya optatum ad mentem Ordinationis, summ iak nayprędzey otrzymała effectum.

ADMINISTRATIA

Od Nayiaśnieyszego Krola

Augusta II

Dobr Ordynacyi Ostrogskiey.

August wtóry z Bożey Łaski Krol Polski W. X. Litt. Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki, Kijowski, Wołyński, Podolski, Podlaski, Inflandzki, Smoleński Siewierski, Czerniechowski, a Dziedziczny Xiąże Saski y Elektor.

Oznaymuiemy niniejszym listem naszym wszem wobec y każdemu zosobna któremu otym wiedzieć należy. Iż my zabiegaiąc iakiemu ubliżeniu Praw naszych y Rzpltey około Dobr Ordynacyi Ostrogskiey opisanych, po śmierci urodzonego Alexandra Lubomirskiego starosty Sendomirskiego, umyśliliśmy też dobra Ordynacyi podległe w administracyą dwuletnią Wielmożnym Janowi Tarłowi wiewodzie Lubomirskiemu Xiążęciu Sanguszkowi Marszałkowi nadwornemu W. X. stwa Litt. y urodzonemu Poniatowskiemu Gnatowi naszemu p[ro] sorte cujus vis equali podać, y podaiemy, et eo in tuitu Komissarzow naszych naznaczyliśmy, według których Kommissarzow Dyspozycyi Dobra ze wszytkiemi kluczami, włościami Folwarkami podanemi y ich robociznami Czynszami Intratami nic nie excypuiąc podług inwentarzow

inwentarzow przez Kommissarzow naszych Spisanych, quisq.ue
Sorte aequali od Kommissarzow naszych exdividenda w Administra
cyą Swoiey dwuletniey trzymac bedą. Daiemy oraz plenariam
potestatem pomienionym Wielmożnym, Urodzonemu admi
nistratorom naszym Dobrami temi Ordynackiemi rządzic, dyspo-
nowac, okrzywdy tym Dobrom poczynione y odobytki wygnane
albo zBoza y rzeczy do Dobr Ordynackich należące, po smier-
ci urodzonego Starosty Sendomirskiego przez kogo kolwiek zabra
ne iezeli sie to pokarze w Trybunale czynic Prowenta wszystkie
z nych odebrac; et omni meliori modo in rem et utilitatem publi
cam przez dwie lecie sprawowac y rządzic, Salvo iednak de prece-
ptis et expensis calculo nam y Rzpltey w Skarbie Kor. y na Sey-
mie expiracyi dwoch lat przez każdego ex interesse eth Sorte admi-
nistracyi Swoiey reddendo, po ktorych dwoch lat, przez każdego
ex interesse wyisciu oddaty teraźnieyszey rachuiąc Administracya
teraznieysza zlecona wałowi mieć nie ma, ale ipso biennio upa-
dnie; Ttako dla lepszey wiary ręką własną podpisawszy pieczęc Kor.
przycisnąc roskazalismy. Dano w Warszawie d. 16 miesiąca Grudnia
Roku Panskiego MDCCXX Panowania naszego XXIV Roku

SIGILLATA w METRICE
KORONNEY

Administracyi Dobr Ordynacyi Ostrogskiey.

Augustus Tertius DEI Gratia Rex Poloniae Magnus
Ducatus Litvaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae,
Kijoviae, Volhiniae, Podoliae, Podlassiae, et cae. Nec n. haeredita
rius Dux Saxoniae, et princeps Elector.
Significamus praesentibus Literis nostris, quorum interest
universis et singulis, Reperiri in Actis metricks Regni in me-
tricula expeditionum ex cancellaria majori regnante Serenissimo
olim Augusto Secundo Rege Poloniae parente Ante cepore no
stro Cansisimo Cancellariatu Illmi Dni Joannis in Stupow Szem-
bek Thorunensis Graudetinensis, Capinoscenensis et cae. Capitanei
emanatatas et sigillatas terminatiom infra scriptam tenoris
sequentis administracya Ordynacyi Ostrogskiey Wielmożnym
Woiście Lubelskiemu Marszałkowi nadw. Kor. litt. y urodzone-
mu Poniatowskiemu Gnatowi Lubelata w Warszawie mensis
Xbris Anno Dni MDCCXX q.m. ejusmodi terminatio prout in
praefata metricula Continetur ex eadem fideliter descripta et par
ti postulanti authenticae extradi permisimus.

Ingrod. sinen Sigillu Regni e apposita actum et Datt Varsavia
Ex metricula Anni 1720

Administracya Ordynacyi Ostrogskiey

TRANZAKCIA

W Zgledem ludzi podług Dyspozycyi Rzpltey na obronę iey z Dobr Ordynacyi Ostrogskiey należących Subspecie bonae fidei Spisana. Między JO Xiem Jmcią Januszem Alexandrem na Biał. tym Kowlu Smolanach, Rakowie Zasławiu y Ostrogu Lubartowiczem Sanguszkiem Marszałkiem nadw. W X litt. z jedney, a JO Xtami Jchmościami Czartoryskiemi Wojewodami y Gnałami Zrem Ruskich y podlaskich przez JO Xcia Jmści Stanisława Chrabię na Wiśniczu y Łańcucie Lubomirskiego Strażnika W Kronnego czyniąc y tudzież JWJm Panem Małachowskim Referendarzem Kronnym Opoczyńskim, Ostrołęckim Starostą jako też y JW Jm Panem Franciszkiem Potockim Krayczym Koronnym y JWJm Panem Ignacem Sapiehą Wojewodą Mścisławskim, iakoteż y JO Xtami Jchmościami Antonim Wojewodą Lubomirskim Stanisławem Strażnikiem W Kor. Antonim Kazimierskim, Franciszkiem Olszyńskim, Teodorem Bogusławskim Starostami Stanisławem Kor. Józefem litterskim Podstolemi Lubomirskiemi y Jozefem Jabłonowskim stolnikiem W Xstwa litt. sprzedawczy Dobra swoie z drugiey strony stanęła ta stała zgoda umowa y postanowienie. Iż JO Xcię Jm Sanguszko Marszałek nadw. W X litt. Dziedzice Klucze: Dubieński, Stepański, Konstantynowski, Mirowski, Wilski, Czudnowski, Żukowski, Bazaliński, Kantowski, Sulżyński, Ostrogski y Lutowicki, cum omnibus eoru adjacentis prawem naturalnym po niegdy JO Xżnie Jeymści Maryannie z Xiążąt Lubomirskich nie gdy JO Xcia Jmci Pawła Lubartowicza Sanguszka Marszałka W W Xstwa litt intermedij woli małżonce, a matce swoiey spadłe, maiąc przeoculis amorem bezni Publici, osobliwie ukraińskiego Kraju, często kroć nacaszdom nieprzyiacielskim podległego przez JO Xcia Jmci Alexandra Dominika Lubomirskiego Starosty Sandeckiego, ku obronie Kraju ukraińskiego wprystawienie 600 ludzi z Dobr przerzeczonych, iako wyżey wyrażono przez siebie sprzedanych, do takiego chwalebnego Istih że 9100: JJ.WW: wyżey wspomnionych Wujow y Braci swoich wzyuta wszystku, Ktory zbyszoło miłość Oyczyzny sobie sacruiąc uważaiąc oraz godne myśli JO Xcia Marszałka nadw. W Xstwa litt nie pretermare na obronę Kraju wspomnionego obracane takowy do expedycyi wiewney między sobą dispartiment czynili
Kray

109 A naypierw ludzi pierszych na Praesidium fortecy Dubienskiey, pod władzą Hetmanską konserwowac ma, 270 Klucz Dubienski. Klucz stepanski ludzi konnych 63 Klucz miropolski y Wilski 33 Klucz Czudnowski konnych Klucz pikowski 20 Klucz ostrogski konnych 31. Klucz Sulzynski konn 32. Klucz Lutowiski konnych 7. w kazdey gwałtowney potrzebie Za Ordynansami Hetmanskiemi ku obronie Kraju wystawiac, wysyłac, y do kommendy JW Jm Pana Hetmana WKK ordynowac, mutyo lub processu bona fide obstringunt. Oro in Casum Contraventionis Foru Trybunału Radomskiego do odpowiadania sobie naznaczywszy Rękami własnemi tę transakcyą podpisuią. Datt w Kolbuszowy d. 4 Xbris 1753 anno. Janusz Xże Sanguszko Marszałek nadworny W. X. litt. swoim y JO Xiążąt Czartoryskich Wojewodów y Gnałów Ziem Ruskich y Podolskich Imieniem podpisuię się. Stanisław Lubomirski, strażnik W Kor. Francziszek Lubomirski, Starosta Olszynski &c

KONOTACYA Donacyi przez JO Xcia Sanguszka Marszałka nadw. W X litt. w Grodzie Sendomirskim Sabbatho post Festum S Luciae Virginis et Martyris Proxima Anno Dni 1753 poczynionych

JW Jm Panu Małahowskiemu Kanclerzowi WK.	Nowostawie	Cum villas stodołki
Oppidi Ostrog medietatem Civitatem Miedzyrzycz Villas Bielmasz Hutek Praedium	Horow	Wolka w Woiewodztwie Sendomirskim leżące
Miechow,	Rozwazy	JW JMści Panu Potockiemu Kraycz. Kor.
Brodow,	Zezulince	Oppidum Lutowicz
Zawidow,	Zoczewiki	Villas Grzybowice
Drzewienice	Puciały	Luszna
Białaszow	Stołpow	Smiłowice
Hrozow	Mierzchow	Pawłowice
Hrymacze	Krajow	Chopopioer
Lebędzie	Miszocz	Oppidum Łukacze cum Suburbijs
Urwenna	Pinoze	Villas Kruchtyniecze
Ledawa	Dobryń	Pawłowice
Wieszcze.	Sortem in Łozince	Uinicz
Nizosza małego medietatem	Duligowa wola	Czewelice z połową Lamsuimarzewskiego do klucza Łokaczewskiego należącą y cum swoich gwolnyn wrzbem w Woiewodztwie Wołynskim Powiecie włodzimirskim.
Komichny	Dellmowka	
Nowosiołki	Losnowka	
	Daremnice w Woiewodztwie Wołyńskim leżące item Villas Auda alias Mokosz Cum attinentiis.	

JW Jm Panu Czackie mu Kasztelanowi Wołynskiemu.
Villas Swiniarzyn
Czerniejow
Wołczek
Moryński
Item Oppidum Bereznica cum attinen
Villas Kemerzyce Magna
Kemerzyce minory inne
Dobra w Possessyi JWiem JmPana Kazimirskiego Zostaiące.

W JmP Panu Grochowskiemu Sendziemu Ziemskie Bracławskiemu.
Villas Zorzki
Malinki w Wetzie Wołynskim Powiecie Krzemienieckim.

JmP Panu Bogatko wi podstolemu Bracławskiemu Wieś Ułaszynowka.

JmP Panu Karolo wi Szydłowskiemu mieczikowi Smoleń Opidum Chozmynkow cum attinentiis
Horodec
Swarzyn
Villas Woronkowce
Mikałowce
Zołodynce,
Załodynce drugie
Kałamarynki
Holinki
Moczany
Motrunki

Sciborowka
Hrebelnianka
Samorynki
Samorynki drugie
Pienki w Kluczu Konstantinopolskim y Iałzynskim leżonce do Kaźmirza należonce
Item Villas Kotki mało Kotki wielkie.

W Jm Panu Dzygieło wi Burgrabiemu Krakowskiemu
Villas Drytowce alias Drychtow
Dytkowce w wetzie Kijowskim Powiecie Żytomirskim

JW Jm Panu Jabłonskiemu Czesnikowi w Ksiestwie Litt
Oppidum Sulżyce alias Sulżyn
Villas Zawale
Dziemnice
Lisince
Swięta Krynika
Wapadowce
Lakowce
Miel
Krzemienczuki
Opechtyce ny
Wołkowy alias bołku
Dracze
Wiedźwiadowka wielka y mała
Markowce
Brykula
Berezymyistawe
Zawinowce
Wierzbowce w wetzie Podlaskim leżące.

W JmP Panu Szymanowi
Villa Dębowce
Małki w Wetzie Wołynskim leżące.

JW JmP Xiążęciu Czartoryskiemu Wojewodzie Ruskie mu Straznikowi Kor.
Oppidum Konstantynow
Villas Zaryski
Nowiki
Hreczkowka
Swinna
Karaimowka
Łażawa
Brażarie Wielkie
Ochnatki
Sgoczenie
Nowo Sielnice
Kremierzynce
Pohorila
Pohorila drugo
Herbczyna
Milkowce
Mytynce
Kaszkowce
Pachowce
Krasnositułka
Berkiele
Derkacze
Ożowa
Bailarie
Sanczyki
Bokłmie
Skowrodki
Kruchliki
Zorepki mała y Wielkie
Ratkowcze
Foniki
Chmykowce
Powierbowce
Hiskowce

Sadkowczyzna
Werboyodniecz
Woiewodztwie Woły
Powiecie Krzemienieckim
leżące

JO Xiaz Jmć antoniemu Lubomirskiemu staroście Kazimirskiemu.
Oppidum Miropol
Villas Miropol
Pleszynka
Hrobowce
Szczerbiny
Jahodyn
Kołodyjowka
Kosmaczowka
Buki
Popławka
Karpowce
Wołoszowka
Włoblowka
Łedynki cum attine
w Wództwie Wołyn
kluczu Cudinowskim
y inszych miejscach
Oppidum Kuleczyny
Willas Kuleczynka
Peczyska
Czereslowka
Monki
Duszcza
Wolicza
Buchayki
Jemerce
Ceceniowka
Ordynie
Kiziele
Pisarzewka
Łaszki
Woliczka do Dobr
Koleczyny należąca
Wierzchniaki
Zielince
Kuczewka

Prokorowka
Jaworowka
Hryciki
Grzyski
Jonaczyce
Jonaszki
na Padowka
Hrostowka
Szczeki
Cemielowka
Wolicza
Jarmolinki
Zamowce
Hryczynki
Czernołyn
Czerniatynek
Orzechowka leżące
w Województwie Wołyńskim

JO Xiaz Lubomirskiemu Staroście Oszczynskiemu
Dominium Kaszowa
szlachtowa
Czaniowoda
Jawołki
Białawoda cum attine
Kunina
Paworki
Brincza
Lang
Kamionka
Papadowa wieszaynia
Margan
Rybien
Cenzyka
Złotne
Czarow
Barmowie
Kortołka wielka y mała
Składziste
Maciejowa
Zagowiec
Kołow
Hanyn wyżni y niżny

Nowa Wieś
Łosie
Krzyżowka
Zabowa
Hrycowa do Klucza Nowowieskiego należące.
Jtem Wilt
Jazowsko
Obidza
Przynna
Łazy w Wództwie Krakowskim
Powiecie Sandeckim leżące
Jtem Oppidum Wisk
Villas Nowy pol
Iwanowce
Strybisz
Dawidowka
Hruski
Kamionka
Zaroptow
Wyspole
Horyniewce w Wództwie
Kijowskim w kluczu
Czudnowskim leżące
Jtem Villas Pisarzewka
Chibki
Koczowce
Wolica Jmć Pana JO Witepskiego
Mitynce
Wetemowka
Kobyła
Szulski
Sokołowce
Veuroki
Karczowka
Wolice Jmć Pana Oranskiego
Samaki
Popowce
Kapryty
Zapce
Kostennice
Maciejowice nowe y stare
Skaracwka wielka y mała

Złodziejowka
Parkowce
Dubrowno
Chrożyńce
Miączynce wielkie y małe
Kuźkowce
Markowce
Ostykowce
Szmerki JO Orańskiego w Wstwie
Wotynie do Klucza Konstantynowskie go należące.

JO Xiężu JmC Lubomirskiemu Wojewodzie Lubelskiemu
Oppidum Pików
Villas Kryworzyńce
Futor Kryworzyński
Łuzna
Kogilnice
Kustowce
Ostrożek
Wisniowa
Ostrożek nowy
Stupnik
Klitynka
Niemierzynce
Miączynce
Napadowka
Hlinsko
Holutince alias homczyńce
Hałaki
Słoboda
Bogdanowka
Kolibabince
Kotyszczynki
Kropienna
Malinki
Żarynki
Lepiowka

Droginie
Lemienie
Lemiszowka
Żutenie
Wierzchiki seu Wierzchowaki
Łopuszna
Łohoryta
Radawka seu Rzeszowka
Zychwalowka
Futory uroczyszcza, Stepy y insze attinencye iakimkolwiek Imieniem nazwane w Wstwie Bracławskim Powiecie Winnickim leżące Kluczowi przerzeczonemu zdawna przyległe

W JmC Panu Krajewskiemu Skarbnikowi Ciechanowskiemu Villas Roszkow w Wstwie Wołyńskim. Perlyn, Futor w Wstwie Kijowskim na wsi Miączynie Dożywocie

JO Xiężu JmC Lubomirskiemu Staroście Bohusławskiemu
Oppidum Czudnow
Januszpol
Kamionka
Piątka alias piątek
Villas Lipne
Bratołow
Krasnosiotka
Mihałowka
Myszczykoły
Motrunki
Wolica
Baraki
Lemiesze
Andreaszowka
Borkowce
Ożadowka
Paczki
Korowince

Woytowce
Mitlence
Korowińczyki małe
Turczynowka
Sreyżymowka
Mołoczki
Talarynowka
Lihosiotka
Troszcza
Semenowka
Kiryowka
Pułatow wielki
Szeronowka
Manil
Romanowka
Złotkow
Szalayki
Wolica Horbowicza
Kamion
Kołodezna
Zaborzyce
Utow alias ulcza
Kosany małe y wielkie
Kowalonki
Niemierzynce
Wolica wroblowska
Sapiehow
Bałdycow
Koza
Truniunki
Mihałowski
Daczki
Babuczki
Krasnistce
Kotki
Roie
Plitow
Zwiski
Jakowce
Siemiawka
Dramielce
Hanyki
Kniażyn
Dryglow
Horodyszcze

Wolica Ziemieszczyzna
Tatarynowka
Wolica Chalecowa
Wolica Ostrożecknaia
Iwanowice
Zubkowszczyzna
Hotynice
Nosowka
Glwanowice
Borkowce
Kiszynce
Czayna
Chrzymila
Klityszcze
Korpcie
Samogrod
Hotynki Hołotki
Hołotki drugie
Beyzymy
Tutejanki
Phulipy
Dołzek
Worobiowka
Zarobki
Krasnopol
Bezpieczna Hamitowsky
Lubicze
Kamionka zewszy
tkiemi pustyniami
Ochitory uroczyska
Dworyszcza yne
wemi ze siamy ponadztemi iakim kolwiek
imieniem y na
Juriskiem zwanemi

WJmc Janowi Dzierżkowskiemu Villas
Hyżynce
Zydelszewka w woiewództwie Kijowskim
leżące.

W Jm Panu Kaźmierowi Skarbnikowi Narskiemu

Villas Maniowce
Lasutynce w Wództwie
Wołynskim Powiecie
Krzemienieckim.

WJP Ottarzewskiemu
Wies Romanow Wielki
w Wództwie Wołynskim
leżące

WJP Seybutowi Romanowiczowi
Villas Sieniakowka
Iwankowka
Karczenicze
Jazdenka z Rudnią
y starą Groblą w Wództwie Kijowskim
Powiecie Zytomirskim

WJP Ciesielskiemu
Villas Sosnowka
Kurczynek w Wództwie
Kijowskim Powiecie
Zytomirskim

WJP Sobieszczanskiemu Wies ochitowce
Oleyniki w Wództwie
Wołynskim w tym
że Wództwie Powiecie
Krzemienieckim

WJP Błeczynskiemu
Wies Sawotecki Ochita
w Wództwie Wołynskim
należące

JO Jm Lubomirskiemu Podstolemu Koronnemu
Oppidum Dubno
Curiatem Ptycza
Villas Pohoryszcze
Bozkilowce
Samodziałka
Listwin
Przerosla
Trokapow
Petcza
Iwanie

Raczyn
Zawale
Iwachowice
Radow
Korobiszcza
Molne
Kurtenice
Słubło
Sniecice
Moszczanika Wasilowa
Moszczanika Sołtanowa
Moszczanika Przybotna
Zalibowa
Słumo
Oblihow alias obłow
Kluki
Ostrosenice
Nahorce alias nahorany
Buszcza
Zbytin
Wolka zbytynska
Zutkarowka
Zalubne
Buszcza w Possessyi ...ckiego
Szmołczanka
Crudobyce
Wronow
Bytynce
Płoska Wola
Płoszczanowska
Semiduby
Zniesienie
Białogrodka
Pniderar
Hołowczyce
Sioło
Iwanice
Podhorce ad monasterium
Słoto Miatyn
Kumin
Derman
Sukaz
Urbarow
Zawale
Wierzdel

Koniuski
Detymnie
Słupy
Mokre
Korzarzow
Chinsko
Dołbice
Dołbanow
Curkow
Omelana
Szepetyn
Studzienka
Brzezina
Korszow
Białaszow
Knihinin
Załuze w Wturze Wołyńskim leżące

JO X Jozefowi Lubomirskiemu Podstolemu W X Litt.
Oppidum Stepan
Civitatem Dorczna
Villas Jankowce
Kyroszkow alias Korozt
Kwiecisk alias Kryciesk
Werpce Wielkie y mała
Bratumy
Prutejki
Brajerzyce
Kawalka alias Kraszenka
Drowsko
Bomeyki
Słowicze
Gołowiek
Cypriwice
Hoszyn
Kitna alias Kitrow
Zołna
Kołowice
Sprarewice
Iwancice
Zasreza
Wymowice alias Myczki

Sidle
Znoszyce
Myszko mała y Wielkie
Wiedele
Załucz alias Huben Wielki
Lipnie
Hołmiewicze
Złotolin alias Złotolin
Strzeszeżowice
Izbucz
Załyn
Zasyńska Wola
Włożno alias Łarzyce
Włożno Wielkie
Japołoda alias Japołod
Stawki
Zwizdy
Posmiło
Jaminarz
Hubliszcze
Byhow
Bycal
Kozarcze
Kopniow
Stowłyn
Wolica Złotowińska
Borosołce
Ostalce mała
Drubyeze
Podłożne
Luborzow
Piarkow
Wolka mała
Sokirna wola
Krzemionka
Ostalce Wielkie
Maszcze
Mtowinka
Kemorowka
Wielchow
Dubowka
Zbolice
Wies Lupiska Wolka Wol Krosiera
Orubice
Biało brzegi

Wolka Lipinska
Sbur
Postoyne
Poreminka
Lubacze
Wolisrzcze
Zwiedzie
Oryszkina
Wołłoszza
Dworzec
Złazne w Wturze Wołyńskim Powiecie Łuckim leżące
Zemusz Kelucz Czartoryjski
Czartorya alias Czartonia
Pryuidow
Hordyowka
Pankowce
Korostki
Horbowicze z Attinenciami w Wturze Kijowskim Powiecie Żytomirskim leżące

JW Jm Panu ~~Kapiorl~~ Sapierze Wojewodzie Mscisławl.
Miasteczka Bazalia
Wsie Czachle mała y Wielkie
Michorynie
Zarzecin Wielky y mały.
Zezulinnie Wielkie y mała
Kołotna Wielka
Kołotna mała
Szutarowka
Strołki
Borczowka
Soroko duby
Miasteczko Kralitow
Wsie Zapadine

Janow

Janow Iwanczyce wyiąwszy Dobra Wsi Zebełki małe y wielkie Sudzieszko- wczyce Małey Wielkie w W Wturie Wołyńskim leżące Item wsie Zarutki: Barszowa Ledukowka Lurowka Sokotowka Trojanowka Ihdyki Wolica Kurukowa Wasilowka Trybuhowce Boreszczawki Sutkowce Sitaki Poporowce Hudkowce	Krzemienieckim leżącą	~~Hoc loco intromissye~~ ~~restytucy do~~ ~~...~~
	W. J. P. Glinskiemu Wieś Hubczek w Wturie Kijowskim Powiecie Żytomirskim leżącą	Hoc loco Intromissye vigore tychże Dopkuj do Dubna przez JmP Pana Lubomirskiego Podstolego Koronnego die 2 Februarij 1754 Anno w Grodzie Łuckim zeznana y inne do innych Dobr przez Jchmosciow Panow Juris qvesitorow obrane distinctis actibus coram actis authenticis zeznane y zapisane.
	W. J. P. Leszczyńskiemu Pisarzowi Grodzkiemu Szczyckiemu Wies Kociurzynce	
	W. J. P. Małachowskiemu Staroscie Owruckiemu Wies Haliza w Wturie Wołynskim Powiecie Latyczowskim	
	W. J. P. Kazimierzowi Glinskiemu Wies Małzepince w Wturie Wołynskim Powiecie Krzemienieckim	
W. J. Panu Wielopolskiemu Wies Popowce w Wturie Wołynskim leżącą	W. J. P. Jurzecowi Si Korskiemu wsie Kurczowka Dziabty	
W. J. P. Xaweremu Szydłowskiemu Wies Kalatowka w Wturie Wołynskim Powiecie	J. W. J. P. Wielopolskiemu Czesnikowi Koronnemu Kamienice w Krakowie Podbarany nazwaną	

UNIWERSAL

Do Jchmosciow Panow Ordynatow in Ordine Reproductionis Jurium przed Kommissarzami Jchmosciow Panow Juris qvesitorow Subseqvendae.

Janusz Alexander na Białym Kowlu, Smolanach Rakowie Zasławiu y Ostrogu Xiąże Lubartowicz Sanguszko Hrabia Nawisniczu Jarosławiu y Tarnowie, Marszałek nadworny W. X. Litt. Orderu Białego Orła Kawaler.

Wiadomo czynię, komu o tym wiedzieć będzie należało mianowicie zaś JO. W. J. P. Dobr ~~dziejow~~ niżey wyrażonych quovis jure Titt possessorom, niemniey Kommissarzom Ekonomom Gubernatorum y innym tychże Dobr dyspozytorom do wiadomości podaię iż tak przez kontrakt resignationis de actu ejus w Kolbuszowey die 7 Grudnia Roku teraźnieyszego 1753 spisany iako też przez donacyę in forma juris plenissima w Grodzie Sendomirskim Sabbatho post festum S. Luciae Virginis et Martyris przezemnie zeznaną, Dobra moie Dziedziczne po niegdy JO Xiężnie JMci Maryi Annie Lubomirskich niegdy JO Xcia JM Pawła

Pawła ~~Karola~~ Lubartowicza Sanguszka Marszałka nadw. W.
X. Litt. Oyca mego intermedio voti Małżonce a Matce moiey na mnie
Jure naturae spadłe to iest Miasto Konstantynow z przedmiescia
mi y wsiamy nazwane, Staryki, Wawiki, Hrdorowka alias
Hrdorowce, Swinna, Kanimowka, Łotawa, Bataie, Wielkie, y Gna=
tki, Samczynce, nowosielce, Niemierzynce, Pohoryła, y druga, Star=
bczyna, Mitkowce alias Mitynce, w possessyi JP Czeskowskiego
Paszkowce, Sachnowce, Krasnosiłka, Prerekiel, Dertacze
Łozowa, Batachwil Samciki w possessyi JP Hojeckiego Berekiel
nice, Skowronydki, Kmiticki, Zarzyski, Sydelkie, Ymałe Radkow
ce, Jeniki, Stryżkowce Powierzbowce, Jarkowce Radkowczyzna
Werboradynce do tegoż Miasta należące JO Xtem Jchmść Augu
stowi Alexandrowi na Klewaniu y Żukowie y Maryi Zofii
Nagrowze y Szklowie Hadryny z Sieniawskich Czartoryskim
Woiewodom y Gnatom Ziem Ruskich y Podolskich, Ka=
mienieczkim Latyczewskim Katuskim de Starostom
Y JO Xciu Stanisławowi Chrabie na Wisniczu y Lan
cucie Lubomirskiemu Strażnikowi WKL cum totalibus
attinentiis universis resignowawszy iako vigore Po
mienionego Kontraktu Resignationis y Donacyi przeze
mnie uczynioney, Intromissyi wolney w te Dobra wyżey
wyrażone pomienionym JO Xtom Jchmosciom Czartoryi
skim Woiewodom Gnatom Ziem Ruskich y Podolskich
JO Xciu Jmści Lubomirskiemu Strażnikowi WKL ex
tunc dopuszczę tak gdy na granice officiose przewozne
go y Dwoch Szlachty affektowana będzie, bnomi nie będą
y owszem JP Komissarzom Gnatom innym gdziekolwiek
dispozytorem Dobr tych Ktore w moiey własney Posses
syi zostaią będącym, praecomitto y Zalecam aby pomienioną
intromissyą y rey w Dobrach czyto rzeczonych obwatanie
libere possideant JO zas y JW JP Possessorow Dobr rzeczonych
Zaprawem iakim kolwiek czyli odemnie samego czyli od
JO antecessorow moich dawnemi zostaiących aby pomie=
nioney Intromissyi ullo modo nie sprzeciwiali się y owszem
one dobrowolnie admittant y prawa swoie iakie tylko do
pomienionych Dobr vigore ktorych possessyi instituunt
maią aby tymże JO Xtom Jchmc Woiewodom y Gnatom
Ziem Ruskich JO Xciu Sanguszkowi WKL teraznieyszym
Dobr wyrażonych Dziedzicom za pierwszą requisycyą onych
y originaliby reproducant przy wyrażeniu pozwolonych ekscep
tii moich uniżenie upraszam y obliguię, y na to się dla lepszey
wagi

wagi y pewnosci ręką moią własną przy Przyłożeniu
zwykłey pieczęci podpisuię. Datt w Sandomierzu d. 15. Xbris
1753 Anno Cuius oblata in Castro Cremenecensi d. 3o Xbris
Anno eodem.

Ordynans JMC Panu Rostowskiemu

Starście Oyszowieckiemu Pułkownikowi Hussarskiemu
Buławy Wielkiey Koronney na Kommendę pod Dubno

Poniewasz ex ratione publica utrzymania Prawa Rzpltey do
Ordynacyi Ostrogski wyraznemi Konstytucyami ufrontowanego
assekurowania oraz wspomnioney W. JMci Królowi P. N. Miłł
sy Rzeczy Pos: wiernosci tak Fortecy Dubienskiey iako y milicyi
wspomnioney Ordynacyi tege eiusdem do attendencyi y Kommendy
Hetmanskiey należącey, Dysponowałem Ordynansami Memi Horą
gwie niżey specifikowane; Hussarskę Xcia JMci Woiewody wielkiego
Hetmana WW. WX litt z Rochmanowki, Hussarskę Xcia JMci Kan
clerza WWX litt z Pikowa, Hussarską JP Marszałka nadę Korne
z Drohobyczy Pancerną moią Hetmańską z Rohatyna, Pancerną
JP Woiewody Sendomirskiego z Bobrki Pancerną JMci Pana Woiewody
Mazowieckiego z Łancuchowa, Pancerną JP Woiewody podlaskiego
z Mikołowa Pancerną JP Woiewody Wołynskiego z Rodniłowa
Pancerną JP Kasztelana Bracławskiego z Mogilniey, Pancerną
JP Kasztelana Kijowskiego z Kuźmina Pancerną JP Kasztelana
Kamińskiego z Kosielka Pancerną JP Chorążego nadę Korne z Chmiel
linka, Pancerną JP Sędziego Ziemskiego Bracławskiego, Pancerną
JP Starosty Szczerzeckiego Pancerną JP Kasztelana Kamienieckie
go, Pancerną JP Cześnika Koronnego Pancerną JMci Pana Starosty
Lwowskiego, Pancerną JP Kasztelana Grabowskiego, Pancerną
JP Starosty Kołomyiskiego Pancerną JMci Pana Stolnika litt, Pan
cerną JP Starosty Winnickiego, Lekką JP Dzierzanowskiego z Ka
tow Lekką JMci Pana Rotmistrza Alexandra Ułana z Wąwolnicy
Kommendę Dragonską Regimentu Koronnego JP Woiewody Podol
aby te wszystkie Horągwie Hetmana W. Kor. y W. Polnego Kor. Kom
mendę infanteryi z Kamienca Podolskiego y Kommendy wspomnione
Ściągnąwszy teraz nieodwłocznie pod Dubno reserwowały do Kommen
dy y Dyspozycyi JP Rostkowskiego Starosty Oyszowieckiego, Puł
kownika mego Hussarskiego, więc daię ten Moy Ordynans temuż
JP Rostkowskiemu Pułkownikowi aczeby nie zaodebraniem onego
ruszywszy się nieodkładnie y poprzedziwszy przybyciem swoim pod
Dubno, lokowawszy się nad przod w Morawicy Miasteczku y tam ściąg
gaiącej

Sciągaiące się Za Ordynarsami memi Chorągwie wspomnione
lud Zień Kommendę wzwyż mianowane, Dragonij Jnfanteryi częścią
w Mieście y Zamku Dubieńskim, częścią powsiach Ordynacyi y cir=
cumferentiis Dubna rozłokować securitatem fortecy Dubińskiey
utrzymywać tranquilitatem internam pilnie y nienaruszenie prze=
strzegać exakcyi żadnych ullo modo et titt furażowo prowiantowych,
ktore tylko za własny chost y pieniądze justo precio podług ceny
utargach będącey pro commodytate et sufficientia Weyska doskon=
czam będź płużnymy y innym Zadnem sposobem usurpować brac
nie pozwalać excelsi vos et disciplinam militarem transcedentes
sądzić y satisfactyę wszelką iniuriatis gdy by się komu u stać
miała krzywda uczynić kazać na ostatek do Prowiantow żadnych
y iakich kolwiek Dyspozycyi Dobr Ordynacyi Ostrogskiey rely
się nieinteressować. Sołtam tylko securitatem fortecy grani=
zenu Dubieńskiego staraiące się wszelkie oraz dla utrzyma=
nia oney probata prudentia et Dexterytate podług potrzeby
tey kommendy powierzone y sobie czynić Dyspozycye serio za=
lecam. Datt w Lwowie dn 7 Februarij Anno 1754

Kwit JmPanu Pułkownikowi Kostkowskiemu
Staroście Tyszowieckiemu

My niżey nadpisani czyniemy razem dateiny testimonium Jmci Panu
Kostkowskiemu staroście Tyszowieckiemu Regimentarzo=
wi Partyi Wpolk. kiery JKMci Rzeczy Posp. pod Dubnem
leżący iż przy recydencyi swoiey tu w Dubnie własnym swoim
Zystlumptem oprocz tylko partem Drew y sieczki co zas
należało do sprawiedliwosci lub też Pospolstwa 1 Korr=
ga iakowa zasta sprawiedliwość należytą odebrali co
lub kwincientya przyznaiąc rękami naszemi własnemi
podpisaiemi. Datt w Dubnie dn 2 Aprilis anno 1754

Florjan z Gryżkowa Baranowski podten czas
Starosta Dubieński. Stanisław Wieciecki Ekonom
Państwa Dubińskiego.

Kwit podobny Jmść Panu Gnatowi Majorowi Mo=
kronowskiemu ktorego oblata w Grodzie
Lwowskim.

MANIFEST w GRODZIE Lwowskim

Actum in Castro inferiori Leopoliensi Feria quarta post Festum Sancti Valentini Presbiteri et Martyris proxima Anno Dni 1754

Stanąwszy oczywiście przed urzędem y aktami Grodzkiemi Lwowskiemi WW Marcin Łopacki Łowczy Ziemi y Regient Grodzki Drohicki JWJm Pana Jana Klemensa Hrabina Ruszczy na Tykocynie Tyczynie y Branicach Branickiego Wojewody Krakowskiego Hetmana W Koronnego Plenipotent z wyraźney woli y Dyspozycyi tegoż JW JmK Principała swego iako prętko innotuit o Urzędzie Manifestu przez JO Xcia Jmci Lubomirskiego Podstolego Koronnego w Grodzie Krzemienieckim die 12 Februarii Roku teraźnieyszego 1754 uczynionym zaraz naprzeciwko temuż JO Xciu Jmci Podstolemu solenną zanosi kwerymonią iż JW Wojewoda Krakowski Hetman W Koronny, żadnego prywatnego nie maiąc interessu, to tylko ma na oku przez actus suos, całemu chcąc pokazać światu że zwatłzenie publicznego Prawa przez JO Xcia Jmci Sanguszka Marszałka nadw WX litt poczynionemi de re aliena to iest proprietatowey Rzpltey Ordynacyi Ostrogskiey, contra expressam mentem Legis Dyspozycyami omni meliori modo chce odwrócić na fundamencie Prawa wspólnie cum recte sentientibus zaniosszy Manifest et vi ministeryi sui zadosyćuczynieniem się nayJaśnieyszego Maiestatu zdaniem wielu JJ OOWW Senatorow Urzędnikow Koronnych WX litt Tudzież Equestris Ordinis uczynił przez wydane Ordynanse części Woyska do przeszkodzenia y zabieżenia dalszym skutkom Prawu y sprawiedliwości przeciwnym te kroki: którymi żywe Prawo Ordynacyi Ostrogskiey przez JO Xcia Jmci Sanguszka Marszałka Nadw WX litt privatis tranzakcyami było zwątlone, recta Conscientia przecież Oyczyzny Synowie sprawiedliwemi Prawa przed Dowod wielu Konstytucyi y Dekretu Seymowego Remonstrancyami konwinkowani uczynią iustitiam ukrzywdzoney Rzpltey ac consequens od tranzakcyi in rem sui bez prawnie poczynionych odstąpią alęgdy pomieniony JO Xcia Jmci Podstoli Kor publicznym Manifestem ex personali w Grodzie Krzemienieckim uczynionym wyżey do Akt wyrażonym nie sporzywanu Prawom y intencyi z prywatnych Antecessorow Oyczyźnie swoich przeciwną w ciągnąwszy ad manus tenendas leives transactiones

nes rezolucya Dobra Ordynacyi Ostrogskiey tot Constitucionibus et Decreto Comitiali utwierdzone za swoie Dziedziczne nienależycie uzurpuiąc tym że manifestem oświadczyć punkta wspomnionym Manifeście JW Manifesta principalami rzecz całey Oyczyzny / władzy swoiey Hetmanskiey nie przez ludzi prywatnych; ani pro privato interesie, szczegulnie publicas leges Każdemu observari debitas utrzymaiąc; czyniącemu nie sprawiedliwie wyrażić oraz zmniejszenie Woysku Koronnemu pro defensione legum więcey z Ordynacyi będącemu, Przez całey Oyczyznie utrzymuiącemu bez żadney czyieykolwiek krzywdy własnym groszem Życzącemu / iako Ordynantami mocno obwarowano iest / takie punkta wżył wyrażonym Manifeście swoim pretextem tylko ad alium Ojtt nabycenia sprawy zmocy praw, Samey tylko szpetley ex ij fundamentow Recessow do Dewizyi y rezolucyi przypadaiącey indebite wyrażyć ważył się przeto JW Woiewoda Krakowski Hetman WKor Zabiegaiąc y wszych okolicznosciach dalszych inconvenientiach iako publicum czyniący interesie przy nienaruszoney nigdy JK Mci P N Mi: wierności et circa tuitionem Praw oyczystych Kommu Ordynacyi Ostrogskiey indemnitatem fortem szlacheckich et subsidyi militans ostaiąc w wyżym wspomnionym Manifescie przez JO Xcia JMci Lubomirskiego Podstolego Kor: uczynionym, wyrażonych sercyi in foro competenti windykacyą deklaruiąc przez W Manifesta hanc ad acta infert Reprimonam

Ex actt Castren Capitt Leopolien Extrac

Correxit Bąkowski mpp

L S

Legit Poradowski mpp

MANIFEST w GRODZIE Łuckim

Wypis xiąg Grodzkich Zamku Łuckiego

Roku 1754 miesiąca Lutego Dwudziestego w Tureyście Naurzędzie Grodzkim w Zamku JK Mci Łuckim przede mną Szymonem Stanisławem Kostka Sokołowskim Namiestnikiem przysięgłem Burgraptwa Łuckiego y Xięgami niniey szemi Grodzkiemi Łuckiemi. Ja Senatory my Dygnitarze, urzędnicy szlachta korony Polskiey y W X litt obywatele y Ziemianie województwa Wołynskiego, Bracławskiego, Kijowskiego Podolskiego Czernihowskiego, niżey wyrażeni idąc niechcieresowanym

tym bynaymniey lecz owszem że tem ku Dobru pospolitemu
y wzgardę Sanitarum legum ponoszące, Xiąże Jmść Sanguszko
Janusza Marszałka nadw. litt. actus publicarum daią notycyam Ordy-
nacyi prywatney Dobr Ordynacyi Ostrogskiey, monstrując iż tę, quod
nec licet nobis carpere tutum, a choćby na fundamencie Konstytucyi 1609
firmiter ustanowioney, przez niegdy JO Xiążę Jmći Ostrogskiego Ka-
sztelana Krakowskiego Anno 1618 w publicznie przed actami Ziem-
skiemi przyznana Ordynacya Ostrogska, wiele poźnieyszemi
Konstytucyami approbationem w sobie maiącemi umocniona
przez trinos Ordines Rzpltey przyięta z kluby Praw swoich nie
wypadła invalidandi zamysł abusivos actus manifestuie mysl
z Sanguszky przed aktami Ziemskiemi przyznana przy niepo-
ruszonym Dostoyenstwie N. Kakrola J. W. Mci: łaskawie nam pa-
nuiącego, circa immunitatem Praw oycżystich Wolności y swobod.
Iż poniewasz Ordynacya ktory niegdy JO Xiążę Jmći Janusowi O-
strogskiemu Kasztelanowi Krakowskiemu samemu tylko, primo
conditori, a nikomu innemu więcey, mens Konstytucyi 1609 zosta-
wiła immutandi facultatem też same ad perpetuum nominis sui
monumentum dla ozdoby y podpory Rzpltey y poparcia stanu szla-
checkiego stwardy woienney z Dobr swoich dla obrony Rzpltey y u-
bespieczenia wiary S. Katolickiey Bonorum omnium tam mobilium quam
immobilium ad capiendam et obtinendam Haereditatem ac Successionem
eorum concesse facultatis przez stan Rzpltey ad affectum et execu-
tionem ut est in tenore w mocy Rzpltey oddana y pozwolona przez
tegoż niegdy JO. Xiążę Ostrogskiego Kasztelana Krakowskiego ufun-
dowana et longo temporum intervallo et perpetuo też zachowana
y przez siebie iako przez Oyca swego in antecessum dissimulante
Republica Xtom Jchmościom Sanguszkom przez caput Sexus fe-
melli interessuiącym się pretextu administrationis trzymana
Xżę Sanguszko Marszałek nadw. litt, everso ordine uproiectowa-
wszy modum niepomnąc na to że ex tenore Ordinationis Ostrogi-
ane sphera foemello sexu excluso, licitando revolutionem substan-
ciar sub pretextu bonorum terrestrium Bona natura Ordinationis
maiące w mocy zupełney Rzpltey będące y Konstytucyi iako też
powagą stanow Rzpltey sparte condito inviolabiliter dotąd Prawom
pospolitym pro indubitata ordinatione przyznane y legitymowane
ad dominium Rzpltey należące, wszystkie one poczytawszy naro-
zne za swoie Dziedziczne poczponować Domy et abusive alieno-
wać roznym Donatariorum przez donacyą w Grodzie Sando-
mirskim zeznane porozpisywać a zatym żeby zaszczytu swego

Rzpltta z abusu Xcia JMci Sanguszka nie utracata et seditionnes ingruentes czyli invasiones Dobr Ordynackich tamquam hostiles niesczyrzytysię, oprocz to Kardines institutionis tey ze Ordynacyi Ostrogskiey, unde salus Reipublicae publicam duuit datę subsidium do obrony praw swobod y granic oyczystych per eversionem sui iaciunt nie podpadaty eventily oto vehementius instamus do JW JMci P. Hetmana W. K. nexu iuramenti obowiązaney o ad reprimendos motus cives azeby przyzwoitemi sitami opponendo JeMościom Panom Donatariuszom tey ze Ordynacyi Ostrogskiey pro tutamine Rzpltey assistere ze tey krzywdy publiczney catey Rzpltey wszystkiey wspot Bracia nasi sensibiles w dezinent naszych oyczystych dla Boga przed Seymowych obradach do utrzymania Dobra catości pospolitego ieduostaynieyszey werma. Datt w Łucku ze Pełnej 1754 JP

Mięczyński Woiewoda Czerniehowski Jerzy Olszański Podkomorzy Łucki, Piotr Gostyński Podkomorzy Czerniehowski Leo Moszkita Malinski Woyski Łucki Szymon Olszański Starosta Słomecki Jan Tomaszewski pułkownik JO Jmci Xcia Jmci Jozef Boszewski starosta Bułarancrański, Alexander Stanisewski Chorąży znaku Pancernego JP starosty Kotomirskiego mp Michał Wiedechowski SR Marcin [illegible] Sołtan Sulkmowski Woyciech Sedukowski Miecznik Podolski. Władysław Hulewicz Stolnik pinski Szymon Choynacki Miecznik Żytomirski Stefan Brodowski, Alexander Byczkowski, Horodniczy Kijowski, Stefan z Grzybowa Baranowski, Antoni Lubski Starosta Patkowski Jakob Walerian Horain mp Antoni Pietruszewski, Paweł Szakowicz, Stanisław Patucki, Piotr Gostyński, Franciszek Radzimowski, Antoni Ułanicki, Wawrzeniec Bukowiecki, Jan Boguski Jozef Łaganowski Subdelegat Grodzki Łucki, Stefan Kulesza, Jan Szembek, Zygmont Pacroska Lubliński, mpp Jan Choynacki, mp Bartłomiej Bazyli Łapuszański mp Tomasz Markowski, Felician Hulewicz, Chorąży Czerniehowski, Stanisław Pniewski, Karol Brzezyński, Antoni Rzepka mp Wawrzeniec Mroczkowski z ktorych xiąg ten wypis pod pieczęcią Grodzką Łucką iest wydany.

L. S.

Correxit Leśniowski

Legit Konecki mpp

MANIFEST JMC Pana

Kalinowskiego starosty winnickiego

Actum in Castro Inferiori Leopoliensi feria 5ta post Festum Sancti Valenti Presbiteris et Martyris proxa Anno Dni Millesimo, Septingentesimo Quinquagesimo Quanto.

Ad officium et acta praesentia Castren. capitt. Leopoliensia personaliter veniens illustris Mgcus Ludovicus de Magna Kamienki in Kamsko et Sidorow Kalinowski Kapitaneus Viniceni, quandoquidem obstantibus Sui legalitatibus, ac Valetudinaria Sui sanitate manifestationibus Super illros. Senatores, Ministros et Nobilitatem, coram actis praesentibus qm. p. dignarios, et Nobilitatem Palatinatus Braclaviens in Castro Vinniceni recenter ratione eversionis Ordinationis Ostrogiane factis, assistere n. valuit, quatamen amans Patriae Civis et finitimus Regni capitt. inspiciendo integritati Boni publici ac finium Regni securitati praemissa omni Illstri Mgco Ioanni Clementi in Ruszcza, Tyczyn, Ozykocyn et Branice Branicki palatino Cracoviens Supremo Regni Exercituum Duci provigilanti circa Manutentionem Legum Patriarum cura et Solitudine, Suo et omnium recte Sentientium Nomine gratiar. actione adhaeredoque permissis Manifestationibus et Constitutionibus Regni permissam Ordinationem manu tenentibus insistendo, deminutate quarum vis Transactionibus permissam Ordinationem Juri totius Rei: Pub: Subjectam invertere Conantium Zelo et amore Patriae ductus qm. solennissime Manifestatus est.

Ex actt. Castren. capitt. Leopoliens. ens. extraditt.

Correxit Bąkowski

Lectum per Chmielewski mpp

Mandat na Seym Jo X cia Jomci Sanguszkowi Marszałkowi nadw W X stwa litt. Wydany

Wypis z Xiąg Grodzkich Krzemienieckich Roku Tysiącznego Siedemsetnego Pięćdziesiątego Czwartego Miesiąca Marca Trzydziestego Dnia

Przed urzędem y Aktami ninieyszemi Grodzkiemi Krzemienieckiemi, y przedemną Michałem Karwowskim pro tunc namiesnikiem Burgrabstwa Krzemienieckiego, stanąwszy oczywiście Woźny Enał Województwa Wołynskiego y innych opatrzy Stefan Pasałka, ktory in vim sud vere et fidelis relationis palam publice liberequę ac per expressum recognovit. Iz on Roku teraznieyszego 1754 iż 29 Marcij miesiąc przy sobie stronę Szlachty Ludzi wiary godnych urodzonych Jchmościow Panow Jana Sałnackiego y Tomasza Dolinskiego la Causa majori evidentiorisq testimonii Gratia, ad hunc actum adhibitos był w dobrach mieście Dubnie Ordynackich w Residencyi urodzonego Gubernatora tameczneg o, gdzie będąc mandat JK Mci na Seym Ordinaryjny Warszaski wydany, tamże na stole położył, y położeniu essencyjonego prawnie opowiedział, y publicował tenoris sequentis.

Augustus tertius DEI Gratia Rex Poloniæ Magnus Dux Lithvaniæ Russiæ, Prussiæ, Masoviæ, Samogitiæ, Kijoviæ, Volhiniæ, Podoliæ, Podlachiæ, Livoniæ, Smolensciæ, Severiæ, Czerniechoviæq nec non hæreditarius Dux Saxoniæ Princepsq Elector. Vobis Magnifico Sanguszko Mareschalco Curiæ M D litt Bonor Ordinationis Ostrogianæ Illegali juris datori atq abeo bonorum corum prejuditiosis juris quæstitoribq decausa infra scripta Bonisq vestris quibusomnibq mandamus ut in comitijs Generalibq Regni et dispositione legis proxime celebrandis et incidentibq pntr et peremptorie Comparatis, ad instantiam Generosi Instigatoris Regni, ejusq delatorum Magnificorum Casimiri in Choiecno Chojecki Ordinarii et Judicis Terrestrium Palatinatus Braclaviensis, Colonelli Stefani de Burzyn Burzynski Vexilliferi Cohortis Lenicatæ Josephi

Uyleżyński

wylerzynski Praefecti arcis Lucloviens stefani Swiatopelk Duiis
Czetwertynski, Kazimiri Przytulski Subcamerarij Inflans Cajetani Gi-
zycki Capitanei Wysogrodens Nicolai Szachiewicz Pincernae Vrnnicens
Thomae szachiewicz Thesaurarij Vinne, Francisci Kazimierz Dzie-
wiecki Stanislai w Roblewski, stefani de Rablina Rablinski Fran-
cisci Brodowski, Feliciani Jablonowski vexilliferi Cohortis Hastatae
celsissimi Duiis Subdapiferi MDL. Alexandri Grodzki Ensiferi
Kijoviensis, stanislai Kaminski vexilliferi Cohortis Hastatae Illust.
Mgci Subcamerarij Luceoriens Luch et Ignatii Struzynski Capitt
Horobliens Fratrum, Joannis Piaskowski Josephi Staroblinski
vexilliferi Cohortis Hastatae, Stanislai Rozniatowski, Josephi
de Buderaz Buderacki Venatoris Lostinens, Joannis Jakowicz,
Joannis Sadowski Pincernae Livoniens Xaverij Szydlowski Pincer-
nae Smolensciens, Baltasari Krakowiecki, Kazimiri Slinski, stani-
slai Chorzewski, Josephi Zablocki, Josephi Raciborowski, Antonii
Jardecki Sigillatoris Smolensciens, Petri Sobiszczanski, Josephi
Petrikowski, Leonis Zwierzchowski, Mihaelis Borowski, ac
alior Bonor Ordinationis Ostrogiane, Jure Ordinationis possessor
tam loricate qm hastatae Cohortis ejusd militiae Ordinationis Ostro-
giens Comitiitonum coram actis publicis, delectione juriumque Ordi-
nationis manifestantium; Quibus inherendo Regni legibg nec
non manifestationibg coram varijs actis authenticis Regni
ratione infra scriptor factis, qui Cgris manifestationibg perte
Mgce Dux Sanguszko Marsczalcus Curiae MDL in rem
variar personar contra mentem Legis, ac dispositionem primi
Ordinis super bona Ordinationis et possessiones Bonor ejusd con-
servari ratione vero peractus vestri, convulsionis legum et De-
cretum Comitialium oppressionisq status Nobilitatis, ac ul-
tra dopalitatem perditos inordine reproductionis Jurium Sibi
actoribg absoluta potestate universales prohibitiones poenis punini
refusionem damnor ingungi, Bona vero ad mensam Ordinationis
Ostrogiane spectantia, ex lege et justicia, rationibgq intermino ter-
minis inferendis, Commissis abusus Dispositioni Serenissimi Regis
et Reipublicae subesse declarari ac juxta exigentiam negotij ressper-
tionem injungi; alteraq pro causa hujus essentia status, litis jurij
vi pariturum et terminum attentaturi, ac deprecamissa fide et alia
judicialiter responsuri. Datt Varsavie in Cancellaria Regni

Feria 2da post dominicam oculi quadragesimalem Anno Dni 1754. De quo praesens ejusdem ministerialis relatio. Ignarus Gnalis subscribi potuit crucem. Z którey xięgi y ten wypis pod pieczęcią Grodzką Krzemieniecką iest wydany pisany w Krzemieńcu

Correxit Kański mpp

legit cum copia Murgulec.

Inter Kolbiecki et Mgcos Kossy Succamerarios Culmenses Decretum 1752do

Inter mgcos Parentem succamerarium Culmensem et Josephum Filium Kossy actor et cittis printr et Gsos Joanne Kolbiecki et annu Del Kossy conges Regentis Castrensis Kozienensis atq antonium Kolbiecki citt et act per Gnu antonium Kolbiecki Tolo et altera nnie printr Gsos antonium et Mariannam de Zamoyskie inmossen conges Rembowskie citt et act p Gnoru Bąkowski Gtum alexandru Zamoyski adcitt p eunr mihaelem Kościelski citt et act printr Gtum antonium Kolbiecki Gnu Ignatiu Zalinski p G Kolbiecki Nobis antoniu Ignatiu Laurentiu, Jacobum Chlisienski ad citt p G Kortka Judis decidendo Trnuna per Decretum Judy antecati Conservatt tum remissionem ex comitialis Pltus Pomeraniae Statrogradiensis ad judm Luu factt resolvendo licet quoq Kolbiecii ab Andrea descendentes cum attestaione deductionis Nobis Lud manu Mgci Mareschali ac apetorum comitiolorum Pltus Pomeraniae Starogradia celebratis subsera adm Rndo Jacobo Kolbiecki Praeposito Conitiensi se iniisk comitiolis sistenti Data p senti in Trno comparere circa repositionem Genealogiae Nnis sui a Joanne Kolbiecki Soltis in Villa Chełmy quasi haerede et agnethe Czaplewska Congibus alberti Joannis et Mathea Filiorum respective fratrum inter se germanis ab adalberto et Mariannam Dordzianka Congibus, andrea et Catharina Rekowska mariti sui et olim adm Rendi Casimieri Decani Hacline Parochi Smitoviensis Patris Casimieri Mathea et Francisci a Joanne Stanislai a Mathia a quoq et Regina Conte ejus Hedviga anna Joannis in post Decana Sebescensis, Casimieri et Helena procedentiam ostentatis Docummentis ut pote Andream Patrem suum ab alberto et Mariana Dordzianka intercisa Kupiciati inter Nbem stanislau Lostomski Catharina Rembowska vitricum ab una et andream Kolbiecki ab altera ptem intercisa Elocaonis in connubium Pduto Catharina Rekowska dimissionisq, post eam pdij dicti Puscowie Styppure sine data specificatione

Specificationeq anni et diei sonsera ad acta civilia Cztachoviens

Sub actu diei 30 Mensis Junii 1688 per oblatam porrectt albertum a Joanne et Agnete Czaplewska Conjugibus Quietatione de summa 300 flore pollic: pro Sole Brum Kolbile dictum ad albertum concernentl in rem Mathea fratris sui Meu Totalum Kolbile possessionis cvam actt civilibg Cztachoviens 10 ie mensis 7bris 1681 dicere nec non existentia Joannis Kolbiecki Contractibg binis inter Wbles Mattheum et Joanne Chetmowskie et eund Joannem Kolbiecki rne Brum Chetmy Wiedric districtus Tucholiens actis Castens Skarisewiens die 12 Julij 1633 ingressatis prolant cum tamen incontrarium patet dictt Kolbiecki cognomen suum et titt variare et quid Joanna capite Genealogia positum intrne Conj Wblem Chetmowski ratione cinctus ie 26 mensis Febru in villa majori Chetmy actt 1632 initi Cora actt civilibg Conicens facta famatum Kolbiecki andream albertum et adamum circa dicta accusationi villa regalis Kollik ad Capitneum Tucholiens cum Famato alberto preilanski Sub Anno 1722 1718 atq 1730 prolatt Famatos Sorbieckie et Kolbieckie Mendo Gierskovie tum albertum et Mihaelem in actais Capittus Tuchoviens Sub Ao 1633 circa divisionem fortona Parentalis villa Regalis Kolbile in sentia Wblium Jakobi et Joanis Chetmowski ch honestos Filios q Patri Gierskin Kolbile communens se n titularre. Ipsas quoq modernos Comparens albertus Matheum et Joannem fratres inter se Gnaus andrea Filios Genialogium Nris suis diversimode Et quid anno 1736 ad actt civilia Conicens Jurio p nobiles Jacobum Buchen et Joannem Szpot Gliszczynskie sortum in Gliszczyno possesses sup realitatem Ejusmodi Genealogia Cora Ercl Judities Cosciens Scalinati p scito comprobatum deinde in commitiotis Palatinatus Pomerania starogradia et praesenti in Trno porrigere videlicet in ante Valentinum Bachen Gliszczynski in Gliszno Haeredem de armistrium stum sunda ab Oriente solis cum tella una Joanni Kolbiecki in Kolbile ac si haeredi in sub alterna vero Genialogia circa Tedactionem Wblis cum Joanni Matheam pro Patre jam autem p senti in Trno n capite Genealogia ipsum Joannem ponendo Wihilominus pars actoria nemp Magfi Kostoria inreprobationem documentaru citt Kolbieckich paritatem probantium Documenta literatoria primo privilegiu ab olim Gm Tuchotka Cancellane Gedanens Poleniens Nowodworsciens Annuntario Honesto alberto Kolbiecki super novem anne coloniam in haereditte sua ad bona Haereditt Konarzyn fundo dicto sty

pare

128 pare cum impositione solvendi census datum in arce Gn-
ctoviene 4ta mensis 7bris 1683 Dotivatum ad acta Civilla
Covaleviens. oblatt porrexatt tum literas Epistolares adm. Ad-
Rndi Kolbiecki propositi Conicens. Joannis Regentis Kzdrens.
fratris Germani ad Mcum Patrum Tuchotka Succamerariu
Magierbutgens. supra dicti Castellani Gedanens. Nepotem Brum
Komarzyn heredem in tactu annexus dcs dicta Colonia et jure
vocitatam cadendi scripitt et ab Ivel. Mco Succamerario Mari
eburgens. responsoriale utraq. anno 1749 no deductas nec ri
Decretum Jurisdictionis Capitls Tucholiens. in Curia Kossobudens.
ij 30 mensis Junii anno 1733 inter adm Rndm Casimirum
Kolbiecki Decanum Naclens. Parochum Smitoviens. ab una et
Honestum albertum Brzyetanski retrudens p fata post dictu
Rndu Joannem Kolbiecki Decanum Lecens. Successionis prd
Pensionem obijt supefactu Rndm Casimiru Kolbiecki Dec
Naclens. Joannis Regentis Krzdens. fratrem Germum apetro
pro avo commanente in Kolbile Gnat sive Gursewski r autem
Kolbiecki vocitato descendere ipsum vocitam r Kolbiecki
Sed Gurzewski dedere qm prog. Manifestationes et quil
alberti Kolbiecki Coram actt Castr. Gavovic anno 1743 Cons Jo
annem ante Burgratium Sustinens. adm Rnd Casimirum prd
positt Ravens. Jacobu Parochu Stuperns. atq. Mateam fratres
inter se Germanos usurpative dictos Kolbieckie a Gnat Germ
prudentes reconveniatialiter Joannis de Glisczynskis Kol
biecki Burgrabij Sublims. Cons supra scripta albertum pri
mo vocatu Smocinski post sibi nomen Kolbiecki arrogando
Coram actt judi p sens anno 1744 factus post his maiores
Decretum Judi aplecatti anni 1745 inter eos, ipsos Kolbiecki con
dictum et Cogitationem manualem seu complanationem
idem nomen Kolbiecianu et affinitatem sibi adinicem agno
scenter reproduxerunt et insuper Genealogiam providentes tam
citt Kolbieckich a Petro Gosp sive Gnat qm etia adm Rndi Joan
nis Kolbiecki decani Sctiens. Episc lovois Germanos Ludovigis
Horacyi Matisii Przytarski cum Pad catremus libros metrices
in Eclesia Parochiali Brusiens. reperibiles p adm Rndu Kolinski
Parochu Brusiens. aut hic in una Compage Extradicio quid sub
anno 1633 populu Matrimonij inter albertu Gosp et Sophiu
filiam Joannis Kolbiecki de Kolbile anno 1745 Jacobi de
Kartkowo Kolbile filii eorum sub anno 1633 pauli de Kolbilo
sub anno 1626 eorum Parentibus Hedend filij alberti Gnat et
Sophiae

phod de Kolbile sub anno 1662 sub alternam Copulam Matrimonij alteri Kolbiecki de Suwnagag cum Marianna Derdziank[a] sub anno 1665 Baptisma in Ecclesia Konarzynens Andreae Filij alberti Szuwark et Mariannae Conjugum sub anno 1669 Casimieri de Stypure Filij alberti Kolbiecki Correcti Kolbiecki et Mariannae sub anno 1677 Mathei de Stypure Filij alberti Szuarc et Mariannae.

Wiersze z okazyi przywrocenia władzy Hetmanskiey a[nn]o 1774 JW. Branickiemu, y oney odięcia R. 1776.

Snycerz zato że sobie na klocu odpoczął
Statuę Herkulesa robić zniego począł.
Jeszcze Robota niedokończył, aż Rycerz zuchwały
Nie kontent że był w Sieni, chciał osiędź Dom cały
Zdumiony Snycerz nad tym wdzięcznosci owocem
Uciął ręce y Nogi, a klocz został klocem.

Na Xędza Olechowskiego Audytora Xcia Jmci Sołtyka B. kr:
Herostrat w Efezie a Olech w Krakowie
Sławni niecnoty dway w swiecie takowie
Judasz z Olechem tym tylko odmienny
Judasz raz zdradził, ten zdrayca codzienny
Judasz wyrzucał srebrniki w kosciele
Olech zaś szukał gdzie ma Biskup ?urele?
Judasz Podskarbim Olech Audytorem
Oba przed swiatem niewdzięcznosci wzorem.

w Trybunale Rozmowa JW. Tyzenchauza Podskarbiego W. Lit[ewskiego]
Do JW. Kosakowskiego Sufragana Trockiego

Pioruny! czemuż z wysokich Obłokow niebijecie w te Infułe! blisko 20 lat znayduiąc się tu, stawam w tey Izbie abym pokazał. Ecce homo et Opera ejus. Ale zkądże ufnosć taka w tey Osobie, ktora iest z Familii Teroloboycow /: rozumie tu Kossakowskiego Marszałka Konfederacyi Barskiey :/ chyba że nie można było znaleść ktoby Cię ważył Złotym zasypywać Trybunału, y fomentować Sędziow, kiemuż to aż Duchowną perswazyą wyperswadować można, aby pokrzywdzonemu Obywatelowi z Krolem się prawować, y zażalenia czynić nie wolno było z Ambony tak odpowiadaiy Ludowi, nie zas po kątach Deputatom. Cleret sua templa Sacerdos Lepiey znać może

Brewiarz

179a

Brewiarz niż politykę, bo nieznasz Okoliczności, y ślepo Są-
dzisz, a chcesz w przepaść ciągnąć z sobą Deputatów, y tym
okolicznościom Krol ulegać musi, ale ia znam te, y ubolewam
nad niemi, czas odkryie prawdę, pokaże to wam Sędziowie
iak sobie z Ministrem postępować maie. Wasza Xiężę Bi-
skupie wytkoł Oczy, y zawstydzę cię się tego podiąć ważył,
czego by się żaden podiąć niemogł.

Odpowiedź Jmci Xdza Kossakowskiego.

Przywykły szanować Prawo niemam tey zuchwałości która
szczęściem upoionych zaślepia, a w upadku przytomność od-
biera, żebym w tey Namiestniczey Krola Magistraturze brał
się do rownie szkliwych wyrazow pomnąc przez stan moy
na te słowa Pisma S. Melior est patiens Arrogante: niemam
przyczyny odpowiadać na to, co było od rzeczy mowiono. Po-
zwolisz mi WPan abym na to co było do rzeczy z uszano-
waniem winnym Nayiaśnieyszemu Trybunatu odpowiedział.
Jedne z nayszczegulnieyszych cnot delikatność w tym publi-
cznym zarzucie; z tąd ta ufność Krola, ktorą dla obrony hono-
ru iestem zaszczycony; uczyniona w tym przymowku hono-
rowi memu obelżywa, w zamieszki przeszłe kraiowe z zna-
czną Partyą Narodu Implikowanemu. Chociaż te Występ-
ki popełnione bydź mogą wymowione, bo mnieysze tam
iest przestępstwo, gdzie wnętrzne przeświadczenia Ludzi
wprowadzaia; niemam w Osobie mey, y w domu moim
tak czarnych Akcyi, ktore są godne odwrucenia Oczu Pań-
skich. Przyznam się do moiey winy, co mi za cnotę dałkość
przydna, żem przed Tyranią, y prześladowaniem WM
Pana nieuginał kolana, y razem zważeniu pod tymi nie-
schylał się Bałwanowi Pychy; Mam więc, y mogę mieć
prawo do Łaski Nayłaskawszego z krolow, ktory do cza-
su cnoty doświadcza, y zawsze sprawiedliwy, tak w Ka-
raniu niesprawiedliwey zuchwałości, iako y w nadgro-
dzeniu Cierpliwości.

Poseł Rzymski Popilius Lenas Krolowi Syryi Antyo-
chowi mowi: uczyniwszy laską koło: nie wyndziesz
z tego Okręgu, poki nie oświadczysz czyli powolnym
czyli przeciwnym będziesz Ludowi Rzymskiemu.
Stan Polski 1760 1773. gdy od Posłow 3 Potencyi Ościennych Sąsiedzkich
podano Ultimata.

N 20 RESPONS

JW JmP Pana Rudzinskiego Woiewody Mazowieckiego na list JO Xcia JmP Sanguszka Marszałka nad W: W: Xcia Litt w okoliczności Ordynacyi Ostrogskiey z ~~Husowa~~ z Lwowa 16ta Marcyi 1754.

Odebrałem list od JO WXcy Mości w nie małych zalach rosią gniony na ktory dla scrupulosci Obanie krotko odpisuię przyznasz mi niewątpię W Xcia MP ze szczerego przyiaciela kaz dego ten powinien byc charakter y cnota aby prawde mowił sine adulatione a dowody przyiazni prezentował in vera ostentatione. Gdy tedy ia w tym stadkim dla mnie zaszczycie, z tilulu sed rem optimam gero, iestem pewien ze mi W X MP wybaczyc ra czysz gdy mi tak politycznych, iako y szczerych moich nie ubiezy reflexii. Mam serce pełne estimacyi, dla Wielkiego Jmienia y pełne affectu dla godney Osoby W X MPci tak przywiązane y szczerosci iakim zemną nikt byca emulacyi z superare potra fi, ale y dla Oyczyzny zebym byc bez niego y sumienia poprzysięgłego nie tylko nie Senator ale imago z homo esem. inde chocio zycia mego iuz prawie iedną w grobie stoiąc nogą nie ma racyi szukac ullam partialitatem ale się gotuię abym przed tron y Maiestat Sprawiedliwosci Boskiey przysięgłey obligacyi in taminatam fide Oyczyznie fidelitatem tudziez recte factorum tutam przyniosł conscientiam. Czego nie tylko dałem dowody przywierzenie trzymanych tylu Laskach Marszałkowskich ale y w znacznych kuSWX MPci y swiętey pamięcy Oycu iego przy bitnosciach iasnie tedy obszernie wielu racyi W X MPci w tedem Ordynacyi Ostrogskiey refutacya to te uznaz W X MP ze in plenis Ordynibus Rzeplitey beda miały upewniam precisną y mocną by na prawie Oyczystym fundującą się reprobacyą nie approbacyą na niektore zdozwoleniem W X MPci odpisuię. Wyznaię ia ze W X MP byłes przytytny Oyczyznie, wiem oraz zeiestes miłym y kochanym Matki tey Oyczyzny synem ale się temu bardzo dziwię y nadtym bardzo ubolewam ad dictissimo dolore z colore ze się W X MP teyze kochaney Oyczyznie swoich wprzod nie zwierzył yntereyi y dispozycyi do ktorey przez swoich y oycow godnych przodkow swoich zasta gi powinienes miec zupełną iako do Matki konfidencyą. Ktoz dobrym sumieniem mogł radzic W X MPci azebys mimo wia domosci Rzeplitey tym disponowac w czym się tak mieczmie

P multas

per Multas rationes status do miey referowac należało. Bo ieżeli kto powie że Rzplta per expressum przez Konstytucyą nie dysponowała tą Ordynacyą ale każdy statysta przyzna mi musi żeby tak Rzplta nie miała racyi wypuszczac tego ex suo dominio to iey kto do browolnie oddaie. Przez recess tedy Zaszłasię nią rządzic y na znaczenie 600 ludzi na obronę swoię pokazała że ią zostawiła sub deliberatione z ulterius fundatoris dispositioni. Musiał ten ktory radził W.X.M. Konsyliarz zapomniec odekrucie za krola Jana Kazimierza Anno 1667 wypadłym w grodzie Lwowskim w Roku teraznieyszym oblatowanym w ktorym oczywista Rzpltey nad tą Ordynacyą wydaie się zwierzchność interessowanie jurisdictya ale deymiło żeby Rzplta pretest tylko nie nezh sprawiedliwy do tey miała Ordynacyi czyliż nie godnei tey, lub podobney przynaymniey od W.X.M. ktorej się ode braten Remonstracyi y explikacyi. Rossłow X.M. w wysokich y mudrych gmaginacyach swoich też Oyczyznę ho ciaż taką ma siak nie matkę swoię na postawię. ani nie sprawiedliwego tey Ordynacyi pretendenta: Czyliż nie będzie wten czas godna przynaymniey ucha ieżeli nie serca W.X.M. pozwolic iey, y na ow czas powinnie nes W.X.M., choc by ter y naynie sprawiedliwszych allegacyi y swego prawa, deymi to chociby y nay gorszego ex professo y rekonstancyi. Kiedy Czas wedlug praw Oyczystych nikt własny sędzia wy Sędzią bydz nie może, tore y W.X.M. bedąc aktorem między sobą y Rzpltą zdac się raczysz per innatu ku niey amorem na sprawiedliwszych Sędziow Sentencyę niż tych na ktorych es polekt zdaniu y ktorzyby prorogowanie już subsecuti et exsecuti na Oyczyznę swoią dekrety ad plenos Ordines pozwani bydz powinni. Życzę tandem mutare consiliu in melius, atym uterius et fortius in W.X.M. profundius et piorsius uważac racyą wielkie dla Imienia y Domu swego od teyże Matki fatwory y zaszczyty. Podobami w sprawiedliwey serca Waszey X.M. wspaniałości piękna łask Rzpltey dla przodkow iego swiadczonych recognicia, y onych miła kazdemu w wysokiey słow energii exaltacya, y ale ani mniey ani komu, bysłowiono interessowanemu podobac się żadną miarą nie powinna y niemoże. Ta przed czasem od praw kochaney Matki w własnym liście W.X.M. zdaniu abjudicacya. Oswiadczatem W.X.M. już wyzey, żem mam dla przyiaciół y dla iego samego Weram sinceritatem

dla

dla Oyczyzny fidelitate y dla Boga y siebie sumiennie Mili-
bi w mowieniu prawdy realitatem, co y tu powtarzaiąc mowię
muszę wdoskonałey konfidencyi zesto W X Mci na ścisłych
bardzo uczynił fundamentach bo według praw etiam proprium man
tilla ri repetere n licet, a żaczoć rem sanczę n decisyam y od R-
pltey n resolutam et sed W X Mci przywłaszczasz uzyczliwe
authoritati et potestati. Wietnebaty podobno mieć Zażte
JW Hetmanowi W Xl że prawie gwałtu czynić niedopuszczone
bo in absencia Rei Magestatis, iest iego muneris et Officii, ile
kiedy to czyni przywiernych dla Oyczyzny sentimentach sine
fidelis favore Rzpltey manu tentio nis Italicujus obpressionis.
Zaco u mnas W X Mci że nie nagany, ale pochwały y wdzięczności
odbierze słuszni bo tę swoię obpozycyą uczynił podobno cum pulsu
wielu Woiewodzt, contra actus W X Mci Mami szesturiących. Wy-
baczysz mi W X Mci gdy rzekę żeś sam temu winien że zeszt sama
Causa Żaluię tego bardzo tym Sercem ktorym kocham W X
Mci że choć progressu nietylko Rzplta bydź urażona y żal ma
wiedziny mieć musi. JW Mści Pan nasz miłosciwy iako primus
Pro bona iak wdzięcznie uczyście ozwiesie na sukcessa Oyczyzny
naszey mile zawsze patrzący, y nad iey raną Oycowskim bez
wątpienia boleć będzie sercem iako już w cyrkularnych do nasz
listach żali się żacyna y wyraża dobrotliwsze że wszystkie ser
ca iego, Panskiego artus, sam summo na petnione dolore et andie
tate nad rozrozmienie serc sentymentow, wielu Oyczyzny Sy-
now. Proszę mi nie mieć zaszte zeto wyrażam, bo mi wrodzono
na diktuie realitas y poprzysięgła Oyczyznie moiey, y Ma
gestatowi fidelitas, przy ktorey wyznaię żem iest z prawdziwą
estymacyą y weneracyą

Waszey X Mci Oe.

RESPONS

JW Jm Pana Potockiego Woiewody Betzkiego JO Xiąz Jmś Sanguszka Marszałka nadw: W. Xstwa Litt z 5 Marcy ~~1754~~ 1754 pisany.

Na Obszerny list WXMci 16 Lutego pisany, miewiem iakich słow zażyc do odpisania, z iedney strony uważaiąc z to mandat Prawa y obowiązek sumnienia że co kolwiek szkodliwego widzie będę y odwracac powinienem że zas to WXMci za nie życzliwą y nieprzyiazną sobie radą uczyniłes, przytym Dekret Seymowy Roku 1667 zbiiaiący wszystkie racye iakoby Ordynacya Ostrogska niebyła approbowana. Wiadomo rozumiem byc powinno WXMci uważyc pilnie ieżeli go nieprzywiedziono do zgwałcenia ustaw Rzeczyp:, kiedyś y prawo y dekret Seymowy lekce ważąc odmienił naturę ordynacyi w naturę dobr dziedzicznych poczynionemi w Kolbuszowey y w Sandomirzu transakcyami chcąc WXMci wprowadzic w ten labirynt udano przednim iakoby W Xcia Mc. PNM. mysli tę ordynacyą wykierować na ktorego z NN Krolewiczow Synow swoich iak wiadoma wszystkim Nayiasnieyszego Pana delikatnośc y dalekie od podobnych mysli z serce iako WXMci poznac powinienes że to był niegodziwy pretext y poror do nakłonienia iego do tey szkodliwey y fortunie y honorowi iego rezolucyi.

Boiazn ażeby ta Ordynacya niedostała się kawalerom Maltańskim cale niesłuszna bo według dyspozycyi fundatora zostawiona w tym punkcie do decyzyiey Rzeczp: Stanow.

Na ostatek: gdyby nawet były dobra dziedziczne y rzetelne przez sukcessya spadłe na WXMci bez żadney wątpliwosci, niegodziło by się niemi dysponowac z krzywdą tylę konsukcessorow bo to iest tylko omylne mniemanie, że bez potomnym wolna dyspozycya, y w tey trzeba uczynic, choc z zwyczaiow tylko nie z prawa rozniące że fortunę ruchomą lub nabytą rozrządic ~~[illegible]~~ zwykli bez potomni nie zas dziedziczną z Dziadow Pradziadow, albo z Spatkową. Z drugiey strony maiąc honor należec pokilka krotnie do WXMci ubolewam nad tym, żes się dał tymże szkodliwym dla siebie radom wciągnąc w pociągnienie nieprzyzwoite piora przeciwko nieskazytelnemu honorowi JW Wodza y pełnemu żarliwego ku Nayiasnieyszemu Panu y Oyczyznie zdania zewszech miar godnemu Senatorowi bo cokolwiek w tey okoliczności uczynił to szczegulnie iako czuły Praw Stroż iako pilny y baczny w utrzymaniu spokoynosci wewnętrzney Hetman. Z tąd zas WXMci uczyniono relacyą że sobie na wierność karał przysięgać JW Wodz Garnizonowi Dubinskiemu y milicyi Ordynackiey bo nie sobie, lecz JKMci y Rzeczp: ktora ostrozność była arcy potrzebna y zbawienia, ponieważ assekurowanie 600 ludzi skryptem przy ktorym znoszący tyle konstytucyi y dekret Seymowy otez że milicyi wypadł tey był iednego smiechu wart umysł y żart oczywisty z Rzeczyp y ustaw iey Zważ że WXMoc sam w coś się dał uwikłac ieżeli życzliwa rada znaydzie mieysce u niego chciey się na lepsze odmienic wszak to mądrych zwyczay co zpsa

wdziwey

ĄSprawdziwey wyraziwszy przychylnosci iestem z należytym uszanowaniem.

JO WXcey Mości
Szczero życzliwym y
uniżonym sługą
A. M. Potocki
W: B: M: N: K: J: D: W: S:

RESPONS J: W: JMci PANA: WOIEWODY PODLASKIEGO

Obszernie w liście WXMci ordynowanym do mnie wyrażona explikacya o poczynione krzywdy do słusznego mię pobudziła żalu ale Compati miałem czyli nad teraznieyszą w ordynacyi koniunkturę czyli nad przeszłoroczną w grodzie Sendomirskim przez samego WXMci pomienioney ordynacyi uczynioną dyspozycyą musiałem nad tym hesitare a tak maiąc przed oczyma konstytucyą Anni 1609 która pozwoliła Xciu Januszowi Zasławskiemu kasztelanowi krakowskiemu fundować ordynacyą Ostrogską swoy skutek wzięła y ten Xżę ordynat uformowawszy podał ią do ziemstwa Lubelskiego nastempowały konstytucye dania ludzi których obowiązał się wyżey wyrażony Xżę Janusz na potrzebę Rzeczyp: y przeciwko nieprzyiaciołowi krzyża S: wystawiać toć ratyfikowały ordynacyą iego y lubo po zniesieniu konstytucyami puszczała wręcz pomienioną ordynacyą nie chciała zatym odmienić iey natury ale aby in suo esse zostawała tą nomenklaturą oną obwarowała. Boiaźń żeby ta ordynacya niedostałasię kawalerom Maltańskim całe niegodziwa bowiedług woli Fundatora odłożenia w tym punkcie do decyzyi Rzeczyp: Z tych tedy wyrażonych reflexyi trudno nam przez sumienie nie utyskiwać kiedy W. X. Mości Prawo y Dekret seymowy lekce ważąc odmienił naturę ordynacyi w dziedziczne dobra z gwałceniem tyle konstytucyi niemożesz tedy narzekać na teraznieyszą koniunkturę bo z przymuszenia samego WXMci musiała nastąpić. Y myślą nie mam racyi w tym winować JW Jmci Pana Woiewodę krakowskiego Hetmana W: Kor: MWMPana który w niczym nigdy nie poslakowanie wierności ku Maiestatowi JKMci żarliwość o całość Oyczyzny y wolności zachowanie upatruiąc integritatem patriæ że w Fortecy Dubinskiey osadził presidium za swoy żołd żyiące y nie interesuiące się do intra toiest do liberum Ducalisiego Ministery officium. Tenże cum Ulsus listami wielu Jchmciów kollegów swoich Senatorów przerażony w różnych Grodach manifestami eo fine poczynionemi a naybardziey od Jchmciów MWM Panów ordynacyą trzymaiących za przywileiami Antecessorów WXMci y Jego samego z gwałtowną ochotą siadania na koń aby przez to interna nienaruszała się tranquillitas musiał ~~nie~~ zatym tę ordynacyą JW Wodz chorągwiami komputowiemi assekurować y zażyć władzy swoiey, rozumiem iednak że znayduiące się w ordynacyi woysko w Jntratach WXMci żadnego nieprzynosi uszczerbku chyba augment czynił: przez to w naszę że niewyganiaiąc kiedy zaś JW Hetmanów przy prawie y sprawiedliwości obstaie spokoyność we wnętrzną utrzymuie umiarkowańsze tedy pióro do pisania abardziey umysł być był powinien ostrożnieyszy y dyskretnieyszy że Rosrelskich miar godności Jego osoby y powagi Hetmańskiey, te moie do wy perfekcyowaney WXMci reflexyi podaiąc rezolucyie, piszę się z wszelkim respektem

Waszey Xsiążęcey Mci

RESPONS JW Jm Pana Szembeka wojewody Inslandzkiego do JO Xcia Jm Sanguszka Marszałka Nad: W X Litt ię 16 Febr 1754

Na przedtuzony list WX Jmści, życzę sobie iak naykrodziey opisać było tym tylko in compendio pomieścić winna, WX Jmści uniżonemy szczery według sumienia zdanie moie pominąwszy wszystkie stto rem się zdatelka czytać, lub słyszyć dostało kontrowersil dla tego chciałbym stay przed koncilinowac urazy WX Mści z krzywdą Rzpltey y zwarzyc honoru iego deliklatność z honorem Rzpltey w niewszym punkcie maię informacyą z orginalney edelibracyi że ordynuiący chciał mille eventuatikes Rzpltey arbitra ordynacyi tegoż scripta statuendi casu WX Mość ostatnim się maiorem sukcessorem nieczekaiąc azby Rzplta dedit jus et cecidit dziedziwała, quid facto opus, ałdkowiecz prolikitu zupełną tey ordynacyi masse dividens vestimenta ejus na ktory wypraiwa była Rzpltey.

Ztąd że wielka część Rzpltey pomieszytanie wzadumie niu do słodnych resentymentow zaziegaiąc się krzym inconvenientiom Przystąpiła do kontestacyi y tym że zdaniem JW Jmść Pan Branicki Wojewoda Krakowski czuły Wodz ktorey Oyczyzna glonał zelo tałeny, mille amat habere Ducem zelli ad capiendam possessione jurib. Oyczyzny pomnysł na nieśmiertelną zarobił wdzięczność iakkolwiek gdyby była Rzplta osobą tylko reprezentowała partykularną ktoraby była miała dawnieyszy rzeczy jus petendi musiałaby była in hoc casu dla formalności poniżyłyc się do iakiey kolwiek części.

Te okoliczności zostawiwszy nad mienioną rad bym WX Mść iak nay łagodnieyszą przyniosł folgę względem honoru. Ten iako iest nay delikatnieysza życia porcia tak nay łatwiey alarmowac może dotknięte iakie kolwiek passye. Ja sobie in manuię WX Mość Pana wielkiej godności pontamoviceorego w srodku wieku instore dłatis z nay zasłuzenszych pochodzącego antenatow iak ktoż amicitia solipliono anserlines celeransi plenamq immaginibus ostentans domum czego z więcy brakowała żeby WX Mość do szczęt kresu szczęśliwego przeznaczenia, maiąc tak znakomitemi ślada mi utorowaną przed sobą drogę podobało się WX Mci altiora meditari uczynites iako się podobała wszystkich possessii dispozycya. Whelas chciał uwierzeliwie, siebie martwie, y nie dbaiąc pierwszego doznałes WX Mci umartwienia

ktore

Ktore w liscie swoim ogłaszasz y niby srobutki do wruszenia cały Polski anisznusz. Prawda że takowa circumstancya niemożę nie należyc dopuszktu honoru zdrowiey strony szpetna nieśmiertelna Pani ta Matka która an Antecessorow WXMci natomio swoim tak osobnik pielęgnowała wspomnionego Xcia prawem statuendi legem tak wyśrie distyngwowała, porzeley liniy męskiey płci przy sukcesyi Białostockiey indulgenter stokfesprawit tak nie surzesliwy szafunkos WXMci stacciey iakoby nie należała Dowody nagi ktory ieyarbitrio exkludit. Więc uwodzonie się pokazuie krzywda rzplley honoru oraz y zniewaga exewentu. WXMci stanowiteo twierdzi stem mająe iakby wszystko zapomniawszy światu deklarować w którym y honor zawsze pilnie mną pobożna sądzi reigraya Rzpllej zas perenna natura augere partas tuetur zdawałyma na sobie zawsze potrzebę nimała y tey pospieszey ki zawie ubiec, bez znaczniejszey krzywdy całey urzyznas honoru dla którego obrony y przymnożenia omnis civis miles ochotniey szyłyiż pospiesen tak dla prywatnego interessu.

Ale na coż więcey pisać WXMci racżil wspatrzyc na skutki dziła swego. Zamiast pozwisionalnego Pokoiu Domowego postrzeżes już całą alarmowaną Oyczyznę y fermentacyą niebespieczną in talibus mam w Bogu nadzieję że odstąpiwszy ab amore proprio sam decydować będziesz utinam niepocrażne że gwałt cierpią zewsząd miar Oyczyste Prawa co wyrażiwszy pro Candore sumienia żadney partiyaności nie sumiktaśnego iestem z należytą Obserwacyą

WXMci

Kopia powtornego Responsu JW Jm Pana Szembeka Woiewody Inflanckiego na list X Jmci Sanguszka Marszałka nadw: WXLitt z Łączony 27 Mar da 1754 danego.

Czytaiąc list WXMci do mnie pisany postrzegłem sobie naypierwey urażenie iakies zdawniey ku osobie WXMci przychylności pochodzące gdym się iednak rozpatrzyl w przyczynie więcey wspolney Oyczyźnie szkodliwey niż WXMci urażaiącey zastanowiłem się w zamyśleniu iakim methodem odpisać y WXMci folgę bez obłudy y zdania swego rzetelności bez parcialności pośrednio y wytarzyc dostarczył. Więc zapozwoleniem wolnego zdania prostotę na tey prawdy przybrawszy do refleksyi własnych spodziewam się że WXMci wybaczyc iesli cos nie dostmaku wyczytasz mi iam powtorzone to tu stron nazaszyt

swego

swego Prawa y pretensyi, przytoczone konstytucye lub dokumenta. Dosyć się s: widziało tabe, choc iawnie, iż dy W X: Mć iuzcze skrzywdzić nie mogą, y że Ordynacya ostrogska powinna pość ewentualnie w pożytek Rzpltey ale raczey samemu W X Mći podać do Uważenia tatwiey szego Sprawiedliwości uznania. Żeś Jmć pierwszy Ordynat Ostrogski, maiąc przed oczyma żywych kilkiczesto row, mogł sobie obiecywać rozmnożenie iuzcze pokolenia swego Męskiey płci, przecież z substancyi swoiey chciał mieć kiedyś Ozyłyzne Dziedziczne, kiedy na zadatek zamiętow swoich, woy będzi tym czasem na obronę tey destynował, czego się nie miała spodziewać tak Rzplta iako W X Mći który ostatni będąc ze płci Brataż wszystkiey Possessor tey że włości, y iako sam wyznaieś, bez nadziei sukcessora. Opadasz z oney cząstey porcyi który przodkowie waszey Xci Jmć tak chwalebnie sey ustakrzyfikowali. Alegwiesz W X Mć potrzeną tey dispozycyi przyczynę iakobyś zabiegaiąc rozterkom Domowym po śmierci swoiey zażywota uta kwit differencye z spokoyny niby rozporządzeniem bez tą prezessnosci nie może legitime takiego przed się wzięcia utolże bo W X Mość przynaymniey to przyznać musisz że iest rzecz ukontrowersij a iesze ze względem Rzpltey Prawo dawczyny do ktorey same pierwey decidować należało y te trudności utatwicy niz by wypędzał pusta Ordynacya do czego się zabierała Rzplta wielorakim usiłowaniem iako to y za naszego Krola S. P. Augusta Wtorego przez który missya intentowana, a dla pilnieyszych Rzpltey potrzeb odłożono w czym W X Mć dostatecznie przeyrzeć się możesz w aktach po śmierci stryia mego Kanclersa W Xcia do archivum Rzpltey podanych. Więc W X Mć ieżeli nie przeniknąć, to doświadczasz w iakiey się teraz znayduiemi sytuacyi, nie trzeba było przyczyniać do pożaru mało iszcze zapalaiącey.

Możesz W X Mć tak wiele lat żyć żebyś doczekał porządaney między stanami konfidencyi y potym wmieyscu tey dyspozycyi zostawić swoie possessio Rzeczypospolitey. Albowiem była mogła przynieść w tey złotocze nieśmiertelnej pamięci owa uspokoiłym Duchem przyzwoitą resolucya a tylko dla nie śmiertelney sławy sam to dobrowolnie kochaney wyświadczyć Oyczyznie czego się po W X Mć spodziewać mogła, y co iey chwalebnie wielkich przodków W X Mći Destynacyą należało.

Stąd pospieszenie się

Zkąd pospieszeniemś W. X. Mći /: Sam wznaszę / tak nieży-
darzone iak Komuś do wzipnemu, Ktory chcąc umieraiące-
go repreztowac człowieka, tak się mocko wysilił naudanie
wizerunku tego że się sam stawszy Oryginałem Śmierci, Stra-
śnieyszą niż się spodziwał Zostawił po sobie Zadumionym
Spektatorom Scenę.
Porwołł prawa bez potomnym disponował Substancj-
om ale Zabropiły alienacyi od należyncych nay bliższym
stopniem Sukcessorow prawa nie iakiey części zrespektu
Imienia. Gdyby tedy Rzplta od tey pie mogła Sukcey prze-
tensyi czy nie znalazłby się ztey przyczyny pretext
Ktory popsuł Symetryą y iednakowosz publiczną spokoy-
ność nanoszy + Ktory W. X. Mći juz ubezpieczony Sądzisz.
Otym czasem iako to musi bydź przykro nayiaśnieyszę-
go Ktory będąc ieden znayw[...]szych monarchow tym do
tkniey się uraza tym nagłym postępkiem im mnieysze
spodziwał żeby bez dołożenia się nay wyższey iego władzy
zwłaszcza łagodnie panuiącey pości się godziło komu do
rozporządzenia rzeczy ktorey własności niedecydowana. Nie
następiona approbacya ktorą W X Mści zadefekt pre-
tensyi Rzpltey i zaputney dzieła samego dla siebie żąda-
waś y dziesz iest dla W. X. Mści zawodna albowiem ani
tego niemasz ani w żadnym prawie exotycznym aże-
by koniecznie należało odbieraiącemu approbować rzecz
ofiarowaną ale raczey takową pochwalic, odebrac, in-
korporować, y rozporządzie y tako kiedy naypierwey mistrz
Krzyzacki Zygmuntowi Augustowi część inflant ofia-
rował niebyło żadney tranzakcyi ktorąby się zwała ap-
probacyą ale raczey przez pakta utwierdziłanie rzeczy
dyspozycyi Rzpltey dostałanie.
Approbacya potrzebna była ordynacyi myszkow[skiey] y
Zamoyskiey bo komu inszemu anie sobie służyła iakoby
to bydź mogła okoliczność gdzieby kto mogł żądać y potrze-
bowac approbacyi dla siebie wcale niewiem tyszko to co pra-
wna przypowieść uczy że pismo dla piszącego nijma uwagi
wtym punkcie W. X. Mći zmiarkowac Kontradykcyą kto-
rey widzę nikt potrzega, a Warta animatwierszy.

Powiadaią drudzy że Ordynacya Ostrogska odmienia naturę Ordynacyi dla tego że gdyby nie miała approbacyi do Rzpltey toż by y te 600 ludzi, ktore w tey Ordynacyi są obwarowane, nie podlegały prawu, iako mnie mają nie będąc uprzywilejowane approbacyą. Tym czasem że nieuwiadome Oyczyzny naszey łaskawe przeznaczenie mieć chciało, y żeby W X Mość w swoich tranzakcyach /: ktoremi się chlubisz :/ uprzedł wakceptacyą tey ustawy, niechcęcy twierdzić nieodwołane Rzpltey Praw na całą Massę odrzuconey od siebie Ordynacyi.

Nareszcie nikt wątpić nie może, żeby ta Ordynacya nie miała własności Prawa tak mocnemi, a nieobiętemi wieczystości bez naruszenia będąc obwarowana terminami, przez wykonanie stypulowaney kondycyi względem millionów z obu stron akceptowana: czy mogła by być inaczey znie-siona, albo reformowana iak prawem, ktorego żadna partykularna nie może przepisać, albo złabić dyspozycyia, tak żeby ta rzecz, ktora odebrała naturę Prawa od Rzpltey wię-szą miała zamienić się całe kondycyią, bez woli tey ktorey tylko samey władza przynależy mimo wszelkich konkertacyi słomaczyć, co chciała stanowić.

Y dla tegoż to znalazłeś W X Mość między wybranemi do urzędnictwa szczodroty swoiey rownych, Walerynszom, ktory przekłoniego Interes Oyczyzny, ofiarowane sobie tak powabne pożytki, wieczyste a sprawiedliwie należące u całey Rzpltey wolałeś sobie skarbić wdzięczność niż ony drażnić. Ztąd uważ W X Mość iako trudność się znaczy, żebyś mogł nigo y nazwoie przeciągnąć zdanie popularne Oyczyznie bardzo Ey sprzyiaiące, prewencye.

Tać to sama miłość chwalebną stała się pobudką czułemu wodzowi JW JW Panu Hetmanowi W Kor że przy krawszy rady ubiegaiących się przez się odzabierania Kryndzie to tak ney, przezorną rostropnością y ostrożną moderacyą, sprawiedliwą Rzpltey pretencyą przez odebraną dlaniey wczystce possessyą ubespieczyć nie zaniedbał. Niech ta moia krotko zebrana nie obarmuie W X Mości reflexya.

Mam w Bogu nadzieię że W X Mość ieżeli się zrazu za mocszczysz, w bliskim czasie zważywszy słuszność y rzetelność reprezentacyi, dawną Jego po dwoliści Imi zas żoniczną się przyiazną. &c. &c. &c.

Respons

RESPONS

Od JW Pana Jabłonowskiego Wojewody Krakowskiego na list Xiąże Jmci Marszałka Nadw. W. X. litt. in Martis z Hlinnik pisany.

Nie mały żal we mnie ta rezolucya W. X. Mści sprawiła, ktory chyba Boga, a wola W. X. Mści insza in melius wyprowadzić potrafi nie exagerując rzecz zrobioną bo rozumiem że serce W. X. Mści choć abdite to czuje gdy est tibi Oriebanis ut Lucifer, et nunc vendisti, aco większa że W. X. Mść tanto sudore, y pani utrzymał sabore, sam przewrociłeś dla przysługi innych, caput suum razyz W. X. Mść swoie Jmię razyz y Publicum, ana ostatek y samego Hetmana ktorego intencyę nie są całe te co W. X. Mść uraźliwie dotykasz. Czymamy przyiaciele iako swoią zwiedzani w tey okazyi radzi, tylko ob amorem Oyczyzny y Jmienia Wielkiego W. X. Mści zakłoc go abys ad naturam pierwszey ordynacyi wrocił, atak bez kłotni y dalszych konseqwencyi ktorey sumnienie W. X. Mści tangent et angent, uspokoisz te nawałnicę a uporcie Pokoiu prywatnego y publicznego zamkniesz te Egzilony Fawoniuszem słodkiey spokoynosci, a Oyczyzna wdzięczna a chciwa swobody złoci Trophaeum, że ni libertas ultra Catonem nec Cato ultra libertatem będzie czego z serca życzę, istem

Waszey Xiązęcey Mści do

MANIFEST

JW Jmści Pana Wojewody Krakowskiego, Hetmana W. Korony.

Actum in Curia Regia Branscensi Feria quinta ante Festum Sanctae Margarethae Virginis et Martyris proxima Anno Domini Millesimo septingentesimo Quinquagesimo 2 Quarto.

Officium Praesens Castrense Capitaneale Branscense Manifestationem infra scriptam per Illustrem Magnificum Joannem Clementem

141

Comitem in Busżcza Tyczyn, Tykocin et Branice Branicki Palatinum Cracoviens, Supremum Ducem exercituum Regni, Belscens, Krosnens, Mosciens, Janoviens etc. Capitaneum Sen illustrem Magnum Stanislaum Lubomirski Lubda[?] fiferu[?] Regni et pntis Compantione. Coram actis Castren Drohiciens factam et inscriptam ex iisdemq actis aut hdc ut Juris et moris est depromptam et emanatam, ad oblationem partis cujus interest, suscepit et acticare permisit de tenore tali.

Actum in Castro Regio Drohiciens feria quarta ante festus S. Margarethae Virgis et Martyris pxa año Dñi 1754to.

Do Urzędu y akt niniejszych grodzkich Drohickich przy szedtszy osobiście JW Jm Pan Hrabia Clemens na Ruszczy, Tyczenie Tykocynie y Branicach Branicki Wojewoda Krakowski WHK, Bielski, Krosnicki, Mościcki, Janowski, starosta: iak prędko in notitię o Manifescie przez JW Jm Pana stanisława Lubomirskiego podstolego Kor. w Grodzie Łuckim Miesiąca Marca 30 Dnia w Roku teraźnieyszym, przeciwko temus JW Jm Panu Wojewodzie Krakowskiemu, Hetmanowi WKoron y innych dotkliwie zaniesionych krzywdę nieznośnę nienotowanemu urzędowi y władzy Hetmańskiey w sprawowaniu przynoszącymo tak niedowtocznie przeciwko temuż JW Jm Panu Lubomirskiemu Podstolemu Koron solenną żałość skargę y Kwerymonią, w te słowa: Bogu Krolowi y Oyczyznie winne odemnie obowiązki ztargac a przynaymniey y zwątlić musiałbym gdybym na zniewagę Prawa Rzpospolitego, ana obliżenie nayuilszym rządom Krola Pana mego na odięcie Rzpltey więcey sta mil pięknego Kraju na zły y forton wyżucie Kilkuset szlacheckich familii, nażawne niebespieczeństwo w zruszenia pokoju pospolitego opuściwszy rzeł patrzył, tylko zadumiany y dziwowałby uniecznością nabyłey szkuwatkowi, amnie zdrugiemi przywalić mogący Oyczyźnie. Albo zas świadectwo sumienia mego wtym mnie usprawiedliwia że czynił com mogł dla uratowania Rzpltey iednak czyszczey sie iestem od tego zarzutu ktory mi czyni JW Jm Pan Podstoli Koron iakobym utrzymuiąc ordynacyą ostrogską przez stąpił okrycenie y pozwolenie Prawa, iakbym sobie Nayiwyzsze prerogatywy mimo powagę majestatu przywłaszczał, niecnie się dotego grzechu gdy by to iak bron Boże Kolbuszowę Warszawę, Brata prawodawcą y Dobr Rzpltey szafarzem Kil

Kha

147 Za Osob Senatem, Konferencyą Seymem uczynił, gdybym ia
natey Konferencyi prawa Koronne za nieważne poczytał Dekre
ta Seymowe za Kondyktowe uznał, recessa, Rzpltey rozrządzo=
wał, z ledwie nie sto wsi Rzplti między siebie y innych po
dzielił, uczyniłbym się wpierwsi y uznałbym winę moią wczemy
na Szałęczyny nasze a zwarmy ich cenę ia własności Rzpltey
bronię. JWJm Pan Podstoli Kor. Dobra Rzpltey w possessią
swoią odebrał, ia moią własną szkodą na utrzymanie Ordyna
cyi Ostrogskiey do Prawa y Dyspozycyi Stanów Rzpltey
samey należącey łożę. JWJm Pan Podstoli Koron. intratę Or-
dynacyi bierze łożyłem nato, żeby Ordynacyi nie było za Pra
wa Koron. Dekreta Seymowe około Ordynacyi wypadłe utrzy=
mać. JWJm Pan Podstoli Kor. nie ważność mi zadaie za stwo
przynaymniey Trybunalskich Ziemskich Grodzkich De-
kretów około Ordynacyi wypadłych. Stądże na świadectwo
że iest Ordynacya JWJP Podstoli Kor. zdaniem swoim wszy=
stko to za nie w siebie poczyta, za kilka set familij z Dzia-
dów Pradziadów Ordynacyą trzymaiących za Prawami Ordy
nackiemi Krwawo zasłużone przy possessyi utrzymuie
JW Jm Pan Podstoli Kor. odebrał in sposób życia użytnie.
y wioski ich sobie przywłaszczyła. Gorzej iest nieszczęśliwa y pra
wie nieznośna aby w Rzpltey wrownych złożony ieden nad
drugiem przewodził y nim się porządził nierownie chciwy niesz y
być y tak być musi Sercem do wolności y swobód przyzwycza=
ionym. Kiedy JWJP Podstoli Kor. Konstytucye Koronne Dekre=
ta Seymowe Trybunalskie Ziemskie Grodzkie około Ordynacyi wypa-
dłe za nieważne poczyta, y zdaniu swemu większą niż to wszystko
powagę przywłaszcza czego sobie y Krolowie Panowie nasi nigdy
nie pozwalali. Przywłaszcza sobie JmP JW Podstoli Koron.
Dziedzictwo Dobr Ordynacyi Ostrogskiey Miasta Dubna y forte-
cy Prawom Rzpltey podległych na szczegulnym y mniemanym
fundamencie Donacyi od Xiecia JmP Sanguszka Marszałka nadw. WX
Litt. teyże Ordynacyi nullius juris possessoris y tylko do czasu tole-
rante Republica usufructuarij niesprawiedliwie y bez prawnie naby-
tych zdakwielu wyraźnych Praw y Konstytucyi sądier dekretów
Seymowych o stałości teyże Ordynacyi zaszłych znieważeniem y zgwał=
ceniem, a przez takowe bez prawne y gwałtowne in Damnum et pre
judicium Rzpltey actus podaie okazyą do wzruszenia wewnętrznego
pokoju pod szczęśliwym y opatrznym N. Krola JmP Panowaniem, szcze
słuwo

łiwie Kwitnącego stawszy się przestępcą Praw Kondycyialnych.
Przeciwnym zaś sposobem inne Prawa przez wciśnie do swego interes-
su przywiązanie opacznie tłomaczyć usiłuiąc, ważył się namienio-
nym Manifestem swoim zadać mi wzór całey Oyczyznie Prawa y
spokoyność publiczną bez żadney nayumnieyszey prywaty szczegól-
nie z powinności y z obowiązku Urzędów moich utrzymuiącemu prae-
text y niejakie przywłaszczenie nayuwyższey praerogatywy mimo po-
wagę JK Mści y innych przeciw całemu iawno światu, iako niety-
ko nayuwyższych: co iest w Manifeście nie słusznie wyrażono, nay
mnieyszym pozorem y praetextem praerogatyw nie przywłaszczam
sobie, ale nawet żadnych Prawa przeciwnych między równością w tey
Rzpltey dystyngwuiących y tey że równości ubliżaiących Honorów
y tytułów nie szukam, świadczą publiczne y prywatne akta że
tylko iedynie temi ktoremi antecessorowie moi y własne przez
JW Krola JMci dobrotliwie decydowane zjednały zasługi szczyczę
się tytułami przyzna każdy że z Dostoieństwem urzędów moich
tęż zgodnie wierności uszanowanie nayiaśnieyszemu Krolowi Pa-
nu memu Miłościwemu powinne Praw oyczystych zachowanie o koło
Dobra Oyczyzny, y pokoju czałości pilny czułość y uszanowanie a dla
wspólnych sięy synów równość y miłość, wiedząc że fundament y obrę-
nie publiczney swobody polega na równości wszystkich. Powtó-
rze żądaiemy JW JP Podstoli koronny, żem iakoby lekce ważąc Jurisdy-
kcye Rzpltey, bez processu y Prawa dawszy komendę Woyska Komputo-
wego WW Jastkowskiemu Pułkownikowi Mokranowskiemu
Pułkownikowi przeciwko Konstytucyi Anni 1717 articulo 5 folio
29 30 niemniey przeciwko Drugemu Pułkownikowi tey że kon-
stytucyi w przysiędze opisanemu na odbieranie Dobr wszelkich
tak urzędownie y Prawnie za Dekretami iakiemi kolwiek albo
Kondemnatami, alias od poiazdy, iako też za pretensyami alias
na zaiazdy assystencyi Woyskowey dawać JW Hetmanom Za-
kazuiące wykroczył miał. Miasto Dubno y w nim fortecę iako
JWJP Podstolego Koronnego Dziedziczne odebrał, ktoreto zarzuty, ia-
ko czynią krzywdę dobrym y z obowiązku prawa powinnym czynno-
sciom moim łatwo każdy nie interessowanego umysłu Oyczyznę
y Prawa Jey kochaiący zważyć y przyznać może iż z szczegól-
nego nieukontentowania y znatkzoney na bez prawney Dobr
Ordynacyi Ostrogskiey zbiciat pochodzą rezolucyi. Wezwane
przez JW JP Podstolego Koronnego wyżey wzorzone 1717 prawo y pun-
kta do swego zażyte interessu, aby mu właściwey służyć mo-
gły dlatego Dobra Dubno Ordynackie y fortecy Rzpltey
Prawami y Dekretami Seymowemi ubespieczone et ab insti
tuto

1414 tuto teyże Ordynacyi przez pułtora wieku blisko nie naruszę
nie trwaiące, w żadną nigdy dotąd niepodane wątpliwość y wbrew
w Ministerie swoim miałuie być Dziedziczne. Ale iako wsza-
nym tym naywiękn Dobr Ordynackich y fortecy Dubieńskiey
ad supremum Dominium Krola I. N. Mci: y Rzpltey należących
Dziedzicznemi y bezprawnym onych przywłaszczeniu uwidocznił
Dziecie się bezprawnie, tak gdybym natkowe nastąpione Dobr
Ordynackich podziały mógł iakim kolwiek sposobem przytłomić
w sobie powinną przynależącą y prawach Rzpltey gorliwość a
w tey mierze Zachować dysymulacyą, sądziłby każdy, że albo mi
tość Oyczyzny zamieniłem w prywatną adherencyą, albo że obowią
Urzędow znać nie chcę. Uczyniłem tedy żadną nie uwiedzony prywatą
ani pretextem iakiegoż kolwiek zysku, lecz solo boni publici zelo
Zabiegaiąc szkodliwemu Rzpltey Dobr Ordynacyi Ostrogskiey podzia
tow i zgwałceniu Praw Oyczystych publicznych krzywdzie y
oppressyi Braci szlachty bez służby woienny za Pozwami swo-
mi w Dobrach teyże Ordynacyi osiadłych upadkowi fortecy y mili-
cyi na każdą Rzpltey potrzebę z teyże Ordynacyi pod kommen-
dą Hetmańską postanowioney zabiegaiąc nakoniec niecnotnemu
w naruszeniu tranquilitatis publicae wspomnionych krzywdom publi-
cznych y partykularnych wynikaiącemu co mi każdo prawo y
powinna około Dobra Spokoyności publiczney czułość, podług
obowiązkow moich quidquid reipublicae nocere videro advertam et
me opponam. Tey tedy Rzpltey samey w niewątpliwym takowie
ku Konstytucyami y Dekretami Seymowemi do Ordynacyi Ostrog
skiey służącym Prawie contra convulsores onego y assystuiąc
Całość y spokoyność publiczną utrzymuiąc zatarkowałbym W. Krola
Imci P. N. M. et induertans Dobr Krolestwa swego paterna prospi-
ciens manu tenendae tranquilitatis interne Zaleceniem nakoniec
zawsze wspolnie kommunikowanym wszystkich Sede sentientium de re
publica JO JPWW Senatorow Ministrow urzędnikow zdaniem
te przyzwoite zapobierzenia takowemu bez prawa uczyniłem Kro-
ki wiadomo Bogu y światu że w interessie Ordynacyi Ostrogskiey
y ia y żołnierz Rzpltey pod władzą moią będący czyste ma sumnie
nie mnie ysreszty że do mnie y żołnierza Rzpltey szeląga ieden
prowentow Ordynackich nie przyszedł że żołnierz starym groszem
płaci, y płaci w Dubnie owszem to miasto przez kongressy z Bogacz.
Introwoffesyi nawet innym Rzpltey nie bratem zachowuiąc deli-
katność dobrego obeyścia się w tych okolicznościach ledwie nie ze-
skrzypułem miejscach. A że JPL SS. Podstoli Koronny dobre in-

145

tencye z Prawem zgadzaiącemi warzył się iniurioze opisać przeto prze
ciwko przemienionemu Grodz. Podetolemu które opisanie mnie przyłą
cza do remanifestu w Grodzie Lwowskim dawniey uczynionego nie
winiey przeciwko urzędowi Grodu Łuckiego oprzyięcie cierpliwego
do Akt Grodu tuteyszego mi teraznieyszy wraz z remanifestem
zanoszę remanifest zostawuiąc oleiż tylko honoru mego mi
mo sam Interes ordynacyi Ostrogskiey stanu Rzpltey dode
cydowania należącey sprawy postępek et futuro kompetentys.
Windykacyą ex actis Castren Drohicien rescriptum correxit
Borzyminski legit cum actis Jarkowski locus sygilli Castri
illius cuiusq manifestationis prdinserte originale post ingres
sationem in acta psens Castren Capitt Branscen Eadē Pars
Offerens rursus mediante officij notarij actus Quietatione recepit

Ex actt Castren Capitt
Branscen extraditt

Correxit Kruszewski

Legit Kolinski cum Actis.

Kopia memoriatu JW JP Hetmana W Kor do Krola JMci z Francuskiego Oryginatu przettomaczona.

Gdybym sobie niebył pewny że od poczatku panowania WKMci do Magestatu iego byłem szczerze przywiązany y iemu wierny y że do tego momentu dochowuię WK Mści miłość, y wierność niepoślakowaną tedy mię śmiertelne raniły panskie iego słowa y oswiadczeny Krolewski przed senatorami y ministrami Ku mnie resendiment; ale ja ktory zdrowiem y azardem Zycia y stratą fortuny wyczerpionem niewoli dystyngwowatem nad inszych w nay trudnieysze czasy affekt moi y usługi moie WKMści ktory po uspokojeniu Szpttey przez te 20 y kilka lat aż do dzisieyszego Dnia, nikomu zgoła w całey Oyczyznie niedatem się celowac y ochotą do skarbienia sobie Łaski Panskiey wszetkiemi szczetnoscia[mi] y uczciwemi sposobami, Ktory prawdziwym sercem Kochałem Zawsze, y Kocham Pana mego y Jego nayjasnieyszą familią, w samym więc moim czystym sumieniu znalazłem Zaraz ulgę Żalu y umartwienia mego Ktore zdoniesionym mi przez JW JP Hetmana Polnego Litew WX Mści uczułem y powinnem był uczuc.

Inszych to iest Panie Miłosciwy ięzyk y styl czyniącego się do czego złego człowieka, inny całe w sobie uspokojonego y naymniey niewinnego; Ja z głebokim WK Mści Magestatu respektem, przed nim y przed oyczyzną przed Europą y światem aniżeli przed przed Panem Bogiem bespiecznie y smiało mowię y Oyczyzna powinienem mowić otym, i y daleko odpełniekia grzechow albo urazy WKMści P.N.Mi: natym raczey, przeciwnie, cnoty, y wiary moiey, cały zakładam charakter y zaszczyt.

Aze iaz im bardziey się staram przez całe życie moie wiernie słuzyc WK Mści y Pana sobie łaskę ziednac, tym miło naturalnie y słuszna y okrutnieysza rzecz iest iż minister łaski szukamy u WK Mści niegodziwie dyskredytowac niestaraysz się więc zadawic łaskawszy, Miłościwy Panie, że y ia Zadney racyi postarania onemu ani ochronienia go niemaiąc, iego wzaiemnie iako człowieka bystrego y naniebezpieczniejszego Oyczyznie moiey y wszystkim tamtym podobnym y zacnym ludziom traktowac muszę u tym zas nay przed wyperswadowany iestem usiebie, sprawiedliwie y mocno że żadney na swiecie osobie, tylko iednemu Krolowi słebjekcyi miec nie powinienem y że Crimen Lesae Magestatis przeciwko iednemu particularnemu czy rownemu, czy niższemu od nas człowiekowi nie idzie, lecz tylko nim grzeszy, gdy kto grzeszy przeciwko O sobie

Osobie Krolewskiey lub Oyczyznie. Bolesne więc nato zmiesticzoną
liczbą Patryotow moich że słyszą ieden człowieko przeciwko sobie wol:
nym narodzie słyszy lub widzi zaraz to proscimine Laesae Magestatis
u W. K. Mci tłumic udawac y wiarę znayduie, my zas nie mamy, nie znamy, y
miec niechcemy zadnego Pana inszego, tylko Krola iednego y Rzpltą nad
namy y przeciw tym czynic albo mowic to iednego zagrzech sprawiedliwie przy
czytuiemy słuchac zas by naymnieyszey rzeczy ministra obcego choc by nie:
wiedzile iak imienia Krolewskiego zazywał zadney nie mamy obligacyi
ani zadney ciwe nie możemi dependencyi. Ze tedy Pan Graff Bruhl minister
Sasski iustifikuie się tym, iż nie nieczyni, tylko to co mu sam W. K. Mcie rozkazuie
to go nie wcale nie usprawiedliwia, bo komu go należy słuchac w interessach
Saskich iako pierwszego Ministra Saskiego, powinien go słuchac, w Wol:
nym zas narodzie naszym woli chi mienia y głosu pana naszego czyli
z iego ust Panskich czyli przez Rzpltey Senatorow Ministrow, urzędni:
kow koronnych nie przez niego, iako cudzoziemskiego Ministra oczekiwac nalezy
ytac to iest naystarożytszy miłosciwy Panie, naymierzniey szza y nayięzsza ktora
iednak tak długo znosiemy krzywda ochyda y pomierzenie narodu naszego, ze cu:
dzoziemiec tak przedwurspowana slachestwa naszego polskiego prerogatiwa od tylu
lat iako y potey niegodziwey uzurpacyi przywłaszczył sobie powagę, rządzenia y
roskazywania naszym imieniem W. K. Mci wszystkich Polskich braktowania
rezolwowania y decydowania tak w kraju iako agituiących się interessow wszystkich
rekomendacyi u Pana wszystkich wakantow Papierow honorow y dobrodzieystw
Krolewskich dystrybucyią trzeba nato cierpliwosci iaka nasza iest, zeby tak mało
iak nato narzekac tym czasem znosic bezprawia y upokorzenia naszego bo co nas do
tąd miłosciwy Panie utrzymywało ze smy wszystko bez przykładnie cierpieli tylko
delikatnosc y synowska miłosc wierna. Ale kiedy iuz nad zamiar smiałosc ta cudzo:
ziemca iednego niewiem nie wiem quo fato na karki naszego narodu usadzonego
wszystkie przechody granice y maiestat ktory szczerze kochamy y adoruiemy go
w serach. większy krzywdzi y coraz naymierniey szym bez zachmulca stale,
raczysz byc ze byczyony y nas wszystkich miłosciwy Panie darowac zalow sprawie:
dliwosci, ze to garsimo obcego człowieka rucie z siebie usiłuiemy aby według praw
naszych do Patrycatow slachty y ministrow Senatorow ktoz się zasiezyty Fundu
naszych do Patrycatow slachty y ministrow Senatorow ktoz się zasiezyty Fundu
ie wrocily, ktore iedna dotąd oba do siebie przyciągneła, y uzurpowała ręka, Nie
racz więc Miłosciwy Panie brac to za urazę swoię, że wolny tym bardziey Pana kochac
y o Pana swego staralisię, kiedy te kardy obroni swego pana nie obrego cztowieka
sa funkcyi powinien bedzie. Niechze iego proceder iustyfikowane tym
będą usadomi zeon nic nieczyni tylko czemu W. K. Mse zlecasz, y kazesz
y nie się nadwola Panska niedomysla, niech tak czyni ale nie upe
sie gdyz niemasz ani Senatorom ani Ministrem koronnym iako
nie patryota nasz y Dyssydent. Otoż

Tosz samo zas co iest, teraz byłoby zawsze za krzywdę nieuymowną wolnego narodu żeby
oniemiałyc organum instrumentow y tłomaczem woli y rządow WKMci P.N. Miłgo
nie Senat nie nasi Ministrowie nie Stan Slachecki w czem kończy upada prawo Koronne
y Rzeczypospolitey. Do w każde Interessa impliKuie się, y dyryguie postami na Seymie
Sędziami wszybimole Senatorem usoraiie nieurodzonego Slachica ni Religio
ne dyssydenta ale cudzoziemca znosic jurysdykcyą iakąs nieypoważę nad
Całym narodem sobie niegodziwie uzurpuiącego, Swiat oni jeszcze, zmieszał
pliwego, nie niesprawiedliwego niepryłaczam, a oraz że niemiałe Saon: fiaum
czynię, kiedy prawdę Ktorey do Tronow przystęp usrondnie ciężki iest, iak
wierny WKMci sługa, iako wolny poprzysiężony Senator y minister iako
slachcic mocz znaywiernieyszem majestatu uszanowaniem, krzywdę całey Narodu
dobrem y sprawiedliwem; Panu przeczuciu, czego tym nieczynił, gdybym do
broci tey y sprawiedliwości WKMci Pana naszego miłego uscibie zkonuni Koro
ny niebył, alys miłosciwy Panie, raczył byc ta skawym duma dysłuiona
narodowi y Polskę uyiąć od depondencyi obcego y zlepanskiey łaski zażywac
Cego ministra. Atym bardziey że ten Minister Saski y tai zawsze iż wszy
stko z woli y rozkazu WKMci czyni, y dysponuie a takze niezyszcza ....
Czyni, ktore nigdy ani przeciwdobne WKMosći az Krolewskiego umenia ciego
Swiętobliwosci y sprawiedliwości rodzic się niemogą, przeciw wyraznym
Prawom, Paktom biorę znaczne pieniędze summy y nadgrody za każde
prawie ile może od kogo wyciągnąc wakansę honorow urzędow Starostw
za dobrocżynności Krolewskie nawet y kościelne odpłacy zażywać niewzbie
gaiąc się Bone fiua. Przeciw nayoczywistszym prawom oddaie administre
cyię Dobr WKMości nieurodzonym polakom y slachcie, ale cudzoziemcom
y Dyssydentom, a gwałt ich ziem trapiemi y wyciemi slachcy y sto
krotne od ich uciemienie są rządom krzywdy dysymuluie, ochrania y
broni zubożył kraj są rządom krzywdy, iako żadna nigdy ieszcze dotąd nie
zubożyła wolnego y wszyne wprowadzi mi, całe niedodaje ta tymu
albowiem nigdy by się starała około dobr kontrakty summy y
od mieskow niepomna największe na dobre z tem tysiącami y szcz.
lagam płacic się musza. Złota prawie nieznamy to zas sprawił
bez konstytucyi y pozwolenia Seymu, ktorego bez rady nawet y ....
tu bez ułożenia tak wielkiego interessu oyczystego y bez wiesiemiaszy
ze skarbym Koronnym niewKrap dla protestow bicia monetę
bładny atak monetę ktorey ani w czasie ani nigdzie zagranicą
brać nie chcą. Jakleskę od Graffa Bruhla nad ługi wiek będzie
Pamiętna temu Krolestwu Fawory zwie oczywiscie przeciw
prawom, dyssydentow czego tysiącznych skutkow dowodami są.

W Toruniu ich wystawiony przeciwko prawu kościoł panuiącey Religii
y iuż ustarosłuie spiskim dwoch osadzonych od niego predykantow luter:
skich ktorych nayzacnieysza Swiętey y Swiętey pamięci Krolowa Jey
mosc od dwiesciu lat przeciw prawom spiskim niechciała, dowodzie
Ocrym mi Swiezopisa z Krakowa. Wysyła poselstwa imieniem Rzeczy
pospolitey bez Seymu, do dworow postronnych czego y świat nie może
lub uczyn pontkie ani był spytany odebrał, ministrom Koronnym y
Senatorom Jch własne Funkcye kiedy wszystko przez niego zie
dnego rzecz idzie, a ministerium tylko rezolucya gdy spozycyi y exe
quowac przychodzi: w rozdawaniu zas wszystkich generalnie wakan
sow do ktorych on iedyn podaie sposob, y swoie Kreatury per
fas y nefas, utrzymuie gdy kogo by na zawstydzenie tego minął, albowiem
albowiem Krol Jmsc: dysponował inaczey wszystkie zas dobrodzieystwa
Krolewskie iedynie swoiey rekomendacyi y protekcyi przypisuią
nie panuobligowanych czym polskich wszystkich na siebie iednego prze
iał przeciw wzgardzonieyszym y naygruntownieyszym swoim rzeczy
pospolitey prawom osobliwie Seymu pacificationis 1730. że do żadnego
rządu Sasey albowiem do żadnych Saskich jako też y polskich kon
ferencyi Senatorow przy boku panskim iako sprzyi kiedy zapomnię
tali nie znam z kąd zniżony Senat y ministonas Krolestwie nie
snaski y kłotnie między Familiami utrzymuie, y że zgody Seymu
żadnego dotąd od 20 lat nie mielismy to iego polityce, y dyrekcyi wszy
stkich Interessow polskich iedynie pamiętamy y przypisuiemy.
o honor nacyi byle tylko sam się bogacił, cale nie dba. Proba
Swiezo przez tysiączne inny ch napodniecach prawie wszystkich
przeszłemi dniami wystawiona historyia, ze złamaniem dawnych
zwyczaiow y krzywda prerogatyw hetmanskich lubo ta rzecz
sprawy nie znaszac dalszego skonczyła się ochyda przeciw oycze
stym prawom albowiem ktore inaczey wyprobowaniem Sła het
mańskiego przypisał się klejnotu y drogę wszystkim cudzo
ziemcow Toruń swoim przekazał, jako bez Seymu rzeczy po
spolitey tak bowiem nam napotem słuchaiącym zostawać.
Oczernia y rujnuie w taxe w Koronie nay pod cięższych y nay
uciemięzonych bowiem iego poddanych y stacy na ...
nych dokumentow trzeba tylko bowiem moc

160 Własną osobę kiedy śmiał bawiąc przed WKMcią na mnie włożyć po:
twarz, że ganiszą Królewską Mość z Rzeczą pospolitą ktorej? Ktory
Krew y życie y Fortunę moię zawsze Waszey Mości łożyć gotowem y
Ta iedna szczera Sentymentow rzetelna moich ku WKMości Pro:
testacyia, na wszystkie iego odpowiadam kalumnie bowiem
Te tedy rzeczy y setne tym podobne oczywista iest, że mieią y bydz
nie mogą nigdy ani z wiadomości swoiej ani z rozkazu WKMości bo
nawet dać wniego pańskiel nie mogą, bo do tego by mi przyszedł na:
rod wolny Polski bowiem żaden polak ani Senator ani Minister
bez wiedzy y pozwolenia Ministra Saskiego jak wstawiony do swego
nie ma przystępu Pana mnie zaś gdy Pan Bóg przez bliższą Łaskę
WKMości na tym położyła stopniu, że mi iedynam o tego przed tą którą
łaskę, gdym tyle razy dawno przyjaciela ku ostrzegał, by y Pana
Interessow y nas y siebie nie zgubił, y tey Oyczyzny ktorey się
Synem czyni a on zamiast wdzięczności Fakcyi przed WKMością
usilnie usiłował. On mnie wszystko do tey przymusił susty fikacyi
Ktorą u nog WKMci składam, prosząc iako nayuniżenniey
y naygoręcey, aby bowiem nasz miłościwy Panie Nayszczęśliwi
szy od obcego człowieka uwolniwszy opressyi nad nami we:
dług swiey własney mądrości y sprawiedliwości zanowił,
Senatu zaś Ministerium y stadkiu z tem prerogatywami
z uzurpacyi Saskiego ministra bowiem oswobodzić s Kute:
cznie raczył. Mnie na ostatek, ktory z pierwszemi rzeczy po:
spolitey ludźmi y wszystkiem dobrem Patryotę sentymenta
y prozby moie łączę, dobrotliwie y niezawodnie uczynił, że ja:
ko był tem od początku panowania WKMości tak ni:
gdy nieodmiennie statecznie y rzetelnie do zgonu będę
Z naywiększym przywiązaniem miłości, powolności naro:
skaży na rozkazy pańskie zarliwości o honor Pan
ski y dobro Oyczyzny niezachwiany z dobrym Krolem Kon:
y z jego naygłębszym respektem.

Waszey Krolewskiey Mći Pana mego mitego
wierna Rada nayniższym nayuniżenszym
Nayobowiązanszym Sługą.

Jan Klemens Branicki Wda Krakle:
Hetman wielki Koronny.

Kopia responsu Krola Jmci na memoriały JWJMci Pana Hetmana
wielkiego Koronnego. z Francuzkiego przetłomaczona.

Mości Panie Kanclerzu wielki Koronny.

wmocney zostawiliśmy perswazyi, iż wiele uprzeymie nam miły
Hetman wmocney zostawaliśmy perswazyi W: Koronny nigdy
niemiał oddalie się od Sentymentow y charakteru ktorym aż do:
tąd profitował, własce naszey y poufałości, teraz iednak odebra:
lismy od niego z niemałym podziwieniem memoryał nieurdziaw:
szy y przed tym kontentow, tego przed odjazdem iego nam prezen:
towany a na początku mowi Jmieniem wszystkich dobrych Pa:
tryotow y pierwszych osob rzeczypospolitey, ale poniewaz uniminie:
wyczytaliśmy tylko ducha roznazonego partykularną śmiałością
ktorey my bardzo dobrze dochodziemy początkow. śmiałością
ktorą z tym wszystkim przeszłym do bra publicznego pokrywa y:
ktorego ministrowie y Senatorowie niewidzą, mocno my się uraźli
tym sposobnem nieprzytomniem kiedy nam uczynił reprezenta:
cyie bez żadnego Fundamentu, w ktorym niemało tyczą się
osoby naszey Krolewskiey ktore gdyby prawdziwe były iego Za:
mego winnym czynił, a dopiero pod mowieniu mu stanu swa pewnego
Coiest. pierwszą przyczyną nieukontentowania iego a niegorliwością
Trybunałow w czym samego obwiniaią, że się wnie nad to mię:
sza, przeciwko wszystkim ustawom prawie, Twierdzi iż żaden
z ministrow y Senatorow Krolestwa niewięcey powinno sei swo:
iey mało albowiem za nieporządek, co się tycze marszałkow Kancle:
rzow

ods Karbich stanie duchownego y stanu naszego mowi z łaskawie y bez żadnego y bez żadnego Fundamentu mowy zenikt owiec nie może przystępu, kiedy Tron bez excepcyi chce utorze kryminał napierwszego ministra naszego, iż się ztym zawsze oświadcza zelo ztym zawsze vos Karu naszego ozym jako powinność jego po: sum tego wymaga, iż przez wszystek czas szedł zaradami tych ktorzy się naywierniey zemi usługach naszych rzeczy: pospolitey pokazali bydź. Niech się wedni obradach y doświad: czeniu ktorego my przez czas panowania, naszego nabyli Dla: Dystyngwowania osob; dobrze by był zatym uczynił, żeby był dla siebie sam ego zachował, z radę ktorą nam daie, abyśmy sami panowali, albowiem nigdy nie zamyślali dzielić po: wagi naszey ani znim ocosie kusić, ani zni kiem wiemy otym dobrze, gdyż tamiem stuży, wchodząc w rozdawanie wakansow łask, ktorych my ustrzemy w arbitrem, podług woli naszey y upodobania fundującego się na prawach. A zatym zamiast szacowania ministra naszego y przy: właszczenia sobie niesłusznych rzeczy lepiey by uczynił gdy by chwałę, uważyć iż wiele iest, skarg przeciwko iemu y postępkom iego, ktorego częstokroć do przestąpie: nia granic powagi swoiey przywodzą, y m praejudicio nastro y rzeczypospolitey, zartem a pierwszemu ministrowi naszemu, ktorą trzyma z vos karu naszego ministra, ni ktorych my expensą naszą trzymamy y ktorzy mu subordynowani, tudzież te wszystkie dwory ktore maią ministrow nam u kredytowanych do niego się adresują, ani mu odpowiadać ani też dać przyczyny do helpienia się naszego jakobyśmy postępkow iego approbować mieli y wszem zdał o narmsię odesłać wam go kanclerowi W. Korony widząc ogorliwość waszey y prawem ka: ma rzeczy obligując zebyście mu dali poznać podziwienie y nie ukontentowanie nasze ktoremu pokazywać niepowinszta mi my tak długo iuż długo wedwie będziemy y uważą:

iego.

Nie zaniektornemi duchami obojętnemi y bardzo wymuszonemi powadze
Jego własney y iak długo dasię rządzić radami z Szkodliwemi osob, ktore
nam są dobrze wiadome y ktore przez złość naturalną nieprzestaią
ią utrzymywać rzeczypospolitey rostrzykniennie, gdyż my pra-
gniemy y staramy się mieć umiey prawdziwą iedność dla
Dobra Krolestwa naszego spodziewamy się zego wszte-
tkimi ażeby wszystko przez ciebie czynił jako Patryota
tak dystyngwowany godności. Nakoniec pragniemy
razem żywamy y innemy poznaiącemi Interes szczery
my żywiey przedsię wziąć srodki ażeby ustawy jak kiedy
pokoy był zachowany publiczny. Pokładami ostrożny
w ministerium nasze życząc rely się zgodzili
z innemi Senatorami y Ministrami cożem wam nay
lepszego zdawać Lądze, Tylko ile można będziemy zas
Boga prosiemy.

Działo się w Warszawie
26 Aprilis 1758.

Augustus Rex

Kopia Responsu W. Jmci Pana Kanclerza wielkiego koronne
go na List J W. Jmci Pana Hetmana wielkiego Koronnego.

Odebrałem list W. Mcią Pana Dobr: ktory do mnie adres-
sował, odpisuiąc mi na List w ktorym miał honor pisać w interessie
poddanego iego Krolewskiey Mcią Panu naszemu nayiaśnieyszemu
szemu Memoryału przeciwko Jmci Panu Graffowi niemasz domieść
iego Krolewskiey poniewasz zas WW Pan zostawuiesz Krolewskiey mocą to
wszystko cos wyrazit w memoryale J.K. Mci P. przyiąt za kontent:
towarzum ten Krok sam w sobie ku sobie Dawne W. Pana do Pana
K. Mci zawsze sczerey pamięci. Ale czyli WM Pan ten Memoriał
podałeś podług zdania swego czyli podusczenia cudzego nie
mogł się K. Jmci spodziewać tego aby ten memoriał Copią
tym po całey się polszce rozlewał po polsku dla Polakow a po
Francusku Dla Dworow cudzoziemskich, poniewaz J K M
Jak sobie tłumaczy za cotey ofiary, iest tylko zasłoną myśli
W Jmci Pana rzeczy dzieiąc się jak lepsze starał wszystkie
odia całego narodu zlewać na osobę Pańską przez cod oga-
dzasię intencyiom nieprzyiaznym osobie Panskiey
y Koligatom iego w takowych tedy circumstancyach

J. K. M: rezolucyą przed się pokazać na widok: że sam tylko rzą-
dy trzyma, nie tak iak ten niemonarat gniewa y żadnego prawa
nikt nie naydzie takiego, ktoreby dawało moc nayiaśnieyszego
Pana Dyskredytować in publico, hoc dato concesso, iakowe
były racyie żużalenia się J. K. M: wątpić nie może, że y cudzoziemskim
dworom przyiaznym tak iego K. Mci iako y rzeczypospolitey nie
mogą się podobać takowe kroki, ktore do zamięszania wnę-
trznego maią bydz pobudką, a osobliwie J. K. Mci że tyle sobie
przydać pracy ile pokoy wewnętrzny tak mocno y tak przez
długi czas pielęgnowany nie był przez rozdwoienie Jere
W tym tedy umyśle dla gruntowania spokoyności Kraju
raczył J. K. M: komissyę Dulinską y administracyę
Dobr Ostrowskich skasować ktora zamiast skasowania
publicznych pożytkow wm Pan asekurował, nayiaśnieysz-
szego Pana miepny miasto tylko dla niektorych osob,
partykularnych protestem wspomkowienia niektorych ia-
kowas boiaźnią opassedycie swoie przeciętych Cała polską
zatwarzyta była. Spodziewieniem J. K. Mci w responsie
wm Pana wyczytał na reskrypta petionis instrumento-
rum Commissyi y administracyi Dobr Ostrowskich
ktory będąc uprawdziwy protekcyi J. K. Mci nie mogą
szwankować na prawach swich sprawiedliwych y w tym
X: Marszałek nadworny litewski asekurował się onu:
dotrzymać na ktorego posłuszeństwo prawa J. K. Mci
może się spuścić dobr ostrowskich należy, to wraca się
do własnego źrodła ustanowienia iey ktora powinna
bydz na usługę Kraju ale doniey tyle tylko wm Pan
może się extendere mocy ile mu pozwalaią prawa tak iżż
iako inne prerogatywie Hetmanow służące per re-
cessum Konstytucyi zostawiła rzeczpospolita u siebie
decessyią dobr ostrowskich quo adquestionem czyli
ordynacya czyli alegarnizonu Dubinskiego niedałe
pod komendę Hetmanow y Konstytucyi żadna o tym
nie czyniona y Antecessorowie wm Pana żadne

179

Niemieli pretensyi co 300 konnych tey wszędtszy dopiero w swe question do Hetmanow należyć powinni wczym ordynacyie Jnszych Dobra koło Zamoyskiey przykład daią, zupełną być by tomnoią konsolacyą bywszy uprawdzie y kwiązłączony z WMPanem y między żadnym Jnteresem od przyiaźni nie oddalonym, aby tak wszystkie circumstancyie ułatwione były według zdania JKMci y żebyś WMPan przy dystyngwowaney radzie swoiey y prerogatiwie zapatrywał się zawsze na taskawego Pana wczym iako bym się tatu był niżeli WMPana Warszawie dopomogła, tak winszowałbym sobie gdybym go tu widział choć na krótki czas y tam mu stużył obawszy był by mi WMPan sprawdziwym do osoby statecznie Swoiey przywięzaniem iako y teraz mam honor wyznać etc.

Nadgrobek Krolowy.

Byłam Dziedziczką czechow Węgrow Austryakow.
Panstwo wziętam od sassow berto od Polakow
Do mnie przymych Potomkach należą Hiszpani
Bawarczyey Francuzi Neapolitani
Takie maiąc w Europie y tak liczne Trony
Gdziesz mam ieżli nie w Niebie iuż szukać korony

Toż Samo Połacinie.

Augusto thalamo mihi præbuit Austriacanos
Imperium Saxo Sarmata Sorta dedit,
Hispanii Bavari siculi Gallisq Faventes
obtulerant natis Regna per ampla meis
Cum tot prolomea Felix Jam sceptra tenerem
Quæ mihi restabant nunc nisi Regna Poli.

mpp

N. 56

Mowa Jaśnie Wielmożnego Imci Pana Antoniego Michała Potockiego Woiewody Bełskiego Marszałka Trybunału Koronnego przy limicie Trybunału y oddaniu do Ziemstwa Lubelskiego Laski Marszałkowskiey. W Lublinie 12 20 gnidnia Roku 1745.

Przyszedł podobno ten dzień dla wielu podobno z rozmaitych przyczyn pożądanych y dla nas samych piętnastomiesięczną na publiczney tey ustudze z wszech miar utrudzonych wyniszczony prawie wnadzieię miłego upragniony spoczynku; ten mowię dzień który dla powierzoney od Przeswietnych Kapituł woiewodzkich ziem władzy nad Honorami fortunami y życiem braci naszych, nas Sędziów natymczasu osadzonych wyższego stopnia y omieszcu, w równości znowu z niemi stawa y sprawiedliwey wraz imieniu prawem postanowioney podaie zwierzchności y dzień od którego głębiey y żywiey bo wolnieyszym y sposobnieyszym czasie rostrząsnąć każdy z nas y sam u siebie rozsądzić zdania swoie wrządzeniu dawane będzie mogł; dzień od wołania Sądów głownego Trybunału Koronnego Lubelskiego, w którym rozłączywszy się y rozia hawszy wszystkie, w ozdobie Królewstwa polskiego kraie hyba z zapostaniem ogromną trąbę Aniołów na straszny nayważszego nayjurowszego wszech Sądów y Swiata całego Sędziego Trybunał na dolinie Josefatowey przywołaniem zgromadziemy się y stanąć atam Sioty z Sądów y sprawiedliwości naszych oddać będziem musieli; kiedy by nay taiemnieysza skrytości myśli y uczynków ludzkich rostrząśnione wyiawioney y rozsądzone zwieczną iednych chwałą drugich haniebą będą.

Tak iest w prawdzie nieodbita z zasiadaiących nas wszelkich Sądów obligow zesię wszystkim żadną miarą podobać nie mogą, gdy iedni wygrywać drudzy przegrywać koniecznie muszą y na to każde Sądy są ustanowione, aby sprawuiące według Boga y sumienia prawuiących się między sobą rostrząsali y mierkawoli rozmienia sprzeczki oraz którzy ich sądzili lubo każdy sam w duszy będzie Sędzią iprawie y rozumie. Dla czego cała rzeczpospolita przy stanowieniu Trybunałów

153 tawnych grontownemi y mocnemi zasiadac maiących Sędziów
Sumienia obwarowała o woią z karami przeynała, do skonale
to wszystko coły od sprawiedliwosci y od mierzetelnosci od ciągnąc
mogło Sędziego, Czemu przezornie zabiegaiąc potęznemi
go ubespieczonemi niech ciała warunkami prawom nakaz.
Zawszy zelyzi kazdy Sędzia zasiadaiący na sprawach wami
sprawiedliwosci Swiętey rozzelkich wymusza na mnie two
sie zapomniał, nie iako człowiek iest, ale wczynienie
grontowne u przysięgze Bogu prymierze według niego
bez względu na żadne osoby, urodzenia by naywyzsze, do
stoień stan by nayprzednieysze na okietnie, lub gro:
zby na taskę lub nie taskę na przyraza czyli nie na:
misc na bogatych albo ubogich na ziemkow lub przy
hodnich według tegoz Boga, Sumienia sprawiedliwo
sci y prawa napisanego sądził, y swoie wszędzie mu da:
wał zdanie, co iezeli się tak pod czas konczącego dziś Try:
bunału naszego działo y iezelismy wszyscy wzywcy
Zawsze niech pamięca te tak. swięte sumienia naszego
obowiązki, ktorey teraz po nomionym iako rzetel:
nie są wypełnione prawo ztwierdzie nakazało, po:
przysięzonym sam tylko Bog nayskrytsze serc naszych
przenikaiący y znaiący utaienia poznac y osądzic
moze, iezeli zas kto z nas iescze nie przysięgły z ny
zwita pilnoscią u swoie sumienie czuie się do tegoz
powtorzonym niewypełnie zachowat się, y sprawił we:
dług przysięgi niech się wdrygą powtorzonym tego,
pokrywac krzywoprzysięstwam, niech nie gardzi tą
przestrwną przestrogą. Boga pogroszki, szukac
mnie będę a nie znaydę, szukac będą czasu smierci,
y pokiedy a znalesc iey nie potrafią niech mu ustrzet
uczynią o kropnie pisma, przykłady ktore Ducha
nay absrona, ktorych przeciw napominaią temu
o nie sprawiedliwie sumienia ich, naywyzszemu y
Marszałkow Biskiernu, Moyzeszowi howaz
y po sprawiedliwym, iz zadney nie tylko znaczney,
Sęd.

 Ale y naymnieyszey rzeczy, bo ani oslepia mizernego ani od Boga wzian uymierzenia się wnuzdli y nieuważaiąc na iegoż następuiącey karze Boskiey przedtrogi, natrząsać się, ogniem ogarnioný ziemią pożarta y oraz tymże ogniem 250 Mężow y z narodu 14 tysięcy siedem set tamże uprawnie zgubieni iako y podobnym sposobem Ananiasz y Sapira ktorym Piotr Swięty urnaiąc ich krzywoprzysięstwo powiedział nie mnie ieście skłamali, ale Duchowi S. tamże zaraz smiercią zginęli nagłą, niechże nas z każdego dobrodzieni tonem Boskie od podobney surowey kary zachowa, żebyśmy y iey nagłe nieuciągneli królewstwo ia tedy nay przod przepraszam z osoby mey naiasnieyszey mość J K M P M H O ieśli zasiadaiąc na tey zwierzchności iego mieyscu nieumiałem albo niemogłem sprawiedliwie iego Panskiey naśladować y powagi trzymać Tak iak prawo mieć chce y każe y iako życzytem sobie.

Przepraszam Kochaną Oyczyznę ieżli wocz Kinianiu pożądanego sprawiedliwości Starostney przywrocenia y uszanowania przyzwoitego Sądu tego według praw dawnych zawiedziona została. Niechay ci Bogu y iey odpowiedzą, ktory zbawienne mu uśmierzenie przedsięwzięciu memu napaumą czyli skrytą przysięgli się przez kodę. Bo nie mnie ale Oyczyznie krzywda utym co kolwiek się znadwątleniem y złomaniem prawo stać mogło. przepraszam także JMW Duchownych y świeckich kolegow przeświętne ziemstwo Lubelskie, ieżelim komu wczym się u przykrzył, albo raczey ieżelim niedosyć gruntownie y niedosyć skutecznie przypominał zakonami prawa, y sprawiedliwości świętey tudzież swoich przysiąg pamięć, lub ieżelim komo kreską moią niepodobał Bogu wiadomo, że ni żadney sprawie ani przyiazni ani niechęci ani nadziei

Ani boiazni ani nawet przyiazni ani pogrozek ale za
mego Summienia y ducha Swiętego słuchał, nadhonie-
nia dami spodziewam się rzetelne Świadectwo cała prze-
Swiętna Izba, że mnie się żadna ani żadna sprawę y nigdym
żadnego nie upraszał żebyłyt taką Krętką sprawy za
dney ani w domu ani nigdzie nie słuchałem oprocz ratu
sza y papierow Stron nie widziałem było tamże oprocz
czay na palestrą w żadne rady nie wchodziłem y nato boz
piecznym przysięgę Summieniem. Przepraszam na
Koniec iezelim się komu z JWW Kolegami zmamił
ani spisywał ani przez wotowanie moie wątnymami
sprawiedliwosci Swiętey narazit, upomnieniem pro
zbą natarczywszy y przełożeniem we wszystkim pamię
nosci y funkcyi swoiey nie przykrył yieżli usilna prozba
moia nie zawsze pożądany wzięła skutek w przepasci niedosię
głych Sądow Boskich zatapiam to y zanurzam.

Przepraszam JO JWW Strony ieżli się ktory nasze Sądze-
nie a wszczegulnosci moie pożalsię Boże mimo pomyśleniu żony
sekret wydawanie niepodobały kryski; Bogu iawno, że za
siadaiąc natym mieyscu zapomniałem, czyiam kre
wnych przyiaciół, lub nieprzyiaciół iedynie otym pa-
miętał myslał, z em tu miał Potocki miał Senator
ale iak Sędzia sprawować się był powinien. Przepraszam
prześwietną Palestrę nayprzod ieżli chcąc zupełnie zacho-
wać prawo nieprzyięgłych do wykonania przysięgi
pociągneliśmy y ieżli czasem dla przyspieszenia sprawiedliwo
sci Swiętey rozszerzaiąc się przydłuższym spraw nie dozwolito
przeciągnieniem y zabawieniem. Coż ał który podczas
Kierzącego się Bogu dzięki Trybunatu stać się mogło
prawie oprocznego od sprawiedliwosci Swiętey, niech
tego Swiat potocki nieprzypisuie. Zasse umiedstne moie
powierzone ręce, ktora tak kierowała wszystkiem dobre
aby wykonanie sprawiedliwosci y zachowanie prawa

Prześ

Rzecz teraznieyszy Trybunał nasz byłto teraznieyszemu zbudo: waniem przystoynym nie Kom przykładem, ale że z daniaą ludzkię przyprzyrodzoney naturze ludzkiey ułomnosci itak wielu oraz z rożnych wojewodztwy ziem zgromadzonych osobach, nie mogły bydz tak ziednoczone, aby nie były podzielone nasz Kodliwe y pożyteczne, nazgubiące y zbawienne nazłe y dobre dlatego dziwic się bynaymniey, nie trzeba będzie, iezeli by Trybunał nasz y Dekretu iego, rożnemu rożnych podlegać miała rozumieniu y tłomaczeniu. Coby iednak za nayważnieysza do zachowania prawa y wypełnienia przysięzonych obo: obowiązkow była przeszkoda y przyczyna! iezeli Bog dobrotli: wy użyczy zdrowia y czasu swiatu potomnemu czegom się na: uczył z codziennego doswiadczenia y podam uwagi moie iako temu dostatecznie zabieżyc, upraszaiąc aby iezeli się zdadzą zbawienne y dla dobra pospolitego pożyteczne przyiecie y do skutku przywiesc raczył każdy według swego przemożenia.

A teraz zaczynam pożegnanie moie do ciebie JWMci Mąż prezydencie Kochany y wszego zawsze nie tylko na tym mieyscu ale y wszędzie nie tylko teraz ale y zawsze nie tylko odemnie ale y od wszystkich szacunku y uszanowania, godny Kolego moy. Dziękuię ci za pracowitą bez wszelkiego względu, na: zdrowie y Fortunę w dosiedzeniu na tym tu mieyscu cierpli: wosc za przykładną y w utrzymaniu spraw Wiary Swiętey, y prawa zarliwosc, bodey bysmy wszyscy byli, zasiadaiący kiedys tu mieyscu w twoie pilne upatrywali się postępki, y chwale: bne sladem wielkich cnot y sumiennosci ugruntowane przy: kłady wstępowali pewni bysmy byli nigdy z drogi sprawiedliwo: sci nie zbłądzili mamiąc mocną y gruntowną w Bogu nadzieię z pożegnaniem się tu na tym JKMci PMW zmien krzesła pierwszy zasiedł y ozdobę mieysca, oraz Kochanego zacne: go y nieoszacowanego, Kolegę sprawiedliwego naynakomitsze zasługi nieporownane cnoty y nieoszacowane przymioty twoie względu nayiasnieyszego Pana przy boku

Twoie względu Nayiaśnieyszego Pana, przy boku iego Pańskim
między zgromadzonemi z całą Oyczyzną wkrotce cię powitać Oycami.

Żegnamy was JWW Duchowni y Swieccy tu wespołze przytomni
Kollegowie dziękuiąc za stateczne w pracy publiczney tey usługi
pomoc y do końca dotrwanie, oraz zawszelką przyiaźń y ludzkość
mnie świadczoną upewniam że pamięci w tey waszey o potrzeczno:
ści żadna odległość mieysca żadna zwłoka by naydłuższa
czasu z myśli serca moiego nie wyrugują. iezelim zas nie:
zawsze zdania moie z waszemi łączył nieudolności to moiey
przypisać może, albo y temu że mnie często kroć sam wielki
wysilić się mogł, iak może być sprawa sprawna a nie spra:
wiedliwa, albo przeciwnym sposobem sprawiedliwa a nie:
sprawna, bo Chrześciańskim y Katolickim państwie
Jakie iest Bogu dzięka polska nasza, było szkodliwe y podo:
bno z wykrętnych xiąg wzięte, że gdy się prawo sprawiedli:
wości nie zgadzało y raczey na wymyślnych zasadzało:
się wybiegach, niżeli na sprawiedliwości; ktorą sam
Bog iest, do tego dzielę mowię, można żeby to był, w ta:
kowych rzeczach zawsze mi się zdało iść za sprawiedliwością.

Żegnam y ciebie przezacne Ziemstwo Lubelskie dzię:
kuiąc za wszelką przyiaźń affekt stateczną wielu oko:
licznościach, radę, a iako godnym y wiernym nayzysl:
nieyszych Krolestwa polskiego zaszczytow iestesz to:
żeniem y otrazą tak oddaiąc ktora z rąk twoich przy
początku Trybunatu odebrałem laskę upraszam cię
umyślnie, abyś będąc oczywistym świadkiem sądow
y skrytości izby naszey, miarkuiąc y przenikaiąc
doskonale wszystkie zbawienne y szkodliwe taiemnie w
przyszłe czasy nieporownaną przezornością twoią
to cotylko sprawiedliwości święta nadwątlić y z drogi
zwieść może, pilnie oświecać y oddalać raczył. Dasz

Bo

Mi u sam rzetelne swiadectwo, ze mila o Karyach y przytrudniey:
szych sprawach twoiey z bawionney zazywaiac rady czyniac
co mogłem prawo wypełniłem, upewniam cię zas ze w kazdym
czasie y na kazdym mieysu przytomna zawsze powinney wdzię:
cznosci y oczywistey pełna obligacyi pamięcią zasługowac
doznaney obficie ludzkosci przyiazni łaskawego afektu twego
poki dawca zycia zezcli mi go nieomieszkam a o pomyslnosc y
pomnozenie szczęscia y honorow sprawiedliwosci nalezą:
cych pilnego niezaniedbam załozyc starania. Zegnam
y ciebie przezacna Palestro obfite prawdziwie prawa
godney znaiomosci y utrzymaniu ludzi nasienie, dziękuiąc
dziękuiąc ci tak za oswiadczenie afektu y przychylnosci
twoiey ku mnie y ku całemu przeswietnemu Trybu:
nałowi, iakotez za pilne y doskonałe y pracowite usta:
niczenie, natym tu mieysu twoim spraw obiasnie
niey sprawiedliwosci swiętey popieranie smiele ci zas
rzecz mogę zepomnane z ciebie wiedu piękne przymioty
znakomitą doskonałosc przynosiła dla zaszczytu Oyczyzny
do publiczney przysługi sposobnosc, wpilnym zawsze nie:
ledz baczeniu oraz upadaiących się o Karyach Kaz:
domu z zacnego zgromadzenia twego, o ktore cne
przy pomocy Boskiey swiadczyc nieomieszkam nigdy usługi:
Zegnam nakoniec tu wszystkich przytomnych ktorzy się
spraw swoich doczekac niemogli y tych wszystkich
ktorzy się utorarnieyszym Sądzili Trybunale a iako
i owoc widzu się znaydzie godnych obywatelow Oyczy:
zny tak smiem ich upraszac nayusilniey, aby iak
naypilnieyszego przyłozyli starania do od wrocenia tego
rzadney sprawiedliwosci ganną iest przeszkodą bo iakom
przy zagaieniu Trybunału w Piotrkowie wyrazil ze spra:
wiedliwosci giniąc musza y upadac muszą, biada tedy tym
ktorzy iakim kolwiek sposobnym iawnym lub taiemnym

N63.

Sprawiedliwość Sądów wszelkich wznowiaiąc, zguby Oyczyzny są przyczyną day takim sprawiedliwy Boże upamiętamie niech się raczey nawrocą y żyią, day następuią czym nato tu mieysce Sędziom Ducha prawdy y sprawiedliwości abyśmy wszyscy zatucim tegoż samym ~~tworem~~ tworzą pod sprawiedliwego pobożnego mądrego dobrego Państwa nayiaśnieyszych Augusta y Maryi panowaniem nasobo sobie wzaiemnie winszowali zeta ich przy stadem chwalebnym y powodem skutecznym.

Veritas de terra nostra, n̄o s̄tr̄a, orta est, Misericordia et veritas obviaverunt sibi, justitia et pax osculatae sunt

Konnotacya Spalenia przez Ogień Piorunowy w Płowcach Dnia 4go Sierpnia 1770 Roku.

4. Stodoły każda o Sochach 11. w których Zboża w Snopie Żyta mędeli — — 586.

Jęczmienia mędeli — 439

10 25

Spichrz w którym Pszenicy Korcy — 589

Żyta Korcy — — 892

Jęczmienia K. — 236

Owsa Korcy — 179

Grochu Korcy — — 19

Tatarki Korcy — — 47

S. K: 1862.

Chmielu K: 40.

Miechow — 16

Wantuchow — 4

Młynik — — 1

Sniar Okutych — 2

Sniar Innych — 3

Wozownia w ktorey Kareta.

Wartuiąca Złł Pol — — 2000.

Bryczek dwie Złł Pol — — 180

Karabon Złł Pol — — 360

Sani malowanych okutych — 3.

Wozow Gospodarskich — — 20

Tarcic Dębowych Sztuk — 112

Balow Dębowych Sztuk — 04.

Tarcic Sosnowych Kop dwie y Inne Sprzęty Gospodarskie.

In Summa Budynkow 16. y Drzewo z Officynami złożone z Drzwiami Oknami etc —

Siana dwie Sterty Zawieraiące wozow 4konnych — — 234.

Słomy Kop — — 49

Trzciny Kop — — 19

nawet Gdowa ledla ktore z pożaru wcieść nie mogły.

Konnotacya Spalenia przez Ogień Przypadkowy y wichry Obal
Dnia 15 marca 1779 w Brzeziu Austerya nowo wyrepero
wana z trzema Izbami y Komorami z Stajnią y Sto
dołą Karczmarska w ktorey Bydła Sztuk 14 zgorzało.
Piwa Beczek 4 Wodki Rzek w garncy 12. Stoły kwarty bla
szane y inne Statki 164

Dnia 2 maja 1780 Szturm gwałtowny tyle uczynił
Obaliń.
w Brzeziu Stodołę zgruchotał nowo wyreperowaną
o Sochach 19. Ludziom Stodołki 2 obalił. na przyp
Budynkach kozły y dachy poodzierał.
w Lczotowie Dwie Stodoły każda o Sochach 8 obalił.
Oborę nową, chałupę Gospodarzowi Kawalerskiemu
Stodołki wszystkie na Wsi. chałupę y kuźnią
Kowalowi.
na Woytostwie Stodołę o Sochach 8. Obalił. na dwor
cu Dach z kozłami zruynował y na Gorcinie
w Rokitkach Obalił dwie Stodoły każda o Sochach 4.
Stajnię wołownię y Dworek pogruchotał.
y dwie Stodołki Chłopom

Dnia 25 maja 1780. w Kacprowie Chałupa nowa zgorzała
w ktorey mieszkali dway Gospodarze, Izydor y Ka
zmierz.
w Roku 1778 w marcu zgorzała chałupa w Brzeziu
Gospodarzowi Janowi Staremu z Oborami z Stodołą
y wszelkim Sprzętem.

w Roku 1781 Dnia 22 January w Rudzku Wielkim Dworzec
od lat Szesciu wystawiony w Szachulec o 4 Izbach porzą
dny z wszelkim Zamknięciem Kosztujący przeszło 4000 zł.
przez nie dozor Dzierzawcy Jmci P. Tomasza Kamień
skiego. Zgorzał.

1783 Dnia 26 9bri w Grotowie z nie Ostrozności Jmci
Pana Gawłowskiego Dzierzawcy Ludzi zgorzał
Browar z Statkami

[illegible] morze z poczta [illegible] nie mogły.

Prezerwatywy w Zarazie Powietrza

1mo weź 4 Żaby Bufony, o wielkich Paiąkow, ieżeli można
dostać kilku Skorpionow, zarpentuy to w Garnuszku dobrze
przydawszy Białłego wosku, przeparuy to dobrze w Ogniu
potym umieszay, zrobi się nakształt Balsamu, kto
ry w Blaszaną Puszeczkę dobrze zamknąwszy włoż y
noś na Sobie; pewna prezerwatywa od zarazy.
2do można nazbierać Paiąkow czarniawych wielkich z cętka
mi żołtemi, 3 lub 4. zamkniy żywych w Puszeczkę Bla
szaną podziurawioną y noś na Szyi
3tio weź zarowno merkuryuszu sublimowanego y nie
także część Arszeniku, w Możdzerzu to wszystko
dobrze zbiy, w Piorka woskiem dobrze oklepawszy
wierzch natoż y między Koszulą y Sukniami
na Sobie nosić: w woreczek iedwabny zaszywszy.
4to pod czas panuiącey zarazy Powietrza; rano nim
wynidziesz z Domu, wziąwszy puł wody y puł
Octu tęgiego tym wypłukać gębę; w ustach
trzymaiąc nos zatkać, ręce Pulsy często tym
często nacierać; w Balsamicce Gąbkę umaczaną
w tęgiem Occie nosić y często wąchać.
Ktory to Ocet tak ma bydź preparowany.
weź osmukanego Piołunu, Jałowcu miałko utłuczonego
Angeliki oczyszczoney z Łupin; melissy Gozdzikow. Gałki muszka
tołowey każdego po Uncyi, utłuc to razem w Możdzie
rzu, naley Szef tęgiego Octu, w nowym Garku warz
aż część trzecia wywrze, ostudziwszy przecedź w Fla
szkę; Kamfory przydawszy Chustki tym do wąchania polewaj; nadczo
puł łyżki pić, ponieważ Smarzy gdyż zaraza tam
nayprędzey chwyta; zarażonym po kieliszku dawaj
Kadzenia są bardzo użyteczne, weź funt Kadzidła, dwa de poix
Rezinie, puł funta Żywicy, funt wosku, puł funta Saletry
Siarki, Jałowcu y Uncye każdego, y iedna Styraksu, rozpuść
y umieszay. na kawałki pokrusz y na Gorące węgle
posypuy. Kadząc Rzeczy y Domy zarażone wietrzyć
ie y otwieraiąc:

Znaki Zarażonego Powietrza

Nagła y wielka Febra, Twarz zbytnie zapalona, mało ciepła zewnątrz y powierzchownie, a wielkie rozpalenie wewnętrzne, częste mdlenia około Serca, osobliwie w początkach choroby, niezwyczayny ból głowy.

Gdy się te Znaki okażą, zaraz krew puścić z Ręki y z nogi, ieżeli się gdzie wyrzuca iakowy gruczoł, dać zażyć Dryakwi w winie, lub rosole, gdy się bolączka robi, przykładać na nię pieczoną Cebulę, y czosnek albo też Chleb ciepły umaczany w wodzie, iak prędko zaczynać się będzie zbierać, zaraz lancetem otwory robić, y wyciskać, po wyciśnieniu, weś trochę terpetyny żółtek od iaia, wina y Oliwy trochę, y to wszystko umieszay, y tym bolączkę obkładay, rany nie goy, aż wszelka materya wycieknie. Na zagoienie rany weś terpetyny, miodu prasnego, mąki Jęczmienney y mirrhy, to wszystko dobrze umieszay, y tym plastrem obkładay.

Pocenie w początkach choroby są bardzo skuteczne w suchych wannach, lub też wziąść z pieca gorącego Chleba dwa bochenki, poprzeżynać go w pół, oszrodek dobrze wódką nakropić, y tak ciepło połowę bochenka przyłożyć na Żołądek, drugą przerżniętą pod podeszwy Nog, y pod pachy, przewinąwszy to wszystko płótnem, chorego przykryć dobrze aby się pocił, można w przód dać tyzanny puł kwarty z Jęczmienia gotowaney z gwaiakiem, chory dwie godziny pocić się ma, odmieniwszy koszulę, rosołem go posilać.

Gołębia żywo rozdartego ciepło przykładać na bolączki rzecz doświadczona, iako też ciepłe kataplazma z chleba mleka y żółtek od iaia z trochą szafranem.

Item Sześć żółtek iaia, miodu y pszenney mąki dobrze umieszawszy robić plastry y przykładać na bolączki.

Emeny y purganse bardzo służą.

Kadzenia Proste w Domach y przed Domami

weś 4. funty Świecących Sadzy z kumena na trzech utłuc, Prochu Siarki 2 funty, funt Saletry, puł funta Oleju, rozpuść na Ogniu umieszay, wrzuć tayne iak nayużyiey y ostuc, pokawałku na węgle pozypuy, bardzo czyści powietrze.

Opis y użytek Ziela Weronika z

Rośnie na nieurodzaynych mieysach nisko przy Ziemi Korzanek czerwonawy y kosmaty maiąca, listki cie-mne podługowate, kosmatawe, z strzępkami na około, mnieysze od Betoniki, kwitnie biało z niebieskim, Na-sienie ma drobne, okrągłe, y czarniawe, Smak gorzkawy **Woda** dystylowana z Ziela Weroniki skuteczne lekar-stwo przeciwko Febrom y Chorobom Żołądka. Sok wy-ciśniety z Liscia, albo woda dystylowana z niego goi wszelkie rany, tak swieże iako y zastarzałe, wrzody y albo puchliny, iako też y trąd, lub krosty na twarzy. Zbierać Weronikę trzeba w Maju, y suszyć w Cieni. przy Dębach rosnąca do zbierania nayleprza, zamiast Cherbaty zażywana, skuteczna iest na choroby Płuc Plucie krwią.

Sekret znalezienia wody do kopania studni wykop na pół z łokcia dziurę, weź garnek suchy, do którego dna przylep samoty garść wełny suchiey, przewróć go dnem do góry, tak aby wełna nie tykała ziemi; wstaw go w tę dziurę, po zachodzie słońca, przykryj go ziemią na pół łokcia, y tak przez całą noc stać ma, przed wschodem słońca odgarnąwszy ziemię podnieś garnek, ieżeli wełna wyciśnięta wogląda wyda z siebie wodę, na tym mieyscu pewna y dobra woda będzie

Item 2. Wykop dół na półtora łokcia wgłęb, a na łokieć szeroki na południe, po kędy głęboki sucho, drzewcem okryty, po trzech godzinach wydobyć y. Jeżeli zastaniesz mokry y wilgotny na tym mieyscu pewna woda. Gdzie ziemia piaszysta z kamieniami zmieszana, lub glinasta i dwate kamionay lepsza woda

Na zaraźliwe Choroby Bydła, moczy się Korzeń Tatarskiego Ziela przez 24 godzin w moczu ludzkim y zaczczio zrasza każdemu Bydłęciu po kwarcie 1. daie się.

Rx Weź Słonecznik dorsały wraz z żółtemi kwiatami na części poroz-działay y z nasieniem, wsyp w butelkę dobrą wódką nalej tak aby 4 palce wódka wyżey była, zatkay dobrze y na słoń-cu. 10 dni preparuy, w nocy zaś aby na suchym mieyscu było, potym odley wódkę, przecedziwszy wyciśniey y na słońcu distyllowy dni 9. Schoway jako drogi Skarb, po łyżce daway na Puchliny, febry kwartanny w Paraliżu; na wrzody, na tangere sine nobi: Sznoruy. dokładne lekarstwo.

Rx weź nasienia Słonecznika tyle ziarn ile dni kto febrę miewa utrzey na proszek przed febrą na 2 Godziny day w Rosole lub w Wodce: Ustanie: to laxuie; lub gdy potrzeba womity sprawuie: 30 ziarn w Rosole zażyi: Kwiat z mąką y octem ugnieciony stary na wszelkie rany zapalone y Opuchłe.

Sposoby pomnożenia Zbożew

1mo Weś 20 funtów Zboża wsyp w kocieł naliy wodą y warz aż do rozpękmienia Zboża, ostudziwszy, przecedź przez Płótno, wycisnąwszy, Zboże day Ptastwu, a wyciśniętą Wodę wliy w kocieł, wsyp trzy funty Saletry, y czystego Gnoiu ile chcesz y warz, gdy będzie letnie, naliy na Zboże przygotowane do Siewu wyżey na cztery Palce, przykryj aby tak było przez 24 Godzin, potym w Cieniu przesusz y siy rzadko, Wodę zaś pozostałą do ostatka potrzebować możesz tak do moczenia Zboża, iako y do polewania Drzewa

2do Przysposob 3 kłody w pierwszą nakładź potłuczonych kości, ile tylko dostać będziesz mógł, w drugą Skur, sierzchi kopyt, rogow, w trzecią rzeczy miękkich, iako to wnętrzności Zwierząt, nalieesz gdyby można Deszczową wodą lub z kałuży w pierwszey Dziewięć Dni, w drugiey Sześć, a trzeciey cztery, namoczywszy. odliy Wodę razem zmieszaną do Dwunastu Garcy, wsyp funt Saletry, y tyleż przyliy Gnoiuwki zmieszawszy, wsyp pomału w Zboże, które pływać będzie zbierz, napełniwszy tak aby Woda na Dwa Palce wyżey była, przez 12 Godzin moczać, co dwie Godziny ruszać, gdy Zboże znacznie napęcznieie, wyimuie się Zboże, y w miechy się nasypuie, aby się zagrzało, Woda zaś do ostatniey Kropli potrzebowana bydź może do Zboża, wilgotne trochę się sieie, połowę mniey podczas suchego czasu.

Wszelkie kości, zielska, Zioła które się znayduią w Borach, Sadach paląc ie, Popioł bardzo iest użyteczny

W Anglij przed siewem Zboż posypuią Ziemię popiołami z różnych roślin

3tio Wykopuie się na pułtora łokcia posłużem doł kamieniami wybrukowany, który się kładzie Gnoy koński, który się często Wodą polewa, po kilku Tygodniach gdy dobrze ugnieie, Gnoy się na pole potrzebuie, Wodę zaś z niego warzą z trochę Saletry letnią do moczenia Zboż używaią

4to Weś zarowno Krowiego, Końskiego, Owczego, y Gołębiego Gnoiu, naliy to wrzącą Wodę, y tak mocz kilka Dni, zley w drugie naczynie y przymieszay Saletry, mocz Zboże przez 24 Godzin, y siey, y wilgotne w czasach suchych, wysuszone w czasach mokrych

5to wszelkie Zioła Korzenie spalone y z nich Popioł osobliwie z Słoneczników iest bardzo dobry do Zboż rozmnożenia

NB do 4 Sposobu także gnojówka z wapnem przydana bardzo iest użyteczna.

1mo Aby wroble zboża nie jadły trzeba z Szynki wielkanocney suszoney
pierwszy raz ukroić y Sieciemu smarować tą tłustością ogie-
y siać w ten dzień którego w tym Roku S. Walentego wy-
2 Prosięta te naylepsze do chowania y wzrostu co od Posle-
dnich nog ssaią: od nog Przednich ssący wybiać.
3tio Aby wilcy Jnwentarzowi nie szkodzili Gospodarze
zegnaiąc na Noc bydło mowić maią Jako Żydzi nie
oglądali y nie uznali Boga tak y wilcy niech
nie Szkodzą Jnwentarzowi temu

172

Medycyny rożne

1mo Konserwuiąca żyie Sławnego Doktora Deseint Katharine Tyzanna ktorey używał trzy razy do Roku w Jesieni na Wiosne y wśrzod lata.

Weś wyczyszczonego y wypłukanego owsa kwartę, korzeni Cykoryi swieżych garsć gotuy w szesciu kwartach Wody Rzeczney 3 kwadranse, potym przyday puł uncyi Krystalli mineralis przytym dwie łyszki czystego prasnego Mio: du y warz przez puł Godziny, przecedz przez czystą chustkę, ostudziwszy, tyzanny zażyway zrana puł kwarty, po obiedzie, 4 Godziny po iedle także puł kwarty, tak kontynuy przez Dni 15, Dyety nie co używaiąc, strzedz się twardych y niestrawnych rzeczy, doznasz skutku wolnego wyczyszczania chumorow przez stolce uryne y wszelkie kanały, uwalniaiąc od wszelkich wewnętrznych chorob, czyli Płuca, wątrobę, muzg, leczy wszelkie febry, orzeźwia zmysły, przywraca apetyt y sen, tuczy, siły y zdrowia sprawnie nabyua, po zażyciu y ieden, a czasem y dwa Miesiące swoie czym skutki bez osłabienia, w każdym wieku y każdego czasu oprocz zimnych zażywać można

Dla Konserwacyi Zdrowia Notandum. A.B.

w każdym Roku Cztery razy zażyć prezerwatywy

1mo in Februario In majo In Septembri in Novembri zawsze 3 lub 4 dnia po pełni wzięc na purgans. Br. N:2

2do w dni 4 lub 5. puszczać krew z Nog.

3tio Nogi moczyć w Wodzie rzeczney letnio Jak Oko strzyma

4to wodę w lecie pić z Winem Rynskim lub z Cukrem

Hedera Terrestris, vulgo Bluszcz w Maju zbierać z Krwawnikiem mieszaiąc dobrze Gotować y zamiast Herbaty pić od wnętrznosci anyż Gwiazdziaty Anisum Stellatum vulgo Badian po troszce przydawać do Jnnych Ziół na kamień dobry — popędza

P. Co znaczą Seymiki w Polszcze?
O. Winiarzow spieniężenie, niechęci zaszczepienie, Dłu-
gow pomnożenie, czasu na niczem przedłużenie, y
z próżnością się rozjechanie.
P. Co są Seymy walne?
O. Są zborow Partykularnych rozproszenie, Miasta
Rezydencyonalnego zbogacenie, Podatkow y Szlachty przyczy-
nienie, Praw dawnych zamącenie, dla Kraju gu-
biące Medycyny, swobod, y sprawiedliwości ruiny.
P. Co iest Rada?
O. Jest poważne rożnym strojem Swiata zgromadze-
nie, Mow wytwornych, słow czczych uwielbienie,
Rad, y Proiektow bez skutkow ułożenie, Pochwał
gładkie wynalezienie, publicznego Skarbu wycień-
czenie.
P. W co naywięcey obfituie Polska?
O. W Chambellanow bez Służby, w Sekretarzow bez Wia-
domości, w Konsiliarzow bez Rady, w Generałow bez
Regimentow, w Oficierow bez Żołnierzy, w Szlachtę
bez Herbu, w Filozofow bez Konsciency, w Theolo-
gow bez Wiary, w Damy, y Białkow bez miary,
w Zaboycow bez kary, w Doktorow bez nauki, w Rzymie w
Łowczow bez smyczy Matki bez Mężow, w Cudzołostwa bez skrupu-
łow, w Rozwody bez przyczyny, w Występnych bez [illegible] w Wiarołomcow bez
boiazni, w Obywatelow bez Przyiazni, w Próżnia-
kow bez nagany, w Bogatych nie Pany, w Przyia-
ciół bez szczerości, w Małżeństwa bez miłości, w
Sędziow bez Sprawiedliwości.

Die 29. martij 1792. List JW. Rzewuskiego Hetmana Polnego Koronnego do Krola, y Rady Nieustaiącey pisany.

171

Spodziewałem się Nayjaśnieyszy Krolu y Przeswietna Rado nieustaiąca iż na List moy do Przeswietney Rady Nieustaiącey pisany /: ktorym zaskarżywszy Kapitułę Krakowską o gwałt Biskupowi swemu Prawu Kardynalnemu Polskiey wolności naszey uczyniony, y w ktorym przełożywszy tak wielkiego gwałtu nieuchybne Konsekwencye dopraszałem się W. K. Mości o nieodwłoczne uwolnienie z Aresztu Xiędza Biskupa Krakowskiego :/ spodziewałem się mowię, iż W. K. Mość każesz instantanee Xięda Biskupa Krak. z Aresztu uwolnić, a Kapitułę ukarać Sądownie zlecisz. Ale gdy nad moie y powszechne spodziewanie Xże Biskup Krak. po dziśdzień ze wzgardą Praw naszych z gwałceniem Bezpieczenstwa Obywatelskiego na Zamku Krakowskim siedzi, zatrzymany z rozkazu Departamentu Woyskowego, y ieszcze Kommissya od W. K. Mości iest zesłana na niego, niemogę znieść tego na sobie, ażebym to co o tych trzech Czynach rozumiem niemiał Szczerą fide przełożyć W. K. Mości. Co do pierwszego czynu przez ktory Sharniebnie naykardynalnieysze Prawo Wolności iest złamane, pozwol W. K. Mość sobie powiedzieć iż każdy się nad tym zadziwiony zastanawia że Krol instantanee Wolności Senatorowi Polskiemu powrocić nie kazał ale wprzod chciał wnieść wrozeznanie dla czego On iest zatrzymany właśnie iakoby się godziło wziąść w Areszt Obywatela bez Decretu, a bez Decretu wypuścić niegodziło się, iaką to troskliwość upość w Serca Obywatelskie y iak ich czyni onich samych niespokoynemi. Kaitytes W. K. Mość sam dobrze poznawać /: ktorego troskliwość, gdyś był ieszcze w rownosci Stanu :/ a daleko mnieysze rzeczy bo nie iak Dziś o trwogę bez prawca, ale omyłki tylko popełnione iest nam do dziś Dnia pamiętna. Co do Drugiego czynu ten pokaże skutek odebraney władzy Hetmańskiey iak na Obywatelow rozciągaiącą, że bespieczną ią uczyniła. Dziś zniknęła władza Hetmańska a z nią wolność Obywatela. Tego nieszczęśliwa doświadcza teraz pierwszy Xże Biskup Krak. ktory na Dniu wczorayszym chcący wynieść na Wolność od Warty był zatrzymany, y iuz z Dziedzinca do Więzienia swego zawrocony: dziś w Raporcie zapytany groźno odemnie o ten gwałt Komendant Wodzicki, wyznał: iż na rozkaz od Departamentu Woyskowego aby słuchał we wszystkim JX. Garnysza Biskupa Chełmskiego, a ten mu dał rozkaz aby z Aresztu Xcia Biskupa Krak. do dalszych iego rozkazow niewypuszczał.

Jeż

Jui tedy XXże Biskup Krak. w Areście iest zatrzymany z
rozkazu Departamentu Woyskowego, iuż tedy gwałt prawu
y Obywatelom iest uczyniony od tey władzy ktorą Rplta.
dla Ochrony Obywatela postanowiła. Pozwol Sobie WKMość
przypomnieć iż gdy władza Hetmańska nie była ieszcze znie
siona miałem się, WKMci naraził y żądaniom Prze Swiętey
Rady sprzeciwić się, iż nie ruszyłem Woyska na łapanie Ks:
Gorskiego o uwięzienie ~~nie~~ Panny ~~[illegible]~~skiey Sądownie
nie przekonanego, y prawa, y przysięgi moiey pamiętny.
Trzeci Czyn ktory iest Komissya od WKMci na Xcia Bi:
skupa Krak. wyznaczona, wiem iż ona mocą praw Krolom
iest pozwolona ale y to wiem, iż nie może bydź tylko na ro:
zeznanie czyli kto iest mente captus czyli nie. Ktory to
wyraz mente captus nie znaczy ani Człowieka na gwałt
mu uczyniony żałosnego, ani na ustawiczne przeciwie:
nie się często gniewanego, a nadowcipne y końcem wzbudze:
nia popędliwości ułożone uśmiechania, tkliwie czułego, ani
nakoniec dla zapomnienia w utraconey wolności różnych
sobie iakie bydź mogą krzywd wyrządzonych trwożącego;
ale szczegulnie Człowieka z Rozumu, y zmysłu obranego
ktorym XXże Biskup Krak. ani był, ani iest. w ktorego
co Dzień widziałem że kiedy Komissyą od WKMci wyzna
czoną przyiął do Siebie, wyznało to iuż dawniey Mani:
festem swoim całe Województwo Krak. wyznaię y Ja
teraz Jurata fide a iestem tak dobrze przysięgły Nay
iaśnieyszey Rpltey y WKMci iak y same Kommissa:
rze że XXże Biskup Krak. na umyśle zdrowo iest, y że
ich przyiął tak iak na Człowieka Wolnego a ze wzgardą Praw
Narodowych przez gwałt zatrzymanego przystało, aż nadto
spokoynym umysłem. Ale takie w obeyściu się J. Kan:
clerz w Kor. niemogł się w tey mierze spodziewać od Xcia
Biskupa Krak. tylko wzaiemności, nie tak iak gru:
bo popędliwi Kanonicy niemogą tylko wyznaną
popędliwością od niego bydź zapłaconemi. Teraz proszę
WKMci zastanowić się nad tym co powiem: Los okropny
Xcia Biskupa Krak. przeraża y ostrzega wszystkich
boiemy się aby się to z nami kiedy nie stało, co Dziś
Xciem Biskupem Krak. maiątek, y wszędy nasze są
rzeczy łakome pozory Szaleństwa do wymyslenia
łatwe, przykład y więzienia nie przekonanego Sądownie
Obywatela, iuż dane Komissyi na Mente Captos łatwo
wyiednane, władza Hetmańska zniesiona, a Depar
tamentu władza na Pogrzebie wolności Obywatela
iuż zażyta, słowem gotowe są z nas ofiary dla

pier

pierwszego mocnieyszego który po nas pociągnąć może lub
zechce — Tu się pytam WKMci co ma czynić Obywatel, który
na swoy maiątek, urząd, a może y życie żadnego nie ma w
Kraiu zabespieczenia? dla którego prawo to: *Neminem Ca-
ptivabimus nisi iure victum* słabszą od Paięczyny iest za-
stona? czyliż ow Obywatel nie będzie miał prawa zaradze-
nia o skutecznieyszym sposobie swego bespieczeństwa, czyli
ten skutecznieyszy bespieczenstwa sposob nie mogąc być
dla niego w siłach własnych iego znaleziony, nie będzie mogł
być w siłach obcych poszukany y znaleziony? Pytam się
WKMci czyli siły obcych własnych sił nie zatłumią? Co
w tym razie gdzie każdy Obywatel nie przez siebie, ale
wszystko przez Obcych będzie czynił Krol, y Nayiaśnieysza
Rplta będą znaczyły? Nayiaśnieyszy Krolu upadku Po-
tężnych Mocarstw częstokroć małe były przyczyny. Dziś
też silney naszey Rptey upadku przyczyna iest goto-
wa wielka. Nie day Boże aby do tego przyiść miało
czego się lękam. Ale zgwałcone na Osobie Xcia Biskupa
Krakow. bespieczeństwo publiczne na ten Los Polskę za
sobą pociągną. Maiątek krew, y życie nasze mamy Polacy
napogotowiu dla Oyczyzny, ale maiątek krew y życie
dla tego, aby kto się nad nami pastwił, nikt z nas mieć
nie zechce. W Ręku WKMci iest temu zapobieżyć. Ja
mowię, abym w tey mierze Bogu, y Oyczyznie nie był
winny! Wiem że znaydą się w gminie otaczaiących
WKMci pochlebni którzy WKMci inaczey radzić będą,
ale WKMość racz pamiętać iż WKMci los ten sam iest
co y innych Krolow, to iest że rzadko kto z siebie wiernych
maią, a naywięcey takich, u których szczęśliwość Krola
w ustach ich mieszczona, Serca zaś nie tyka. Kończę
N. Krolu prosząc, y błagaiąc WKMci abyś tym pochleb-
nym Radom uwieść się nie dał, abyś Xcia Biskupa
Krak. iak nayprędzey wypuścić kazał, abyś tym strwo-
żone umysły nasze zaspokoił, roziątrzone Sam ułago-
dził, nienawiść która się wznieca przeciwko Bratu
WKMci Koadiutorowi teraz ugasił, y wszystkiemu
złemu które by w Kraiu, y z zakazu przyiść mogło
z tey nieszczęśliwey okoliczności iednym razem zapobiec
raczył. Amen

~~La Démocratie Lathem Geuxhiez~~
Cours. Le 2e Grudnia 1817.

De la Litterature françoises. V.B.

+1. Eschile le pére de la tragédie grêque, né a Athénes.—
+2. Sofocle contemporain d'Eschile, auteur d'Oedipe à Colone, a l'age 80 années par un fils ingrat — de nêtre plus en Etat de conduire les affaire de sa maison, conduisit en triomphe les ans en vie, donné les régles de la ~~Tragéde~~.—
3. Euripide, son Ennemi, étoit l'ami de Socrate — dans ses tragédies ennemi des femmes, mourit en Macedoine en l'age 76. auprés le roi Archelaus.
4. Schakspir né l'an 1564 en Angleterre et mourit l'an 1616. crea le theatre anglais par un genie plein de naturel, de force et de fecondité sans aucunes connaissances de régles par Exemple dans la tragédie Hamlet.
5. Molliere a peint la ~~satyre~~ dans l'humeur et la bizarreries des gens du commun.
6. Racine a peint la Nature dans les passions des grandes ames —
7 — 7. Les fables d'Esope sont morales — il vit dans le 14 siécle. —
8 — 8 La-Fontaine. ~~dans~~ les fables sont les siénes parfaites pour le caractere et le dialogue.—
9. Satires, Horace, Perse, Juvenal — Boileau admirable dans la solidité, et la nettete des ses idées.

Wyiątki z różnych Autorów.

Rozmyślanie w ustroniu.

Sam to człowiek przychodzi z Sercem swoim gadać,
Rozmyślać co iest teraz, przyszłości się badać,
Wspomina na złe, dobre, co mu się trafiało,
I dziwi się dobrego iako znayduie mało.
Niby kwiat wśród pustyni, przecież chciałby wrócić
Wiek dawny choćby z przeszłą przykrością się kłócić.
Rodzić się, cierpieć, to nam tylko dano,
Lecz chcemy przecież wszyscy by nas pamiętano.
Któryż człowiek kiedy się iuż nad grobem chwieie
Nie zwraca smutnych oczów na słabą Nadzieię,
Że będzie żałowany, komuż więc nie miła?
Łza, którą przyiacielska powieka zroniła?
Dla pociechy ich życia szanuy ich mogiły
Ten co losy zawstydził, że go poniżyły
Służył Bogu, Królowi, krajowi, rodzinie.....

Szczęście i radość wolnym idą krokiem
Zaś nędza, rozpacz nieszczęścia podskokiem
O ludzka próżne zapędy
Z próżnych myśli tylko błędy
Mało wiesz, czymeś — mniey wieś co ci trzeba
Patrz iako na małym iest szczęście człowieka
Rzuć-no okiem na te niwę
Widzisz te kmiecie szczęśliwe
Jako zbieraią plony hoyne
Widzisz ich twarze spokoyne
O świadki ich Serc, świadki duszy
Ni blask ich miły, ni szczęście głuszy. —
Widzisz to wszystko mówiłem do ciebie
Alboż to niedość nauki dla Ciebie?....

Gori swistak wiatr co mieć
Myslywie obiega lesie
Starzec tarza ~~[illegible]~~ w szafkę złota
Szuka sprawności żółtka
Bałamuta miłości słodka
Idzie do tych które kocha
Mąż na pulusz hałas z rustranka
Siedzi ktoś się bawi żonka
Poeta co wiersze kreśli
Depesze w błoto, zlecia myśli
Fryzyer dla Dobra Czesenie
Wiezie tęte się stroi żenie.
Szpiegując potrzeby młodzi
Lichwiarz za nią z trzosem chodzi
Fawyendarz robi ezaty
By wstępem ciego wpadł bogaty
Uyrzyj że w każdej stronie rydla
Biega aby wydrwił dydka
Jamież co się ogierat wieczora
Szuka na pomoc Baltora
Kwestarz, Latarnik żebraki
Stulcza treplii i chociaki
I maiętni i bankruty
Wszyscy muszą potrzeć boty.
Na mondur – Nie orężem tylko należy
By ktoś widział mondur z młodzieży
I z tąd Szukacz zalety
Chciał nim podbiiać kobiety
Lecz w pole wielki nieto biegnie
I w sprawie tak znakomitey
Lub niektóry w polu polegnie
Lub wróci laury okryty

Jm

~~Oda [illegible]~~

Oda do Zmienionego Zakonu Jezuitów

Nie rzadkie w szczęsciu szczęsliwych roje
Pasmem się przystęp uwija
Widzieć Nerona liczne pokoje
Póki mu fortuna sprzyja
Jak odmieniła pieszczotę w grozby
Gdy ~~[illegible]~~ na się uraził
Nie masz coby mu na własne prozby
Miecz przyiacielski w piers wraził
Z wyśmienitych przymiotów kochany Ottonie
Gdy umierasz rycerz płacząc przy twoim zgonie
Wspaniałych samobóyców za tobą przykłady
Przechodzące dusze twe przebywaią głady
Postrzegłem [illegible] po wiele razy
Pomnych dobroci Henryka
Uprzeymiey czczących Jego obrazy
Niż żyiącego Ludwika
Ta iest naymilsza cnoty Nagroda
Pamięć w iego Sercach wiecznie
A gdy fatalna potka go szkoda
Każdy się dobrze lituie
Kogoż i dzisiay czułe Serce nie zaboli
Gdzie [illegible] spokojnosci w ostatniey niedoli
Rostropna, pobożna od krwi cudzey czysta
Nad iey losem powinien westchnąć Jansenista
Za coż Oycowie mili ten Ganganeli was gnębi
Wszakże wiarę iego szerzyli
Wasz rozum wiary nie zgubi
Co niedokażą gorliwe głowy
Wasze nauki zyskały
Poznawszy Ludzie Nieba budowy
Budowniczego wyznały
Swiadczy wasza strata i iuż z tey winy
Uyrzą się nawrócone i Ameryka Chiny

Wykorzystuie w swym zdaniu Dyssydent uparty
Ten zakon badajaki, czegoż inne warte?
Kiedy takowych Kantabrów hordy
Zwruciwszy wstydu hagańce
Chca przebierane z mesylu mordy
Smutne naprawiać mieszkańce
Wy oświecacie borowce owe
Wśród paragwejskie krainy
Znaydziecie umysły nowe
Łagodne razem przyczyny
Samie ogniem i mieczem nawracacie mnóstwa
Uczyli Naszego się bać strasznego Bóstwa
Lecz którzy przecz wiernymi zostali
Dobroczynnego Boga iak Stwórcę wyznali
Niech iędze chwała Franciszka z braty
Mnich ten niewiele spokoyny
Podniecał ognie ciec otworzony
Stoletniey a próżney woyny
Y Dominika z słyszczącym Okiem
Kto słowom iego niewierzy
Niechay omija Świętego bokiem
Bo z tytu Nożem uderzy
Aleć nie jeden nieufny w różańcowy wieniec
Z rąk tego Patryarchy poległ odszczepieniec
Synów zaś Ignacego ta sława przed światem
Tysiące z nich męczenników żaden niebył katem
Tak ogromnego Atlesu ciemię
Gwiaździste sklepy podźwiga
Tak Piotrowego Kościoła brzemię
Nie wszystko pierściuło polegał
Jana z Marcinem gminy drażnione
Jedne w nim ściany wywarty
Cnych Lojolistów barki złączone
Skutecznie reszte poparty

Chcąc gmach wywrócić Swiątnice stary
Trzeba było naprzód obalić filary
Tym końcem Towarzystwa cios zadadzą silny
Ten raz Klemensie wierzę iż jest nieomylny
Jezeli mierz moy czasy potomne
Przypadkiem będą czytały
Poznaią że te pochwały skromne
Cienia podchlebstwa nie miały
Ani fanatyzm gdzie moie skronie
Słuszność szeptała co pisze
Dzisiay Cztstronnych o tym zakonie
Mowiących ziemne cichy słysze
Ludzki był, niech ludzkości względne służki dozna
Grzeczny był, niechay wzaiem grzecznych względow dozna
Z tych kolumn zgruchotałych zbieraiąc kamyki
Możecie mieć królowie dobre rozrywki

D. B.

O dziwne wieki
Szwyspie zien
Co zubożyin dan
To u Boga mani
Co wiek zostanie — Bog wie komu się dostanie

Adwokaty
Albo katy
Na Dukaty

De la Fontaine

Tant ceux du tems passé, que du tems d'aujourd'hui
Il fit pour nos defauts la poche de derriere
Et celle du devant pour les defauts d'autrui

Porteur d'argent et d'avoine

Il ne pas toujours bas d'avoir un haut emploi
Si tu n'avois servi qu'un meunier comme moi
Tu ne serois pas si malade

Le Jardier et son Seigneur

Petites princes, videz vos debats entre vous
de recourir aux rois vous seriez de grands fous
Il ne les sont jamais engager dans vos Guerres
Ni les faire entrer sur vos terres

Le cheval venger du Cerf

Celle qui soit le plaisir que cause la vengeance
c'est l'acheter trop cher que l'acheter d'un bien
Sans qui les autres ne sont rien

Ami. Rien n'est plus commun que ce nom
Rien n'est plus rares que la chose
Il n'est pour voir que l'oeil du maitre
Quand à moi, j'y metrois tout de l'amant

Widzisz że tego świadka na oko mężnego
A w tego którego trzy Boga świeżego
Chwycił się on by prawdy iako ią poznaie
Lackiyaliesz Przyiaciot, których podła trwoga
Przywodzi ego przez boiaźń, do bluźnienia Boga.

Nie nayświętszych Taiemnic, wspaniałe ciemnoty
Nie zawstydzaią moiey powolney prostoty
Z Nayprzyszym Panem, moim nie wchodzę w rozprawę
Któż o Bogu iezeli nie Bóg da mi sprawę
On wyrzekł a ia wierzę u nóg twych o Boże
Mój rozum bez podłości uniżyć się może

Pełne słuszności Sądy Twe o Wielki Panie
Wiem że rad czynisz z nami twoie zmiłowanie
Lecz tak są wielkie Grzechów moich przewinienia
Że sprawiedliwe nie są godne odpuszczenia
Tak jest o Wielki Boże! me sprośne przywary
Nie zostawuią na mnie tylko wybór kary
Twa część iest sprzeczna szczęściu, takiego człowieka
I sama nawet litość moiey zguby czeka
Nasyć że twoiey żądzy gdy twym tu chwale
Niechay się obwracaią same moie żale
Grzmiy, zabijay, bo czas jest, ca przy zgonie nawet
Wielbię karzącą rękę oddaj mi wet za wet
Lecz dokądże wymierzysz grom pioruna twego
Gdzieby go niezalała krew Jezusa twego

Mowa W. Adama Mierosławskiego Pułkownika miana na Pogrzebie ~~w Wrocławku~~ w Katedrze Tadeusza Kościuszki w Wrocławku d: 16 Lutego 1818.

Pozwólcie Szanowni tu zgromadzeni Obywatele, wysłużonym
Woyskowym przyłączyć uczucia żalu i smutku, do tak wspaniałego
uczczenia zwłok Naczelnika naszego — Krótkie to przymówienie nie ma
na celu wymowy, bo iakże ona tam iest łatwą, gdzie opowiadacze prosto
czyny zmarłego, naywiększemi okrywa go się pochwałami — a wre-
szcie szanowne zwłoki — sławne czyny twoie, sławiło iuż ust tysiące
sławi ie wdzięczna Oyczyzna — i wdzięczna Ameryka, sławi ie wdzięcz-
na ludzkość nad brzegami Sekwany i Renu. — Cóż byśmy iuż
tem więcey przydać mogli? — przydamy iednak, przydamy to co
wnuki naszych zaszczepić powinno, aby z piersi swoich nieprzełamane
stawiali Szańce w granicach Oyczyzny. —
Kiedy iesteś był Naczelnikiem Bitnego Narodu, kiedy Nadzieja szczę-
śliwego życia, lub chwalebney Śmierci wszystkich ożywiała Serca — kiedy
w stęsknione w Niebo i w Ciebie Polaka oko ze drżeniem wyglądało
losu Oyczyzny — Nie dziwnego że szeregi walczących o Tobie iedynie [illegible]
raty, w Tobie swego Zbawcę, w Tobie swego widziały pocieszyciela — lecz
kiedy musiał kiedyś zbiegowi przeciwnych okoliczności — kiedy kryiąc się
przed samą pamiątką Rodaków inne za życia obrałeś klimat — kiedy
że tak powiem Dzieci twoie po całem rozproszone Świecie pod gro-
bą tylko zasłoną przypominać sobie mogły imie twoie — że w ten
czas toż imie obrały Sobie za hasło zwycięztwo, jest to przyświata
na którą by się mowa całego świata zdobyć nie potrafiła —
O ileż to razy w okropnych bojach widzieliśmy! tu tylko uma-
tey ledwie przytomna, mocą zaczarowane szyki, twoiem na nowo o-
żywione wspomnieniem — o ileż to razy ulubiona piosnka 1792 r.
przykre woienne słodziła trudy — i Ameryka nawet samey milszey czyj
ta — Mężyłeś by iuż wtenczas dla tych co kiedyś pod twoim walczyli
Dowodztwem, ale tym mocniey żyłeś w ich pamięci — z rozrzewnieniem
opowiadali nam młodszym te szczęśliwe godziny, a my przenosząc
się w duchu czasu a z zadziwieniem uwielbialibyśmy nieznaiomego
nam w boju bohatyra Polski — Oby ten Duch twoy przeszedł z po-
kolenia do pokolenia Rycerstwa polskiego — oby był zawsze dla nie-
go hasłem zwycięztwa lub chwalebną ponieść Śmierć za Oyczyznę
a wtenczas prawnuki nasze powiedzieć dopiero będą mogły iż się
wyrodzieć przyszły obroney swemu — Oby to uczucie miłości ku Oyczyźnie
ten starodawny posąg mężnego Sarmaty — otworzył nam na koniec oczy
za prawdziwą Krain naszego Szczęśliwość, iakiey pod opieką naywspanialszego dobro-
czynnego Monarchy

Rejestr roznych Instrumentow

1mo	Struce do Geometryi Paryski Zlot	72
2do	Optyka z Figurami Zlot	54
3tio	Tablica Mierniczа z Celami	10
4to	Obscura Camera	18
5to	Microscopium	10
6to	Magnes	6
7mo	Kompas mosiężny	15
8vo	Kałamarz posłacany	72
9no	Lichtarz z Ombra	30
10mo	Ombrelki dwie	7
11mo	Perspektywa długa Zlot	12
12mo	Atlas Geograficzny z Mappami	28
13tio	Za Perspektywę mnieyszą zielona Zlot	36
14to	Rog do Prochu z Nogi Raka Morskiego Zl	18

Rejestr Xiąg roznemi Czasy skupionych ab A° 1763.

1	Liber Thesauri Polono Latino Gr: Cnapij. 3 Vol — —	18
		3
2	Synonimia Polono latina — — —	4
3	Grammaire Royalle des Pepliers — — —	3
4	Dialogi Latino Germanici et Polonici — —	24
5	Orator Polonus — —	12
6	Tractatus de Formandis Epistolis	
7	Salustius darowany	3
8	Grammatica Gallico Germanica — —	4
9	Curtius de Rebus Alexandri — —	4
10	La Traduction de M: de Vaugelas tegoz —	3
11	Commentarius in Selectas Ciceronis — —	5
12	Nomenclator quatuor Linguarum — —	4
13	Les Oeuvres d'Horace de M. de Marolle — —	4
14	Dzieje w koronie Polskiey przez Gornickiego	4
15	Tenze po niemiecku — — —	
16	Peregrinatio Jerozolimitana per Wolski Gratis	
17	Actus Virtutum ad Devotionem Gratis	10
	mowy Krasomowcow Polskich —	
18	Institutiones Philozophiæ per Jaszlinski tom: 3	54
19	Gruntowne Teologa rozmowy w skalisku —	7
20	Doswiadczenia Fizyki przez X. Rogalinskiego T. 2	16
21	Historya Ottin w Poznaniu — —	3
22	mały Dykcyonarz Polsko Francuski — —	3
23	Zebranie Polityczne roznych Panowania w Polszcze —	3
24	Zycie Stanisława I. Krola Polskiego — —	9
25		
26	Dzieje Krolestwa Polskiego lat porządkiem opisane	5
		5
27	Historya Krollestwa Portugallij — —	
28	Historya Xiąząt y Krolow Polskich — Wagi —	4
29	Stanisława Lubomirskiego Xięgi moralno Polityczne	3
30	Sposob konkludowania Obrad	5
		3
31	Arytmetyka w skalisku — —	3
32	Grammatyka Ruska — —	4
33	Pastor Fido z Włoskiego —	5
34	Julij Cæsaris Commentarij de Bello Gallico	3
35	Dowod z Prawa Przyrodzonego — — —	4
36	Historya Traktatow — —	
		243

37.	Historya Polityczna przez Xiedza Skrzetuskiego Tomy 2.	10.
38.	Sposob latwy pamietania Dziejow Swieckich przez X. Bisiu[illegible]	8
39.	Tegoz Dzieje Swięte Tomy Dwa	6
40.	Zabawki Poetyczne przez Xiędza Bochomodlea	4.
41.	Dzieje Krolestwa Szwedzkiego	5.
42.	Zabawy przyiemne y polityczne	2. ½.
43.	Rewolucya Szwedzka przez Gustawa Trzeciego 1776	3.
44	Zbior niektorych Materyi Politycznych	4.
45.	Geografia przez Xiędza Wyrwicza Tomow Dwa	14.
46.	Uwagi na Historya Grecka	4.
47.	O Religii poczciwych Ludzi	3.
48.	Przestroga Duchowieństwa Francuskiego	2.
49.	Zycie Zamoyskiego	3.
50.	Monitor na Rok 1773.	4.
51.	Diabał w swoiey Postaci	4.
52.	Geometrya Weidlera	12.
53.	Bayki Fedra	3.
54.	Kazania Xiędza Lachowskiego Tomy Dwa	11.
55.	Kazania Hermanowicza	3.
56.	Kazania moralne	2.
57.	Kazania Postne Xiedza Lipinskiego	3.
58.	Listy Klemensa Czternastego	4.
59.	Płata Woysk y Chleb zasłużony	2.
60.	Informacya o ozywieniu utonionych Ludzi	2.
61.	Historya Indyi Wschodnich	2.
62.	Myszeidos	3.
63.	Doswiadczynski	4.
64.	Historya na Dwie Częsci podzielona	4.
65.	Podstoli albo Gospodarz	4.
66.	Bayki albo przypowieści	3.
67.	Informacya o paleniu Wodek	2
68.	Informacya o wszczepianiu ospy	2
69.	Rada dla Pospolstwa przez Pana Tyssot	5.
70.	Vade mecum Medicum	3.
71.	Compendium Medicum Auctum	6.
72.	Zycie Klemensa Czternastego	3.
73.	Wiersz na Siedem Psalmow Pokutnych	2.
74.	Opisanie Państwa Tureckiego	3.
75.	Informacya Praktyczna względem Gospodarstwa	10.
		174 ½

76	La Voix Libre du Citoyen — — —	4
77	Dictionaire Historique T. 2 — — —	24.
78	Histoire de Pologne par Solignac — —	5
79	Histoire Universelle T. 2 — —	24
80	Histoire de Charles XII par Mr. V. T. 2 —	10
81	Faits de Frederic le Grand — — —	7
82	L'Espion dans les Cours de Princes. T. 2 —	10
83	Esprit de Coulli — — — —	5
84	Elite de Bons mots — — — —	4
85	La jouissence de Soimeme — — —	3
86	La maniere de bien penser — — —	8
87	Les Avantures de Telemaque — — —	12
88	Elemens de Fortifications — — —	10
89	Lettres Familiers — — — —	6
90	Considerations du Pere Crasset T. 4 — —	24
91	De l'Imitation de Jesus-Christ — —	4
92	Comedies de Terence — — —	2
93	Essai sur les maladies — —	5
94	Discours Politiques de Rois — —	3
95	Themistocle Tragedie — — —	2
96	La Grandeur de Romains — —	6
97	Lettres de Julie — — —	2
98	Les mille et nuits — — —	2
99	Contes moraux par Marmontel — —	4.
100	Les Fables d'Esope T. 2 — — —	12
101	Atlas des Enfens — —	5
102	Uwagi Polityczne Stanu Duchownego —	2.
103.	Klejnoty Miasta Stołecznego Krakowa — — —	3
104.	Znalezione szczęśliwe królestwo	4.
105.	Zegar Monarchow — — —	4.
106.	Spowiedz Woltera — — —	3.
107	Bellizaryusz —	9.
108	Przypowieści Andrzeja Maxymiliana —	3.
109.	Magazyn Panienski	2.
		233.

189

110	Prawa w Trzech Tomach Seymow 1773 etc	12
111	L'Empire de Russie p. N: —	6
112	Konstytucye Seymow 1764: etc. 1773 et c —	60
113	Projekt do Praw przez Zamoyskiego —	27
114	Historya Woyen ab: A° 1700 w Dwoch Tomach	8
115	Katechizm Krystyjanski moralny mały — —	2
116	Opis Dam po Francusku albo Caracter de Femmes	4 ½
117	Ustawy Imperatorowy Rossyi 1779 — —	1 ½
118	Dyaryusz Seymu 1780 —	2
119	Woyna mnichow y odpowiedz —	2
120	Werwert albo Szpak Klasztorny — —	1 ½
121	Opis Sankcyi Pragmatyczney y wojny z niey wynikłey —	3
122	Zebranie Praw do Assessoryi Koronney Stu: — —	1 ½
123	Satyra R. 1779 — — —	3
124	Zbior Konstytucyi Koronnych ab 1764 ad 1780 —	3 ½
125	Wolter miedzy Nieboszczykami — — —	4
126	Accessorya Statut y Konstytucye — —	9 ½
127	Herburt: Statuta — —	18
128	O Roslinach X. Kluka III Tomy — —	12.
129	Komedya Ottak po Warszawsku — —	3
130	Komedya Nagroda Cnoty — —	3
131	Obserwacye Ekonomiczne w [illegible] —	3
132	Le Genie de Montesquieu — —	5
133	Komedya Dziewczyna [illegible] — —	4
134	Poczatki Gruntowne Francuzkiego Jezyka na Polski,	6
135	Dissertatio Canonico Civilis: Podkomorska Xiega —	5.
136	Resolucye Rady Nieustaiacey — —	14
137	Dyaryusz Podrozy Piusa VI Papieza —	4.
138	Elementarz Polsko Francuski y Alwar dawny	3.
139	Zywoty SS. przez X. Skarge —	18
140	Wiadomosci Czteka o Skutkach y mocy Ziol wszelkich —	2.
141	Historya Starego y nowego Testamentu —	4.
142.	Skutki Wody Zywiczney —	1.
143.	Sposoby ciekawe doswiadczone, zebrane Roku 1783.	2.
144	Dziela Naruszewicza Tomow cztery - - - - -	18.
145	Histoire des Animaux. - - - - -	12.
146.	Nouveau Dictionaire D'anecdotes Tomow dwa -	18.
147	Pamietnika Tomow dwanascie - - - - -	36.

148 Encyclopedie des Enfans - - - - - - - - - 6.
149 Komedya z Wymysłow - - - - - - - - - 3.

190

193

Regestr Rzeczy rożnych Sprawionych

Jm̄

Ta Xiążka iest JWmc Pana Chorążego Bieckierskiego Dobre

Kadencye do Wierszow rożne

Igmaiy
praiy
spory
chonbry
uncial
wrota
tobie
wsobie
znaia
szukaia
zdanie
stanie
trostliwy
szczęsliwy
życzyt
liczyt
pozorze
honorze
wysoki
wysoki
Ochzedy
Ogrody
kominek
[illegible]
[illegible]
[illegible]